

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

<http://www.econ.upatras.gr>

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
Ακαδημαϊκού Έτους 2014-2015

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ**
UNIVERSITY OF PATRAS

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2014-2015
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΠΑΤΡΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

Η παρούσα **Ετήσια Εσωτερική Έκθεση** του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015 του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών συντάχθηκε από την ΟΜΕΑ του Τμήματος, που αποτελείται από τα παρακάτω μέλη ΔΕΠ :

1. Αθηνά Ζερβογιάννη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
2. Αργυρός Γεώργιος, Αναπληρωτής Καθηγητής
3. Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής

και συνεπικουρήθηκε από την Υποστηρικτική Ομάδα της ΟΜΕΑ, όπως αυτή ορίστηκε σύμφωνα με αρθμ. πρωτ. 1085/01.11.2011 έγγραφο του τότε Προέδρου του Τμήματος κ. Τσεκούρα Κων/νου, Καθηγητή, και η οποία απαρτίζεται από τους:

4. Δαύρη Μαρία, Γραμματέας Τ.Ο.Ε.
5. Μακρή Παρασκευή, Υπάλληλος Γραμματείας
6. Φερτάκη Θεοδώρα, Υπάλληλος Γραμματείας
7. Γούδη Ισμήνη, ΕΤΕΠ Τ.Ο.Ε.

στο πλαίσιο του έργου «**Οργάνωση και λειτουργία ΜΟΔΙΠ στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» με κωδικό MIS 299841.

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ο Συντονιστής της ΟΜΕΑ

Αθηνά Ζερβογιάννη
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος, σελ. iv-vi

Κεφάλαιο 1: Παρουσίαση Τμήματος, σελ. vii-xxi

Κεφάλαιο 2: Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, σελ. xxii-xxxv

Κεφάλαιο 3: Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών-Διδακτορικές Διατριβές,
σελ. xxxvi-xli

Κεφάλαιο 4: Εκπαιδευτικό/Διδακτικό Έργο, σελ. xlii-xlviii

Κεφάλαιο 5: Ερευνητικό/Επιστημονικό Έργο, σελ. xlix-lix

Κεφάλαιο 6: Διοικητικές Υπηρεσίες & Υποδομές, σελ. lx-lxvii

Κεφάλαιο 7: Σχέσεις με Κοινωνικούς, Πολιτιστικούς ή Άλλους Φορείς, σελ. lxviii-lxx

Κεφάλαιο 8: Συμπεράσματα & Σχεδιασμός Βελτίωσης, σελ. lxxi-lxxvii

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ, σελ. lxxviii

Παράρτημα I: Επιλεγμένες Δημοσιεύσεις Μελών ΔΕΠ

Παράρτημα II: Πρότυπο Δείγμα Ερωτηματολογίου Μαθημάτων

Παράρτημα III: Ερωτηματολόγιο Μελών ΔΕΠ

Παράρτημα IV: Οδηγός Σπουδών, Οδηγός ECTS, Κανονισμός νέου ΜΔΕ

Παράρτημα V: Ταυτότητα Τμήματος & Πίνακες Στοιχείων & Δεικτών Λειτουργίας του Τμήματος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα Έκθεση συντάχθηκε από την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών (ΤΟΕ) του Πανεπιστημίου Πατρών, η σύνθεση της οποίας έχει ως εξής:

Συντονιστής: Αθηνά Ζερβογιάννη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Μέλη: Γεώργιος Αργυρός, Αναπληρωτής Καθηγητής
Βασίλειος Πατρώνης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Την υποστήριξη του έργου της ΟΜΕΑ ανέλαβαν τα στελέχη της Γραμματείας του ΤΟΕ κ.κ. Φερτάκη και Μακρή, υπό τον συντονισμό της Γραμματέας του Τμήματος κ. Μαρίας Δαύρη.

Για τη διαμόρφωση της Έκθεσης η ΟΜΕΑ συνεργάστηκε με:

- Τις Πρυτανικές Αρχές του Πανεπιστημίου Πατρών και την ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος
- Τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης & Έρευνας του Πανεπιστημίου
- Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών
- Την Γραμματέα, το προσωπικό της Γραμματείας και τα μέλη ΕΤΕΠ του Τμήματος
- Τους προπτυχιακούς φοιτητές και τους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος

Στο πλαίσιο της σύνταξης της Έκθεσης, η ΟΜΕΑ ενημέρωσε τα μέλη ΔΕΠ και τα υπόλοιπα στελέχη του ΤΟΕ για τη διαδικασία σύνταξης των Ετήσιων Εσωτερικών Εκθέσεων. Η διαδικασία συλλογής ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων στηρίχθηκε στις εξής ενέργειες:

1. Τη συλλογή και επεξεργασία ερωτηματολογίων αποτίμησης εκπαιδευτικού και διδακτικού έργου εκ μέρους των φοιτητών του Τμήματος. Τα ερωτηματολόγια αυτά διανεμήθηκαν με συστηματικό τρόπο και αποτύπωσαν την εν λόγω αποτίμηση κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015. Η διανομή και συλλογή των ερωτηματολογίων έγινε από το μέλος της ΟΜΕΑ Γ. Αργυρό, Αναπληρωτή Καθηγητή, και το μέλος ΕΤΕΠ κ. Γούδη,

ενώ η επεξεργασία των σχετικών στοιχείων πραγματοποιήθηκε από τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας του Πανεπιστημίου Πατρών.

2. Τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων αποτίμησης του ερευνητικού/ εκπαιδευτικού έργου των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ για το εν λόγω ακαδημαϊκό έτος μέσω του ηλεκτρονικού *Απογραφικού Δελτίου Μελών ΔΕΠ* (ειδικό link, Διεύθυνση Δικτύων & Μηχανοργάνωσης του Πανεπιστημίου Πατρών www.ps.modip.upatras). Η παρουσίαση των στοιχείων αυτών στην παρούσα έκθεση πραγματοποιείται με βάση τον μέσο όρο των απαντήσεων.
3. Συναντήσεις μελών της ΟΜΕΑ με τα μέλη ΔΕΠ, τη Γραμματέα του Τμήματος, τα στελέχη της Γραμματείας και τα μέλη ΕΤΕΠ, κατά τις οποίες συζητήθηκαν ζητήματα που αφορούν τη λειτουργία του Τμήματος. Επί τη βάση αυτών των συζητήσεων, καθώς και άλλων στοιχείων της Γραμματείας, συντάχθηκαν οι Πίνακες στο Παραρτήματα που αφορούν θέματα στελέχωσης του Τμήματος, θέματα μαθημάτων, φοιτητών κλπ.
4. Αξιοποίηση των ετήσιων Εσωτερικών Εκθέσεων καθώς και της τετραετούς Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης του ΤΟΕ που συντάχθηκε τον Δεκέμβριο του 2011.

Η συμμετοχική διαδικασία η οποία επελέγη για τη συλλογή των στοιχείων που αποτυπώνονται στην παρούσα Έκθεση και η συνεργασία των μελών ΔΕΠ στη σχετική διαδικασία χορήγησης πληροφοριών εξασφαλίζουν τη συμμετοχή όλων των στελεχών του Τμήματος στη διαμόρφωσή της.

Τα κυριότερα δεδομένα όπως αποτυπώνονται στην παρούσα Έκθεση για το 2014-2015 σε σχέση με την αντίστοιχη του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014, έχουν ως εξής:

- i. Ο αριθμός των μελών ΔΕΠ παρέμεινε μικρός, και αμετάβλητος από το εαρινό εξάμηνο και μετά (15).
- i. Δεν υπήρξαν καθόλου συμβάσεις διδασκόντων ΠΔ 407/80.
- ii. Στο προσωπικό της Γραμματείας του ΤΟΕ προστέθηκε ένα άτομο. Ωστόσο, η Γραμματεία παραμένει υποστελεχωμένη, δεδομένου του ολοένα αυξανόμενου αριθμού εισερχόμενων φοιτητών.
- iii. Στο δυναμικό του ΤΟΕ προστέθηκε ένα μέλος ΕΕΔΙΠ (Β.Δασκάλου) με ειδικευση στην πληροφορική.
- ii. Ο αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών σε κανονικά έτη φοίτησης αυξήθηκε από 1351 φοιτητές το 2013-2014 σε 1471 το 2014-2015, ενώ ο αριθμός των νέο-εισερχόμενων φοιτητών ανήλθε σε 369 φοιτητές το 2014-2015 έναντι

296 το 2013-2014. Το ποσοστό αύξησης των νεοεισερχομένων φοιτητών ήταν κατά πολύ μεγαλύτερο της αντίστοιχης αύξησης το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος

- iv. Ο αριθμός των αποφοίτων αυξήθηκε κατά 33.9%.
- v. Η αναλογία κανονικών προπτυχιακών φοιτητών (ν + 2) και μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ συνέχισε να αυξάνεται, ανερχόμενη σε 94,9:1 το 2014-2015 έναντι 87,7:1 το 2013-2014.
- vi. Ο μέσος όρος του βαθμού πτυχίου παρέμεινε σχεδόν σταθερός (περίπου στο 6,3).
- vii. Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΟΕ λειτούργησε μόνο με υποψήφιους διδάκτορες. Ωστόσο, το εαρινό εξάμηνο εγκρίθηκε ένα νέο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ/MSc στην *Εφαρμοσμένη Οικονομική & Ανάλυση Δεδομένων*). Το εν λόγω Πρόγραμμα άρχισε να λειτουργεί από τον Οκτώβριο του 2015-2016 με 38 φοιτητές.
- viii. Ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων για την απόκτηση πτυχίου παρέμεινε στα 40 μαθήματα συν 1 μάθημα ξένης γλώσσας (ο βαθμός του οποίου δεν προσμετρείται στο βαθμό πτυχίου).
- ix. Ο αριθμός των υποχρεωτικών μαθημάτων παρέμεινε σταθερός (20 μαθήματα), ενώ ο αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής αυξήθηκε στα 27 μαθήματα.
- x. Παρά την συνεχιζόμενη αύξουσα ροή εισερχομένων φοιτητών στο ΤΟΕ και το φόρτο εργασίας που αυτό συνεπάγεται για τα μέλη ΔΕΠ, η ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματος παρέμεινε υψηλή. Ο συνολικός αριθμός των δημοσιευμένων εργασιών των μελών ΔΕΠ ανήλθε σε 34 εργασίες το 2014, ενώ 15 πρόσθετες εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές έχουν ήδη δημοσιευθεί μέσα στο 2015 (βλ.Παράρτημα Ι).
- xi. Οι δείκτες που απεικονίζουν την αναγνώριση του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ επίσης παρέμειναν υψηλοί. Το ίδιο ισχύει και για τη διεθνή παρουσία του Τμήματος, όπως αυτή μετράται από το ποσοστό των μελών ΔΕΠ με χρηματοδότηση από διεθνείς φορείς ή προγράμματα έρευνας και από συμμετοχές σε επιστημονικούς οργανισμούς και εταιρείες, το οποίο ανήλθε σε επίπεδο πάνω από 65%.

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1.1. Δομή και Χωροθέτηση του ΤΟΕ

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (ΤΟΕ) του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα 325/23-5-1985, με το οποίο ορίστηκε ως τόπος εγκατάστασής του το Αγρίνιο (Νομός Αιτωλοακαρνανίας). Μετά από 12 χρόνια παραμονής του στο Αγρίνιο, το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών μεταφέρθηκε στις κεντρικές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Πατρών με το Προεδρικό Διάταγμα 85/21-4-1998.

Από τον Ιούνιο του 2013 το ΤΟΕ ανήκει στη *Σχολή Οικονομίας & Διοίκησης* του Πανεπιστημίου Πατρών, η οποία περιλαμβάνει τα εξής τμήματα:

- Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (έτος ίδρυσης 1985, με έδρα την Πάτρα)
- Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων (έτος ίδρυσης 1999, με έδρα την Πάτρα)
- Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών (έτος ίδρυσης 2004, με έδρα το Αγρίνιο)
- Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων (έτος ίδρυσης 2006, με έδρα το Αγρίνιο)

Κοσμήτορας της *Σχολής Οικονομίας & Διοίκησης* είναι ο Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών κ. Δημήτριος Σκούρας.

Το ΤΟΕ εδρεύει στην Πανεπιστημιούπολη του Ρίου και χωροθετείται Βόρειο-Δυτικά του κτιρίου της Διοίκησης του Πανεπιστημίου. Ευρίσκεται στο χώρο της Παλαιάς Αεροπορικής Μονάδας (ΠΑΜ) και είναι εγκατεστημένο σε πέντε μεμονωμένα, διάσπαρτα κτίρια (τα οποία ανήκουν στο ΤΟΕ). Δυο κτίρια αφορούν γραφεία των μελών ΔΕΠ (στο ένα εκ των οποίων είναι εγκατεστημένη η αίθουσα συνεδριάσεων του Τμήματος), σε ένα κτίριο είναι εγκατεστημένα η Γραμματεία, το γραφείο του Προέδρου, το Αναγνωστήριο και το Κεντρικό Εργαστήριο Η/Υ του Τμήματος, σε ένα κτίριο είναι εγκατεστημένο το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, και σε ένα κτίριο είναι εγκατεστημένο ένα ακόμα μικρότερο εργαστήριο Η/Υ (το οποίο βρίσκεται σε διαδικασία ανανέωσης). Επίσης το ΤΟΕ διαθέτει πέντε αίθουσες διδασκαλίας (τέσσερις για το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, ΠΑΜ1, ΠΑΜ13, ΠΑΜ16 και ΠΑΜ17, και μία για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, ΠΑΜ2). Οι αίθουσες αυτές συνιστούν μεμονωμένα κτίρια που ευρίσκονται στον ίδιο χώρο.

1.2. Διάρθρωση της Διοίκησης, Σύνθεση και Λειτουργία Οργάνων

Όπως και τα άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών, η διάρθρωση της διοίκησης του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών καθορίζεται από το σχετικό νομικό πλαίσιο (το ΤΟΕ διοικείται από τη Γενική Συνέλευση και τον/την εκάστοτε Πρόεδρο του Τμήματος). Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, Πρόεδρος του ΤΟΕ ήταν η Καθηγήτρια κ. Ευθαλία Δημαρά, με Αναπληρωτή Πρόεδρο τον Αναπληρωτή Καθηγητή κ. Βασίλειο Πατρώνη.

Για τον συντονισμό/διευθέτηση επί μέρους θεμάτων, στο ΤΟΕ έχουν θεσμοθετηθεί και λειτουργούν Επιτροπές. Οι Επιτροπές απαρτίζονται συνήθως από 2-5 μέλη ΔΕΠ, η/και μέλη ΕΤΕΠ/ΕΕΔΙΠ/Γραμματείας ανάλογα με τη φύση της Επιτροπής, και λειτουργούν με βάση συγκεκριμένους στόχους και χρονοδιαγράμματα. Οι Επιτροπές του ΤΟΕ κατά το μεγαλύτερο μέρος του ακ.ετους 2014-2015 και η αντίστοιχη στελέχωσή τους είχαν ως εξής:

1. **Επιτροπή Φοιτητικών Ζητημάτων:** Ευθαλία Δημαρά, Καθηγήτρια, Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής, Δαύρη Μαρία, Γραμματέας
2. **Επιτροπή Κατατακτηρίων Εξετάσεων:** Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής, Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής, Πολυμένης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής
3. **Επιτροπή Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ):** Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια (Συν/στρια), Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής, Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής.
4. **Συντονιστική Επιτροπή Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ):** Βενέτης Ιωάννης (Δ/ντής ΠΜΣ), Αναπληρωτής Καθηγητής, Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής, Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής, Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Επίκουρος Καθηγητής
5. **ΟΜΕΑ Τμήματος:** Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (Συν/στρια), Αργυρός Γεώργιος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής
6. **Επιτροπή Προγράμματος Κινητικότητας ERASMUS:** Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (Συν/στρια), Πολυμένης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής
7. **Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης:** Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής (Συν/στής), Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια, Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής, Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής

8. **Επιτροπή Πληροφορικής:** Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Επίκουρος Καθηγητής (Συν/στής), Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια, Ρούσσοσ Αλέξανδρος, ΕΤΕΠ, Βικτωρία Δασκάλου, ΕΕΔΙΠ.
9. **Επιτροπή Ανακύκλωσης και Καταστροφής:** Δασκάλου Βικτωρία (Συν/στρια) ΕΕΔΙΠ, Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής (Συν/στής), Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Επίκουρος Καθηγητής
10. **Επιτροπή για Θέματα Υγείας και Ασφάλειας:** Αργυρός Γεώργιος, Αναπληρωτής Καθηγητής (Συν/στής), Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής, Πολυμένης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής
11. **Επιτροπή Επιμέλειας Οδηγού Προπτυχιακών Σπουδών & Οδηγού ECTS:** Δημαρά Ευθαλία (Πρόεδρος ΤΟΕ), Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Δαύρη Μαρία, Γραμματέας
12. **Υπεύθυνος Σύνταξης Ωρολογίου Προγράμματος Μαθημάτων και Προγράμματος Εξετάσεων:** Κουνετάς Κωνσταντίνος, Επίκουρος Καθηγητής

Το Τμήμα ακόμα δεν είναι επίσημα διαρθρωμένο σε Τομείς/Εργαστήρια. Επειδή μέχρι πρότινος το ΤΟΕ αποτελούσε ανεξάρτητο Τμήμα του Παν/μιου Πατρών, και λόγω του μικρού αριθμού μελών ΔΕΠ, δεν θεωρήθηκε ότι υφίσταται σκοπιμότητα τέτοιας διάρθρωσης. Ωστόσο, με την ένταξη του στη νέα Σχολή Οικονομίας & Διοίκησης, το ΤΟΕ απεφάσισε να επανεξετάσει τη σκοπιμότητα σύστασης Τομέων/Εργαστηρίων με γνώμονα τη πιθανή συμβολή τους στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας του Τμήματος και της περαιτέρω προώθησης της έρευνας στη Σχολή. Ήδη, σε άτυπη μορφή, υπάρχουν στο ΤΟΕ τέσσερις βασικοί άξονες ερευνητικής δραστηριότητας (*Applied Labour & Micro-econometrics, Regional, Rural & Resource Economics, Business Economics & Innovation* και *Econometrics & Quantitative Methods*), οι οποίοι θα μπορούσαν άμεσα να μετεξελιχθούν σε Τομείς ή να αποτελέσουν το πλαίσιο για τον σχεδιασμό αντίστοιχων Εργαστηρίων. Με βάση αυτό το σκεπτικό, το εαρινό εξάμηνο του ακ. έτους 2014-2015 κατατέθηκε από το ΤΟΕ στο Παν/μιο Πρόταση θεσμοθέτησης τριών ερευνητικών εργαστηρίων. Η Πρόταση βρίσκεται στη διαδικασία τελικής συμπλήρωσης και επεξεργασίας και πρόκειται να κατατεθεί εκ νέου στη Σύγκλητο εντός του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους 2015-2016.

1.3 Στελέχωση του Τμήματος

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 ο αριθμός των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ παρέμεινε μικρός σε σχέση με τον αριθμό των προπτυχιακών φοιτητών. Το 2014-2015 υπηρέτησαν στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών 16 μέλη ΔΕΠ κατά το χειμερινό εξάμηνο, και 15 μέλη ΔΕΠ κατά το ο εαρινό εξάμηνο, καθώς στο νέο μέλος ΔΕΠ, κ. Δρυδάκη Νικόλαο (Λέκτορα), που διορίστηκε από το Υπουργείο τον Οκτώβριο του

2014, εγκρίθηκε στη συνέχεια άδεια άνευ αποδοχών. Ένας προφανής λόγος για το αίτημα του κ. Δρυδάκη για χορήγηση άδειας ήταν το μεγάλο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της εκλογής του και του διορισμού του (2 χρόνια περίπου), που είχε ως αποτέλεσμα να έχει ήδη αναλάβει ανειλημμένες υποχρεώσεις στο εξωτερικό για το εαρινό εξάμηνο του ακ.έτους 2014-2015.

Η κατανομή των μελών ΔΕΠ ανά βαθμίδα για το 2014-2015 παρουσιάζεται στον Πίνακα 1.1. Κατά το ίδιο ακαδημαϊκό έτος, υπηρέτησαν στο ΤΟΕ δύο μέλη ΕΤΕΠ, ενώ η Γραμματεία ήταν στελεχωμένη με την Γραμματέα κ. Μ. Δαύρη και τρεις διοικητικούς υπαλλήλους. Το ειδικό εργαστηριακό/διδακτικό προσωπικό του Τμήματος επαυξήθηκε με ένα μέλος ΕΕΔΙΠ, την κα Δασκάλου Βικτωρία, με ειδίκευση στην πληροφορική.

Πίνακας 1.1
Κατανομή Μελών ΔΕΠ σε βαθμίδες, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, 2014-2015

	Αριθμός	Ποσοστό
Καθηγητές	6	37,5%
Αναπληρωτές Καθηγητές	4	25,0%
Επίκουροι Καθηγητές	5	31,25%
Λέκτορες	1	6,25%
Σύνολο	16	100%

Η εξέλιξη της στελέχωσης του ΤΟΕ σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό κατά την τελευταία εξαετία παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος V. Παρατηρώντας την εξέλιξη του μόνιμου διδακτικού/ερευνητικού προσωπικού κατά την εξαετία αυτή, καθίσταται εμφανής η ελλιπής στελέχωση του Τμήματος με βάση την εν λόγω κατηγορία προσωπικού. Ειδικότερα, με δεδομένη την απουσία του κ. Δρυδάκη από το ΤΟΕ μετά το χειμερινό εξάμηνο του 2014-2015, ο αριθμός των μελών ΔΕΠ του Τμήματος την τελευταία εξαετία παρουσιάζει διακύμανση μεταξύ 14 και 15 ατόμων. Ο αριθμός των μελών ΕΤΕΠ επίσης παρέμεινε αμετάβλητος κατά τη διάρκεια της εν λόγω εξαετίας (2 άτομα). Το προσωπικό της Γραμματείας αυξήθηκε κατά ένα επιπλέον άτομο το 2014-2015, ωστόσο, δεδομένου του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού εισερχομένων φοιτητών, υπολείπεται σημαντικά των αναγκών του ΤΟΕ και επιπλέον εμφανίζει σαφή μείωση σε σχέση με το μέσο όρο της εξαετίας. Παράλληλα, ενώ η συνεισφορά του νέου μέλους ΕΕΔΙΠ στη συνδιδασκαλία εργαστηριακών μαθημάτων ενδέχεται να είναι

σημαντική, δεν μπορεί να υποκαταστήσει την ανάγκη για μέλη ΔΕΠ με ειδικέυση στην οικονομική επιστήμη.

Σύμφωνα με το ΠΔ ίδρυσης του ΤΟΕ, οι προβλεπόμενες θέσεις μόνιμου προσωπικού έχουν ως εξής:

- 25 θέσεις μελών ΔΕΠ
- 5 θέσεις μελών ΕΕΔΙΠ
- 6 θέσεις μελών ΕΤΕΠ.

Με βάση τα παραπάνω, διαπιστώνεται η ελλιπής στελέχωση του ΤΟΕ σε μέλη ΔΕΠ, ΕΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ, και παράλληλα, η μη αύξουσα πορεία του αριθμού μελών ΔΕΠ. Η τελευταία οφείλεται:

- σε παραιτήσεις μελών ΔΕΠ λόγω εκλογής τους σε άλλα Πανεπιστήμια και καθυστέρηση έγκρισης επαναπροκήρυξης της θέσης από μέρους της Πολιτείας ή και ακύρωσής της.
- στο μεγάλο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της εκλογής μελών ΔΕΠ από το ΤΟΕ και του διορισμού τους από το Υπουργείο, με αποτέλεσμα τα προσόντα των εκλεγέντων όταν πραγματοποιείται ο εν λόγω διορισμός να έχουν υπερβεί κατά πολύ τα αντίστοιχα της βαθμίδας στην οποία εκλέχθηκαν, και επομένως είτε να έχουν ήδη βρει απασχόληση στο εξωτερικό είτε να είναι υποψήφιοι σε άλλα Ελληνικά ΑΕΙ σε υψηλότερη βαθμίδα
- στην ύπαρξη ορισμένων άγονων διαδικασιών εκλογής μελών ΔΕΠ στο ΤΟΕ, λόγω της δυσκολίας προσέλκυσης αξιόλογων υποψηφίων σε συγκεκριμένα αντικείμενα, κάτι που σχετίζεται με το γενικότερο πλαίσιο κινήτρων το οποίο υφίσταται στη χώρα μας όσον αφορά την ενασχόληση νέων επιστημόνων με το εν λόγω λειτούργημα (π.χ. χαμηλές αμοιβές για το συγκεκριμένο λειτούργημα, ειδικότερα στις μικρές βαθμίδες)
- στην γενικότερα ανεπαρκή χρηματοδότηση ανθρώπινων πόρων στα ΑΕΙ της χώρας από την Πολιτεία, σε συνδυασμό με την δυσκολία να προσλάβουν πρόσθετο μόνιμο διδακτικό προσωπικό από τον Προϋπολογισμό τους.

Η έλλειψη ικανού αριθμού μελών ΔΕΠ για την υλοποίηση του Προγράμματος Σπουδών μέχρι πρότινος αντιμετωπίζονταν με την αξιοποίηση του θεσμού των διδασκόντων Π.Δ. 407/80. Ο αριθμός των διδασκόντων Π.Δ. 407/80 αυξήθηκε σημαντικά κατά το χρονικό διάστημα 2009-2010/2010-2011 και ο αριθμός των σχετικών συμβάσεων σχεδόν διπλασιάστηκε (από 16 συμβάσεις το 2009-2010 σε

26 το 2010-2011). Το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 ο αριθμός των διδασκόντων αυτής της κατηγορίας έπεσε σε 10 συμβάσεις, ενώ το 2012-2013 μειώθηκε περαιτέρω σε 6 συμβάσεις. Οι συμβάσεις αυτές για το 2012-2013 ήδη αντιστοιχούσαν στο αρκετά χαμηλότερο ποσοστό 42,9% επί των διδασκόντων του ΤΟΕ με μόνιμη σχέση εργασίας έναντι ποσοστού 71,4% για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και 185,7% για το 2010-2011. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, ο αριθμός των συμβάσεων διδασκόντων Π.Δ. 407/80 έπεσε στο μηδέν, και αυτό συνεχίστηκε και κατά το ακ.έτος 2014-2015 (βλ. Πίνακα 1.2, Παράρτημα V, Πίνακα 1).

Δεδομένου ότι ο αριθμός των διδασκόντων με μόνιμη θέση εργασίας στο ΤΟΕ παρέμεινε μικρός, η σταδιακή μείωση των συμβάσεων διδασκόντων Π.Δ. 407/80 μετά το 2010-2011 οδήγησε σε δραστική πτώση του συνολικού διδακτικού δυναμικού του Τμήματος.

Πίνακας 1.2
Εξέλιξη Αριθμού Συμβάσεων Π.Δ. 407/80, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

	Αριθμός συμβάσεων Π.Δ.407/80
2009-2010	16
2010-2011	26
2011-2012	10
2012-2013	6
2013-2014	0
2014-2015	0

Το νέο μέλος ΕΕΔΙΠ, που προστέθηκε στο δυναμικό του Τμήματος το 2014-2015, έχει, κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος, αναλάβει ενεργό ρόλο στη συνδιδασκαλία τριών εργαστηριακών μαθημάτων, ωστόσο αυτό δεν αντισταθμίζει τη έντονη μείωση του συνολικού διδακτικού δυναμικού του ΤΟΕ από το 2010-2011 και μετά.

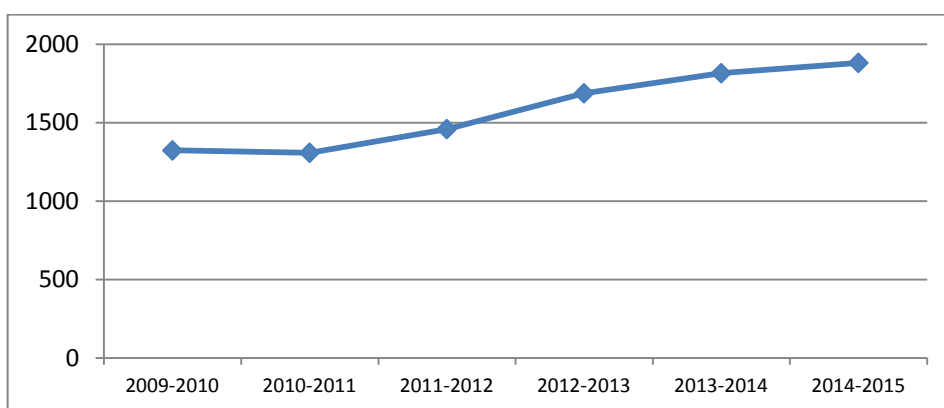
1.4 Εξέλιξη Φοιτητών

Η εξέλιξη του αριθμού καθώς και της κατανομής των φοιτητών του ΤΟΕ κατά την τελευταία (ακαδημαϊκή) εξαετία 2009-2010/2014-2015 παρουσιάζεται στους Πίνακες 2 και 3 του Παραρτήματος V της παρούσας Έκθεσης.

Σε αντίθεση με την τάση εξέλιξης του συνολικού διδακτικού δυναμικού, ο συνολικός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών στο ΤΟΕ εμφανίζει συνεχή αύξηση (βλ. Διάγραμμα 1.1. & 1.2). Ειδικότερα, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών σε όλα τα εξάμηνα εμφάνισε άνοδο κατά 42,2% σε σχέση με το έτος 2009-2010, ενώ άνοδο ίση με 3,6% επίσης εμφάνισε και σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος 2013-2014. Ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος το 2014-2015 ανήλθε σε 1881 φοιτητές (έναντι 1518 φοιτητές κατά μέσο όρο κατά την προηγούμενη πενταετία).

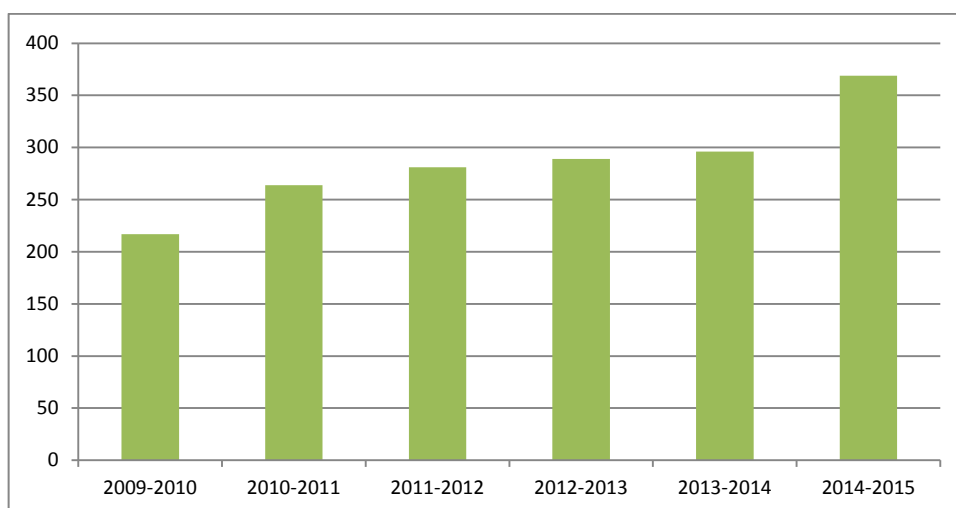
Διάγραμμα 1.1
Εξέλιξη του συνολικού αριθμού προπτυχιακών φοιτητών σε όλα τα εξάμηνα

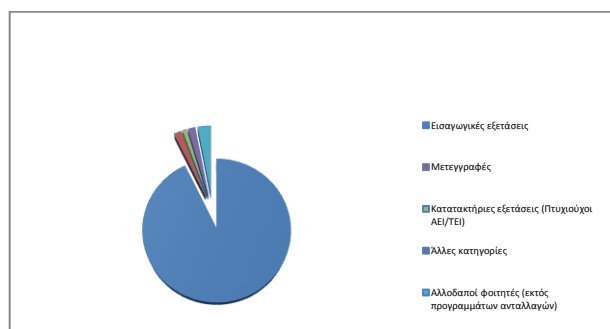
Όσον αφορά την εξέλιξη των νέο-εισερχόμενων φοιτητών:

- Ο συνολικός αριθμός ακολουθεί αύξουσα πορεία, και ανήλθε σε 369 φοιτητές το 2014-2015 έναντι 296 φοιτητών το 2013-2014.
- Η κυριότερη αιτία είναι η αύξηση των εισερχομένων με εισαγωγικές εξετάσεις (βλ. Πίνακα 3, Παράρτημα V). Ειδικότερα, το 2014-2015 ο αριθμός των εισερχομένων με εισαγωγικές εξετάσεις ήταν αυξημένος κατά 54,2% σε σχέση με το 2009-2010 και κατά 35,7% σε σχέση με το 2013-2014. Η εισαγωγή φοιτητών από κατατακτήριες εξετάσεις, μετεγγραφές και άλλη κατηγορία μειώθηκε σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

Διάγραμμα 1.2
Εξέλιξη του Αριθμού των Νεοεισερχομένων Φοιτητών στο ΤΟΕ

Διάγραμμα 1.3
Κατανομή Νεοεισερχομένων Φοιτητών, 2014-2015

Σε ότι αφορά τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΤΟΕ, δεν υπήρξε προκήρυξη προσφερομένων ΜΔΕ θέσεων φοιτητών για το 2014-2015 (Πίνακας 4, Παράρτημα V). Ωστόσο, με την έγκριση του νέου Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης του ΤΟΕ (ΜΔΕ/MSc στην *Εφαρμοσμένη Οικονομική & Ανάλυση Δεδομένων*), προκηρύχθηκαν τον Αύγουστο του 2015 τριάντα-οκτώ θέσεις φοιτητών για το ακ.έτος 2015-2016. Οι θέσεις αυτές καλύφθηκαν, και το νέο ΜΔΕ ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2015. Όσον αφορά τους υποψηφίους διδάκτορες του ΤΟΕ, το 2014-2015 αποφοίτησαν τρεις και παράλληλα υπήρξαν δύο νέες εγγραφές (Πίνακας 5, Παράρτημα V).

1.5. Σκοπός και Στόχοι του Τμήματος

Σύμφωνα με το Π.Δ. ίδρυσης του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών (Π.Δ. 325/23-5-1985), το ΤΟΕ έχει ως αποστολή:

- Να συμβάλλει στη διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με ελεύθερη επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση και να τους παρέχει τα απαραίτητα εφόδια που εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επαγγελματική σταδιοδρομία και εξέλιξή τους.
- Να καλλιεργεί και να προάγει τις οικονομικές επιστήμες με την ακαδημαϊκή και εφαρμοσμένη διδασκαλία, έρευνα και αναζήτηση.

Επίσης, σύμφωνα με το ίδιο Π.Δ., ορίσθηκε ότι το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών χορηγεί ενιαίο πτυχίο.

Κατά τα μέσα της δεκαετίας του 1990 αλλά και στις αρχές της δεκαετίας του 2000, οι εξελίξεις στην οικονομική επιστήμη και η ανάδειξη νέων/σύγχρονων τομέων αυτής, συνετέλεσαν στον εμπλουτισμό του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος με πρόσθετα μαθήματα, με εμφανή προσανατολισμό προς τη κατεύθυνση της Εφαρμοσμένης Οικονομικής. Ο συγκεκριμένος προσανατολισμός κρίθηκε απαραίτητος από τη ΓΣ του Τμήματος, αφού εξυπηρετούσε τον ευρύτερο στόχο της παροχής γνώσης προς τους φοιτητές η οποία θα διευκόλυνε τη πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας αλλά και την ανάληψη εκ μέρους τους μεταπτυχιακών σπουδών. Παράλληλα, μέχρι και το ακ.έτος 2010-2011, το ΤΟΕ προσέφερε ένα Πρόγραμμα Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης (ΜΔΕ) προσανατολισμένο στη δημοφιλή εξειδίκευση *Εφαρμοσμένη Οικονομική & Ανάλυση Δεδομένων*. Η ανάγκη για μία τέτοια δημοφιλή ειδίκευση συνέχισε να είναι εμφανής και μετά το 2010-2011, και το νέο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του ΤΟΕ, που άρχισε να λειτουργεί από τον Οκτώβριο του 2015, έχει τον ίδιο προσανατολισμό. Επιπλέον, το ΤΟΕ εξακολουθεί μέχρι σήμερα να προσφέρει ένα σύγχρονο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ), προσανατολισμένο στην οικονομική επιστήμη.

Παρά το γεγονός ότι οι στόχοι και σκοποί του ΤΟΕ επίσημα διατυπώθηκαν πριν από αρκετά χρόνια, η εξειδίκευσή τους είναι ολοκληρωμένη και αντικατοπτρίζουν πλήρως τις επιδιώξεις του Τμήματος, ενώ, παρά τις δυσκολίες, το ΤΟΕ έχει κατορθώσει την, σε ικανοποιητικό βαθμό, εκπλήρωση των στόχων και σκοπών του. Στις ημέρες μας, το ΤΟΕ θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα ακαδημαϊκό τμήμα, το οποίο παρέχει πολυμερή γνώση στους φοιτητές της Οικονομικής Επιστήμης, μέσω της προσφοράς Προγραμμάτων Σπουδών, τα οποία καλύπτουν το σύνολο

των «παραδοσιακών» γνωστικών πεδίων της οικονομικής καθώς και άλλα πιο σύγχρονα γνωστικά πεδία της συγκεκριμένης επιστήμης. Κατ' αυτό τον τρόπο, οι στόχοι και σκοποί του Τμήματος στις ημέρες κρίνεται ότι καλύπτουν τις προσδοκίες της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Ειδικότερα, το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) του Τμήματος είναι σύγχρονο, καλύπτει όλο το φάσμα της οικονομικής επιστήμης, και είναι ανταγωνιστικό σε σύγκριση με τα προγράμματα σπουδών άλλων Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα και το εξωτερικό (όπως αποδεικνύεται από τη προτίμηση των υποψηφίων φοιτητών από διάφορες περιοχές της χώρας στο Τμήμα). Οδηγεί στη δημιουργία πτυχιούχων με ανεπτυγμένη οικονομική σκέψη και διευκολύνει την ανάληψη μεταπτυχιακών σπουδών υψηλού επιπέδου (όπως αποδεικνύεται από την εισαγωγή αποφοίτων του ΤΟΕ σε υψηλού κύρους Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών στο εξωτερικό).

Παράλληλα, μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011, το ΜΔΕ του Τμήματος λειτούργησε ως μεταπτυχιακό υψηλού επιπέδου, παρέχοντας εξειδικευμένες γνώσεις στην Εφαρμοσμένη Οικονομική, κάτι που φάνηκε από το έντονο ενδιαφέρον των υποψήφιων φοιτητών του Προγράμματος. Εξίσου υψηλού επιπέδου αναμένεται να είναι και το νέο ΜΔΕ του ΤΟΕ. Από την άλλη πλευρά, η δραστηριότητα του ΠΔΣ καλύπτει ένα ευρύ φάσμα της Οικονομικής Επιστήμης, ενώ όπως αποδεικνύεται τόσο από το συνεχές ενδιαφέρον των υποψηφίων, όσο και από την ερευνητική δραστηριότητα και τις σχετικές δημοσιεύσεις/ανακοινώσεις των Υποψηφίων Διδασκόντων του Τμήματος, διακρίνεται από υψηλές προδιαγραφές.

Σημαντικές είναι και οι διακρίσεις του Τμήματος στο τομέα της έρευνας. Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν αναπτύξει ερευνητική δραστηριότητα στα κυριότερα σύγχρονα γνωστικά πεδία της Οικονομικής Επιστήμης και το ερευνητικό τους έργο έχει δημοσιευθεί σε έγκριτα διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Παράλληλα, έχουν διεκδικήσει με επιτυχία, και έχουν εκπονήσει, σειρά ερευνητικών προγραμμάτων, χρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλους φορείς του εξωτερικού και εσωτερικού. Επιπλέον, τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν αναπτύξει διεθνείς ερευνητικές συνεργασίες, ενώ η διεθνής παρουσία τους, όπως αυτή αποτυπώνεται σε διεθνείς βάσεις δεδομένων, βελτιώνεται συνεχώς, με τον αριθμό των ετεροαναφορών στο ερευνητικό τους έργο να εμφανίζει έντονη αυξητική τάση.

Από την άλλη πλευρά, η αναλογία φοιτητών/διδασκόντων συνεχίζει να αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα του Τμήματος (βλ. Πίνακα 1.3).

Πίνακας 1.3
Αναλογία (κανονικών) Προπτυχιακών Φοιτητών/Διδασκόντων

Ακ. Έτος	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	Μ.Ο. ακαδημαϊκής πενταετίας 2009-2010/2013-2014	% μεταβολή 2014-2015 σε σχέση με Μ.Ο.
Σύνολο Διδασκόντων (μέλη ΔΕΠ, Συμβάσεις ΠΔ407/80)	15,5*	15	20	24	40	31	26	-40,4%
Κανονικοί Προπτυχιακοί Φοιτητές	1471	1315	1261	1260	1153	1107	1219,2	-20,7%
Αναλογία Κανονικών Προπτυχιακών Φοιτητών/Διδασκόντων	94,9:1	87,7:1	63,1:1	52,5:1	28,8:1	35,7:1	46,9:1	103,3%

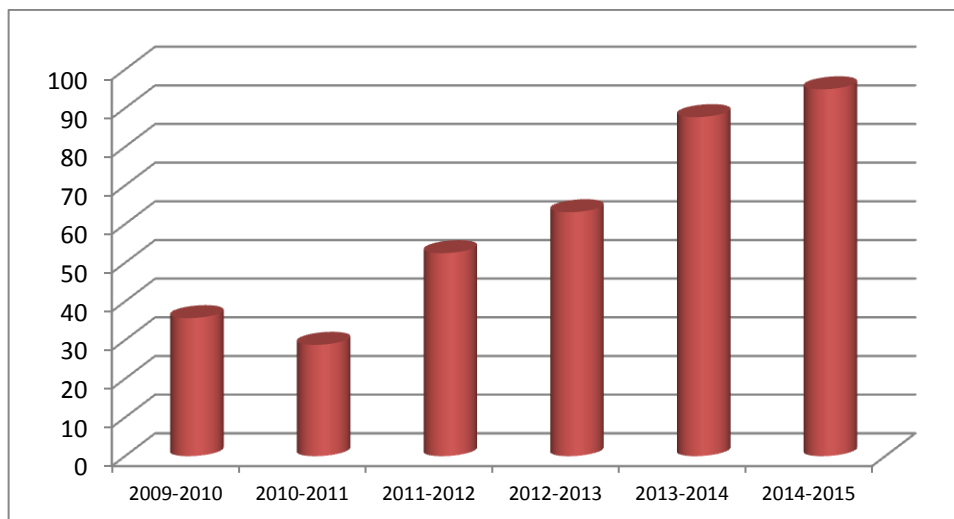
(*) 16 ΔΕΠ το χειμερινό εξάμηνο, 15 ΔΕΠ το εαρινό εξάμηνο

Τα τελευταία χρόνια, η δραστική μείωση του συνολικού αριθμού των διδασκόντων (Μέλη ΔΕΠ & διδάσκοντες Π.Δ.407/80), σε συνδυασμό με τη διαχρονική αύξηση του αριθμού των προπτυχιακών φοιτητών που εισάγονται στο ΤΟΕ κάθε χρόνο, έχει δημιουργήσει σημαντική δυσκολία στους ανθρώπινους πόρους (εκπαιδευτικούς/ερευνητικούς και διοικητικούς). Συγκεκριμένα, η αναλογία προπτυχιακών φοιτητών προς διδάσκοντες κινείται ολοένα και σε υψηλότερα επίπεδα, ενώ είναι κατά πολύ μεγαλύτερη τόσο σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο όσο και σε σχέση με διεθνείς μέσους όρους.

Ειδικότερα, ο δείκτης φοιτητών/διδασκόντων, όπως αυτός αποτυπώνεται στην αναλογία των κανονικών προπτυχιακών φοιτητών (v+2) προς τον συνολικό αριθμό ΔΕΠ & συμβάσεων Π.Δ.407/80, ανήλθε το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 στο εξαιρετικά υψηλό επίπεδο του 94,9:1 (σε σύγκριση με π.χ. 87,7:1 το 2013-2014, 63:1 το 2012-2013 και 52,5:1 το 2011-2012). Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ (*Education at a Glance, OECD, Issues 2009, 2011*), η αντίστοιχη αναλογία σε εθνικό επίπεδο στη χώρα μας ανέρχεται στο 26,3:1, ενώ στις χώρες του ΟΟΣΑ και στην Ε.Ε. διαμορφώνεται, αντίστοιχα, στο 15,3:1 και 16:1. Αυτό σημαίνει ότι ακόμη και αν δεν συνυπολογισθεί η περαιτέρω απασχόληση των μελών ΔΕΠ του Τμήματος για την επίβλεψη του έργου των υποψηφίων διδασκόντων, η αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στο ΤΟΕ ήταν το 2014-2015 πάνω από τριπλάσια του εθνικού μέσου όρου και εξαπλάσια του μέσου όρου των χωρών του ΟΟΣΑ και των χωρών ΕΕ. Επιπλέον, η ήδη υψηλή αναλογία εμφανίζει αυξητική τάση διαχρονικά

(βλ. Διάγραμμα 1.4). Η συγκεκριμένη αναλογία αυξήθηκε το 2014-2015 κατά 103,3% σε σχέση με το μέσο όρο της προηγούμενης (ακαδημαϊκής) πενταετίας (2009-2010/2013-2014) και κατά 8,2% σε σχέση με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος 2013-2014.

Διάγραμμα 1.4
Εξέλιξη της Αναλογίας Φοιτητών και διδασκόντων ΔΕΠ & ΠΔ.407

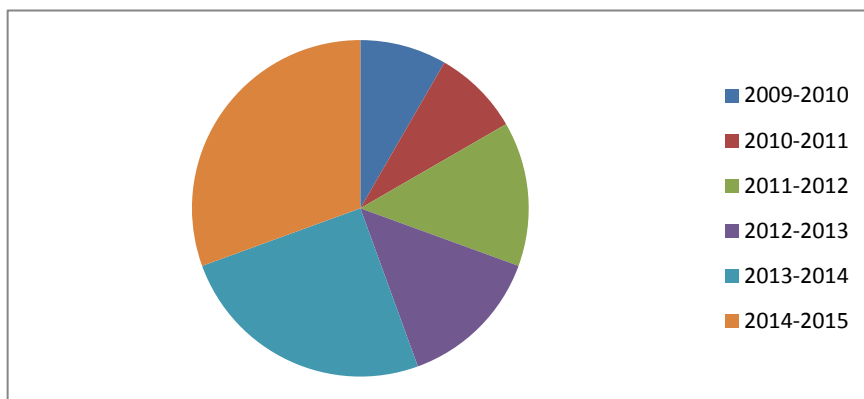

Με δεδομένη τη βούληση του Τμήματος για διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού και ερευνητικού του έργου, η συγκεκριμένη εξέλιξη δεν προάγει την επίτευξη των στόχων και σκοπών του. Ήδη παρατηρούνται σημαντικές πιέσεις σε ότι αφορά το διδακτικό έργο και σε ορισμένες περιπτώσεις δυσκολίες σε ότι αφορά τη κάλυψη συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων. Παράλληλα, επηρεάζεται και το ερευνητικό έργο του Τμήματος, αφού πολλές φορές η επιτυχής διεκδίκηση ερευνητικών προγραμμάτων προϋποθέτει την έντονη ενασχόληση ενός πυρήνα ερευνητών που εξειδικεύονται σε συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο.

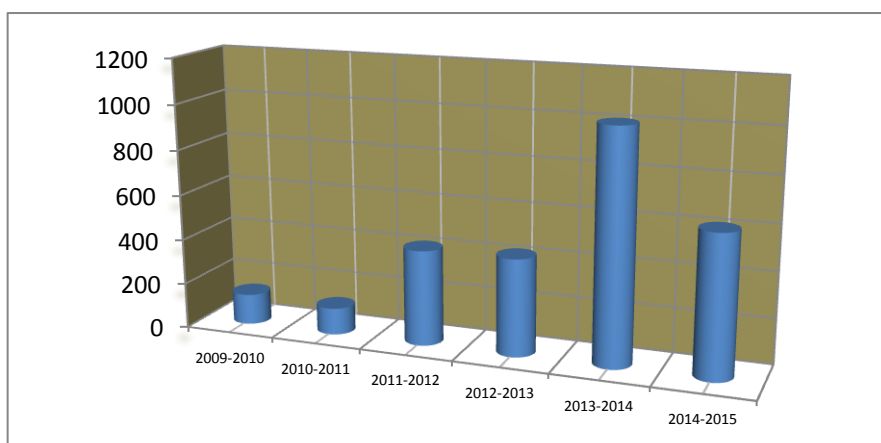
Παρά την ιδιαίτερως υψηλή, και διαχρονικά αυξανόμενη αναλογία φοιτητών/ διδασκόντων, η διεθνής παρουσία του Τμήματος παραμένει αξιόλογη, όπως διαφαίνεται από τον συνεχιζόμενο αρκετά μεγάλο αριθμό εθνικών/διεθνών ανταγωνιστικών ερευνητικών προγραμμάτων στα οποία συμμετέχουν τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ, καθώς και από τον αριθμό των ετεροαναφορών, ενώ παράλληλα για το 2014-2015 ο αριθμός των δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές παρέμεινε υψηλός (βλ. Παράρτημα Ι). Επιπλέον, με βάση πρόσφατη μελέτη δημοσιευμένη σε έγκριτο επιστημονικό περιοδικό (Altanopoulou, Dontsidou & Tselios, 2012, "Evaluation of 93 Major Greek University Departments", *Quality in*

Higher Education, 18(1), 111-137) το ΤΟΕ εξακολουθεί να είναι υψηλά σε ερευνητική δραστηριότητα σε σχέση με τα άλλα Οικονομικά Τμήματα στα ΑΕΙ της χώρας, ευρισκόμενο στην τρίτη θέση, μετά το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και το Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Διάγραμμα 1.5.1: Διεθνείς συμμετοχές

Διάγραμμα 1.5.2: Ετεροαναφορές

Διάγραμμα 1.5.3: Συνολικό Δημοσιευμένο Έργο Μελών ΔΕΠ

1.6 Συγκριτικά Δεδομένα σε Σχέση με την Προηγούμενη Έκθεση

Συνοπτικά, σε σχέση με την προηγούμενη Εσωτερική Έκθεση του ΤΟΕ, η οποία συντάχθηκε για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, θα μπορούσε κανείς να παραθέσει τα παρακάτω συγκριτικά στοιχεία:

- iii. Ο συνολικός αριθμός μελών ΔΕΠ είναι ανεπαρκής σε σχέση με τον συνολικό αριθμό φοιτητών σε κανονικά εξάμηνα, και στην ουσία παρέμεινε αμετάβλητος (15) σε σχέση με το ακ.έτος 2013-2014 μετά το χειμερινό εξάμηνο. Το νέο μέλος ΔΕΠ που διορίστηκε από το Υπουργείο τον Σεπτέμβριο του 2014 υπηρέτησε στο ΤΟΕ μόνο για ένα εξάμηνο (χειμερινό).
- iv. Δεν υπήρξαν καθόλου συμβάσεις διδασκόντων ΠΔ 407/80.
- v. Το προσωπικό της Γραμματείας αυξήθηκε κατά ένα άτομο, ωστόσο συνεχίζει να παραμένει μικρό με βάση τις ανάγκες του Τμήματος, λόγω του μεγάλου αριθμού εισερχομένων φοιτητών. Ένα μέλος ΕΕΔΙΠ με ειδίκευση την πληροφορική προστέθηκε στο ΤΟΕ, ενώ ο αριθμός των μελών ΕΤΕΠ παρέμεινε ο ίδιος.
- vi. Ο συνολικός αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών σε κανονικά έτη φοίτησης αυξήθηκε κατά 8,9%, ενώ ενδεικτική της διαχρονικής πίεσης ανθρώπινων πόρων είναι η αναλογία κανονικών προπτυχιακών φοιτητών και διδασκόντων ΔΕΠ & ΠΔ407, η οποία ανήλθε στο 94,9:1 (αύξηση κατά περίπου 103,3% σε σχέση με το μέσο όρο της (ακαδημαϊκής) πενταετίας 2009-2010/2013-2014).
- vii. Ο αριθμός των νέο-εισερχόμενων φοιτητών αυξήθηκε κατά 24.7%.
- viii. Ο αριθμός των αποφοίτων αυξήθηκε κατά 33,9%.
- ix. Ο μέσος όρος του βαθμού πτυχίου παρέμεινε περίπου ίδιος (6,3).
- x. Το ΠΜΣ του Τμήματος λειτούργησε το 2014-2015 μόνο με υποψήφιους διδάκτορες. Με την έγκριση του νέου ΜΔΕ/MSc στην *Εφαρμοσμένη Οικονομική & Ανάλυση Δεδομένων*, προκηρύχτηκαν τριάντα-οκτώ θέσεις μεταπτυχιακών φοιτητών για το 2015-2016.
- xi. Ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων για την απόκτηση πτυχίου παρέμεινε στα 40 μαθήματα συν 1 μάθημα ξένης γλώσσας, το οποίο δεν συνυπολογίζεται στο βαθμό πτυχίου.
- xii. Ο συνολικός αριθμός των υποχρεωτικών μαθημάτων και προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής ανήλθε σε 47 μαθήματα.
- xiii. Ο συνολικός αριθμός του δημοσιευμένου έργου των μελών ΔΕΠ κατά το διάστημα 2014-2015 συνέχισε να είναι υψηλός, ανερχόμενος σε 34 εργασίες

το 2014 και σε πρόσθετες 22 εργασίες ήδη μέσα στο 2015 (βλ. Παράρτημα I).

- xiv.** Ο συνολικός αριθμός των στοιχείων που απεικονίζουν την διεθνή αναγνώριση του έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος επίσης συνέχισε να είναι υψηλός.
- xv.** Τέλος, ο αριθμός των στοιχείων που στοιχειοθετούν τη διεθνή παρουσία του Τμήματος αυξήθηκε σε σχέση με το 2013-2014.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1. Κύρια Χαρακτηριστικά

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) του ΤΟΕ (Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών, B.Sc. in Economics) αναμορφώθηκε ριζικά τα ακαδημαϊκά έτη 2000-2001 & 2004-2005, μετά από σχετικές αποφάσεις της ΓΣ του Τμήματος. Οι εν λόγω αναμορφώσεις είχαν σαν κύριο στόχο τον εκσυγχρονισμό του περιεχομένου του ΠΠΣ με βάση ισχύοντα ΠΣ στα σημαντικότερα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών στην Αγγλία και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της αναμόρφωσης του 2000-2001 & 2004-2005 αφορούσαν την αύξηση του αριθμού των προσφερόμενων μαθημάτων και την επικέντρωση των υποχρεωτικών μαθημάτων σε βασικά γνωστικά αντικείμενα της οικονομικής επιστήμης. Περαιτέρω οριακές μεταβολές στο ΠΠΣ έγιναν το 2005-2006, 2009-2010 και 2012-2013 με σκοπό να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις του συστήματος μεταφοράς πιστωτικών μονάδων ECTS, ενώ οριακές μεταβολές σε σχέση με τα μαθήματα επιλογής έγιναν επίσης και το 2014-2015.

Ειδικότερα, στόχος των κατά καιρούς αναμορφώσεων/μεταβολών του ΠΠΣ ήταν η εξειδίκευση ενός Προγράμματος Σπουδών με τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Να είναι σύγχρονο και να καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των γνωστικών αντικειμένων της Οικονομικής Επιστήμης.
- Να είναι ανταγωνιστικό σε σύγκριση με τα προγράμματα σπουδών άλλων Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Να οδηγεί στη δημιουργία πτυχιούχων υψηλού επιπέδου με ανεπτυγμένη οικονομική σκέψη.
- Να διευκολύνει την ανάληψη μεταπτυχιακών σπουδών υψηλού επιπέδου.
- Να είναι απλό και εύκολα κατανοητό από τους φοιτητές.
- Να αξιοποιεί τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων σε άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών.
- Να είναι συνεπές με τις προδιαγραφές/διάρθρωση του Ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς πιστωτικών μονάδων ECTS.

Μαθήματα:

- Για τη λήψη πτυχίου, απαιτούνται **συνολικά 40 μαθήματα** (συν ένα μάθημα ξένης γλώσσας το οποίο δεν συνυπολογίζεται στο βαθμό πτυχίου) (βλ. Πίνακα 12.1, Παράρτημα V).
- Από τα 40 μαθήματα για τη λήψη πτυχίου, τα **20 είναι υποχρεωτικά** και τα **20 επιλογής**.
- Τα υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών έχουν στόχο την επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών σε γνωστικά πεδία τα οποία αποτελούν τον κορμό της Οικονομικής Επιστήμης (Μικροοικονομική, Μακροοικονομική, Ποσοτικές Μέθοδοι, μαθήματα εισαγωγής στα διάφορα βασικά πεδία της Οικονομικής Επιστήμης). Τα μαθήματα επιλογής έχουν στόχο την εμβάθυνση των γνώσεων των φοιτητών στα διάφορα πεδία της Οικονομικής Επιστήμης, αλλά και τον εμπλουτισμό των γνώσεων τους στις άλλες συναφείς ή μη επιστήμες.
- **Από τα 20 μαθήματα επιλογής** που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου, **τουλάχιστον 17** θα πρέπει να είναι μαθήματα προσφερόμενα **από το ΤΟΕ** και **το πολύ 3** μπορεί να είναι μαθήματα προσφερόμενα **από άλλα Τμήματα** του Πανεπιστημίου Πατρών.
- Το ΠΠΣ είναι δομημένο σε **πιστωτικές μονάδες ECTS** και τα μαθήματα ενσωματώνονται με την μορφή μονάδων ECTS στους ενημερωτικούς Οδηγούς Προπτυχιακών Σπουδών (βλ. Παράρτημα III).
- **Όλα τα 40 μαθήματα** (υποχρεωτικά και επιλογής) έχουν την ίδια βαρύτητα στο βαθμό πτυχίου και το καθένα αντιστοιχεί σε **6 πιστωτικές μονάδες ECTS** (η ξένη γλώσσα αντιστοιχεί σε 3 πιστωτικές μονάδες ECTS).
- Οι φοιτητές δηλώνουν 5 μαθήματα ανά εξάμηνο (εκτός της ξένης γλώσσας) και ο φόρτος εργασίας (εκτός της ξένης γλώσσας) αντιστοιχεί σε **30 πιστωτικές μονάδες ECTS ανά εξάμηνο**.
- **Συνολικά**, καθώς η διάρκεια των σπουδών για τη λήψη πτυχίου είναι 8 εξάμηνα, απαιτούνται **240 πιστωτικές μονάδες ECTS** (εκτός της ξένης γλώσσας, στην οποία αναλογούν 3 πιστωτικές μονάδες ECTS).

Το ΠΠΣ του ΤΟΕ ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινωνίας, αφού καλύπτει τόσο τα γνωστικά πεδία που απαρτίζουν το κορμό της Οικονομικής Επιστήμης όσο και νέα/σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα αυτής, τα οποία παρέχουν σύγχρονες γνώσεις προς τους φοιτητές, διευκολύνοντας κατ' αυτό τον τρόπο την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας και την εκ μέρους τους ανάληψη μεταπτυχιακών σπουδών. Η ανταπόκριση του ΠΠΣ στις ανάγκες της κοινωνίας προκύπτει από την εκδήλωση

ενδιαφέροντος για ένταξη στο Τμήμα από φοιτητές που προέρχονται από διάφορα μέρη της χώρας (σε πολλά από τα οποία υπάρχουν Τμήματα Οικονομικών Επιστημών), από την βελτίωση της θέσης του Τμήματος στις βάσεις των εισαγωγικών εξετάσεων σε σύγκριση με άλλα ομοειδή Τμήματα, από το σημαντικό ενδιαφέρον εκ μέρους υποψηφίων με κατατακτήριες εξετάσεις και, τέλος, από την εισαγωγή αποφοίτων του ΤΟΕ σε υψηλού επιπέδου Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών στο εξωτερικό.

Όλα τα παραπάνω στοιχεία συνιστούν «δείκτες» ελέγχου της ανταπόκρισης του ΠΠΣ στις ανάγκες τη κοινωνίας και παρακολουθούνται στενά από τη διοίκηση και τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ. Ο έλεγχος του εν λόγω βαθμού ανταπόκρισης αποτελεί και το λόγο που, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το ΤΟΕ έχει προβεί τα τελευταία χρόνια σε μεταβολές/αναθεωρήσεις του ΠΠΣ

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι η μείωση του συνολικού διδακτικού δυναμικού του ΤΟΕ αποτελεί κίνδυνο για την ανταπόκριση του ΠΠΣ του ΤΟΕ στις ανάγκες της κοινωνίας. Και αυτό γιατί η μη-αντικατάστασή αποχωρούντων ΔΕΠ με μόνιμο προσωπικό, αλλά και η μείωση του αριθμού των διδασκόντων Π.Δ.407/80 δημιουργεί δυσκολίες στην δυνατότητα χορήγησης μεγάλου αριθμού μαθημάτων επιλογής (αφού σε κάποιες περιπτώσεις δεν υπάρχουν διδάσκοντες με επαρκώς συναφή, σε σχέση με συγκεκριμένα μαθήματα, γνωστικά αντικείμενα). Παράλληλα δυσκολεύει την εφαρμογή της βούλησης του Τμήματος για το διαχωρισμό της διδασκαλίας μαθημάτων κορμού σε δύο τμήματα ώστε να μειωθεί το ακροατήριο και να βελτιωθεί καταυτόν τον τρόπο η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας, και άρα δεν επιδρά θετικά στο στόχο της συνεχούς βελτίωσης των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

Κανένα Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «ελεύθερο από προβλήματα». Στην περίπτωση του ΠΠΣ του ΤΟΕ, οι διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης είναι υπαρκτές και ενεργές. Τα μέλη ΔΕΠ παρακολουθούν τις εξελίξεις στην Οικονομική Επιστήμη καθώς και τις όποιες τάσεις αναμόρφωσης συναφών Προγραμμάτων Σπουδών στην Ελλάδα και σε διακεκριμένα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών του εξωτερικού (ιδίως του ΗΒ και των ΗΠΑ). Η στενή αυτή παρακολούθηση προάγεται από την διεθνή τους παρουσία (δημοσιεύσεις/ανακοινώσεις) και από τις διεθνείς τους συνεργασίες (μέσω ερευνητικών προγραμμάτων). Επίσης, τα μέλη ΔΕΠ, μέσω των επαφών τους με τους εν ενεργεία φοιτητές και τους απόφοιτους του Τμήματος, καθώς και με

διάφορους Κοινωνικούς και Επαγγελματικούς Φορείς, διαμορφώνουν άποψη σχετική με τις ανάγκες της αγοράς για συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα. Τα ευρήματα της παραπάνω διαδικασίας στη συνέχεια συνιστούν αντικείμενο εισήγησης προς την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του ΤΟΕ, η οποία με τη σειρά της εισηγείται την αναθεώρηση του ΠΠΣ στην ΓΣ του ΤΟΕ. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα τελευταία χρόνια, η διαδικασία αυτή έχει οδηγήσει σε μια σημαντική αναθεώρηση του ΠΠΣ καθώς και σε άλλες σχετικά οριακές μεταβολές του ΠΠΣ.

Το ΠΠΣ του ΤΟΕ δημοσιοποιείται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος, μέσω του Ελληνικού Οδηγού Σπουδών και μέσω του Αγγλικού Οδηγού Σπουδών (*ECTS GUIDE*). Για όλα τα μαθήματα που προσφέρονται από το ΤΟΕ υπάρχει ιστότοπος στο e-class, όπου οι φοιτητές μπορούν να αντλήσουν πολύτιμη πληροφόρηση και αντίστοιχο διδακτικό υλικό για το μάθημα (αναλυτική περιγραφή της ύλης, μαθησιακοί στόχοι, προτεινόμενα συγγράμματα, ξένη βιβλιογραφία, φροντιστηριακές ασκήσεις, παρουσιάσεις power point, εξεταστέα ύλη κλπ.). Η ιστοσελίδα του ΤΟΕ είναι πολύ δημοφιλής και ένας μεγάλος αριθμός προπτυχιακών φοιτητών την επισκέπτεται καθημερινά.

Όπως και στη περίπτωση άλλων επιστημονικών πεδίων, η επαγγελματική εξέλιξη των αποφοίτων του ΤΟΕ δεν είναι ανεξάρτητη της κατάστασης της οικονομίας στη χώρα μας. Παρά την μη ύπαρξη συστηματικού μηχανισμού παρακολούθησης της εξέλιξης αυτής λόγω πίεσης ανθρώπινου δυναμικού, προσωπικές επαφές των μελών ΔΕΠ οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι πτυχιούχοι του ΤΟΕ έχουν ευνοϊκές προοπτικές απασχόλησης στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα χρηματοπιστωτικά και πιστωτικά ιδρύματα, τις αναπτυξιακές εταιρείες, τη δημόσια διοίκηση και τους οργανισμούς. Περαιτέρω, όλο και μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων φαίνεται να προχωρά στην ανάληψη Μεταπτυχιακών Σπουδών σε Πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού, ενώ το ποσοστό αποδοχής των πτυχιούχων του Τμήματος στα συγκεκριμένα προγράμματα είναι εξαιρετικά ικανοποιητικό.

Ανεξάρτητα από τα παραπάνω, αναγνωρίζουμε την ανάγκη και τα οφέλη που θα προέκυπταν από τη σύσταση ενός μηχανισμού παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των φοιτητών κατά τα πρότυπα του εξωτερικού, ιδιαίτερα αν κανείς λάβει υπόψη τις καταλυτικές συνέπειες της κρίσης στη διάρθρωση του παραγωγικού ιστού της ελληνικής οικονομίας.

2.2 Δομή, Συνεκτικότητα και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Τα μαθήματα που προσφέρονται στους προπτυχιακούς φοιτητές του ΤΟΕ (χειμερινό εξάμηνο και εαρινό εξάμηνο) παρουσιάζονται στον Πίνακα 12.1 του Παραρτήματος V.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 ο αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής στους φοιτητές του ΤΟΕ ανήλθε σε 27 μαθήματα. Τρία νέα μαθήματα επιλογής εισήχθησαν στο ΠΠΣ το 2014-2015 (*Οικονομικά της Ενέργειας, Εφαρμογές Στατιστικής, Θέματα Ψηφιακής Οικονομίας*), ενώ δύο μαθήματα επιλογής (*Οικονομική Γεωγραφία και Οικονομική των Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος*) αποφασίστηκε να μην προσφερθούν για το συγκεκριμένο ακ.έτος στους φοιτητές του ΤΟΕ λόγω των υποχρεώσεων του διδάσκοντος ως Κοσμήτορα της Σχολής Οικονομίας & Διοίκησης (το μάθημα *Οικονομική των Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος* συνέχισε να προσφέρεται σε φοιτητές άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου). Δυο Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών (ΤΕΕΑΠΗ & ΠΤΔΕ) προσέφεραν συνολικά 3 μαθήματα επιλογής στο ΤΟΕ το 2014-2015.

Το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων για τους φοιτητές του ΤΟΕ το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 αντιστοιχούσε στο 51,2% του συνόλου των απαιτούμενων μαθημάτων (41) για την απόκτηση πτυχίου, ενώ το υπόλοιπο 48,8% αφορούσε μαθήματα επιλογής. Το 93,7% των διαθέσιμων μαθημάτων στους φοιτητές του ΤΟΕ είναι μαθήματα επιστημονικής περιοχής, το 4,2% είναι μαθήματα γενικών γνώσεων και το 2,1% είναι μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων. Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι η βαρύτητα των υποχρεωτικών μαθημάτων και μαθημάτων επιλογής επιστημονικής περιοχής είναι τέτοια που επιτρέπει την απόκτηση βασικών γνώσεων στο αντικείμενο της Οικονομικής Επιστήμης αλλά και την επιλογή κατευθύνσεων εξειδίκευσης σε μια ευρεία γκάμα γνωστικών αντικειμένων αυτής.

Σε όλα τα μαθήματα προσφέρεται πολλαπλή βιβλιογραφία και γίνεται χρήση ποικιλίας εκπαιδευτικών μέσων. Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 12.2 του Παραρτήματος, σε 29 μαθήματα η διδασκαλία είναι αποκλειστικά θεωρητική (60,4% του συνόλου), σε 5 μαθήματα αφορά αποκλειστικά εργαστήριο (10,4% του συνόλου), σε ενώ σε 14 μαθήματα (29,2% του συνόλου) υπάρχει συνδυασμός θεωρητικής διδασκαλίας (3 ώρες ανά εβδομάδα) και φροντιστηριακών ασκήσεων ή εργαστηρίου (1 ώρα ανά εβδομάδα).

Στο ΠΠΣ του ΤΟΕ δεν εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων. Αυτό, σε ορισμένες περιπτώσεις, συνιστά δυσλειτουργία του ΠΠΣ, κυρίως λόγω της συνεκτικότητας που έχει διαμορφωθεί σε ότι αφορά την ύλη των μαθημάτων του ίδιου γνωστικού αντικειμένου. Παρόλα αυτά, ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στο πρώτο ψηφίο του κωδικού κάθε μαθήματος (π.χ. 101, 203, 320, 462) ώστε να αποτελεί ενδεικτικό στοιχείο της δυσκολίας κάθε μαθήματος για τους φοιτητές.

Τέλος, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, το ΤΟΕ προσέφερε μία σειρά μαθημάτων επιλογής σε άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου:

- Οικονομική Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος για μη Οικονομολόγους (χειμερινό εξάμηνο)
- Βασικές Αρχές Αστικού Δικαίου (συνδιδασκαλία, χειμερινό εξάμηνο)
- Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (συνδιδασκαλία, εαρινό εξάμηνο)
- Εμπορικό Δίκαιο (συνδιδασκαλία, χειμερινό εξάμηνο)
- Εργασιακές Σχέσεις (συνδιδασκαλία, εαρινό εξάμηνο)
- Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι (συνδιδασκαλία, χειμερινό εξάμηνο)
- Εισαγωγή στην Ελληνική Οικονομία (συνδιδασκαλία, εαρινό εξάμηνο)
- Αξιολόγηση Επενδύσεων (συνδιδασκαλία, εαρινό εξάμηνο, στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Κατανεμημένη Πράσινη Ηλεκτρική Ενέργεια και οι Προηγμένες Δικτυακές Υποδομές για τη Διαχείριση και την Οικονομία της» του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής και του Τμήματος Φυσικής της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών).

Για την υποστήριξη των σπουδών των φοιτητών, το Τμήμα έχει καθιερώσει το θεσμό του Καθηγητή-Συμβούλου (μέλος ΔΕΠ του Τμήματος). Έργο του είναι να συμβουλευεί και να κατευθύνει τους φοιτητές/φοιτήτριες στην καλύτερη επιλογή μαθημάτων, σύμφωνα με το ΠΠΣ του Τμήματος, την προσωπική τους κλίση, το βαθμό δυσκολίας των επιμέρους μαθημάτων και τη προοπτική για Μεταπτυχιακές Σπουδές. Παράλληλα, είναι σε τακτική βάση στη διάθεση των φοιτητών/φοιτητριών ώστε να ενημερώνεται για τυχόν προβλήματα που παρουσιάζονται στις σπουδές τους και να αναζητά, σε συνεργασία με τη Γραμματεία ή τη ΓΣ του Τμήματος, τρόπους καλύτερης αντιμετώπισής τους

Η αξιοποίηση της διαδικασίας, η οποία περιγράφηκε παραπάνω, αλλά και η λειτουργία της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, εξασφαλίζει την οργάνωση και τον συντονισμό της ύλης μεταξύ των μαθημάτων. Επικαλύψεις σε μαθήματα κορμού είναι σχετικά σπάνιες, και στην περίπτωση που υπάρχουν, αυτές είναι καθαρά οριακές και δεν προκύπτουν τυχαία, αλλά έχουν στόχο την καλύτερη εμπέδωση

γνώσεων υποβάθρου. Η εξέλιξη της οικονομικής επιστήμης σίγουρα δημιουργεί κατά καιρούς κάποια κενά στην ύλη, ιδιαίτερα ορισμένων αρκετά εξειδικευμένων μαθημάτων. Όμως, η συστηματική ενασχόληση των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ με την έρευνα εξασφαλίζει την ενημέρωσή τους για τις διάφορες επιστημονικές εξελίξεις και συχνά οδηγεί στην αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων. Κατ' αυτό τον τρόπο, το ΤΟΕ εξασφαλίζει την παροχή σύγχρονης γνώσης στους φοιτητές του.

2.3 Το Εξεταστικό Σύστημα

Οι τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών του ΠΠΣ του ΤΟΕ είναι πολλαπλοί και περιλαμβάνουν γραπτές εξετάσεις, προόδους, εκπόνηση και παρουσίαση εργασιών κλπ. Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών διασφαλίζεται μέσω της στενής συνεργασίας και διαδραστικής σχέσης μεταξύ φοιτητών και μελών ΔΕΠ σχετικά με τις προόδους/ασκήσεις/εργασίες. Επίσης, η διαφάνεια προάγεται μέσω της δυνατότητας των φοιτητών να ελέγξουν το γραπτό τους μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της γραπτής εξέτασης.

Η εξεταστική διαδικασία δεν αξιολογείται με την ακριβή έννοια του όρου. Ωστόσο, υπάρχει σχετική ερώτηση στο Ερωτηματολόγιο Αποτίμησης Εκπαιδευτικού και Διδακτικού Έργου για τη συμβολή του τρόπου εξέτασης στην επίτευξη των στόχων του διδάσκοντα, ενώ παράλληλα, τα όργανα του Τμήματος συνεργάζονται στενά με τους φοιτητές για το συγκεκριμένο ζήτημα και είναι σε γνώση ακραίων φαινομένων αποτυχίας στις εξετάσεις.

2.4 Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Αλλοδαποί Φοιτητές

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 3 του Παραρτήματος V, το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, εισήχθησαν 6 αλλοδαποί φοιτητές, σε σύγκριση με 9 το 2013-2014. Οι φοιτητές αυτοί είναι Κυπριακής καταγωγής.

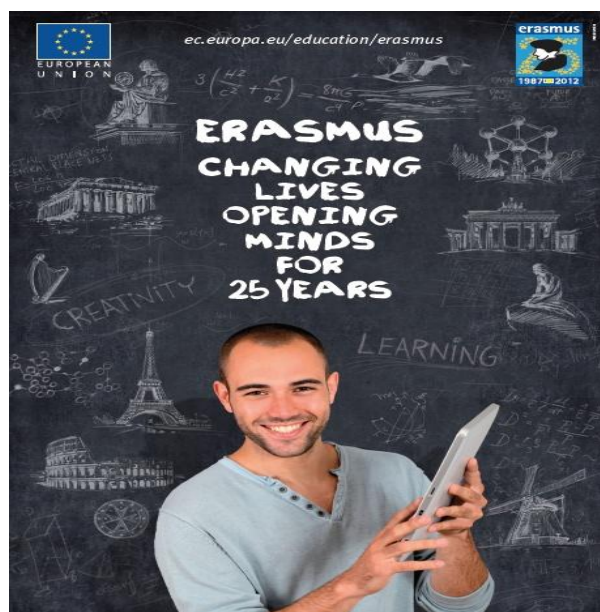
LLP ERASMUS Studies

Το ΤΟΕ σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Κινητικότητας Φοιτητών *LLP ERASMUS Studies*. Μέχρι τώρα έχουν συναφθεί αρκετές διαπανεπιστημιακές συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα του εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένων και των: University of Bologna, University of

Naples-Parthenope, University of Granada, Seinajoki University, Helsinki University, Masaryk University, Prague University of Economics & Management, Szolnok University College, Zilina University, Opole University, Akdeniz University, Toulouse Institute of Political & Economic Studies. Με τις συμφωνίες αυτές, έχουν εξασφαλιστεί 42 θέσεις εξερχομένων φοιτητών σε ετήσια βάση.

Κατά την τελευταία (ακαδημαϊκή) εξαετία, 24 φοιτητές από τα παραπάνω Ιδρύματα συμμετείχαν στο ΠΠΣ (Πίνακας 9 του Παραρτήματος V), εξεταζόμενοι σε μαθήματα του ΤΟΕ είτε μέσω γραπτών εξετάσεων στα αγγλικά είτε μέσω της εκπόνησης εργασιών στην αγγλική γλώσσα (όλα τα μαθήματα του ΠΠΣ του ΤΟΕ προσφέρονται στους εισερχόμενους φοιτητές ERASMUS ως 'reading courses' στα αγγλικά). Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, 25 φοιτητές του Τμήματος φοίτησαν στα εν λόγω ΑΕΙ. Ο συνολικός αριθμός των εξερχόμενων φοιτητών ERASMUS του ΤΟΕ αυξήθηκε το 2014-2015 κατά 25% σε σχέση με αυτόν του 2013-2014, και αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω το τρέχον ακ.έτος 2015-2016.

Ειδικότερα, όσον αφορά τους εξερχόμενους φοιτητές, το σύστημα οργάνωσης του Προγράμματος *LLP ERASMUS Studies* στο ΤΟΕ έχει ως εξής:

- Στις αρχές Απριλίου κάθε έτους, μέσω της ιστοσελίδας του ΤΟΕ, ανακοινώνεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος από φοιτητές του Τμήματος για συμμετοχή τους στο εν λόγω Πρόγραμμα. Προαπαιτούμενα για την εκδήλωση ενδιαφέροντος είναι η γνώση της αγγλικής γλώσσας καθώς και μη χρωστούμενα υποχρεωτικά μαθήματα Α' και Β' έτους.
- Στη συνέχεια, η Επιτροπή ERASMUS του ΤΟΕ καταρτίζει λίστα προτεινόμενων φοιτητών βάσει αλγόριθμου, ο οποίος διαμορφώνεται από το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου. Ο αλγόριθμος αντανakλά την επίδοση των φοιτητών στα μαθήματα του ΠΠΣ, στις ξένες γλώσσες, άλλες δεξιότητες, κλπ.
- Φοιτητές του ΤΟΕ μεταφέρουν αυτόματα στο πτυχίο τους πιστωτικές μονάδες ECTS για υποχρεωτικά μαθήματα αντίστοιχα με εκείνα του ΠΠΣ, στα οποία έχουν εξεταστεί επιτυχώς στα συνεργαζόμενα Ιδρύματα του

εξωτερικού. Επιπλέον, οι φοιτητές του ΤΟΕ έχουν την δυνατότητα να πάρουν έως και 3 μαθήματα επιλογής για τη λήψη πτυχίου ως 'μαθήματα ERASMUS'. Τα 'μαθήματα ERASMUS' αφορούν μαθήματα τα οποία οι φοιτητές έχουν παρακολουθήσει (και έχουν εξεταστεί επιτυχώς) κατά τη διάρκεια της παραμονής τους σε συνεργαζόμενα πανεπιστήμια του εξωτερικού στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγής φοιτητών ERASMUS, που όμως δεν είναι απαραίτητα αντίστοιχα με τα προσφερόμενα μαθήματα επιλογής του ΤΟΕ, αλλά το αντικείμενό τους εμπίπτει στο πεδίο της οικονομικής επιστήμης ή είναι συναφές με αυτό και το περιεχόμενό τους δεν καλύπτει ύλη μαθημάτων επιλογής του ΤΟΕ στα οποία έχουν ήδη εξετασθεί επιτυχώς.

Ο τελικός αριθμός των εξερχόμενων φοιτητών ERASMUS του ΤΟΕ βέβαια εξαρτάται από τον συνολικό προϋπολογισμό του Προγράμματος σε επίπεδο Πανεπιστημίου (για το αντίστοιχο έτος). Ωστόσο, αυτό που παρατηρείται είναι ότι γενικά οι φοιτητές του Τμήματος εμφανίζονται επιφυλακτικοί ως προς τη εκδήλωση ενδιαφέροντος για συμμετοχή στο Πρόγραμμα. Αυτό το αποδίδουν αφενός στο ότι η υποτροφία δεν επαρκεί για τη κάλυψη όλων των εξόδων τους κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο εξωτερικό (με αποτέλεσμα να μην μπορούν να επιφορτιστούν τα επιπλέον έξοδα), και αφετέρου στο ότι η συστηματική παρακολούθηση ορισμένων μαθημάτων του ΠΠΣ είναι απαραίτητη για την επιτυχή εξέτασή τους στα μαθήματα αυτά. Σε αυτούς τους λόγους ίσως θα πρέπει να προστεθεί και η αυστηρότητα που δείχνει το ΤΟΕ όσον αφορά τον αριθμό των υποχρεωτικών μαθημάτων που οι φοιτητές του Τμήματος θα πρέπει να έχουν περατώσει επιτυχώς ώστε να μπορέσουν να καταθέσουν αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος (για να εγκριθεί η μετακίνησή τους στο εξωτερικό, οι φοιτητές θα πρέπει μέχρι να φύγουν να έχουν περατώσει επιτυχώς όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα του 1^{ου} και 2^{ου} έτους).

Προς διευκόλυνση τόσο των εισερχομένων όσο και των εξερχομένων φοιτητών ERASMUS, το ΤΟΕ εκδίδει αγγλικό Οδηγό Σπουδών (*ECTS Guide*), ο οποίος, πέραν από τις γενικές πληροφορίες που ενσωματώνει σχετικά με το ΤΟΕ, τη διάρθρωσή του, τα μέλη ΔΕΠ, τον τρόπο εξέτασης, τις πιστωτικές μονάδες ECTS κλπ, παρέχει πληροφόρηση στην αγγλική γλώσσα για το περιεχόμενο όλων των μαθημάτων του ΠΠΣ. Ο αγγλικός Οδηγός Σπουδών ECTS, αναθεωρείται κάθε ακαδημαϊκό έτος και δημοσιοποιείται ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος.

Για τους εισερχόμενους φοιτητές ERASMUS, τον Ιούνιο του 2014-2015 το ΤΟΕ αποφάσισε να συμπράξει με το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων ώστε να προσφέρονται στην αγγλική γλώσσα και taught courses για τους φοιτητές αυτούς, παράλληλα με τα reading courses που μέχρι πρότινος προσφέρονταν στα αγγλικά. Για το τρέχον ακ.ετος 2015-2016 έχουν προγραμματιστεί τρία τέτοια προσφερόμενα μαθήματα το χειμερινό εξάμηνο (*Inferential Statistics & Introduction to Regression Analysis, Topics in the Digital Economy, και Economic Policy*) και τρία το εαρινό (*Labour Economics, Mathematical Economics, και International Macroeconomics & Finance*).

LLP ERASMUS Placement

Το ΤΟΕ συμμετέχει επίσης στο Πρόγραμμα Τοποθέτησης Φοιτητών σε Επιχειρήσεις στο Εξωτερικό για Πρακτική Άσκηση, *LLP ERASMUS Placement*. Οι φοιτητές αναλαμβάνουν ατομικά να κάνουν αιτήσεις για την τοποθέτησή τους σε εταιρίες του εξωτερικού, και, στην περίπτωση που υπάρξει θετική απάντηση για διαθέσιμη θέση, υποβάλλουν, κατόπιν συνεργασίας με την Επιτροπή ERASMUS του ΤΟΕ, αίτηση προς το Πανεπιστήμιο χορήγησης αντίστοιχης υποτροφίας. Μέχρι σήμερα, ένας μικρός αριθμός φοιτητών του Τμήματος έχουν συμμετάσχει στο εν λόγω πρόγραμμα. Ο κύριος λόγος για την περιορισμένη συμμετοχή είναι ότι η διαδικασία είναι χρονοβόρα, και πολλές φορές χωρίς αποτέλεσμα (προτιμούνται φοιτητές που έχουν ήδη επαγγελματική εμπειρία ή φοιτούν σε Τμήματα των οποίων το περιεχόμενο σπουδών είναι πιο προσανατολισμένο προς τον ιδιωτικό τομέα, όπως π.χ. Τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Εφαρμογών Η/Υ, Μηχανολόγων κλπ.). Επιπλέον, συχνά μεσολαβεί σημαντικό χρονικό διάστημα μεταξύ της υποβολής αιτήσεων σε επιχειρήσεις από τους φοιτητές και ύπαρξης κάποιας θετικής απάντησης για τοποθέτηση, με αποτέλεσμα ορισμένοι από τους φοιτητές να έχουν ήδη πάρει πτυχίο. Παράλληλα, παρά το γεγονός ότι το ποσό της υποτροφίας είναι υψηλότερο από εκείνο του Προγράμματος *LLP ERASMUS Studies*, το συνολικό κόστος διαβίωσης κατά τη διάρκεια συμμετοχής τους στο Πρόγραμμα είναι μεγάλο, καθώς οι επιχειρήσεις συχνά δεν είναι σε θέση να προσφέρουν, ιδιαίτερα στο θέμα της διαμονής, τις διευκολύνσεις που προσφέρουν τα Πανεπιστήμια (όπου οι εξερχόμενοι φοιτητές διαμένουν σε εστίες).

2.5 Πρακτική Άσκηση των Φοιτητών στην Ελλάδα

Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης λειτουργεί στο ΤΟΕ από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 στα πλαίσια της Πράξης, *Πρακτική Άσκηση του Πανεπιστημίου Πατρών*,

που υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «*Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση*» (ΕΠΕΔΒΜ) και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από Εθνικούς Πόρους. Η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική.

Το ΠΠΑ χρηματοδοτεί μέχρι και 50 θέσεις πρακτικής ετησίως ενδιαφέρον των φοιτητών/τριών κινητοποιείται μέσω: (α) ανακοίνωσης στην ιστοσελίδα της γραμματείας, (β) ανακοίνωσης/φυλλαδίου που αναρτάται σε όλους τους χώρους του τμήματος, (γ) δημιουργίας χώρου στην ιστοσελίδα του τμήματος με ερωτήσεις-απαντήσεις (faq).

Το σύστημα οργάνωσης του ΠΠΑ του ΤΟΕ έχει ως εξής. Αρχικά ανακοινώνεται διάστημα 20 τουλάχιστον ημερών όπου οι ενδιαφερόμενοι καταθέτουν αιτήσεις συμμετοχής στο ΠΠΑ. Με το πέρας του διαστήματος υποβολής αιτήσεων, οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές κατατάσσονται βάσει αλγορίθμου, ο οποίος βασίζεται στον αριθμό μαθημάτων με επιτυχή εξέταση και στη μέση βαθμολογία στα επιτυχώς εξετασμένα μαθήματα. Οι 50 πρώτοι επιλέγονται για πρακτική άσκηση καθώς χρηματοδοτούνται 50 θέσεις ανά έτος. Οι 50 επιλεχθέντες καλούνται για συνέντευξη από τον επιστημονικό υπεύθυνο ο οποίος καταγράφει γνώσεις ξένων γλωσσών, χρήσης Η/Υ, εκπόνηση εργασιών στο τμήμα κλπ., και διερευνά τα επιστημονικά και εργασιακά ενδιαφέροντα του κάθε υποψηφίου. Στη συνέχεια, ο επιστημονικός υπεύθυνος και η επιτροπή του ΠΠΑ προβαίνουν σε αντιστοίχιση των υποψηφίων και των προσφερόμενων θέσεων εργασίας. Οι υποψήφιοι μπορεί να αξιολογηθούν και από τον φορέα απασχόλησης. Σε περίπτωση μη-επιλογής τους τότε γίνεται επανατοποθέτηση υποψηφίου και φορέα απασχόλησης.

Η εύρεση θέσεων εργασίας γίνεται κατά τη διάρκεια του έτους και μέχρι να καλυφθούν και οι 50 θέσεις. Δεν υπάρχει εσωτερικός κανονισμός του ΠΠΑ του ΤΟΕ, όμως υπάρχει γενική διοικητική επίβλεψη σε επίπεδο Πανεπιστημίου (Γραφείο Πρακτικής Άσκησης). Το πρόγραμμα διεξάγεται με βάση το εγκριθέν χρονοδιάγραμμα, πακέτα εργασίας, παραδοτέα κτλ.

Η κυριότερη δυσκολία που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών στην Ελλάδα έγκειται στην εύρεση θέσεων εργασίας. Παρότι η πρακτική άσκηση χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από το πρόγραμμα και ασφαρίζει τους φοιτητές, δύσκολα βρίσκονται φορείς απασχόλησης. Οι μεγάλες ανταγωνιστικές εταιρείες ζητούν είτε εμπειρία, είτε ικανότητες οι οποίες αποκτούνται μετά από τριβή

με εξειδικευμένα εργασιακά αντικείμενα. Μικρότερου μεγέθους φορείς απασχόλησης, όπως λογιστικά γραφεία, δεν ενδιαφέρονται να απασχολήσουν φοιτητές, καθώς το σκιάζον κόστος εκπαίδευσης φαίνεται να υπερβαίνει τα οφέλη από την απασχόληση των φοιτητών.

Η πρακτική άσκηση στοχεύει σε ένα ευρύτατο πεδίο εφαρμογής γνώσεων που καλύπτεται από το ευρύ αντικείμενο σπουδών των ασκούμενων (Οικονομική Επιστήμη). Για παράδειγμα, εφαρμογές Η/Υ σε οργάνωση και διοίκηση γραφείου, εφαρμογές λογιστικής, εφαρμογές marketing, εφαρμογές χρηματοοικονομικής, εφαρμογές πωλήσεων. Τα αποτελέσματα φαίνονται να είναι ικανοποιητικά καθώς για πρώτη φορά οι ασκούμενοι έχουν την δυνατότητα επαφής με φορείς απασχόλησης, με τον ιδιωτικό τομέα εργασίας και επαφή με την πρακτική πλευρά του αντικείμενου σπουδών τους. Η εξοικείωση των ασκούμενων φαίνεται να είναι απολύτως επιτυχής. Δεν έχουν αναφερθεί προβλήματα ούτε από τους φορείς απασχόλησης ούτε από τους ασκούμενους.

Από την άλλη πλευρά, καθώς το ΠΠΣ του ΤΟΕ δεν προβλέπει εκπόνηση πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας, δεν υπάρχει δυνατότητα άμεσης σύνδεσης του αντικειμένου απασχόλησης κατά τη πρακτική άσκηση με εκπόνηση τέτοιας εργασίας.

Ωστόσο, με την πρακτική άσκηση φαίνεται ότι δημιουργούνται ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των πτυχιούχων του ΤΟΕ. Ήδη φοιτητές του Τμήματος προσελήφθησαν σε τράπεζες μετά το πέρας της πρακτικής άσκησης, ενώ υπήρξαν και περιπτώσεις φοιτητριών που συνέχισαν την απασχόλησή τους στον φορέα απασχόλησης στον οποίο πραγματοποίησαν την πρακτική τους (πρόκειται για επιχειρήσεις ασύρματων συστημάτων και λογισμικού καθώς και λογιστικά γραφεία). Γενικότερα, κατά τα τελευταία έτη λειτουργίας της πρακτικής άσκησης, οι φοιτητές/τριες του ΤΟΕ απασχολήθηκαν σε Τράπεζες, Λογιστικά και Φοροτεχνικά γραφεία, διάφορες εταιρείες του ιδιωτικού τομέα, δήμους και ΟΤΑ.

Δεν έχει αναπτυχθεί δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών, αφού δεν υπάρχουν πόροι για τη χρηματοδότηση της δημιουργίας τέτοιου δικτύου. Η διασύνδεση της πρακτικής με την τοπική κοινωνία γίνεται μετά από

κοπιώδεις προσπάθειες επαφής και προώθησης της πρακτικής άσκησης από τον Επιστημονικό υπεύθυνο και την αντίστοιχη Επιτροπή.

Το Τμήμα δεν έχει αναλάβει πρωτοβουλίες προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης φοιτητών (σε τοπικό και εθνικό επίπεδο) με την στενή έννοια του όρου. Όμως η εκπλήρωση του στόχου σχετικά με την άρτια επιστημονική εκπαίδευση των φοιτητών/τριών του συμβάλλει στην δημιουργία των συγκεκριμένων θέσεων απασχόλησης.

Η επαφή μεταξύ των εποπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης είναι τηλεφωνική και ηλεκτρονική μέσω e-mail. Ο επιστημονικός υπεύθυνος επισκέπτεται δειγματοληπτικά ορισμένους χώρους εργασίας, ενώ ο φορέας απασχόλησης υποχρεούται με το τέλος της πρακτικής άσκησης να καταθέσει λεπτομερή αναφορά καθώς και ημερολόγια εργασίας για κάθε μήνα πρακτικής. Η αναφορά του φορέα απασχόλησης καλύπτει τα παρακάτω: (α) συνοπτική περίληψη των καθηκόντων και εργασιών που ανατέθηκαν στον ασκούμενο φοιτητή/τρια, (β) πρόοδο των ασκουμένων σε σχέση με την εκτέλεση των καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί, (γ) συνέπεια τήρησης των ωραρίων και αποδοτικότητα των ασκουμένων μέσα στα απαιτούμενα και λογικά χρονικά πλαίσια, (δ) προσαρμοστικότητα και δυνατότητα αφομοίωσης νέων γνώσεων και διαδικασιών, (ε) συνεργασία με το λοιπό προσωπικό του φορέα απασχόλησης, (στ) γενικότερη εκδήλωση ενδιαφέροντος και ανάπτυξη πρωτοβουλιών από μέρους του ασκούμενου, (ζ) χαρακτηρισμός της εν γένει απόδοσης της/του φοιτήτριας/φοιτητή, (η) αποτύπωση των γνώσεων/δεξιοτήτων που τους απογοήτευσαν επειδή δεν κατείχαν οι ασκούμενες/ασκούμενοι φοιτήτριες/φοιτητές, (θ) αποτύπωση των γνώσεων/δεξιοτήτων που θεωρούν ότι μελλοντικά θα απαιτούνται στο επιχειρηματικό γίνεσθαι του δικού τους τομέα, (ι) σχολιασμός οποιοδήποτε άλλου θέματος θεωρούν σημαντικό.

Σε ότι αφορά προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης, η σχέση εργασίας μεταξύ φορέα εκτέλεσης και φοιτητή/τριας είναι όσο το δυνατόν ελεύθερη ώστε να αντανakλά και τις πραγματικές συνθήκες εργασίας που θα αντιμετωπίσουν οι ασκούμενοι στην αγορά εργασίας. Προϋπόθεση είναι η απασχόλησή τους σε θέσεις εργασίας οικονομικού περιεχομένου και ενδιαφέροντος. Υπογράφεται σχετικό ιδιωτικό

συμφωνητικό πρακτικής άσκησης. Οι ασκούμενοι ακολουθούν το ωράριο και τους κανονισμούς του φορέα απασχόλησης.

Τέλος, οι ασκούμενοι φοιτητές παρακολουθούνται και υποστηρίζονται από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο της Πρακτικής Άσκησης και τα άλλα μέλη της Επιτροπής του ΠΠΑ. Οι φοιτητές/τριες υποβάλλουν λεπτομερή αναφορά σχετικά με την πρακτική άσκηση. Η αναφορά περιλαμβάνει τα παρακάτω αντικείμενα: (α) σύντομη περίληψη των εργασιών που εκτελέστηκαν κατά την υλοποίηση της Π.Α (π.χ. ποικιλία εργασιών που ανατέθηκαν, ευθύνες και καθήκοντα που ανέλαβαν, τυχόν παρατηρήσεις σχετικά με την διαθεσιμότητα του φορέα για παροχή οδηγιών και ενημέρωσης, απόψεις για τον τρόπο αντιμετώπισης στην επιχείρηση), (β) αναφορά της ωφέλειας που προέκυψε από την ΠΑ (π.χ. γνώσεις και δεξιότητες) και την πιθανή χρησιμότητα της ΠΑ σε σχέση με την επαγγελματική αποκατάσταση, (γ) αναφορά προτάσεων για την εν γένει βελτίωση του ΠΠΑ, (δ) αναφορά γνώσεων/δεξιοτήτων που απέκτησαν κατά τις σπουδές τους στο Τμήμα και χρησιμοποίησαν στις διαδικασίες που συμμετείχαν, (ε) αναφορά των γνώσεων/δεξιοτήτων που χρειάστηκαν και δεν είχαν αποκτήσει κατά τις σπουδές τους στο Τμήμα, (στ) άλλα θέματα που θεωρούν σημαντικά.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το ΤΟΕ το 2004 δημιούργησε δύο κύκλους Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στην Οικονομική Επιστήμη: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) και Διδακτορικό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΠΔΕ). Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2011-2012, 2012-2013 και 2013-2014, εξαιτίας του περιορισμένου αριθμού διδασκόντων στο ΤΟΕ και της μη δυνατότητας επιβολής διδάκτρων για πρόσθετη χρηματοδότηση, το Τμήμα αποφάσισε να αναστείλει τη λειτουργία του ΜΔΕ, υιοθετώντας την πρόταση της Σ.Ε. του ΠΠΣ να μην προκηρυχθούν θέσεις για εγγραφή νέων μεταπτυχιακών φοιτητών κατά τα εν λόγω έτη. Έτσι, για αυτό το χρονικό διάστημα, το ΠΜΣ λειτούργησε μόνο με το διδακτορικό πρόγραμμα σπουδών. Ωστόσο, τον Μάιο του 2015 εγκρίθηκε από την Σύγκλητο πρόταση του ΤΟΕ για ένα νέο ΜΔΕ με εξωτερική χρηματοδότηση, με ειδίκευση στην *Εφαρμοσμένη Οικονομική & Ανάλυση Δεδομένων*. Το νέο ΜΔΕ άρχισε να λειτουργεί τον Οκτώβριο του ακ.έτους 2015-2016, με 38 φοιτητές. Διευθυντής του ΠΜΣ του ΤΟΕ είναι ο Αναπληρωτής Καθηγητής Ιωάννης Βενέτης.

3.1. Νέο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ/MSc) στην *Εφαρμοσμένη Οικονομική & Ανάλυση Δεδομένων*

Το νέο ΜΔΕ του ΤΟΕ είναι σχεδιασμένο για φοιτητές που επιθυμούν να αποκτήσουν προχωρημένες γνώσεις και δεξιότητες στην εφαρμοσμένη οικονομική ανάλυση μακροοικονομικών & μικροοικονομικών δεδομένων. Το ΜΔΕ εμβαθύνει στη μελέτη σύγχρονων οικονομικών προβλημάτων και πρακτικών επίλυσης τους, παρά στη θεωρία, προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα επιλογών στη χρήση προηγμένων εργαλείων ανάλυσης. Το συγκεκριμένο ΜΔΕ είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για όσους θέλουν να εργαστούν στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα (στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό) ως επαγγελματίες οικονομολόγοι, αναλυτές και ερευνητές και για όσους επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε διδακτορικό επίπεδο.

Πιο συγκεκριμένα, το νέο ΜΔΕ του ΤΟΕ με ειδίκευση στην *Εφαρμοσμένη Οικονομική & Ανάλυση Δεδομένων*:

- δίνει την ευκαιρία για προχωρημένες σπουδές στην οικονομική επιστήμη

- πραγματοποιείται σε ένα ακαδημαϊκό περιβάλλον που προάγει την επιστημονική έρευνα και αριστεία
- στοχεύει στη διδασκαλία σύγχρονων μεθόδων επίλυσης προβλημάτων οικονομικού ενδιαφέροντος
- συμβάλλει στην ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων που είναι χρήσιμες στην επαγγελματική ανέλιξη ενός σύγχρονου οικονομολόγου
- προσφέρει τη δυνατότητα αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων με επιχειρήσεις και οργανισμούς του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα στην Ελλάδα
- στοχεύει στην ανάπτυξη ενός ισχυρού κοινωνικού δικτύου από οικονομολόγους και αναλυτές της αγοράς.

Ο μέγιστος αριθμός εισακτέων για το 2015-2016 ορίστηκε σε 38. Το κόστος λειτουργίας του προγράμματος θα καλυφθεί από δίδακτρα και επίσης από χορηγίες, ερευνητικά προγράμματα, δωρεές, κληροδοτήματα κλπ. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων Σχολών Επιστημών Οικονομίας & Διοίκησης, Κοινωνικών Επιστημών, Θετικών Επιστημών, Επιστημών Υγείας & Πολυτεχνικών Σχολών, Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων ΑΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του ΜΔΕ έχει οριστεί σε 2 ακαδημαϊκά εξάμηνα. Το πρώτο εξάμηνο περιλαμβάνει τρία υποχρεωτικά μαθήματα (Εφαρμοσμένη Μακρο-οικονομετρία, Εφαρμοσμένη Μικρο-οικονομετρία, Ανάλυση Μεγάλων Δεδομένων), και ένα μάθημα επιλογής. Το δεύτερο εξάμηνο περιλαμβάνει δύο μαθήματα επιλογής (π.χ. Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Ειδικά Θέματα Χρηματοοικονομικής) και την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας.

Ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του ΜΔΕ παρέχεται στο Παράρτημα ΙΙΙ της Έκθεσης.

3.2 Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ)

Κάτοχοι ΜΔΕ από το ΠΜΣ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών, καθώς και από άλλα ΠΜΣ Ελληνικών και ξένων ΑΕΙ, μπορούν να συνεχίσουν τις μεταπτυχιακές τους σπουδές προς απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος από το ΤΟΕ.

Για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος απαιτούνται κατ' ελάχιστον 6 διδακτικά εξάμηνα, κατά την διάρκεια των οποίων πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί τα ακόλουθα:

1. Ένας κύκλος μαθημάτων, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο του Διδακτορικού Διπλώματος, μετά από εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών.
2. Η εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής
3. Η δημοσίευση ή αποδοχή μιας (1) τουλάχιστον εργασίας σε διεθνές περιοδικό με κριτές.

Το ΠΔΣ του ΤΟΕ ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και της κοινωνίας, αφού είναι προσανατολισμένο προς σημαντικά και σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα της Οικονομικής Επιστήμης. Ειδικότερα, οι υποψήφιοι διδάκτορες του ΤΟΕ εκπονούν Διδακτορικές Διατριβές υπό την επίβλεψη έμπειρων ερευνητών σε αντικείμενα όπως Οικονομική της Εργασίας, Οικονομετρία, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία, Βιομηχανική Οργάνωση, Οικονομική των Επιχειρήσεων, Περιφερειακή Οικονομική, Οικονομική Γεωγραφία κλπ. Κατ' αυτό τον τρόπο προάγεται η έρευνα στην οικονομική επιστήμη με σύγχρονο και αποτελεσματικό τρόπο. Παράλληλα, η ανταπόκριση του ΠΔΣ στις ανάγκες της κοινωνίας τεκμηριώνεται από το σημαντικό ενδιαφέρον για ένταξη σε αυτό από φοιτητές που προέρχονται από διάφορα μέρη της χώρας, συμπεριλαμβανομένων και αποφοίτων άλλων Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών. Τα παραπάνω στοιχεία συνιστούν «δείκτες» ελέγχου της ανταπόκρισης του ΠΔΣ στους στόχους του ΤΟΕ και τις ανάγκες τη κοινωνίας και παρακολουθούνται στενά από τη διοίκηση και τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ.

Οι διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του ΠΔΣ συντονίζονται από την ΣΕ του ΠΜΣ του ΤΟΕ και περιλαμβάνουν την αξιολόγηση δεικτών όπως η μέση διάρκεια των σπουδών (η οποία τα τελευταία χρόνια ανέρχεται σε 4 έτη) και ο αριθμός και η ποιότητα των δημοσιεύσεων των υποψηφίων διδακτόρων σε διεθνή περιοδικά με κριτές.

Μετά από εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών, οι υποψήφιοι διδάκτορες ενδέχεται να υποχρεωθούν να παρακολουθήσουν και κύκλο μαθημάτων, από τον κατάλογο μαθημάτων του ΜΔΕ, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο του Διδακτορικού Διπλώματος, και να εξετασθούν επιτυχώς σε αυτά. Το ΠΔΣ δεν προσφέρει μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας.

Το ΠΔΣ δημοσιοποιείται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και μέσω της δυνατότητας δημοσίευσης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την προσέλκυση ενδιαφερομένων κατόχων ΜΔΕ.

Πέραν των προσωπικών επαφών μελών ΔΕΠ με απόφοιτους του ΠΔΣ, δεν υφίσταται κάποια επίσημη διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής τους πορείας. Σημειώνεται ωστόσο ότι απόφοιτοι του ΤΟΕ ήδη κατέχουν θέσεις ΔΕΠ ή θέσεις ερευνητών στο ΠΠ ή σε άλλα Πανεπιστήμια της χώρας ή και σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Άλλα χαρακτηριστικά του Προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

- Στις Τριμελείς Συμβουλευτικές και στις Επταμελείς Εξεταστικές Επιτροπές των υποψηφίων διδασκόντων συχνά συμμετέχουν και επιστήμονες από άλλα ΑΕΙ.
- Η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων παρακολουθείται μέσω της σύνταξης ετησίων εκθέσεων προόδου και της διεξαγωγής Σεμιναρίων Προόδου για τον καθένα υποψήφιο. Τα σεμινάρια αυτά ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του ΤΟΕ και στις Ανακοινώσεις του ΠΔΣ. Είναι ανοικτά προς κάθε ενδιαφερόμενο και παρακολουθούνται υποχρεωτικά από τους φοιτητές του ΜΔΕ του ΤΟΕ.
- Η διαφάνεια της αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων εξασφαλίζεται μέσω της εφαρμογής κοινών διαδικασιών αξιολόγησης (στο πλαίσιο του συντονιστικού ρόλου της ΣΕ), της ανοικτής διαδικασίας εξέτασης της διδακτορικής διατριβής και της υποχρεωτικής προϋπόθεσης δημοσίευσης ενός τουλάχιστον άρθρου από την διατριβή τους σε διεθνές επιστημονικό περιοδικό με κριτές.
- Η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης διδακτορικής διατριβής είναι απόλυτα διαφανής, κάτι που εξασφαλίζεται μέσω της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη προσέλκυση υποψηφίων διδασκόντων, τη συμμετοχή εξωτερικών κριτών στις Τριμελείς & Επταμελείς Επιτροπές και την υποχρεωτική έγκριση του κάθε σταδίου της διαδικασίας αυτής από τη ΣΕ και την ΓΣΕΣ.
- Οι προδιαγραφές ποιότητας των διδακτορικών διατριβών περιλαμβάνουν την πρωτοτυπία του προς έρευνα θέματος, την τεκμηρίωση της ενδελεχούς γνώσης του υποψηφίου σχετικά με τη βιβλιογραφία, την αυστηρή μεθοδολογική προσέγγιση και τη σύνδεση των αναλυτικών εργαλείων με την

σχετική θεωρία, την αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων ποσοτικής ανάλυσης και την αντίστοιχη αναλυτική ικανότητα, καθώς και τη δυνατότητα σύνθεσης των αποτελεσμάτων.

Σε ότι αφορά την επιλογή των Υποψηφίων Διδασκόντων, κάτοχοι ΜΔΕ από το ΠΜΣ του ΤΟΕ καθώς και από άλλα ΠΜΣ στην Οικονομική Επιστήμη Ελληνικών και ξένων ΑΕΙ, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για συνέχιση των σπουδών τους προς απόκτηση διδακτορικού διπλώματος από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από βιογραφικό σημείωμα του αιτούντα, επικυρωμένα αντίγραφα τίτλων σπουδών, ερευνητική πρόταση και προαιρετικά μια ή περισσότερες συστατικές επιστολές. Επί των αιτήσεων των κατόχων ΜΔΕ για συνέχιση των σπουδών τους, αποφασίζει η ΓΣΕΣ, συνεκτιμώντας τις επιδόσεις του ενδιαφερομένου στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές του, την ερευνητική του δραστηριότητα και το περιεχόμενο των συστατικών επιστολών (αν υπάρχουν). Η ΓΣΕΣ του ΤΟΕ δύναται να ζητήσει από τον ενδιαφερόμενο να παρουσιάσει προφορικά την ερευνητική του πρόταση. Η ΓΣΕΣ δύναται επίσης να ζητήσει από τον ενδιαφερόμενο να εγγραφεί και να ολοκληρώσει επιτυχώς αριθμό μεταπτυχιακών μαθημάτων του ΠΜΣ του Τμήματος.

Η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια στην επιλογή υποψηφίων διδασκόντων εξασφαλίζεται μέσω των ανοικτών διαδικασιών επιλογής και ειδικότερα της προϋπόθεσης έγκρισης της επιλογής από τη ΣΕ και την ΓΣΕΣ, αλλά και μέσα από την προφορική παρουσίαση των εκάστοτε ερευνητικών προτάσεων.

Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος μπορούν να ζητήσουν από την ΓΣΕΣ την δημοσίευση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την προσέλκυση ενδιαφερομένων κατόχων ΜΔΕ για την εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής σε θέματα ενδιαφέροντος τους τα οποία προσδιορίζονται σαφώς. Η δημοσίευση αυτή γίνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος, στις Ανακοινώσεις του ΠΜΣ και στον Τύπο.

Στο πλαίσιο της λειτουργίας του ΠΔΣ, τα τελευταία χρόνια το ΤΟΕ προσκαλεί ομιλητές από άλλα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών της ημεδαπής, οι οποίοι δίνουν ομιλίες σχετικές με το ερευνητικό τους έργο. Τα σεμινάρια λαμβάνουν χώρα κυρίως κατά τη διάρκεια του Εαρινού Εξαμήνου.

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις Τριμελείς Επιτροπές ακόμα δεν είναι μεγάλη. Επίσης, συνήθως, η διδακτορική διατριβή είναι στα ελληνικά. Ωστόσο,

παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα, κατόπιν έγκρισης της Γενικής Συνέλευσης του ΤΟΕ, ιδιαίτερα αν μέλος της 3μελούς ή 7μελούς εξεταστικής επιτροπής είναι μέλος ΔΕΠ του εξωτερικού, και αφού ο υποψήφιος διδάκτορας δεσμευθεί ότι θα καταθέσει εκτενή περίληψη στα ελληνικά.

Τέλος, εφόσον υπάρχει χρηματοδότηση από ερευνητικά προγράμματα, το Τμήμα παρέχει στους υποψηφίους διδάκτορες τη δυνατότητα συμμετοχής σε διεθνή ερευνητικά συνέδρια (δυνατότητα που πλέον επίσης παρέχεται κεντρικά από το ΠΠ). Το ΤΟΕ γενικώς παρέχει σημαντικά κίνητρα στους υποψηφίους διδάκτορες για την υποβολή άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά, αφού η δημοσίευση τουλάχιστον ενός άρθρου συνιστά προϋπόθεση ολοκλήρωσης του διδακτορικού διπλώματος, ενώ παράλληλα η προώθηση διεθνών δημοσιεύσεων είναι αναπόσπαστο μέρος της κουλτούρας του Τμήματος.

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

4.1 Αποτελεσματικότητα του Διδακτικού Προσωπικού

Στο ΤΟΕ έχουν πραγματοποιηθεί αξιολογήσεις του διδακτικού έργου των μελών ΔΕΠ στο ΠΠΣ σε τακτά χρονικά διαστήματα, με πρωτοβουλία της Διοίκησης του Πανεπιστημίου Πατρών. Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν αξιολογηθεί με βάση ερωτηματολόγια που διανέμονται στους φοιτητές/τριες του Τμήματος, αφού έχει συμπληρωθεί τουλάχιστον το 75% των προβλεπόμενων, από το πρόγραμμα, διδακτικών ωρών των μαθημάτων.

Τα τελευταία χρόνια, σε συνεργασία και με τη Διοίκηση και τις Κεντρικές Υπηρεσίες του Πανεπιστημίου, αναβαθμίστηκαν τα εργαλεία και οι διαδικασίες συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων για την αποτίμηση του διδακτικού έργου. Οι νέες διαδικασίες εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά κατά το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2009-2010, με συμμετοχή όλων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, ενώ από το 2012-2013, και υπό την εποπτεία της ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος, η διαδικασία επεξεργασίας των δεδομένων γίνεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά.

Τα αποτελέσματα της εν λόγω επεξεργασίας για το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.1. Στην πρώτη στήλη παρατίθεται η ερώτηση με τον τρόπο που είναι διατυπωμένη στο ερωτηματολόγιο και στις δύο επόμενες στήλες παρατίθενται η μέση τιμή (ΜΤ) (κλίμακα 1-5) και η τυπική απόκλιση (ΤΑ), με βάση τις απαντήσεις των φοιτητών/τριών.

Πίνακας 4.1
Επεξεργασία δεδομένων των ερωτηματολογίων αξιολόγησης διδακτικού έργου,
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών,
ακ. έτος 2014-2015

	Χειμερινό εξάμηνο		Εαρινό εξάμηνο	
	ΜΤ	ΤΑ	ΜΤ	ΤΑ
Σας εξήγησε ο διδάσκων τη σημασία και τους στόχους του μαθήματος;	3.67	1.06	3.77	1.03
Ήταν κατανοητός ο διδάσκων στις παραδόσεις του;	3.70	1.09	3.86	1.11
Κρίνετε ικανοποιητική την οργάνωση και τη συνοχή των παραδόσεων;	3.72	1.05	3.89	1.04
Σας κίνησε το ενδιαφέρον για το μάθημα ο τρόπος διδασκαλίας;	3.39	1.18	3.53	1.17
Προσάρμοσε ο διδάσκων τη διδασκαλία στο επίπεδο γνώσεων των φοιτητών/τριών;	3.44	1.08	3.63	1.05
Ενθάρρυνε ο διδάσκων τους φοιτητές/τριες αν διατυπώνουν απόψεις – ερωτήσεις	3.72	1.10	3.90	1.03
Κρίνετε ικανοποιητική την επικοινωνία του διδάσκοντα με τους φοιτητές/τριες;	3.67	1.03	3.85	1.07
Απαντούσε κατανοητά ο διδάσκων στις ερωτήσεις σας;	3.76	0.98	3.89	1.02
Ήταν συνεπής η προσέλευση του διδάσκοντα στις παραδόσεις;	4.15	1.10	4.25	1.94
Ανέπτυξε ο διδάσκων τη συνεργασία με τους φοιτητές/τριες;	3.61	1.02	3.69	1.09
Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του διδάσκοντα;	3.68	1.44	3.66	1.03
Χρησιμοποιούνται τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας για τις ανάγκες του μαθήματος;	3.09	1.13	2.45	1.39
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	3.62	1.13	3.70	1.16

Από τον παραπάνω Πίνακα φαίνεται ότι η βαθμολογία που συγκέντρωσαν οι ερωτήσεις ήταν ιδιαίτερα υψηλή (3,66 κατά μέσο όρο).

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές, πέραν του ότι δημοσιοποιούνται στην Ετήσια Εσωτερική Έκθεση του Τμήματος, παρακολουθούνται τόσο από την Διοίκηση (ΜΟΔΙΠ) όσο και από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών και την ΓΣ του Τμήματος. Σε περίπτωση εμφάνισης χαμηλών μέσων τιμών σε συγκεκριμένες ερωτήσεις υπάρχει διερεύνηση διορθωτικών κινήσεων.

Οι ώρες διαλέξεων των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ είναι κατά μέσο όρο 6 ώρες εβδομαδιαίως. Ο πραγματικός φόρτος διδακτικού έργου είναι βέβαια πολύ μεγαλύτερος εάν συνυπολογισθούν και οι ώρες που διατίθενται για την επίβλεψη των υποψηφίων διδασκόντων καθώς και οι ώρες επικοινωνίας (ώρες γραφείου) με τους προπτυχιακούς φοιτητές (που είναι τουλάχιστον 3 ώρες εβδομαδιαίως), και η διόρθωση εργασιών (και γραπτών στις τελικές εξετάσεις).

Ένα μικρό ποσοστό των υποψηφίων διδασκόντων του ΤΟΕ συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο μέσω της διεξαγωγής φροντιστηρίων, ενώ το σύνολο αυτών συμμετέχει στις επιτηρήσεις των τελικών εξετάσεων. Επίσης ορισμένοι υποψήφιοι διδάκτορες προσφέρουν επικουρικό έργο μέσω της διατήρησης ανοικτού του εργαστηρίου Η/Υ του ΤΟΕ πέραν του κανονικού ωραρίου.

4.2 Ποιότητα και Αποτελεσματικότητα της Διδακτικής Διαδικασίας

Στο ΠΠΣ του ΤΟΕ, οι χρησιμοποιούμενες διδακτικές μέθοδοι περιλαμβάνουν:

- διαλέξεις
- φροντιστήρια/εργαστήρια
- προόδους
- εκπόνηση & παρουσίαση εργασιών με σύγχρονα μέσα
- σεμινάρια από προσκεκλημένους ομιλητές άλλων ΑΕΙ

Στο ΠΜΣ, για τους υποψήφιους διδάκτορες, περιλαμβάνουν διαλέξεις, εργασίες και σεμινάρια από προσκεκλημένους ομιλητές άλλων ΑΕΙ.

Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ παρακολουθούν τις εξελίξεις στην Οικονομική Επιστήμη και ειδικότερα στα γνωστικά τους αντικείμενα, μέσω της διεθνούς παρουσίας τους (δημοσιεύσεις/συνέδρια) και της διεξαγωγής έρευνας, καθώς και μέσω των συνεργασιών τους (ερευνητικά προγράμματα) με άλλα ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού. Συχνά, η διαδικασία αυτή οδηγεί στην επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων και των αντίστοιχων διδακτικών μεθόδων. Ιδιαίτερο ρόλο στην συγκεκριμένη επικαιροποίηση έχει η ενσωμάτωση των μεθόδων και αποτελεσμάτων της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ στο περιεχόμενο των μαθημάτων.

Το γεγονός ότι στις εξετάσεις συμμετέχουν και οι επί πτυχίω φοιτητές (οι οποίοι έχουν δηλώσει τα μαθήματά τους κατά τα παρελθόντα ακαδημαϊκά έτη) καθιστά εξαιρετικά δύσκολη την εκτίμηση του ποσοστού των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις. Πάντως σχετικοί υπολογισμοί από τη Γραμματεία του Τμήματος ορίζουν το συγκεκριμένο ποσοστό ως περίπου 60%-65% των εγγεγραμμένων στο ΠΠΣ φοιτητών.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που παρατίθενται στον Πίνακα 12.2 (Παράρτημα V), κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, το ποσοστό επιτυχίας των προπτυχιακών φοιτητών στις εξετάσεις (πλην της ξένης γλώσσας) ανήλθε σε περίπου 62% (έναντι π.χ. 56% το 2013-2014 και 37% το 2012-2014). Παράλληλα, όπως φαίνεται στον

Πίνακα 6 (Παράρτημα V), ο μέσος βαθμός πτυχίου διαμορφώθηκε στο 6,31. Τέλος, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Πίνακα 7 (Παράρτημα V), η διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου για την πλειονότητα των φοιτητών ανέρχεται σε περίπου 5,5 έτη.

4.3 Οργάνωση και Εφαρμογή του Διδακτικού Έργου

Στην αρχή του κάθε εξαμήνου το περιεχόμενο των μαθημάτων γνωστοποιείται στους φοιτητές του ΤΟΕ μέσω του Οδηγού Σπουδών, της κεντρικής ιστοσελίδας του Τμήματος (σύνομη παρουσίαση όλων των μαθημάτων) και του e-class, καθώς και μέσω προσωπικής αναφοράς από τον κάθε διδάσκοντα κατά τη πρώτη ημέρα των διαλέξεων ή/και μέσω της προσωπικής του ιστοσελίδας.

Για κάθε μάθημα περιγράφονται από τον διδάσκοντα τόσο οι μαθησιακοί στόχοι όσο και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Η επίτευξη των στόχων αυτών μετράται από την επιτυχία των φοιτητών στις προόδους και τις εξετάσεις, ενώ μέσω του e-class μετράται η επισκεψιμότητα των φοιτητών (συχνότητά της και κατανομή της στο χρόνο) καθώς και ο αριθμός των downloads του εκπαιδευτικού υλικού (π.χ. σημειώσεις). Η επισκεψιμότητα του e-class του ΤΟΕ φαίνεται να είναι αρκετά μεγάλη.

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό, ενώ σε περίπτωση αναβολής κάποιας διάλεξης, ορίζεται άμεσα αναπλήρωσή της με αντίστοιχη σχετική ανακοίνωση στον ιστότοπο του Τμήματος ή/και στο e-class. Η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος είναι ορθολογική, αφού υπάρχει προτίμηση της διδασκαλίας των βασικών και υποχρεωτικών μαθημάτων κατά τις πρωινές ώρες. Επίσης, καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια έτσι ώστε οι φοιτητές να μην έχουν να αντιμετωπίσουν κενά πλέον της μιας ώρας στη παρακολούθηση των διαλέξεων των μαθημάτων του έτους σπουδών τους. Παράλληλα, πολύ σπάνια οι διαλέξεις διεξάγονται μετά τις 5 το απόγευμα.

Στο ΠΠΣ, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, από τα 20 υποχρεωτικά μαθήματα, στα 15 η διδασκαλία έγινε από μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων (βλ. Παράρτημα V). Αυτά τα 15 μαθήματα είναι τα εξής:

- Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι: Σε ένα από τα τρία τμήματα η διδασκαλία έγινε από ΔΕΠ ανώτερης βαθμίδας.
- Μαθηματικά για Οικονομολόγους Ι: Σε ένα από τα δυο τμήματα η διδασκαλία έγινε από ΔΕΠ ανώτερης βαθμίδας.
- Μικροοικονομική Ι

- Οικονομική Ιστορία
- Μαθηματικά για Οικονομολόγους II: Σε ένα από τα δυο τμήματα η διδασκαλία έγινε από ΔΕΠ ανώτερης βαθμίδας.
- Μακροοικονομική I
- Μικροοικονομική II
- Μακροοικονομική II
- Οικονομετρία
- Δημόσια Οικονομική
- Αρχές Οικονομικής Πολιτικής
- Θεωρία & Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου
- Οικονομική της Ανάπτυξης
- Οικονομική της Εργασίας
- Οικονομική της Βιομηχανικής Οργάνωσης

Κανένα μέλος ΔΕΠ δεν διδάσκει μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο γνωστικό του/της πεδίο.

4.4 Εκπαιδευτικά Βοηθήματα

Σε όλα τα μαθήματα του ΠΠΣ καθίστανται διαθέσιμα βοηθήματα για τους φοιτητές τα οποία καλύπτουν το σύνολο της διδασκόμενης ύλης. Αυτά αφορούν:

(α) συγγράμματα αναγνωρισμένου κύρους, των οποίων η συγγραφή έχει γίνει είτε από διακεκριμένους επιστήμονες του εξωτερικού (και στη συνέχεια έχει γίνει μετάφραση στα Ελληνικά), είτε από Μέλη ΔΕΠ Ελληνικών Πανεπιστημίων

(β) ανάλογα με το μάθημα, σημειώσεις και άλλο υλικό διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Τμήματος ή στο e-class (π.χ. διαφάνειες διαλέξεων). Τα βοηθήματα των μαθημάτων επικαιροποιούνται με ευθύνη του κάθε διδάσκοντα, ιδίως σε συνδυασμό με την επικαιροποίηση της ύλης.

Τα βοηθήματα διατίθενται στην αρχή του κάθε εξαμήνου με βάση τις προβλεπόμενες από το νόμο διαδικασίες (σε ότι αφορά τα συγγράμματα, μέσω του συστήματος «ΕΥΔΟΞΟΣ»). Τέλος, τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ προτείνουν στους φοιτητές πρόσθετη βιβλιογραφία αντίστοιχη με το περιεχόμενο του κάθε μαθήματος.

Αντίτυπο όλων των προτεινόμενων συγγραμμάτων υπάρχει στο Αναγνωστήριο του Τμήματος, που εποπτεύεται από μέλος ΕΤΕΠ, και το οποίο οι φοιτητές μπορούν να επισκέπτονται καθημερινά κατά τη διάρκεια του κανονικού ωραρίου.

Όσον αφορά το ΠΔΣ, υπάρχει σαφής και εύλογη έμφαση στη παροχή της σχετικής βιβλιογραφικής υποστήριξης.

4.5 Σύνδεση Διδασκαλίας με την Έρευνα

Η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία μεθοδεύεται μέσω της παρουσίασης ερευνητικών εργασιών των διδασκόντων (ιδιαίτερα σε μαθήματα επιλογής), της ανάθεσης/εκπόνησης/παρουσίασης εργασιών και της ενθάρρυνσης για αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας. Σε ότι αφορά το ΠΔΣ, η έρευνα αποτελεί την αποκλειστική ενασχόληση των φοιτητών.

Στους φοιτητές του ΠΠΣ παρέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις η δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα, κυρίως για εργασίες όπως η συμπλήρωση ερωτηματολογίων, η εισαγωγή στοιχείων σε Η/Υ και η επεξεργασία τους. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό στους φοιτητές του ΠΔΣ, στους οποίους ανατίθενται (σε όσους συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα) απαιτητικότερες ερευνητικές εργασίες (οικονομετρικές αναλύσεις, συγγραφή κειμένων εργασίας, κλπ.).

Το Τμήμα δεν έχει συνάψει κάποια επίσημη συνεργασία με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού. Ωστόσο, αρκετοί εξωτερικοί ερευνητές (από φορείς όπως το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, η Τράπεζα της Ελλάδας, κλπ.) έχουν επισκεφθεί το ΤΟΕ και έχουν παρουσιάσει ερευνητικές τους εργασίες σε Σεμινάρια που έχει διοργανώσει το Τμήμα.

Επίσης, ερευνητές προερχόμενοι από Πανεπιστήμια του εξωτερικού έχουν επισκεφθεί το Τμήμα και έχουν παρουσιάσει ερευνητικές τους εργασίες στον Κύκλο Σεμιναρίων του Τμήματος. Από την άλλη πλευρά, κατά καιρούς, μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν κάνει παρουσιάσεις σε σεμινάρια που έχουν διοργανώσει φορείς όπως το ΤΕΕ, ο Δήμος Πάτρα, το ΓΕΩΤΕΕ, η Περιφέρεια Δ. Ελλάδας και το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αχαΐας.

4.6 Κινητικότητα Διδακτικού Προσωπικού

Ο στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος για υψηλή κινητικότητα των μελών ΔΕΠ δεν έχει ακόμη επιτευχθεί.

Παρόλα αυτά, κατά τη τελευταία ακαδημαϊκή εξαετία, 51 μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ δίδαξαν σε ΠΠΣ/ΠΜΣ άλλου Ελληνικού ΑΕΙ (Πίνακες 9 και 11 του Παραρτήματος V), ενώ ένας αριθμός μελών ΔΕΠ του Τμήματος επισκέφτηκε Πανεπιστήμια του εξωτερικού στο πλαίσιο των ερευνητικών τους δραστηριοτήτων. Κατά την ίδια περίοδο, 22 μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων/ιδρυμάτων/δίδαξαν στον Τμήμα.

5. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ

5.1 Προαγωγή της Έρευνας στο Τμήμα

Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν αναπτύξει έντονη ερευνητική δραστηριότητα στα κυριότερα σύγχρονα γνωστικά πεδία της Οικονομικής Επιστήμης. Οι ερευνητικές τους επιδόσεις διακρίνονται από την υψηλή τους ποιότητα, κάτι που προκύπτει από τον αριθμό των ανταγωνιστικών εγχώριων και διεθνών ερευνητικών έργων τα οποία έχουν εκπονήσει, τις δημοσιεύσεις τους σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές και από τον αυξανόμενο αριθμό ετεροαναφορών που αντιστοιχεί στο ερευνητικό τους έργο. Η ερευνητική πολιτική του Τμήματος επικεντρώνεται στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των μελών ΔΕΠ σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού, και της ερευνητικής ενασχόλησής τους με ζητήματα προσωπικού επιστημονικού ενδιαφέροντος. Το Τμήμα δίνει ιδιαίτερη σημασία στην δημοσίευση εκ μέρους των μελών ΔΕΠ επιστημονικών άρθρων σε αναγνωρισμένα διεθνή επιστημονικά περιοδικά και στην παρουσίαση εργασιών σε διεθνή συνέδρια.

Αναλυτικότερα, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος δραστηριοποιούνται στους εξής τομείς ερευνητικής δραστηριότητας:

- Οικονομική της Εργασίας
- Εφαρμοσμένη Μικροοικονομική
- Περιφερειακή Πολιτική
- Οικονομική των Φυσικών Πόρων και του Περιβάλλοντος
- Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αγροτική Πολιτική
- Οικονομική της Καινοτομίας, Παραγωγικότητας & Τεχνολογίας
- Οικονομική της Βιομηχανικής Οργάνωσης
- Οικονομική Επιχειρήσεων & Χρηματοοικονομική Διαχείριση
- Εφαρμοσμένη Οικονομετρία
- Οικονομικά της Ενέργειας
- Στατιστική Ανάλυση & Εφαρμογές
- Συστήματα Διαχείρισης Πληροφορίας
- Οικονομική Ιστορία
- Μακροοικονομική Θεωρία & Πολιτική και Εφαρμοσμένη Μακροοικονομική
- Θεσμικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Αγοράς

Η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος παρακολουθείται από τα Απογραφικά Δελτία Μελών ΔΕΠ της ΜΟΔΙΠ, από τις διεθνείς βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων σχετικές με τις επιστημονικές δημοσιεύσεις, και από τη

συμμετοχή Μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα και διεθνή συνέδρια.

Η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος γίνεται μέσω των διεθνών βάσεων δεδομένων, των Ετήσιων Εκθέσεων Εσωτερικής Αξιολόγησης σε συνεργασία με την ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου Πατρών και των Εκθέσεων Εξωτερικής Αξιολόγησης σε συνεργασία με την ΑΔΙΠ, καθώς και μέσα από διάφορες εκθέσεις αξιολόγησης του ερευνητικού έργου των Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών της χώρας. Σε ότι αφορά το τελευταίο ζήτημα, στο πλαίσιο πρόσφατης προσπάθειας αξιολόγησης των Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα από μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, οι συγκεκριμένες επιδόσεις σε ότι αφορά τόσο τις δημοσιεύσεις όσο και τις ετεροαναφορές έφεραν το Τμήμα στην δεύτερη θέση μεταξύ δέκα Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών. Επιπλέον, άλλη μελέτη από Μέλη ΔΕΠ του Παν/μιου Πατρών, με βάση παρόμοια μεθοδολογία, αξιολόγησε το ΤΟΕ ως τρίτο στη σειρά, μετά από το Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Το Τμήμα παρέχει κίνητρα στα μέλη ΔΕΠ και υποστηρίζει την διεξαγωγή έρευνας. Αυτά αφορούν την πρόσβασή τους στη διεθνή βιβλιογραφία μέσω των ηλεκτρονικών περιοδικών και Δοκιμίων Έρευνας που διαθέτει η ΒΥΠ, καθώς και μέσω της πρόσβασής τους σε σύγχρονο λογισμικό και βάσεις δεδομένων (με χρηματοδότηση από τον τακτικό Προϋπολογισμό του Τμήματος). Κυρίως όμως αφορούν την ξεκάθαρα εκφρασμένη πολιτική του Τμήματος σχετικά με την διασύνδεση της εξέλιξης των μελών ΔΕΠ με την ερευνητική τους ενασχόληση και ιδιαίτερα με την δημοσίευση του ερευνητικού τους έργου σε διακεκριμένα διεθνή επιστημονικά περιοδικά και τη συμμετοχή τους σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα και επιστημονικά συνέδρια στο εξωτερικό.

Το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος ενημερώνεται για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας από τις ανακοινώσεις του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πατρών καθώς και από τις σχετικές προκηρύξεις φορέων του εσωτερικού και εξωτερικού. Στο Τμήμα, δεν υπήρξαν το 2014-2015 θεσμοθετημένες ερευνητικές υποτροφίες.

Η ερευνητική δραστηριότητα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος διαχέεται μέσω του εμπλουτισμού των περιεχομένων των μαθημάτων που διδάσκονται στο Τμήμα με τα

αποτελέσματα των ερευνών, των Ερευνητικών Σεμιναρίων του Τμήματος, της συμμετοχής τους σε Σειρές Άρθρων Εργασίας του Εξωτερικού (Working Papers) καθώς και της συμμετοχής τους σε σημαντικό αριθμό Επιστημονικών Ενώσεων.

5.2 Ερευνητικά Προγράμματα και Έργα που Εκτελούνται στο Τμήμα

Κατά την περίοδο 2007-2008/2014-2015 υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη σημαντικά διεθνή και ελληνικά ερευνητικά προγράμματα. Αυτά παρατίθενται παρακάτω (με ημερομηνία έναρξης, φορέα χρηματοδότησης κλπ.).

Ελληνικά

- «Ανάπτυξη Μεθόδων Οργάνωσης, Διοίκησης και Λειτουργίας Κατανεμημένων Εικονικών Επιχειρήσεων Ανάπτυξης Συστημάτων Πληροφορικής (ΜΕΘΟΔΙΚΑ)» Οκτώβριος 2005 - Μάρτιος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: ΓΓΕΤ, Ε.Π. Δυτικής Ελλάδος, Μέτρο 3.4, Πρόγραμμα Κοινοπραξίες Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης σε τομείς Εθνικής Προτεραιότητας.
- «ΜΕΘΟΔΙΚΑ: Ανάπτυξη Μεθόδων Οργάνωσης, Διοίκησης και Λειτουργίας Κατανεμημένων Εικονικών Επιχειρήσεων Ανάπτυξης Συστημάτων Πληροφορικής» Απρίλιος 2006 – Μάιος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: ΓΓΕΤ.
- «Κατάρτιση Ενιαίου Στρατηγικού και Επιχειρησιακού Σχεδίου Ανασυγκρότησης του Δήμου Πατρέων και των Νομικών Προσώπων του», Ιούλιος 2007 – Αύγουστος 2009, Φορέας Χρηματοδότησης: Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Θησείας, Υπουργείο Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ.
- «Οι Οικονομικές Επιδράσεις της Μετανάστευσης: Προσφορά Εργασίας και Επαγγελματική Επιλογή», Σεπτέμβριος 2007 - Σεπτέμβριος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής.
- «Διερεύνηση Αναγκών Επαγγελματικής Κατάρτισης Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων», Νοέμβριος 2008 – Ιούλιος 2009, Φορέας Χρηματοδότησης: Ινστιτούτο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων ΓΣΕΒΕ-ΕΠΕΑΕΚ.
- «Μελέτη της Χρηματοοικονομικής Αποτύπωσης, της Επίδοσης και της Αποτελεσματικότητας των Ελληνικών Επιχειρήσεων σε Θέματα Εταιρικής Κοινωνικής και Περιβαλλοντικής Ευθύνης», Φεβρουάριος 2009 – Φεβρουάριος 2012, Φορέας Χρηματοδότησης: ΕΛΚΕ, Ερευνητικό Πρόγραμμα Κ. Καραθεοδωρής.
- «Ελληνοποίηση Ελεύθερου Λογισμικού Ανοχτού Κώδικα GRETΛ (Λογισμικό Διδασκαλίας Οικονομετρίας)», Μάρτιος 2009 – Σεπτέμβριος 2009, Φορέας Χρηματοδότησης: ΕΕΛ/ΛΑΚ.
- «Πάτρα: Θαλάσσιο Μέτωπο, Λιμένας, Πόλη. Οι Οικονομικές Επιπτώσεις του Λιμένα στην Τοπική Οικονομία της Πάτρας», Οκτώβριος 2009 – Μάιος 2010, Φορέας Χρηματοδότησης: Δήμος Πατρέων.
- «Μελέτες σχετικά με την Ανίχνευση Διαρθρωτικών Μεταβολών στην «Αστάθεια» των Αποδόσεων Χρηματοοικονομικών Περιουσιακών Στοιχείων», Φεβρουάριος 2010 - Ιανουάριος 2013, Φορέας Χρηματοδότησης: ΕΛΚΕ, Ερευνητικό Πρόγραμμα Κ. Καραθεοδωρής.
- «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες για την Κατάρτιση και Υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για τη Σύσταση του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος (ΕΛ.Σ.Σ.)»,

- Μάρτιος 2010–Ιούλιος 2010, Φορέας Χρηματοδότησης: Ελληνική Στατιστική Αρχή.
- «Η Αγορά Εργασίας των Κατόχων Διδακτορικού Διπλώματος στην Ελλάδα» (2010 - 2013), Φορέας Χρηματοδότησης: ΕΣΠΑ Ηράκλειτος, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
  - «Διερεύνηση Αναγκών Εκπαίδευσης στις Μικρές Επιχειρήσεις και επιπτώσεων των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων». Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων ΓΣΕΒΕ. ΕΛΚΕ Πανεπιστημίου Πατρών, 2013.
  - «Εμπειρογνωμοσύνη για την παράλληλη αξιολόγηση των μέτρων του ΠΑΑ που συμβάλλουν στην αύξηση της Ανταγωνιστικότητας του Αγροδιατροφικού Τομέα και στη Διαφοροποίηση προς μη Γεωργικές Δραστηριότητες» (Κωδικός Σύμβασης 43/Α/Β.2) . Διάρκεια 3/2013 - 1/2014.
  - «ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014-2020». Διάρκεια 1/5/2013 - 31/12/2014 Διαχειριστική Αρχή Επιχειρησιακού Προγράμματος "Αλέξανδρος Μπαλατζής" για την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανάδοχος: Κοινοπραξία *SPEED A.E. – Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Πάντειου Πανεπιστημίου*.
  - ΑΡΙΣΤΕΙΑ – HYBRIDWELFARE: Κωδικός πρότασης 2.646. Τίτλος: « Άτυπη Κοινωνική Προστασία, το Υβριδικό Κοινωνικό Κράτος και η Δυναμική εξέλιξη της Οικονομικής Κρίσης στην Ελλάδα». Υλοποίηση στο πλαίσιο του Ε.Π. *Εκπαίδευση Και Δια Βίου Μάθηση*, 2014.
  - Πρόγραμμα ΘΑΛΗΣ "Ενεργειακή Αποτελεσματικότητα Οδικών Δικτύων και Οχημάτων: Μέτρηση, Τιμολόγηση, Περιφερειακές και Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις", 2014
  - Hellenic Academic Books-Kallipos, Project funded by the European Social Fund and the Greek Ministry of Education & Lifelong Learning (2014 ongoing, due 31/10/2015). E-Book Title: *"Introduction to Operations Research and Linear Programming; Applications using R"*.
  - Πράξη «Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜΚΕ) του Πανεπιστημίου Πατρών». Υλοποίησης στο πλαίσιο του Ε.Π. *Εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση* με κωδικό ΟΠΣ 304304 (Μάρτιος 2014 έως Οκτώβριος 2015).

Ευρωπαϊκά

- «Territorial Aspects of Enterprise Development in Remote Rural Areas (TERA) (FP6-CT98-4169)», Ιούλιος 2005 – Αύγουστος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Restructuring by Innovation in Achaia (REINNOVA)», Νοέμβριος 2005 – Σεπτέμβριος 2007, Φορέας Χρηματοδότησης: Article 6 of the European Social Fund Regulation (VS/2005/0273).
- «Cross Compliance Evaluation (AGRI-2006-251)», Ιούλιος 2006 – Μάιος 2007, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Study on the Cotton Sector in the EU (AGRI-2005-G4-04)», Φεβρουάριος 2007 – Σεπτέμβριος 2007, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Common Features of Diverse European Rural Areas: Review of Approaches to Rural Typology (J05/33/2006)», Φεβρουάριος 2007 – Οκτώβριος 2007, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Reinforcing Investments in Biogas Technologies for Small-Scale RES Applications in Islands», Νοέμβριος 2007 – Απρίλιος 2010, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Soil Conservation and Policy Measures (150872-FIED-DE)», Ιανουάριος

- 2008 – Ιούνιος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Building a Typology of European Rural Areas for the Spatial Impact Assessment of Policies (J05/30/2007)», Ιανουάριος 2008 – Σεπτέμβριος 2009, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
  - «Assessment of Cotton Seed Production and Importation into the EU27 and Turkey» Μάρτιος 2008 – Ιούνιος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή και LMC International Ltd.
  - «Modeling Impacts of Rural Development Policies - RURMODE (IPT5 B151191)», Οκτώβριος 2008 – Δεκέμβριος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
  - «Evaluation of Measures Applied under the CAP to the Durum Wheat Sector (Framework Contract No. 30-CE-0227216/00-82)», Ιανουάριος 2009 – Σεπτέμβριος 2009, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
  - «Ex-Ante Spatial Policy Impact Analysis of the RDR in European Rural Areas, RURAL ECMOD (JRC – IPT5 Contract 151408-2009-A08-GR)», Αύγουστος 2009 – Απρίλιος 2011, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
  - «Adaptive Strategies to Mitigate the Impacts of Climate Change on European Freshwater Ecosystems - REFRESH (FP7 – Environment – 244121)», Φεβρουάριος 2010 – 2014, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
  - «Evaluation of Measures Applied Under the CAP to the Cereals Sector (Framework Contract No. 30-CE-0227216/00-82)», December 2011 - November 2012, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
  - «Dicode - Mastering Data – Intensive Collaboration & Decision Making», Dicode Project, 2010 – 2013
  - «Energy Efficiency of Road Networks and Vehicles: Measurement, Pricing, Regional and Environmental Effects (ERNV)», Δεκέμβριος 2011 – Ιούλιος 2015, Φορέας Χρηματοδότησης: ΘΑΛΗΣ, ΥΠΔΒΜΘ, ΕΣΠΑ 2007-2013.
  - Incompass Project – «Regional Policy Improvement for Financially Sustainable Creative Incubators». Διάρκεια 2012-2014.
  - SMART EUROPE (consortium of 13 partners, representing 11 EU regions exchange policies and instruments for identifying and supporting the main regional economic actors that can generate job opportunities in the innovation based sectors of their economy). Διάρκεια 2012-2014.

Όπως φαίνεται από την παραπάνω λίστα, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν διεκδικήσει με επιτυχία σειρά ανταγωνιστικών ερευνητικών προγραμμάτων, χρηματοδοτούμενων από ελληνικούς φορείς ή την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμμετέχοντας στην εκπόνησή τους ως ερευνητές αλλά και ως επιστημονικοί υπεύθυνοι. Σε αρκετές περιπτώσεις, τα συγκεκριμένα προγράμματα εκπονήθηκαν σε συνεργασία με Πανεπιστήμια του εξωτερικού, με αποτέλεσμα τη διαρκή μεταφορά εξειδικευμένης γνώσης από και προς τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Επίσης, θα πρέπει να τονισθεί ότι σε αρκετές περιπτώσεις, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ανέλαβαν το ρόλο του Συντονιστή και Επιστημονικού Υπευθύνου των προγραμμάτων αυτών. Το ποσοστό των μελών ΔΕΠ που ανέλαβαν ερευνητικά προγράμματα τα τελευταία χρόνια ανέρχεται σε 73,3%. Σε περίπου 50% των

προγραμμάτων αυτών συμμετείχαν μεταδιδακτορικοί φοιτητές και εξωτερικοί συνεργάτες. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 υπήρχαν 9 συμμετοχές μελών ΔΕΠ σε ανταγωνιστικά εθνικά/διεθνή προγράμματα.

5.3 Ερευνητικές Υποδομές

Οι διαθέσιμες υποδομές για τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας (Η/Υ, εκτυπωτές, σύνδεση στο διαδίκτυο, προγράμματα λογισμικού, διεθνείς βάσεις δεδομένων, βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων) κρίνονται σχετικά επαρκείς, με εξαίρεση την κατά καιρούς μη δυνατότητα πρόσβασης σε ηλεκτρονικά περιοδικά συγκεκριμένων ειδικοτήτων ή εκδοτικών οίκων λόγω ανεπαρκούς κεντρικής χρηματοδότησης. Το τελευταίο ζήτημα δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί από το Τμήμα.

Όπως προκύπτει από την αρκετά εντατική ενασχόληση των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ με την έρευνα, η χρήση των ερευνητικών υποδομών είναι αρκετά εντατική.

Στο Τμήμα δεν υφίστανται ακόμα θεσμοθετημένα ερευνητικά εργαστήρια. Ωστόσο, σχετική πρόταση για τη δημιουργία τριών θεσμοθετημένων ερευνητικών Εργαστηρίων, που αντιστοιχούν στα κύρια ερευνητικά ενδιαφέροντα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, βρίσκεται σε διαδικασία τελικής έγκρισης από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου. Τα Εργαστήρια αυτά αναμένεται να συμβάλλουν στην περαιτέρω προώθηση της έρευνας στο ΤΟΕ και ενδεχομένως και στη χρηματοδότησή της από εξωτερικούς φορείς.

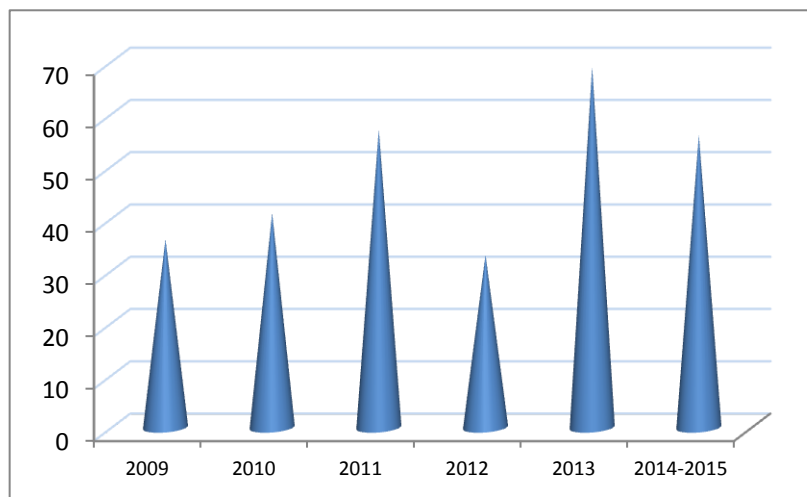
Οι ερευνητικές υποδομές του Τμήματος ανανεώνονται όταν προκύψει σχετική ανάγκη λόγω λειτουργικής απόσβεσής τους. Η ηλικία του εξοπλισμού των εργαστηρίων Η/Υ είναι κατά μέσο όρο περίπου 5 έτη σύμφωνα με εκτιμήσεις του Τμήματος. Το 2012-2013 έγινε ανανέωσή του κεντρικού εργαστηρίου Η/Υ του ΤΟΕ (καλύπτει κυρίως τις ανάγκες του ΠΠΣ), με αντικατάσταση όλων των παλαιών υπολογιστών και του λογισμικού, ενώ το 2014-2015 προγραμματίστηκε και η ανανέωση του μικρότερου εργαστηρίου Η/Υ (το οποίο καλύπτει κυρίως ανάγκες του ΜΔΕ). Σε ότι αφορά τους Η/Υ των μελών ΔΕΠ, στελεχών της Γραμματείας και του Αναγνωστηρίου, καθώς και των φοιτητών του ΠΔΕ, η ηλικία τους υπολογίζεται κατά μέσο όρο σε 2,5 έτη και οι όποιες ανάγκες για ανανέωση μπορούν καλύπτονται από τους πόρους του Τακτικού Προϋπολογισμού του ΤΟΕ. Η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών επίσης καλύπτεται από το Τακτικό Προϋπολογισμό του Τμήματος.

Η επίδοση της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών μπορεί να αποτιμηθεί από τον υψηλό κατά μέσο όρο αριθμό δημοσιεύσεων της ερευνητικής τους προσπάθειας σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους, αλλά και από το πλήθος των ανακοινώσεων τους σε διεθνή/ανταγωνιστικά επιστημονικά συνέδρια, συμπόσια και ημερίδες. Επίσης η παραπάνω δραστηριοποίηση των μελών ΔΕΠ αποδεικνύει την έμφαση που δίδεται από το Τμήμα στη παραγωγή και διάδοση της επιστημονικής γνώσης.

5.4 Επιστημονικές Δημοσιεύσεις των Μελών ΔΕΠ του Τμήματος

Με δεδομένη την εξαιρετικά υψηλή αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στο ΤΟΕ, το συνολικό δημοσιευμένο έργο των Μελών ΔΕΠ του Τμήματος κρίνεται ως σαφώς ικανοποιητικό, τόσο ποσοτικά (αφού μια δημοσίευση σε ένα διεθνές επιστημονικό περιοδικό με κύρος σπάνια ολοκληρώνεται σε χρονικό διάστημα μικρότερο των δυο ετών), όσο και ποιοτικά. Αντιπροσωπευτικές δημοσιεύσεις παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ι της παρούσας έκθεσης για τα έτη 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, ενώ το συνολικό δημοσιευμένο έργο του ΤΟΕ παρουσιάζει σταθερή πορεία από το 2009-2010.

Διάγραμμα 5 Δημοσιευμένο έργο μελών ΔΕΠ*

*περιλαμβάνονται και οι ήδη δημοσιευμένες εργασίες μέσα στο 2015

Κατά την τελευταία (ακαδημαϊκή) τριετία 2012-2014, ο συνολικός αριθμός του δημοσιευμένου έργου των Μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ ανήλθε σε 136, η κατανομή του οποίου παρουσιάζεται παρακάτω στον Πίνακα 5.1. Ειδικότερα, ο αριθμός αυτός ανήλθε σε 33 το 2012 (κατά μέσο όρο 2,4 ανά μέλος ΔΕΠ), 69 το 2013 (κατά μέσο όρο 4,6 ανά μέλος ΔΕΠ) και 34 το 2014 (2,3 ανά μέλος ΔΕΠ). Επιπλέον, μέσα στο

2015, μόνο οι δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές ήδη ανέρχονται σε 15 (βλ. Παράρτημα Ι).

Πίνακας 5.1 Δημοσιευμένο Έργο μελών ΔΕΠ, 2012-2014

Είδος Εργασίας	2012	2013	2014	Σύνολο
<i>Βιβλία/Μονογραφίες</i>	5	2	3	10
<i>Επιστημονικά Περιοδικά με κριτές</i>	8	23	16	47
<i>Πρακτικά Συνεδρίων με κριτές</i>	9	9	5	23
<i>Κεφάλαια σε Συλλογικά Έργα</i>	2	3	3	8
<i>Άλλες Εργασίες</i>	0	0	0	0
<i>Ανακοινώσεις σε Επιστημονικά Συνέδρια</i>	9	32	7	48
<i>Βιβλιοκρισίες</i>	0	0	0	0
<i>Σύνολο</i>	33	69	34	136

Για το 2014, οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ αφορούν:

- 3 βιβλία/μονογραφίες
- 16 εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές
- 5 εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές
- 3 εργασίες σε συλλογικούς τόμους
- 7 ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές

5.5 Αναγνώριση του Ερευνητικού Έργου του Τμήματος

Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 16 του Παραρτήματος της Έκθεσης, κατά τη τελευταία (ακαδημαϊκή) εξαετία, ο αριθμός των ετεροαναφορών στο δημοσιευμένο ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ υπήρξε κατά κανόνα υψηλός, και παράλληλα, γνώρισε σταθερή άνοδο, η οποία από το 2011-2012 και μετά κατέστη εντυπωσιακή. Όπως σημειώθηκε και σε προηγούμενο τμήμα της Έκθεσης, στο πλαίσιο δύο πρόσφατων προσπαθειών αξιολόγησης των Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα, οι συγκεκριμένες επιδόσεις σε ότι αφορά τόσο τις δημοσιεύσεις όσο και τις ετεροαναφορές έφεραν το Τμήμα στην δεύτερη και τρίτη θέση αντίστοιχα μεταξύ δέκα Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα.

Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στον Πίνακα 16 του Παραρτήματος V, κατά το χρονικό διάστημα της εξαετίας 2009-2014 υπήρξαν συνολικά:

- 2731 ετεροαναφορές στο δημοσιευμένο έργο μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ
- 5 αναφορές ειδικού/επιστημονικού τύπου
- 12 βιβλιοκρισίες τρίτων για βιβλία μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ
- 20 συμμετοχές μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ σε Επιτροπές Διεθνών Επιστημονικών Συνεδρίων
- 15 συμμετοχές μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ σε Συντακτικές Επιτροπές Επιστημονικών Περιοδικών
- 15 προσκλήσεις προς μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ από ακαδημαϊκούς και επιστημονικούς φορείς για διαλέξεις και παρουσιάσεις

5.6 Ερευνητικές Συνεργασίες του Τμήματος

Το Τμήμα έχει ερευνητικές συνεργασίες με άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών, όπως:

- Με το Τμήμα Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών και το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, στο πλαίσιο του Ενδοπανεπιστημιακού Ερευνητικού Δικτύου ΕΜΑΚΙ – Economics and Management of Knowledge and Innovation (Καθηγητής Κων/νος Τσεκούρας).
- Με τα Τμήματα Αρχιτεκτόνων, Πολιτικών Μηχανικών και Διοίκησης Επιχειρήσεων στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων για την αναδιάρθρωση των διοικητικών υπηρεσιών του Δήμου Πατρέων και του λιμένος της Πάτρας.
- Με το Τμήμα Βιολογίας στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος REFRESH (FP7).

Παράλληλα, στο πλαίσιο διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων, το Τμήμα έχει αναπτύξει συνεργασίες με μεγάλο αριθμό Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Κέντρων του Εξωτερικού, όπως (ενδεικτικά):

- University of Aberdeen, UK.
- University College London, UK.

- Nordregio, Sweden.
- University of Helsinki, Finland.
- University of Bologna, Italy.
- Research Institute of Agricultural Economics, Czech Republic.
- LEI – DLO, The Netherlands.
- Humboldt University of Berlin, Germany.
- Institute for European Environmental Policy, UK.
- INEA, Italy.
- INRA, France.
- Von Thunnen Institute, Germany.
- University of Cordoba, Spain.
- The James Hutton Institute, UK.
- University of Reading, UK.
- Finnish Environmental Institute, Finland.
- Swedish University of Agricultural Sciences, Sweden.
- Autonomous University of Barcelona, Spain.
- University of Barcelona, Spain.
- Norwegian Institute for Agricultural and Environmental Research, Norway
- University of Bologna, Italy

Επίσης, το 2014-2015 υπήρχαν 9 συμμετοχές μελών ΔΕΠ σε ανταγωνιστικά ελληνικά/διεθνή προγράμματα, και 2 συμμετοχές σε ακαδημαϊκές θέσεις σε διεθνή ιδρύματα/εταιρείες.

5.7 Διακρίσεις και Βραβεία Ερευνητικού Έργου που έχουν Απονεμηθεί σε Μέλη του Τμήματος

Άλλες σημαντικές δραστηριότητες μελών ΔΕΠ του Τμήματος που συνδέονται με το δημοσιευμένο ερευνητικό τους έργο κατά την τελευταία πενταετία έχουν ως εξής:

- Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος είναι (από το 2006) Senior Fellow στο Research Institute of Economic Analysis (RCEA) του Πανεπιστημίου της Bologna.
- Τρία μέλη ΔΕΠ βραβεύτηκαν από την Ακαδημία Αθηνών για την καλύτερη επιστημονική εργασία στην Οικονομική Επιστήμη (2008).

- Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος εκλέχθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο της European Association of Agricultural Economists (2005-2008 και 2008-2011).
- Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος διετέλεσε Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι και τιμήθηκε με το χάλκινο μετάλλιο του Πανεπιστημίου για την ερευνητική του δραστηριότητα στο γνωστικό του αντικείμενο.
- Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος διατελεί εξωτερικός συνεργάτης του Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου.

6. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

6.1 Αποτελεσματικότητα των Διοικητικών και Τεχνικών Υπηρεσιών

Η Γραμματεία αποτελεί την Κεντρική Διοικητική Υπηρεσία του Τμήματος. Οι κύριες αρμοδιότητές της είναι :

- Η διοικητική σύνδεση του Τμήματος Επιστημών με το Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Η διαχείριση εισερχομένων - εξερχομένων εγγράφων.
- Οι εγγραφές νέων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών και οι υποτροφίες.
- Το οποιοδήποτε διοικητικό - λειτουργικό θέμα σχετικό με το Πρόγραμμα Σπουδών (βαθμολογία, μαθήματα, κατάλογοι πτυχιούχων, ορκωμοσία).
- Τα πιστοποιητικά αναλυτικής βαθμολογίας, τα πιστοποιητικά φοίτησης, τα αντίγραφα πτυχίου, τα αποφοιτήρια (διαγραφές), η αναστολή σπουδών.
- Η ανάρτηση γενικών ανακοινώσεων και των αποτελεσμάτων των εξετάσεων στον οικείο χώρο ανακοινώσεων και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 η Γραμματεία του Τμήματος υπέστη σημαντική μείωση προσωπικού. Ο αριθμός των υπάλληλων της Γραμματείας μειώθηκε από 5 άτομα το 2012-2013 σε 3 άτομα το 2013-2014, παρά τον μεγάλο και συνεχώς αυξανόμενο αριθμό νεοεισερχομένων φοιτητών. Παρά το γεγονός ότι πολλές από τις λειτουργίες της Γραμματείας του ΤΟΕ πλέον είναι μηχανογραφημένες, η μείωση προσωπικού κατά 60% δημιούργησε τεράστιο φόρτο εργασίας και αδυναμία των υπαλλήλων να διεκπεραιώσουν όλες τις εκκρεμότητες εντός του ωραρίου. Αυτό ετέθη υπόψη του Πανεπιστημίου από την Πρόεδρο του ΤΟΕ, το οποίο στη συνέχεια διέθεσε στο Τμήμα ένα ακόμα διοικητικό υπάλληλο. Έτσι, το ΤΟΕ λειτούργησε, κυρίως κατά το τελευταίο διάστημα του ακ.έτους 2014-2015, με 3 διοικητικούς υπαλλήλους, πέραν της Γραμματέως Δαύρη Μαρίας.

Με δεδομένους τους περιορισμένους πόρους σε ανθρώπινο δυναμικό, η υπάρχουσα οργάνωση της Γραμματείας από τη Γραμματέα του Τμήματος κρίνεται ως απόλυτα ικανοποιητική. Η συνεργασία μεταξύ της Γραμματέως και της Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου του Τμήματος είναι επίσης απόλυτα ικανοποιητική.

Ως απόλυτα αποτελεσματική κρίνεται και η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με τη κεντρική διοίκηση του Πανεπιστημίου, συμπεριλαμβανομένου και της ΜΟΔΙΠ. Η συνεργασία αυτή είναι στενή και (σε ότι μας αφορά) η κεντρική διοίκηση του ΠΠ είναι αρωγός στη προσπάθεια βελτίωσης της λειτουργίας του ΤΟΕ. Επίσης, η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της ΒΥΠ είναι απόλυτα ικανοποιητικές για τις ανάγκες του ΤΟΕ.

Η Γραμματεία δέχεται τους φοιτητές του Τμήματος καθημερινά από τις 10:00 έως τις 12:00 το πρωί και εξυπηρετεί τις ανάγκες της διοίκησης και των μελών ΔΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας. Γενικά, οι παρεχόμενες υπηρεσίες εκ μέρους της Γραμματείας προς τους φοιτητές κρίνονται ως απόλυτα αποτελεσματικές.

Υπεύθυνος του Κεντρικού Εργαστηρίου Πληροφορικής του ΤΟΕ είναι μέλος ΕΤΕΠ με εξειδίκευση στην πληροφορική, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την λειτουργία του συγκεκριμένου εργαστηρίου και τη λειτουργία του δικτύου του Τμήματος, ενώ παράλληλα συμβάλλει αποτελεσματικά στην ομαλή λειτουργία των Η/Υ του Τμήματος.

Το Κεντρικό Εργαστήριο Πληροφορικής του ΤΟΕ είναι εξοπλισμένο με 40 Η/Υ, στα οποία οι φοιτητές έχουν ελεύθερη καθημερινή πρόσβαση εντός και εκτός ωραρίου λειτουργίας των υπηρεσιών του Τμήματος.

Ωστόσο, όπως και στη περίπτωση των αιθουσών διδασκαλίας, ενώ οι εγκαταστάσεις του συγκεκριμένου εργαστηρίου είναι ποιοτικές και κατάλληλες, δεν είναι επαρκείς για τις ανάγκες όλων των φοιτητών του ΤΟΕ. Ο εργαστηριακός εξοπλισμός (Η/Υ, εκτυπωτές, κεντρική μονάδα, κλπ.) κρίνεται ικανοποιητικός αλλά δύσκολα μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάλογος με τον αριθμό των φοιτητών του ΤΟΕ. Το Τμήμα για να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα, έχει προγραμματίσει την ανανέωση του μικρότερου εργαστηρίου Η/Υ που διαθέτει το ΤΟΕ (χωρητικότητας 15 Η/Υ). Ήδη έχουν αγοραστεί για το εργαστήριο αυτό νέοι υπολογιστές υψηλής ισχύος, καθώς και ανάλογο λογισμικό, ενώ έχει προγραμματιστεί και η σταδιακή αναμόρφωση της αίθουσας. Το συγκεκριμένο εργαστήριο αναμένεται να συμβάλλει στην αποσυμφόρηση του κεντρικού εργαστηρίου και επίσης να εξυπηρετήσει ανάγκες που προκύπτουν από το νέο ΜΔΕ.

Σε ότι αφορά το προσωπικό του κεντρικού εργαστηρίου, οι ανάγκες του Τμήματος για την συγκεκριμένη ειδικότητα και ο φόρτος εργασίας του εν λόγω μέλους ΕΤΕΠ

(οργάνωση και συντήρηση κεντρικού εργαστηρίου, επίβλεψη εξοπλισμού πληροφορικής μελών ΔΕΠ κλπ.) συνηγορούν για την διάθεση στο Τμήμα ενός ακόμα μέλους ΕΤΕΠ. Σε αυτό συνηγορεί και η αναμενόμενη ανανέωση/επαναλειτουργία του μικρού εργαστηρίου Η/Υ.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, στους χώρους του Τμήματος λειτουργεί Αναγνωστήριο για τους προπτυχιακούς φοιτητές, στο οποίο υπάρχουν αντίτυπα από όλα τα προτεινόμενα διδακτικά συγγράμματα (για ανάγνωση και σύντομο δανεισμό), καθώς και συγγράμματα αναφοράς και Η/Υ που συνδέονται με την Κεντρική Βιβλιοθήκη του ΠΠ. Υπεύθυνη του Αναγνωστηρίου είναι το μέλος ΕΤΕΠ του ΤΟΕ κ. Ισμήνη Γούδη. Η λειτουργία του Αναγνωστηρίου κρίνεται ως αποτελεσματική και επαρκής για τις ανάγκες του Τμήματος.

6.2 Υπηρεσίες Φοιτητικής Μέριμνας

Το Τμήμα εφαρμόζει το θεσμό του Συμβούλου Καθηγητή. Ειδικότερα, έχουν ορισθεί ένας Σύμβουλος Καθηγητής ανά έτος σπουδών και ένας για Μεταπτυχιακές Σπουδές.

Η υποστήριξη της πρόσβασης των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση ΤΠΕ είναι αποτελεσματική και αφορά επαρκείς σχετικές υποδομές, τη διασύνδεση των αμφιθεάτρων με το Κεντρικό Δίκτυο και την διαθεσιμότητα διαδραστικού πίνακα για τις ανάγκες του ΠΜΣ.

Για τους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες προβλέπονται υποτροφίες επίδοσης χορηγούμενες από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ). Οι υποτροφίες επίδοσης χορηγούνται με κριτήριο την πανεπιστημιακή επίδοση του φοιτητή εφόσον η οικονομική κατάσταση του ίδιου καθώς και των γονέων του το επιτρέπει. Υποτροφίες επίσης προκηρύσσονται κάθε χρόνο από το Ι.Κ.Υ., σε διάφορα επιστημονικά πεδία, μεταξύ των οποίων και η Οικονομική Επιστήμη. Τέλος, υποτροφίες χορηγούνται και από Οργανισμούς, Κληροδοτήματα και Ιδρύματα, συνήθως σε φοιτητές/τριες με υψηλές επιδόσεις και περιορισμένους πόρους.

Οι περισσότερο οικονομικά αδύναμοι φοιτητές υποστηρίζονται από τις υποτροφίες Α. Μετζελόπουλου, με την προϋπόθεση να έχουν πολύ καλές επιδόσεις στις σπουδές τους. Στην σχετική επιτροπή του ΠΠ για τις υποτροφίες αυτές συμμετέχει και μέλος ΔΕΠ του ΤΟΕ.

Για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων φοιτητών, το Τμήμα οργανώνει κάθε χρόνο Εκδήλωση Υποδοχής τους και συμμετέχει στη διοργάνωση (από άλλες υπηρεσίες του ΠΠ) της παρουσίασης των υποδομών του Πανεπιστημίου (Γυμναστήριο, Βιβλιοθήκη, Μουσείο, κλπ.).

Σε γενικές γραμμές, οι φοιτητές συμμετέχουν αρκετά ενεργά στη ζωή του Τμήματος. Σημαντικό ποσοστό αυτών παρακολουθεί τις διαλέξεις των μαθημάτων (αν και λόγω της οικονομικής κρίσης παρατηρείται μια σχετική μείωση), αξιοποιεί το Εργαστήριο Η/Υ και το Αναγνωστήριο και συμμετέχει στα Σεμινάρια που διοργανώνει το Τμήμα.

6.3 Υποδομές που Χρησιμοποιεί το Τμήμα

Το ΠΠΣ του ΤΟΕ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 χρησιμοποίησε 4 αίθουσες διδασκαλίας και ένα εργαστήριο Η/Υ, με την εξής χωρητικότητα:

Αριθμός αιθουσών διδασκαλίας	Αριθμός θέσεων εκπαίδευσης στις αίθουσες				Αριθμός Εργαστηρίων	Αριθμός θέσεων εκπαίδευσης στα εργαστήρια			
	0-50	51-100	101-200	< 200		0-50	51-100	101-200	< 200
4			3	1	1	1			

Αντίστοιχα, το ΠΜΣ χρησιμοποιεί μία αίθουσα (ΠΑΜ2) χωρητικότητας 60 ατόμων.

Οι εν λόγω αίθουσες έχουν εξοπλιστεί με κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και υποδομές εγκατάστασης υποστηρικτικού εξοπλισμού για την πραγματοποίηση διαλέξεων, ενώ χωροθετούνται πλησίον των γραφείων των μελών ΔΕΠ και της Γραμματείας του Τμήματος. Ωστόσο, η διάσπαρτη χωροθέτηση των αιθουσών δημιουργεί προβλήματα συνοχής στους φοιτητές. Περαιτέρω προβλήματα δημιουργούνται όταν οι καιρικές συνθήκες είναι άσχημες. Στο πλαίσιο αυτό, το ΤΟΕ πρόσφατα κατασκεύασε στέγαστρα έξω από τις αίθουσες διδασκαλίας για την προφύλαξη των φοιτητών από τις κακές καιρικές συνθήκες. Πιο μακροχρόνια, η μετεγκατάσταση του ΤΟΕ σε ενιαίο κτίριο είναι επιτακτική.

Λόγω του μεγάλου αριθμού των εγγεγραμμένων φοιτητών στο ΠΠΣ, το Τμήμα προσπαθεί, ειδικά για τα υποχρεωτικά μαθήματα, να κατανέμει τους φοιτητές σε δυο τμήματα, ανάλογα με τον αριθμό μητρώου τους. Σαν αποτέλεσμα, και δεδομένου του σχετικά μεγάλου αριθμού των μαθημάτων επιλογής, ο βαθμός χρήσης των αιθουσών είναι εξαιρετικά εντατικός και πολλές φορές υφίσταται δυσκολία στην σύνταξη ενός ορθολογικού προγράμματος μαθημάτων. Ως και τούτου, κρίνεται απαραίτητη η αύξηση του αριθμού των αιθουσών διδασκαλίας του ΠΠΣ κατά τουλάχιστον μια αίθουσα.

Ο υποστηρικτικός εκπαιδευτικός εξοπλισμός κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 περιελάμβανε προβολείς Η/Υ, προβολείς διαφανειών, φορητούς υπολογιστές, καθώς και μεγάλη οθόνη προβολής, ηχοσύστημα και έναν διαδραστικό Πίνακα τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από το ΠΜΣ. Ο εξοπλισμός αυτός κρίνεται κατάλληλος και ποιοτικός, και διευκολύνει το διδακτικό έργο των μελών ΔΕΠ.

Για την υποβοήθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, το Τμήμα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 διέθετε Εργαστήριο Πληροφορικής εξοπλισμένο με 40 Η/Υ, στα οποία οι φοιτητές είχαν ελεύθερη καθημερινή πρόσβαση εντός και εκτός ωραρίου λειτουργίας των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος. Οι εγκαταστάσεις του Εργαστηρίου είναι ποιοτικές και κατάλληλες, όμως δεν είναι επαρκείς για τις ανάγκες των φοιτητών του ΤΟΕ. Ο εργαστηριακός εξοπλισμός (Η/Υ, εκτυπωτές, κεντρική μονάδα, κλπ.) κρίνεται ικανοποιητικός αλλά δύσκολα μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάλογος με τον αριθμό των φοιτητών του ΤΟΕ. Υπεύθυνος του Εργαστηρίου είναι το μέλος ΕΤΕΠ κ. Αλέξανδρος Ρούσσοσ με εξειδίκευση στην πληροφορική.

Για το ΠΔΣ υπάρχει ξεχωριστό κτίριο στο οποίο υπάρχουν 10 γραφεία για τους υποψηφίους διδάκτορες με τον κατάλληλο εξοπλισμό (Η/Υ, εκτυπωτές, σύνδεση στο διαδίκτυο), ο οποίος κρίνεται ποιοτικός και επαρκής.

Στους χώρους του Τμήματος λειτουργεί Αναγνωστήριο στο οποίο υπάρχουν αντίτυπα από όλα τα προσφερόμενα διδακτικά συγγράμματα. Υπεύθυνη αναγνωστηρίου είναι μέλος ΕΤΕΠ. Το Αναγνωστήριο έχει χωρητικότητα 30 ατόμων και κρίνεται ως ποιοτικά επαρκές και κατάλληλο για τις ανάγκες του Τμήματος.

Τα τεκμήρια του Αναγνωστηρίου κρίνονται ως επαρκή και ποιοτικά, και καινούργια συγγράμματα και άλλα δημοσιεύματα προστίθενται κάθε χρόνο με χρηματοδότηση από τον τακτικό προϋπολογισμό του ΤΟΕ. Εδώ θα πρέπει επίσης να επισημανθεί

ότι πριν τέσσερα χρόνια, το Τμήμα πήρε απόφαση να μεταφέρει ένα μεγάλο αριθμό βιβλίων και άλλου αντίστοιχου υλικού στη Κεντρική Βιβλιοθήκη του Π.Π. Επίσης, με στόχο την αποτελεσματικότερη διαχείριση των σχετικών παραγγελιών και του προϋπολογισμού του ΠΠ, το ΤΟΕ ενέταξε τις συνδρομές τους σε επιστημονικά περιοδικά και σε βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων, καθώς και τις παραγγελίες των βιβλίων, στη Κεντρική Βιβλιοθήκη.

Όπως έχει ήδη επισημανθεί, τόσο το Κεντρικό Εργαστήριο Η/Υ όσο και οι αίθουσες διδασκαλίας κρίνονται ανεπαρκείς σε σχέση με τον αριθμό των φοιτητών του ΤΟΕ. Επιπλέον, παρά το γεγονός ότι γίνεται συνεχής προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας των αιθουσών διδασκαλίας με ανάλογο εξοπλισμό, οι τρεις από τις πέντε αίθουσες, καθώς και τα γραφεία των μελών ΔΕΠ, συχνά εμφανίζουν προβλήματα θέρμανσης/φωτισμού/ρωγμών δεδομένου ότι τα κτίρια είναι παλαιά. Γενικώς, η ποιότητα των κτισμάτων είναι προβληματική, ενώ η διάσπαρτη μορφή των κτιρίων δημιουργεί προβλήματα, ειδικά όταν οι καιρικές συνθήκες δεν είναι καλές. Επιπλέον, σε ότι αφορά τα Γραφεία των Μελών ΔΕΠ, η επάρκεια τους δεν θα ίσχυε εάν ο αριθμός των Μελών ΔΕΠ πλησίαζε αυτόν που προβλέπεται από το Ιδρυτικό ΦΕΚ και που παράλληλα προσεγγίζει τις ανάγκες του Τμήματος.

Στο ΤΟΕ οι υποδομές ΑΜΕΑ αφορούν ράμπες πρόσβασης σε δυο αίθουσες διδασκαλίας, τις τουαλέτες, στη Γραμματεία και το Εργαστήριο Πληροφορικής. Οι υποδομές αυτές έχουν ενισχυθεί και με ειδική τουαλέτα για ΑΜΕΑ και ράμπες πρόσβασης σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας.

Τέλος, η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στις υποδομές και τον εξοπλισμό του ΤΟΕ εξασφαλίζεται αποτελεσματικά από τη Διοίκηση του ΠΠ.

6.4 Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών από τις Υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου)

Οι υπηρεσίες του ΤΟΕ αξιοποιούν εντατικά τις ΤΠΕ. Αναλυτικότερα, οι κύριες χρήσεις ΤΠΕ αφορούν:

- Το σύνολο των λειτουργιών της Γραμματείας, συμπεριλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής καταχώρησης της βαθμολογίας των φοιτητών.
- Τη χρήση του διαδικτύου και της ιστοσελίδας του ΤΟΕ
- Τη χρήση προγραμμάτων λογισμικού.

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο (εντός της ιστοσελίδας του Τμήματος). Ο ιστότοπος του Τμήματος ανανεώθηκε ριζικά πριν τρία χρόνια, ενώ νέα ανανέωση συγκεκριμένων τμημάτων του ιστότοπου έχει προγραμματιστεί για το τρέχον ακ.έτος 2015-2016.

Η διαφάνεια και η αποτελεσματικότητα στη χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος εξασφαλίζεται μέσω:

- Της λειτουργίας των Επιτροπών Πληροφορικής και Υποδομών οι οποίες εισηγούνται στην ΓΣ για τις ανάγκες του Τμήματος
- Της στενής παρακολούθησης και τήρησης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Τμήματος
- Της συνεργασίας των αρμοδίων διοικητικών οργάνων με τους φοιτητές
- Της συμμετοχής του ΤΟΕ στα όργανα διαχείρισης πόρων του ΠΠ (Επιτροπές, Σύγκλητος).

Η ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού διασφαλίζεται μέσω της επίβλεψης της ανανέωσης του εξοπλισμού, της τήρησης των χρόνων λειτουργίας του και της αντικατάστασής του μέσω νέων παραγγελιών. Επίσης, για τη βελτίωση της ασφάλειας των γραφείων των Μελών ΔΕΠ, της Γραμματείας και των αιθουσών διδασκαλίας έχει εγκατασταθεί κατάλληλος εξοπλισμός (κλειδαριές και συναγερμός) και γίνεται χρήση των υπηρεσιών εταιρίας ασφάλειας.

6.5 Διαφάνεια και Αποτελεσματικότητα στη Διαχείριση Οικονομικών Πόρων

Η διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των οικονομικών πόρων εξασφαλίζεται ως εξής:

- Η Επιτροπή Οικονομικών Θεμάτων συνεργάζεται με τα μέλη ΔΕΠ, τη Γραμματεία, τα μέλη ΕΤΕΠ και τους φοιτητές του Τμήματος και υποβάλλει πρόταση κατανομής του προϋπολογισμού.
- Η πρόταση αυτή συζητείται στη ΓΣ, η οποία λαμβάνει τη τελική απόφαση.
- Μέλος ΕΤΕΠ συνεργάζεται με την Επιτροπή Οικονομικών Θεμάτων για την παρακολούθηση της καλής εκτέλεσης του προϋπολογισμού και τη τήρηση

της διαδικασίας που υιοθετεί το ΠΠ για το δημόσιο λογιστικό και την Διαύγεια.

- Στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους, η Επιτροπή Οικονομικών Θεμάτων συντάσσει απολογισμό, ο οποίος στη συνέχεια συζητείται και εγκρίνεται από τη ΓΣ του Τμήματος.

7. ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

7.1 Συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ Φορείς

Κατά την τελευταία πενταετία υλοποιήθηκαν από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς, όπως:

- Δυο μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διατέλεσαν Πρόεδρος και Μέλος του ΔΣ αντίστοιχα, του Επιστημονικού Πάρκου Πατρών
- Αναδιοργάνωση Υπηρεσιών Δήμου Πατρέων: στο έργο συμμετείχαν 2 μέλη ΔΕΠ και 2 διδακτορικοί φοιτητές
- Οι Οικονομικές Επιπτώσεις του Λιμένα στην Τοπική Οικονομία της Πάτρας: στο έργο συμμετείχαν 3 μέλη ΔΕΠ και μια διδακτορική φοιτήτρια
- Μέλος ΔΕΠ συμμετείχε στην Επιτροπή Σχεδιασμού του Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για την Προγραμματική Περίοδο 2008-2013
- Μέλος ΔΕΠ συμμετείχε στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, 2008-2013 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αλλά και σε διάφορες επιτροπές του ΥΠΑΑΤ για την αγροτική πολιτική και την ανάπτυξη της υπαίθρου.

Η συνεργασία των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ με τους ανωτέρω ΚΠΠ φορείς αναγνωρίστηκε στην επίσημη αλληλογραφία των φορέων (στο πλαίσιο των ως άνω έργων) και προβλήθηκε μέσω ημερίδων και δημοσιευμάτων του τύπου.

7.2 Δυναμική του Τμήματος για Ανάπτυξη Συνεργασιών με ΚΠΠ Φορείς

Άποψη των μελών ΔΕΠ και των οργάνων του ΤΟΕ είναι ότι η δραστηριοποίηση του Τμήματος στην εφαρμοσμένη έρευνα και οι διακρίσεις των μελών ΔΕΠ σε αυτή συνιστούν τον καλύτερο τρόπο ανάπτυξης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

Σε περίπτωση ύπαρξης προτάσεων συνεργασίας αυτές αντιμετωπίζονται θετικά από την ΓΣ του Τμήματος.

Σε γενικές γραμμές η ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών αντιμετωπίζεται θετικά από τα μέλη ΔΕΠ και τους ΚΠΠ φορείς. Για τις εν λόγω συνεργασίες, αξιοποιούνται οι ερευνητικές υποδομές του Τμήματος.

7.3 Δραστηριότητες του Τμήματος προς την Κατεύθυνση της Ανάπτυξης και Ενίσχυσης Συνεργασιών με ΚΠΠ Φορείς

Τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς δημοσιοποιούνται στον τύπο, και ιδίως σε αυτόν των Πατρών. Επίσης, το ΤΟΕ συμμετέχει σε εκδηλώσεις (π.χ. Φόρουμ Ανάπτυξης) και ενημερώνει τους φορείς για το παραγόμενο από αυτό έργο.

7.4 Σύνδεση της Συνεργασίας με ΚΠΠ Φορείς με την Εκπαιδευτική Διαδικασία

Δεν υπάρχει συστηματική συνεργασία με ΚΠΠ φορείς στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

7.5 Συμβολή του Τμήματος στην Τοπική, Περιφερειακή και Εθνική Ανάπτυξη

Οι υπάρχουσες συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς κρίνονται γενικά ως σταθερές, αφού θεωρούμε ότι και τα δυο μέρη εκπλήρωσαν τις προσδοκίες τους από τις συνεργασίες αυτές. Ιδιαίτερα η συνεργασία με τον Δήμο Πατρέων είναι στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασής του με το ΠΠ.

Κατά τη τελευταία εξαετία, το Τμήμα έχει εκπροσωπηθεί σε τοπικούς και περιφερειακούς φορείς όπως το Περιφερειακό Συμβούλιο Αγροτικής Πολιτικής, το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών, τη Δημοτική Αναπτυξιακή Επιχείρηση Πάτρας (μέλος ΔΣ) και το Περιφερειακό Συμβούλιο (μέλος). Επίσης, το Τμήμα έχει συμμετάσχει σε εκπόνηση του Σχεδίου του Παρατηρητηρίου Απασχόλησης της Νομαρχιακής Εταιρείας Ανάπτυξης.

Η διάδραση του ΤΟΕ με άλλα ομοειδή Τμήματα γίνεται στο πλαίσιο του Συμβουλίου Οικονομικών Τμημάτων. Επίσης το ΤΟΕ συμμετέχει σε περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά δίκτυα μέσω (ενδεικτικά):

- της ιδιότητάς του ως μέλους της Ένωσης των Οικονομικών Πανεπιστημίων της Νότιας και Ανατολικής Ευρώπης και της Παρευξείνιας Ζώνης (ASECU).
- της σταθερής συνεργασίας με ιδρύματα του εξωτερικού στο πλαίσιο διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων.
- της συμμετοχής του σε προγράμματα Intereg και Equal μέσω του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης
- της συμμετοχής του σε ερευνητικά προγράμματα του ΕΣΠΑ (Ηράκλειτος, Θαλής, Μετά-διδακτορική έρευνα).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι ένας σημαντικός αριθμός μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ συμμετέχει ενεργά στη Διοίκηση του Πανεπιστημίου Πατρών. Για παράδειγμα, 2 Μέλη ΔΕΠ έχουν διατελέσει Αντιπρυτάνεις Οικονομικών Υποθέσεων, 1 Μέλος ΔΕΠ είχε πρόσφατα διατελέσει Πρόεδρος της Εταιρίας Αξιοποίησης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου, 2 Μέλη ΔΕΠ έχουν διατελέσει μέλη της Επιτροπής Εφορείας της ΒΥΠ, 1 Μέλος ΔΕΠ είναι Κοσμήτορας Σχολής και 1 Μέλος ΔΕΠ του ΤΟΕ διατελεί μέλος της Επιτροπής ERASMUS του Πανεπιστημίου.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

8.1 Συμπεράσματα – Θετικά/Αρνητικά Σημεία του Τμήματος

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε στις προηγούμενες ενότητες της Έκθεσης, τα κυριότερα θετικά στοιχεία του ΤΟΕ έχουν ως εξής:

- i. **Μέλη ΔΕΠ:** Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ εξειδικεύονται σε ποικίλα γνωστικά και ερευνητικά αντικείμενα της Οικονομικής Επιστήμης. Τα αντικείμενα αυτά καλύπτουν τόσο τα βασικά όσο και πλέον εξειδικευμένα γνωστικά πεδία της Οικονομικής Επιστήμης με έμφαση στην Εφαρμοσμένη Οικονομική.
- ii. **Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών:** Το ΠΠΣ του ΤΟΕ καλύπτει τόσο το σύνολο των «παραδοσιακών» γνωστικών πεδίων όσο και σχετικά σύγχρονα γνωστικά πεδία της οικονομικής επιστήμης. Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ παρακολουθούν τις εξελίξεις στην Οικονομική Επιστήμη, και ειδικότερα στα γνωστικά τους αντικείμενα, μέσω της διεθνούς παρουσίας τους (δημοσιεύσεις/συνέδρια), της διεξαγωγής έρευνας, και των συνεργασιών (ερευνητικά προγράμματα) με άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού, και η διαδικασία αυτή οδηγεί στην επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων και των αντίστοιχων διδακτικών μεθόδων. Ιδιαίτερο ρόλο στην συγκεκριμένη επικαιροποίηση έχει η ενσωμάτωση των μεθόδων και αποτελεσμάτων της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ στο περιεχόμενο των μαθημάτων.
- iii. **Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών:** Ένα νέο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (ΜΔΕ/MSc) οργανώνεται από το Τμήμα με σκοπό να παρέχει εξειδικευμένες, υψηλού επιπέδου, γνώσεις στην οικονομική επιστήμη. Είναι προσανατολισμένο προς ένα σημαντικό για την εν λόγω επιστήμη γνωστικό αντικείμενο, *Εφαρμοσμένη Οικονομική & Ανάλυση Δεδομένων*. Το νέο ΜΔΕ άρχισε να λειτουργεί τον Οκτώβριο του 2015 με 38 φοιτητές. Αυτή η εξέλιξη δημιουργεί νέες προοπτικές. Καταρχήν, ένα ΠΜΣ που διαθέτει μεταπτυχιακό πρόγραμμα σε επίπεδο Μάστερ είναι πιο εύκολο να αποτελέσει πόλο έλξης υψηλής ποιότητας υποψηφίων διδασκόντων και να προωθήσει συνεργασίες για Διατμηματικά Μεταπτυχιακά Προγράμματα. Επίσης, ενδέχεται να οδηγήσει σε νέες ερευνητικές συνεργασίες μέσω της προσέλκυσης προσκεκλημένων διδασκόντων από άλλα ΑΕΙ της χώρας, ενώ πόροι από το ΜΔΕ θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για τη

χρηματοδότηση θέσεων διδασκόντων στο ΠΠΣ σε γνωστικά αντικείμενα στα οποία το Τμήμα έχει ελλείψεις. Από την άλλη πλευρά, σε σχέση με το ΠΔΣ, το ΤΟΕ συνεχίζει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να διατηρήσει υψηλό επίπεδο σπουδών στο Πρόγραμμα Διδακτορικού Διπλώματος. Στο πλαίσιο αυτό, εκτός των άλλων, το ΤΟΕ συνεχίζει να προσκαλεί συστηματικά ομιλητές από άλλα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών της ημεδαπής ή αλλοδαπής, οι οποίοι δίνουν ομιλίες και σεμινάρια σχετικά με το ερευνητικό τους έργο.

- iv. **Πρόγραμμα κινητικότητας ERASMUS:** Το ΤΟΕ, τον Ιούνιο του 2015, αποφάσισε να συμπράξει με το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων ώστε να προσφέρονται στην αγγλική γλώσσα και taught courses για τους εισερχόμενους φοιτητές ERASMUS, παράλληλα με τα reading courses που μέχρι πρότινος προσφέρονταν. Για το ακ.έτος 2015-2016 έχουν προγραμματιστεί τρία τέτοια προσφερόμενα μαθήματα το χειμερινό εξάμηνο (*Inferential Statistics & Introduction to Regression Analysis, Topics in the Digital Economy, και Economic Policy*) και τρία το εαρινό (*Labour Economics, Mathematical Economics, και International Macroeconomics & Finance*). Αυτή η εξέλιξη αποτελεί ένα βήμα προς μία μεγαλύτερη διεθνοποίηση του ΠΠΣ. Αναμένεται να αυξήσει τη ροή εισερχομένων ERASMUS φοιτητών στο ΤΟΕ και να επιτρέψει την σύναψη νέων συμφωνιών ανταλλαγής φοιτητών/διδασκόντων με υψηλού κύρους ιδρύματα του εξωτερικού. Παράλληλα, όσον αφορά στην προσπάθειά του να δημιουργήσει επιπλέον κίνητρα για μεγαλύτερη συμμετοχή των προπτυχιακών φοιτητών του στο Πρόγραμμα ERASMUS, το ΤΟΕ ήδη από το ακ.έτος 2013-2014 αποφάσισε να εισάγει στο ΠΠΣ έξι «ελεύθερα μαθήματα επιλογής ERASMUS» (τρία το χειμερινό εξάμηνο και τρία το εαρινό εξάμηνο). Πρόκειται για μαθήματα τα οποία ένας εξερχόμενος φοιτητής μπορεί, κατόπιν εισήγησης του Συντονιστή ERASMUS, να μεταφέρει ως μαθήματα επιλογής στο πτυχίο του (αφού πρώτα έχει σε αυτά εξεταστεί επιτυχώς στη χώρα υποδοχής), ακόμη και αν δεν αντιστοιχούν πλήρως στα μαθήματα του ΠΠΣ του ΤΟΕ, αρκεί να είναι συναφή με το γενικότερο πεδίο της οικονομικής επιστήμης. Αυτή η εξέλιξη αναμένεται να αυξήσει περαιτέρω το ενδιαφέρον των φοιτητών του Τμήματος για συμμετοχή στο Πρόγραμμα.
- v. **Ερευνητική Δραστηριότητα:** Σημαντικές είναι οι διακρίσεις του ΤΟΕ στον τομέα της έρευνας. Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν αναπτύξει ερευνητική δραστηριότητα στα κυριότερα σύγχρονα γνωστικά πεδία της οικονομικής επιστήμης και έχουν διεκδικήσει με επιτυχία και εκπονήσει σειρά

ερευνητικών προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλους φορείς του εξωτερικού και εσωτερικού. Η επίδοση της ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος μπορεί να αποτιμηθεί από τον υψηλό, σε σχέση με τους υπάρχοντες πόρους και την αναλογία φοιτητών/διδασκόντων, αριθμό δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές, τον αριθμό των ανακοινώσεών τους σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια, συμπόσια και ημερίδες, αλλά και από την σημαντική άνοδο των ετεροαναφορών που δέχεται το ερευνητικό τους έργο κάθε χρόνο.

- vi. **Θεσμοθέτηση Ερευνητικών Εργαστηρίων:** Το ακ.έτος 2014-2015, το ΤΟΕ αποφάσισε να προωθήσει τη θεσμοθέτηση τριών ερευνητικών Εργαστηρίων, καταθέτοντας σχετική πρόταση στη Σύγκλητο. Αυτή η εξέλιξη αναμένεται να συμβάλλει στην αύξηση της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ μέσω προσέλκυσης ερευνητικών προγραμμάτων αλλά και προώθησης συνεργασιών με ερευνητές σε άλλα ΑΕΙ του εσωτερικού και του εξωτερικού. Τα Εργαστήρια θα συμβάλλουν και στην καλλίτερη αξιοποίηση των γνώσεων/δεξιοτήτων των διδακτορικών φοιτητών.
- vii. **Οργανωτική Λειτουργία:** Από τις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας η δραστηριοποίηση της διοίκησης και των στελεχών του ΤΟΕ έχουν οδηγήσει στη σημαντική αναβάθμιση της οργανωτικής του λειτουργίας καθώς και στην αναβάθμιση/ανανέωση των υλικοτεχνικών του υποδομών και εξοπλισμού. Με δεδομένους τους υπάρχοντες περιορισμούς σε ότι αφορά το προσωπικό, η οργάνωση των προγραμμάτων σπουδών κρίνεται ικανοποιητική, ενώ οι υπηρεσίες που αφορούν τόσο το εκπαιδευτικό και ερευνητικό όσο και το διοικητικό έργο του Τμήματος αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητες της τεχνολογίας.

Από την άλλη πλευρά, τα κυριότερα αρνητικά στοιχεία περιλαμβάνουν:

- i. **Στελέχωση Τμήματος:** Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών είναι υποστελεχωμένο όσον αφορά το μόνιμο διδακτικό/ερευνητικό προσωπικό του με βάση το ΠΔ ίδρυσής του. Ο μικρός αριθμός των μελών ΔΕΠ δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία του Τμήματος, καθώς σε κάποιες περιπτώσεις δεν υπάρχουν συνάδελφοι με επαρκώς συναφή, σε σχέση με συγκεκριμένα μαθήματα, γνωστικά αντικείμενα. Αυτό έχει αρνητική επίδραση στην προσπάθεια συνεχούς βελτίωσης των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών καθώς περιορίζει τον αριθμό των προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής στο προπτυχιακό επίπεδο. Επίσης, ο μικρός αριθμός των μελών

ΔΕΠ περιορίζει την ανάπτυξη στρατηγικής διεθνούς κινητικότητας των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ αλλά και την συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς. Περαιτέρω, το ΤΟΕ είναι υποστελεχωμένο και όσον αφορά τα μέλη ΕΤΕΠ, έχοντας το 2014-2015 μόνο 2 τέτοια μέλη σε σχέση με 6 που προκύπτει από το ΠΔ ίδρυσης του Τμήματος. Το ΤΟΕ είναι επίσης υποστελεχωμένο σε σχέση με το ΠΔ ίδρυσής του και ως προς τα μέλη του διοικητικού προσωπικού. Το διοικητικό προσωπικό μπορεί να αυξήθηκε κατά ένα άτομο τον Ιούνιο του 2014-2015, ωστόσο τα τελευταία χρόνια το δυναμικό της Γραμματείας έχει υποστεί σημαντική μείωση, παρά τον συνεχώς αυξανόμενο αριθμό εισερχομένων φοιτητών,.

- ii. **Αναλογία (Κανονικών) Προπτυχιακών Φοιτητών/Διδασκόντων:** Με δεδομένη την υποστελέχωση του ΤΟΕ σε μόνιμο διδακτικό προσωπικό, τον δραστικό περιορισμό διδασκόντων Π.Δ. 407/80 τα τελευταία χρόνια και τον μεγάλο αριθμό των νεοεισερχόμενων προπτυχιακών φοιτητών κατ' έτος, η αναλογία φοιτητών προς διδάσκοντες στο ΤΟΕ κινήθηκε και το 2014-2015 σε επίπεδο πολύ μεγαλύτερο τόσο σε σχέση με τον εθνικό μέσου όρο, όσο και σε σχέση με τους διεθνείς μέσους όρους. Ενώ το συνολικό προσωπικό του ΤΟΕ εμπλουτίστηκε το εαρινό εξάμηνο του 2014-2015 με ένα μέλος ΕΕΔΙΠ, το οποίο συνέβαλε στη συνδιδασκαλία μαθημάτων με προσανατολισμό την πληροφορική, η αναλογία μεταξύ προπτυχιακών φοιτητών και διδακτικού προσωπικού ΔΕΠ & ΠΔ407 παρέμεινε σημαντικά αυξημένη σε σχέση με το μέσο όρο του συνόλου της πενταετίας 2009-2013. Ειδικότερα, η αναλογία αυτή ανήλθε το 2014-2015 σε 94,9:1, όταν ο εθνικός μέσος όρος είναι περίπου 26:1 και ο αντίστοιχος μέσος όρος για τις χώρες του ΟΟΣΑ είναι περίπου 15:1. Με δεδομένη τη βούληση του Τμήματος για διατήρηση και συνεχή βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου, αυτή η αναλογία δεν προάγει την επίτευξη των στόχων και σκοπών του και δυσκολεύει τον διαχωρισμό των φοιτητών σε βασικά μαθήματα σε τμήματα ώστε να μειώνεται το ακροατήριο. Επιπλέον, επηρεάζει και το ερευνητικό έργο του Τμήματος, αφού τόσο η κατάθεση εργασιών σε διεθνή περιοδικά υψηλού επιστημονικού κύρους όσο και η επιτυχής διεκδίκηση ερευνητικών προγραμμάτων προϋποθέτει έντονη προσπάθεια και διάθεση χρόνου. Προς βελτίωση του λόγο φοιτητών/διδασκόντων, το ΤΟΕ ανέλαβε πρωτοβουλία πρόσκλησης μετάκλησης του Καθηγητή κ. Κολιούρου από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, ο οποίος αναμένεται να βρίσκεται στο Τμήμα από το εαρινό εξάμηνο του 2015-2016. Περαιτέρω πρωτοβουλίες πρόσκλησης μετάκλησης μελών

ΔΕΠ από άλλα ΑΕΙ του εσωτερικού ίσως να πρέπει να αναληφθούν και στο μέλλον, καθώς νέες θέσεις ΔΕΠ δεν αναμένονται για τα επόμενα 2-3 χρόνια.

- iii. **Ελλείψεις/Παλαιότητα Κτιριακών Υποδομών:** Λόγω του μεγάλου αριθμού προπτυχιακών φοιτητών, υπάρχει έλλειμμα όσον αφορά τον αριθμό των αιθουσών διδασκαλίας και των Εργαστηρίων Η/Υ, με αποτέλεσμα συχνά να παρατηρείται πρόβλημα δυνατότητας κατάρτισης ενός ορθολογιστικού προγράμματος μαθημάτων. Περαιτέρω, παρά τη συνεχή προσπάθεια βελτίωσης/αναβάθμισης της ποιότητας των κτιριακών υποδομών, αυτές εμφανίζουν ολοένα και περισσότερα προβλήματα, λόγω παλαιότητας ή αδυναμία συντήρησης. Επιπλέον, η διάσπαρτη μορφή των κτιριακών εγκαταστάσεων δημιουργεί προβλήματα συνεκτικότητας του ΤΟΕ και μειωμένης επαφής με τους φοιτητές.

8.2 Βραχυπρόθεσμο Σχέδιο Δράσης του ΤΟΕ

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, ένα βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης του Τμήματος θα μπορούσε να περιλάβει τους εξής Άξονες:

- i. **Εξειδίκευση Ταυτότητας – Προσανατολισμός ΤΟΕ:** Με δεδομένη την πίεση σε ανθρώπινους πόρους, η ενδελεχής διερεύνηση των γνωστικών πεδίων στα οποία το Τμήμα πρέπει να αποδώσει έμφαση κατά τα επόμενα χρόνια, τόσο σε ερευνητικό όσο και σε εκπαιδευτικό επίπεδο, φαίνεται να είναι αναγκαία. Παράγοντες που θα πρέπει να συνεκτιμηθούν στο πλαίσιο μιας τέτοιας απόφασης περιλαμβάνουν τόσο τα γνωστικά/ερευνητικά πεδία στα οποία το Τμήμα έχει ελλείψεις, όσο και τις εξελίξεις στην Οικονομική Επιστήμη, τον προσανατολισμό άλλων ομοειδών Τμημάτων της χώρας και τον εκ μέρους τους ανταγωνισμό, τους τρόπους με τους οποίους αντιμετώπισαν το συγκεκριμένο θέμα διακεκριμένα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών του εξωτερικού, και τις ανάγκες των φοιτητών, και γενικότερα, της αγοράς εργασίας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει επίσης να επανεξεταστεί η πολιτική του ΤΟΕ σχετικά με την ενίσχυση με ανθρώπινο δυναμικό των τριών ερευνητικών Εργαστηρίων που το ΤΟΕ επιθυμεί να θεσμοθετήσει, και που περιλαμβάνονται στην αντίστοιχη Πρότασή του προς τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου.
- iv. **Ισχυροποίηση και Στελέχωση:** Σημαντικό στοιχείο για την μελλοντική πορεία του Τμήματος είναι η δυνατότητα πρόσθετων θέσεων μελών ΔΕΠ σε γνωστικά αντικείμενα στα οποία θα αποφασιστεί η περαιτέρω επικέντρωσή

του. Με βάση τις συνθήκες που διαμορφώνονται σχετικά με το θέμα των προσλήψεων από το Υπουργείο, το Τμήμα θα πρέπει να προσανατολίσει τις προσπάθειές του προς την περίπτωση μετάκλησης επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ. Αυτό προϋποθέτει προγραμματισμό και προσπάθεια προσέλκυσης μελών ΔΕΠ με υψηλό επίπεδο και βούληση να προσφέρουν στο Τμήμα.

ii. Προσαρμογή/Αναβάθμιση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Με δεδομένες τις υφιστάμενες δυσκολίες σε ανθρώπινους πόρους, θα πρέπει επιτακτικά να επιδιωχθεί μια μείωση στον αριθμό των νεοεισερχόμενων φοιτητών καθώς και θέσπιση προαπαιτούμενων μαθημάτων, κάτι που είχε προταθεί και από τους εξωτερικούς αξιολογητές του ΤΟΕ το 2012-2013. Επίσης, μολονότι το ΤΟΕ σήμερα προσφέρει ένα συνεκτικό ΠΠΣ, θα πρέπει εξεταστεί η δυνατότητα ενίσχυσης/ εμπλουτισμού του με πρόσθετα μαθήματα επιλογής από άλλα τμήματα του ΠΠ. Ήδη, για το ακ.έτος 2015-2016 εξασφαλίστηκε η προθήκη στο ΠΠΣ τριών μαθημάτων επιλογής από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Περαιτέρω, το ΤΟΕ θα πρέπει να βρει τρόπους που θα στοχεύουν στην επέκταση της πρακτικής άσκησης

iii. Περαιτέρω ισχυροποίηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών: Με δεδομένη τη βούλησή του για ένα διεθνώς ανταγωνιστικό ΜΔΕ, το ΤΟΕ ίσως θα πρέπει να διερευνήσει περαιτέρω ζητήματα, όπως:

- την τακτή μετάκληση προσκεκλημένων διδασκόντων από το εξωτερικό
- τον εμπλουτισμό του ΜΔΕ με σεμινάρια/μαθήματα εξειδίκευσης που να συνδέονται άμεσα με τη αγορά εργασίας
- την επέκταση της διδασκαλίας στην αγγλική γλώσσα, με σκοπό την διεθνοποίησή του Προγράμματος
- την δυνατότητα συμμετοχής σε Διατμηματικά Μεταπτυχιακά Προγράμματα του ΠΠ.

Σε ότι αφορά το ΠΔΣ, θα πρέπει επίσης να επιδιωχθεί η διεθνοποίησή του (π.χ. μέσω της δυνατότητας εκπόνησης διατριβής στην Αγγλική γλώσσα), καθώς και η ενίσχυση της οικονομικής του ανεξαρτησίας.

iv. Ερευνητική Δραστηριότητα: Μια πιθανή απόφαση του ΤΟΕ σχετική με την περαιτέρω εξειδίκευση της ταυτότητας του δεν σημαίνει βέβαια τον «εξαναγκασμό» συναδέλφων έτσι ώστε αυτοί να ασχοληθούν με συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα. Ωστόσο, εάν το Τμήμα υιοθετήσει μια τέτοια επιλογή και επίσης οδηγηθεί στην επίσημη θεσμοθέτηση Ερευνητικών Εργαστηρίων που ασχολούνται με συγκεκριμένα αντικείμενα, θα πρέπει να

διαμορφώσει τις κατάλληλες συνθήκες που να προάγουν τόσο τις υποχρεώσεις του Τμήματος προς τα εν λόγω Εργαστήρια όσο και της υποχρεώσεις αυτών προς το Τμήμα. Το πρώτο ζήτημα αφορά την περαιτέρω ενίσχυση αυτών των Τομέων/Εργαστηρίων με όλες τις απαραίτητες ερευνητικές υποδομές, ενώ το δεύτερο αφορά την αποτελεσματική δραστηριοποίηση τους στον στίβο των ευρωπαϊκών και ελληνικών ανταγωνιστικών ερευνητικών προγραμμάτων, των δημοσιεύσεων σε διεθνή περιοδικά με υψηλό κύρος, και της συμμετοχής τους σε διακεκριμένα διεθνή ερευνητικά δίκτυα.

- v. **Κτιριακή Υποδομή:** Βραχυπρόθεσμα θα πρέπει να επιδιωχθεί η αύξηση των υποδομών διδασκαλίας του ΤΟΕ κατά τουλάχιστον μια αίθουσα και να προωθηθεί η προγραμματισμένη αναβάθμιση του μικρού εργαστηρίων Η/Υ. Πιο μακροχρόνια, η προώθηση της έναρξης της κατασκευής του ενιαίου κτιρίου του ΤΟΕ είναι επιτακτική.
- vi. **Οργανωτική Λειτουργία:** Ενέργειες που αποσκοπούν στην περαιτέρω βελτίωση της οργανωτικής λειτουργίας του ΤΟΕ θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό συστήματος παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας των απόφοιτων όλων των Προγραμμάτων Σπουδών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

2011- ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΕΡΓΟ

A: Βιβλία / Μονογραφίες

- **Psaltopoulos, D.**, Phimister, E., Ratering, T., Roberts, D., **Skuras, D.**, Santini, F., Gomez y Paloma, S., Balamou, E., Espinosa, M. and Mary, S. (2011). *Ex-Ante Spatial Policy Impact Analysis of the RDR in European Rural Areas – RURAL ECMOD*. Final Report, JRC-IPTS, European Commission, Brussels.

B: Εργασίες σε Επιστημονικά Περιοδικά με Κριτές

Ελληνικά

- **Αργυρός, Γ.** (2011). Το Δικαίωμα Υπαναχώρησης του Καταναλωτή στο Σχέδιο του Κοινού Πλαισίου Αναφοράς και στην Πρόταση Οδηγίας για τα Δικαιώματα του Καταναλωτή", *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου*, 728-736.

Ξένα

- Barbayiannis, N., Panayotopoulos, K., **Psaltopoulos, D.** and **Skuras, D.** (2011). The Influence of Policy on Soil Conservation: A Case Study from Greece, *Land Degradation and Development*, 22, 47-57.
- Drakos, K. and **Giannakopoulos, N.** (2011). On the Determinants of Credit Rationing: Firm-Level Evidence from Transition Countries, *Journal of International Money and Finance*, 30, 1773-1790.
- Karacapilidis, N., Adamides, E., **Tzagarakis M.** and Pappis, C.P. (2011) Computer-Supported Collaboration in Production Management: An Incremental Formalization Approach, *International Journal of Business and Systems Research*, 4.
- Kounetas, K., **D. Skuras** and **K. Tsekouras**. (2011). Promoting Energy Efficiency Policies over the Information Barrier, *Information Economics and Policy*, 23, 72-84.
- **Polymenis, A.** (2011). An Application of Univariate Statistics to Hotelling T2, *Journal of Mathematics and Statistics*, 7, No. 1
- **Psaltopoulos, D.**, Balamou, E., **Skuras, D.**, Ratering, T. and Sieber, S. (2011). Modelling the Impacts of CAP Pillar 1 and 2 Measures on Local Economies in Europe: Testing a Case Study-Based CGE-Model Approach, *Journal of Policy Modeling*, 33, 53-69.
- **Psaltopoulos, D.**, **Skuras, D.**, Thomson, K.J. (2011). Employment Effects of Private Investment Initiatives in Rural Areas of Southern Europe: A Regional SAM Approach, *Agricultural Economics Review*, 12, 50-61.

Δ: Εργασίες σε Πρακτικά Συνεδρίων με Κριτές

- Ammari, V. Dimitrova, D., Lau, L., **Tzagarakis, M.** and Karacapilidis, N. (2011). Augmented Collaborative Spaces for Collective Sense Making: The Dicode Approach. In: A. Paramythis, L. Lau, S. Demetriadis, M. Tzagarakis and S. Kleanthous (eds.), *Proceedings of the International Workshop on Adaptive Support for Team Collaboration 2011 (ASTC 2011)*, Girona, Spain, July 15, CEUR Workshop Proceedings, Vol. 743, pp. 3-13.

- Efstratoglou, S., Giannakis, E. and **Psaltopoulos, D.** (2011). Evaluating CAP Alternative Policy Scenarios through a System Dynamics Approach in Rural Areas of Greece, 122nd EAAE Seminar *Evidence-Based Agricultural and Rural Policy Making*, Ancona, February 17-18. Seminar Proceedings on CD-ROM.
- Karacapilidis, N., Ruping, S., **Tzagarakis, M.**, Poigne, A. and Christodoulou, S. (2011). Building on the Synergy of Machine and Human Reasoning to Tackle Data-Intensive Collaboration and Decision Making. In *Proceedings of the 3rd International Conference on Intelligent Decision Technologies (KES-IDT-2011)*, Piraeus, Greece, July 20-22 (Best Research Paper Award)
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.**, Christodoulou, S. and Tsiliki, G (2011). Facilitating Scientific Collaboration in Data-Intensive Biomedical Settings. In *Proceedings of the 10th International Workshop on Biomedical Engineering*, Kos Island, Greece, October 5-7.
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.** and Karousos, N. (2011). Argumentation-based Learning for Communities of Practice. In *Proceedings of the 9th Learning and Technology Conference "Learning by Design: Purpose, Art & Motion"* (L&T 2011), Jeddah, Saudi Arabia, December 12-13.
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.**, Karousos, N. and Christodoulou, S. (2011). Mitigating the Cognitive Overload of Contemporary Argumentation-Based Collaboration Settings. In *Proceedings of the 7th International Conference on Collaborative Computing (CollaborateCom 2011)*, Orlando, Florida, USA, October 15-18.
- Karousos, N., Papadakis, S., Xenos, M., Karacapilidis, N. and **Tzagarakis, M.** (2011). Development of Argumentation Skills via Learning Management Systems - Bringing Together Argumentation Support Tools and Learning Management Systems. In *Proceedings of the International Conference on Knowledge Engineering and Ontology Development (KEOD 2011)*, Paris, France, October 26-29, SciTePress, pp. 474-477.
- **Psaltopoulos, D.**, Phimister, E., Ratinger, T., Roberts, D., **Skuras, D.**, Santini, F., Gomez y Paloma, S., Balamou, E., Espinosa, M. and Mary, S. (2011). *An Ex-Ante Rural-Urban Analysis of Common Agricultural Policy Options*, XIIIth EAAE 2011 Congress, Zurich, 30 August – 2 September, Available on CD-ROM.
- **Skuras, D.**, **Tsekouras, K.** and **Dimara, E.** (2011). Dechiphering the Effects of Agglomeration Economies on Firms' Productive Efficiency. R-Session (Referred Session). 55th Congress of the European Regional Science Association, Barcelona, Spain, August 27th – September 2nd. *Congress Proceedings on CD-ROM*, accessible via WoPEc.

ΣΤ: Κεφάλαια σε Συλλογικούς Τόμους

- **Αργυρός, Γ.** (2011). Η Πρόταση Οδηγίας για τα Δικαιώματα του Καταναλωτή: Προσυμβατική Υποχρέωση Πληροφόρησης και το Δικαίωμα Υπαναχώρησης. *Συλλογικός Τόμος προς Τιμή της Καθ. Π. Αγγελοπούλου*, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, εκδ. Αντ. Σάκκουλας, 2011, σελ. 57-74.
- **Πατρώνης, Β.** (2011). Μεγάλη Γαιοκτησία και Αγροτικό Κίνημα (Θεσσαλία, 1881-1923). Στο Α. Μωυσιδής(επιμ.). *Το Αγροτικό Κίνημα στην Ελλάδα από τον 19^ο αιώνα ως σήμερα*, εκδ. Νήσος, Αθήνα 2011, σελ. 57-100.
- **Demoussis, M.**, **Daouli, J.J.**, **Giannakopoulos, N.** and Laliotis, I. (2011). Firm Size and Wages in Greece. In *The Greek Labor Market: Features, Developments and Challenges*, Bank of Greece (BoG), (in Greek), March, 2011, pp. 159-174.
- Efstratoglou, S., **Psaltopoulos, D.**, Giannakis, E., Kampas, T. and Papadas, C. (2011). Farming, Multifunctionality and Regional Development in a Remote Rural Region: Trikala, Greece, in: Bryden, J.M., Efstratoglou, S.,

- Ferenczi, T., Johnson, T., Knickel, K., Refsgaard, K. and Thomson, K.J. (eds), *Towards Sustainable Rural Regions in Europe*, Routledge, New York, pp. 149-162.
- Johnson, T., Lizaragga, S.A., Refsgaard, K., Kampas, T., **Psaltopoulos, D.** and Frances, G. (2011). Developing and Adapting the POMMARD Model, in: Bryden, J.M., Efstratoglou, S., Ferenczi, T., Johnson, T., Knickel, K., Refsgaard, K. and Thomson, K.J. (eds), *Towards Sustainable Rural Regions in Europe*, Routledge, New York, pp. 114-130.
  - Thomson, K.J., Bryden, J.M. and **Psaltopoulos, D.** (2011). Future Policy Scenarios, in: Bryden, J.M., Efstratoglou, S., Ferenczi, T., Johnson, T., Knickel, K., Refsgaard, K. and Thomson, K.J. (eds), *Towards Sustainable Rural Regions in Europe*, Routledge, New York, pp. 131-148.

Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές, που δεν εκδίδουν πρακτικά

- **Daouli, J.J.**, A. Davillas, **Demoussis, M.**, **Giannakopoulos, N.** (2011). On the persistence of Obesity. Presented at the *Health Economists' Study Group (HESG) 2011 Winter Conference*, The University of York, York, U.K., 5-7 January, 2011
- **Daouli, J.**, **M. Demoussis**, **N. Giannakopoulos** and I. Laliotis (2011). Firm-Level Contracting and Wages in Greek Manufacturing, 13th Annual INFER Conference, University of East London, London, England, 12-13 September 2011.
- **Daouli, J.**, **M. Demoussis**, **N. Giannakopoulos** and I. Laliotis (2011). Firm Size, Wages and the Composition of Labor, 13th Annual INFER Conference, University of East London, London, England, 12-13 September 2011
- **Daouli, J.**, **M. Demoussis**, **N. Giannakopoulos** and I. Laliotis (2011). Firm-Level Contracting and Wages in Greek Manufacturing, in the International Workshop: *Crises, Institutions and Labour Market Performance: Comparing Evidence and Policies*, University of Perugia, Perugia, Italy, 10-11 November 2011.
- **Zervoyianni, A.** and Anastasiou, A. (2011). Determinants of Growth in the European Union and other OECD Countries since the 1980s: A Bayesian Approach. *71st International Atlantic Economic Society (IAES) Conference*, Athens 16-19 March.

2012- ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΕΡΓΟ

A: Βιβλία / Μονογραφίες

- **Psaltopoulos, D.**, Phimister, E., Ratering, T., Roberts, D., **Skuras, D.**, Balamou, E., Bednarikova, Z., Espinosa, M., Gomez y Paloma, S., Mary, S., Nohel, F. and Santini, F. (2012). *Ex-Ante Spatial Policy Impact Analysis of the Rural Development Policy in European Rural Areas (RURAL ECMOD)*, JRC Scientific and Technical Reports, Office for Official Publications of the European Communities, Luxemburg.
- **Psaltopoulos, D.** and **Skuras, D.** (2012). *Report on the Impact of Various Management Practices, such as Organic Farming, on Resource Productivity and Efficiency, Including Impacts on Employment*, OECD Project on Green Growth and Agriculture, OECD Paris.
- Λιανός Τ., και **Νταούλη, Ι.** (2012). *Οικονομική της Εργασίας*, Εκδόσεις Μπένος, Αθήνα, 2012, 2^η Έκδοση

B: Εργασίες σε Επιστημονικά Περιοδικά με Κριτές

Ελληνικά

- **Αργυρός, Γ.** (2012). Αναθεώρηση της Οδηγίας για τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων, *Επιθεώρηση Εργατικού Δικαίου*, σελ.721-729.

Ξένα

- Alexopoulos, I., Kounetas, **K.**, and **Tzelepis, D.**, (2012). Environmental Performance and Technical Efficiency, Is There a Link? The Case of Greek ASE Firms”, *International Journal of Productivity and Performance Management*, 61, 6-23
- Gkypali, A., K.D. **Tsekouras** and N.G. von Tunzelmann. (2012). Endogeneity between Internationalization and Knowledge Creation of Global R&D Leader Firms: An Econometric Approach using Scoreboard Data”. *Industrial and Corporate Change*, 21, 731-762.
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.**, Christodoulou, S. and Tsiliki, G. (2012). Facilitating and Augmenting Collaboration in the Biomedical Domain, *International Journal of Systems Biology and Biomedical Technologies*, 1.1, 2012, 52-65.
- Kontolaimou, A., Kounetas, **K.**, Mourtos, I. and **Tsekouras, K.** (2012). Technology Gaps in European Banking: Put the Blame on Inputs or Outputs?, *Economic Modelling*, 29, 1798-1808.
- Kounetas, K., I. Mourtos and **Tsekouras, K.** (2012). Is Energy Intensity Important for Productivity Growth of EET Adopters?, *Energy Economics* , 34, 930-940.
- Manolopoulou, E. and **Tzelepis, D.**, (2012). Intellectual Capital Disclosure: the Greek Case, *International Journal of Learning and Intellectual Capital*, accepted 29/10/2012, forthcoming.
- **Polymenis, A.** and Grigoriadou, G. (2012). Evaluation of Some Statistical Methods for Assessing the Number of Components in Mixtures of Endothelin-1 Concentration Levels, *JP Journal of Biostatistics*, 7, 105-119.

Δ: Εργασίες σε Πρακτικά Συνεδρίων

- **Skuras, D** and **Psaltopoulos, D.** (2012). A Broad Overview of the Main Problems Derived from Climate Change that Will Affect Agricultural Production in the Mediterranean Area, in: *FAO/OECD, Building Resilience for Adaptation to the Climate Changes in the Agricultural Sector, Proceeding of a Joint FAO/OECD Workshop*, Rome, 23-24 April.
- de la Calle, G., Alonso-Martinez, E., **Tzagarakis, M.** and Karacapilidis, N. (2012). The Dicode Workbench: A Flexible Framework for the Integration of Information and Web Services. In: David Taniar, Eric Pardede, Matthias Steinbauer and Ismail Khalil (eds.), *Proceedings of the 14th International Conference on Information Integration and Web-based Applications & Services (iiWAS2012)*, Bali, Indonesia, December 3-5, 2012, pp. 16-25.
- de la Calle, G., Garcia-Remesal, M., **Tzagarakis, M.**, Christodoulou, S., Tsiliki, G. and Karacapilidis, N. (2012): On a Meaningful Integration of Web Services in Data-Intensive Biomedical Environments: The Dicode Approach. In *Proceedings of the 25th IEEE International Symposium on Computer-Based Medical Systems (CBMS 2012)*, Rome, Italy, June 20-22, 2012 (paper #88).
- Karacapilidis, N., Loeffler, R., Maassen, D. and **Tzagarakis, M.** (2012). Augmenting Social Media Monitoring through Human Collaboration. In: Manuel Graña, Carlos Toro, Jorge Posada, Robert J. Howlett and Lakhmi C.

Jain (eds.), *Advances in Knowledge-Based and Intelligent Information and Engineering Systems - Proceedings of the 16th International Conference on Knowledge-Based and Intelligent Information & Engineering Systems (KES 2012)*, San Sebastian, Spain, September 10-12, 2012, IOS Press, Frontiers in Artificial Intelligence and Applications, Vol. 243, pp. 1021-1030.

- Karacapilidis, N., Rüping, S., Tsiliki, G. and **Tzagarakis, M.** (2012). Towards a Meaningful Analysis of Big Data: Enhancing Data Mining Techniques through a Collaborative Decision Making Environment. In: Markus Helfert, Chiara Francalanci and Joaquim Filipe (eds.), *Proceedings of the 1st International Conference on Data Technologies and Applications (DATA 2012)*, Rome, Italy, July 25-27, 2012, pp. 141-146.
- Karacapilidis, N. and **Tzagarakis, M.** (2012). Towards a Seamless Integration of Human and Machine Reasoning in Data-Intensive Collaborative Decision Making Settings: The Dicode Approach. In: Ana Respicio and Frada Burstein (eds.), *Fusing Decision Support Systems into the Fabric of the Context – Proceedings of the 16th IFIP WG8.3 International Conference on Decision Support Systems (DSS 2012)*, Anavissos, Greece, June 28-30, 2012, IOS Press, Amsterdam, pp. 223-228.
- **Tsekouras, K.**, Gkypali, A. & Kounetas, K. (2012). Disentangling Competitive Advantage, Capabilities and Knowledge Conditions: The Case of the GRD Exporting and Non-exporting Firms. European International Business Academy (EIBA) 38th Annual Conference, United Kingdom.
- Tsiliki, G., Kossida, S., Friesen, N., Rüping, S., **Tzagarakis, M.** and N. Karacapilidis (2012). Data mining based collaborative analysis of microarray data. In: *Proceedings of the 24th IEEE International Conference on Tools with Artificial Intelligence (ICTAI 2012)*, Athens, Greece, November 7-9, 2012, pp. 682-689.

ΣΤ: Κεφάλαια σε Συλλογικούς Τόμους

- **Αργυρός, Γ.** (2012). Το Δικαίωμα Υπαναχώρησης του Καταναλωτή στο Σχέδιο του Κοινού Πλαισίου Αναφοράς και στην Πρόταση Οδηγίας για τα Δικαιώματα του Καταναλωτή, *Συλλογικός Τόμος, Πανεπιστήμιο Πειραιώς*, εκδ. Αντ. Σάκουλας, 2012, σελ. 57-74
- **Tzelepis D.** and Alexopoulos I., (2012). An Assessment of the Level of Environmental Reporting: The Case of Greek Listed Firms, *Συμβολές στη Λογιστική Έρευνα Ι*, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης, σελ.268-285. (http://pubadmin.panteion.gr/kafousis_volume.htm)

Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές που δεν εκδίδουν πρακτικά

- **Daouli, J.J.**, Davillas, A., **Demoussis, M.** and **Giannakopoulos, N.** (2012). The Dynamics of Fatness State: Evidence from the National Longitudinal Survey of Youth 1979. Presented at the 14th *INER Annual Conference*, University of Coimbra, Portugal, 10-13 May.
- **Daouli, J.J.**, **Demoussis, M.**, **Giannakopoulos, N.** and Laliotis L. (2012). The Wage Curve Across the Wage Distribution and Under Different Collective Bargaining Regimes. Presented at the 2012 *Annual Conference of the Scottish Economic Society*, Perth-Scotland, 16-18 April.
- **Daouli, J.J.**, **Demoussis, M.**, **Giannakopoulos, N.** and Laliotis L. (2012). Wage Adjustments in the Greek Labour Market: Evidence from the Pre and During the Crisis Period. Presented at the Bank of Greece Conference *The Greek Labour Market Under Crisis*, Bank of Greece, Athens, 27 November 2012.

A: Βιβλία / Μονογραφίες

- **Βενέτης, Ι.** (2013). *Εισαγωγή στην Οικονομετρία*. Εκδόσεις Γκότσης, <http://gotsis.net.gr/index.php>, ISBN: 978-960-9427-25-8, 2013 (1η Έκδοση)
- Santini, F., Guri, F., Aubard, A., **Psaltopoulos, D.**, Read, R. and Gomez y Paloma, S. (2013). *EU Island Farming and the Labelling of its Products*, JRC Scientific and Technical Reports, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.

B: Εργασίες σε Επιστημονικά Περιοδικά με Κριτές

Ελληνικά

- **Αργυρός, Γ.** (2013). Η Προστασία των Δικαιωμάτων του Καταναλωτή σύμφωνα με την Οδηγία 2011/83/ΕΕ, *Δίκαιο Επιχειρήσεων & Εταιριών*, 2/2013116-122.

Ξένα

- **Daouli, J.J., Demoussis, M., Giannakopoulos, N.** and Laliotis L. (2013). Firm Level Collective Bargaining and Wages in Greece: A Quantile Decomposition Analysis, *British Journal of Industrial Relations*, 51, 80-103.
- Gkypali, A., **K.D. Tsekouras** and N.G. von Tunzelmann. (2013). Endogeneity between Internationalization and knowledge creation of global R&D leader firms: an econometric approach using Scoreboard data. *Industrial and Corporate Change*, 21, 731-762.
- Goulas, E. and **Zervoyianni, A.** (2013). Growth, Deficits and Uncertainty: Theoretical Aspects and Empirical Evidence in a Panel of 27 Countries, *Quarterly Journal of Economics and Finance*, 53, 380-392.
- Goulas, E. and **Zervoyianni, A.** (2013). Economic Growth and Crime: Does Uncertainty Matter?, *Applied Economics Letters*, 20, 420-427.
- Espinosa, M., **Psaltopoulos D.**, Santini F., Phimister, E., Roberts, D., Mary, S., Ratinger, T., **Skuras, D.**, Balamou E., Cardenete, M., Gomez y Paloma, S. 2013. Ex-Ante Analysis of the Regional Impacts of the Common Agricultural Policy: A Rural–Urban Recursive Dynamic CGE Model Approach. *European Planning Studies*, 1-22
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.** and Karousos, N. (2013), Argumentation-Based Learning for Communities of Practice, *International Journal of Knowledge Society Research*, 4, 66-74.
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.**, Christodoulou, S. (2013). On a Meaningful Exploitation of Machine and Human Reasoning to Tackle Data-Intensive Decision Making, *Intelligent Decision Technologies*, 7, 225-236.
- Karamanis, K., Georgopoulos, A. and **Argyros, G.** (2013). How Do Managers Perceive the Effects of Telecommunication Liberalization in Greece?, *International Journal of Economics and Business Research*, 6, 339-356.
- **Kounetas, K.**, and Papathanassopoulos, F. and (2013). How efficient are the Greek Hospitals. A case study using a double bootstrap DEA approach, *European Journal of Health Economics*, 14, 979-994.

- Papathanasopoulos, F., **Kounetas, K.** and **Skuras, D.** (2013). Medical Equipment Adoption in Greek Hospitals: The Case of CT Scanners, *Journal of Health Management*, 15, 157-167.
- Salamaliki, E., **Venetis, I.A.** and **Giannakopoulos, N.** (2013). The Causal Relationship Between Female Labour Supply and Fertility in the US: Updated Evidence via a Time-Series Multi-Horizon Approach, *Journal of Population Economics*, 26, 109-145.
- Salamaliki, E. and **Venetis, I.A.** (2013). Energy Consumption and Real GDP in G-7: Multi-Horizon Causality Testing in the Presence of Capital Stock, *Energy Economics*, 39, 108-121.
- Tsiliki, G., **Tzagarakis, M.**, Christodoulou S., Kossida, S., Karacapilidis, N. (2013). An Innovative Approach to Enhance Collaboration in the Biomedical Field, *International Journal of Systems Biology & Biomedical Technologies*, 2, 51-64.
- Whitehead, P.G, Crossman, J., Balana, B.B., Futter, M.N., Comber, S., Jin, L., **Skuras, D.**, Wade, A.J., Bowes, J.M. and Read, D.S. (2013). A cost-effectiveness analysis of water security and water quality: Impacts of climate and land-use change on the River Thames system Phi, *Trans. R. Soc. A.*, 371, 1471-2962.

Δ: Εργασίες σε Πρακτικά Συνεδρίων

- Asimakopoulos, D., **Tzagarakis, M.** and Garofalakis, J. (2013). Communities of Practice for Developers: The HelpMe Tool, In *Proceedings of the 8th International Conference on Knowledge, Information and Creativity Support Systems*, November 7-9, Krakow, Poland.
- Christodoulou, S., Karacapilidis, N. and **Tzagarakis, M.** (2013). Advancing collaborative decision making through alternative visualizations and reasoning mechanisms. In: R. Neves-Silva, J. Watada, G. Philips-Wren, L.C. Jain and R.J. Howlett (eds.), In: *Intelligent Decision Technologies - Proceedings of the 5th International Conference on Intelligent Decision Technologies (IDT 2013)*, Sesimbra, Portugal, June 26-28, 2013, IOS Press BV, Amsterdam, Netherlands, Frontiers in Artificial Intelligence and Applications, Vol. 255, pp. 38-47.
- Karacapilidis, N., Tsiliki, G., **Tzagarakis, M.**, Christodoulou, S., Friesen, N. and Rueping, S. (2013). Collaborative discovery of biomedical knowledge: The Dicode platform. In: *Proceedings of the 13th European Conference on Computer Supported Cooperative Work (ECSCW 2013)*, Paphos, Cyprus, September 21-25, Volume 2.
- Karacapilidis, N., Tsiliki, G. and **Tzagarakis, M.** (2013). Enhancing Collaboration in Big Biomedical Data Settings: Knowledge Visualization, Data Mining and Decision Making Issues. Markus Helfert, Chiara Francalanci and Joaquim Filipe (eds.), In: *Proceedings of the 2nd International Conference on Data Management Technologies and Applications (DATA 2013)*, Reykjavik, Iceland, July 29-31, 2013, pp. 23-31.
- **Tsekouras, K.**, Hatzistamoulou, N., Kontolamou, A., and **Kounetas, K.** (2013). Multiple Technology Heterogeneity: Does the Hierarchy reveal the latent technology? *EWEP 13th European Workshop on Efficiency and Productivity Analysis*, Finland.
- **Tsekouras, K.**, Hatzistamoulou, N., Kontolamou, A., and **Kounetas, K.**, (2013). Multiple Technology Heterogeneity: Does the Hierarchy reveal the latent technology? *Ελληνικό Τμήμα της Ευρωπαϊκής και Διεθνούς Εταιρείας Περιφερειακής Επιστήμης (RSAI, ERSA) 11^ο Επιστημονικό Συνέδριο*.

- **Tzagarakis, M.** and Karacapilidis, N. (2013). On the Exploitation of Semantic Types in the Visualization of Complex Argumentative Discourses. In: *Proceedings of the 2nd International Workshop on Intelligent Exploration of Semantic Data (IESD 2013)*, Paris, France, May 1, 2013 (held in conjunction with the Hypertext 2013 Conference), pp. 3:1-3:7

ΣΤ: Κεφάλαια σε Συλλογικούς Τόμους

- **Patronis, V.** (2013). Economic ideas of ancient Greek philosophers: Assessing their impact on the formation of the world economic thought. In Br. Aleksejeva (ed.), *Hellenic Dimension: Studies in Language, Literature and Culture*, Centre for Hellenic Studies University of Latvia, Riga, Latvia, pp.12-22.
- **Patronis, V.** (2013). Greek co-operatives and the agricultural “experimentation of the 1900’s. In C.Brégianni & H.Gardikas-Katsidakis (eds), *Agricultural Co-operatives in South and Central Europe, 19th-20th Century: A Comparative Approach*, Athens, pp.267-278.

Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές που δεν εκδίδουν πρακτικά

- Chatzistamoulou N., Kontolaimou A., **Kounetas K.** and **Tsekouras K.** (2013). Analyzing Transportation Sector Energy Efficiency in a Metafrontier Context. *Ecompass Project Conference*, December 2013, Athens, Greece
- **Daouli, J.J., Demoussis, M., Giannakopoulos, N.** and Laliotis, I. (2013). Searching for the wage curve in Greece. Presented at the 28th Annual Congress of the European Economic Association and the *67th European Meeting of the Econometric Society (EEA-ESEM 2013)*, August 26-30, 2013, Gothenburg, Sweden.
- **Daouli, J.J., A. Davillas, M. Demoussis, N. Giannakopoulos** (2013). The Dynamics of Obesity. Presented at the international conference: *The Economics of Disease*, University of Duisburg-Essen, Germany, 31 May - 2 June 2013.
- **Daouli, J.J., Demoussis, M., Giannakopoulos, N.** and Laliotis, I. (2013). Searching for a Greek Wage Curve: Evidence Before and During the Crisis. Presented at the *11th European Regional Science Association (ERSA) Conference*, University of Patras, Greece, 14-15 June 2013.
- **Demoussis, M., Drakos, K., Giannakopoulos, N.** (2013). Credit rationing in the euro zone during the sovereign debt crisis: Evidence from firm-level data. Presented at the *International Finance & Banking Society (IFABS), 5th International Conference on "The Search for Financial Stability: Models, Policies and Prospects"*, Nottingham, United Kingdom, 26-28 June, 2013
- **Daouli, J.J., Demoussis, M., Giannakopoulos, N.** and Laliotis, I. (2013). Wage Adjustments in Greek Collective Agreements During the Crisis. Presented at the *1st International PhD Meeting of Thessaloniki in Economics*, University of Macedonia, Thessaloniki, 1-2 July 2013
- **Daouli, J.J., Demoussis, M., Giannakopoulos, N.** and Laliotis, I. (2013). The wage curve in Greece. Presented at the *8th IZA/World Bank Conference on Employment and Development*, Bonn, Germany, 22nd-23rd August 2013
- Georgopoulos, A., K. Karamanis and **G. Argyros** (2013). Management Policies in the telecommunication industry in Greece. Presented at the *5th International Conference on The Economics of Balkan & Eastern European Countries in the Changed World*, EBEEC, Istanbul, May 9-12, 2013.

- Papathanasopoulos F., Panoutsopoulou, E and **Kounetas, K.**, (2013). The adoption of a vigilance model. Presented at the 5th *Pan-Hellenic Conference on Biomedical Technology*, Athens, 4-6 April 2013
- **Psaltopoulos, D. and Skuras, D.** (2013). Farm Structures Changes during Recession: the Greek Case, *Agrimonde-Terra Expert Workshop on «Farming Patterns and Agricultural Structures»*, Paris, 19 June
- **Psaltopoulos, D.** (2013). Environmental Services – An Interdisciplinary Approach, *Third Water Framework Directive International Conference: Climate Change Impacts on Water Security and Safety*, Lille, 4-6 November.
- **Skuras, D.**, Goudi, A. and **Psaltopoulos, D.** (2013). Quality Certified Agricultural and Food Production in Greek Islands, *Workshop on «Labelling Products of Island Farming»*, European Commission, JRC-IPTS, Seville, 13-14 June.
- **Skuras, D.**, Wade, A., **Psaltopoulos, D.**, Whitehead, P., Kontolaimou, A. and Erlandsson, M. (2013). An Interdisciplinary Modelling Approach Assessing the Cost Effectiveness of Agri-environmental Measures on Reducing Nutrient Concentration to WFD Thresholds under Climate Change: the Case of the Louros Catchment, *133rd EAAE Seminar «Developing Integrated and Reliable Modeling Tools for Agricultural and Environmental Policy Analysis»*, Chania, 15-16 June.
- **Tsekouras, K.**, A. Gkypali and **K. Kounetas.** (2013). Disentangling Competitive Advantage, Capabilities and Knowledge Conditions: The case of the low-tech GRD Exporting and non-Exporting firms. Accepted as a competitive paper in *European International Business Academy (EIBA) 38th Annual Conference*, 7th-9th December 2012, University of Sussex and King's College London, Brighton, UK.
- Wade, A., Skeffington, R.A., Elrlandsson, M., Johnes, P.J., Greene, S., Whitehead, P.G., Crossman. J., Lepistö A., Rankinen K., **Skuras, D.**, **Psaltopoulos, D.** and Balana, B. (2013). How can Models Help Solve Water Quality Problems? A Case Study of the River Thames, UK, *International Association of Hydrological Sciences - International Association for the Physical Sciences of the Oceans - International Association of Seismology and Physics of the Earth's Interior Joint Assembly*, Gothenburg, 22-26 July.

2014, 2015 - ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΕΡΓΟ

A: Βιβλία / Μονογραφίες

2014

- **Τσεκούρας, Κ.**, Βεργίδης, Δ., Γκυπάλη, Α., Καρφάκη, Ε.. (2014). *Διερεύνηση Αναγκών Εκπαίδευσης στις Μικρές Επιχειρήσεις και Επιπτώσεων των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων*. Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων ΓΣΕΒΕΕ, Αθήνα
http://www.imegseevee.gr/attachments/article/829/meleti_ekpaideutikwn_ana_gkwn.pdf
- **Psaltopoulos, D.** and **Skuras, D.** (2014). The Impacts of Various Farm Management Practices on Resource Efficiency and Productivity – The Case of Integrated Pest Management. Paper of *Green Growth for Agriculture and Food” Programme*, OECD, Paris

2015

- **Βενέτης, Ι.** (2015). *Εισαγωγή στην Οικονομετρία*. Εκδόσεις Γκότσης, <http://gotsis.net.gr/index.php>, ISBN:978-960-9427-517, 2015 (2η Έκδοση)

Β: Εργασίες σε Επιστημονικά Περιοδικά με Κριτές

Ελληνικά -2014

- **Αργυρός, Γ.** (2014) Το Δικαίωμα Υπαναχώρησης του Καταναλωτή στο Κοινό Ευρωπαϊκό Δίκαιο Πωλήσεων, *Εφημερίδα Αστικού Δικαίου*, Τόμος 7/ 2014.

Ξενογλωσσα

2014

- **Argyros, G.** (2014) Implementation of the Consumer Rights Directive: The Case of Greece. *Journal of European Consumer & Market Law*, Vol. 3.
- **Daouli, J., Davillas, A., Demoussis, M. and Giannakopoulos, N.** (2014). Obesity Persistence and Duration Dependence: Evidence from a Cohort of US adults (1985-2010). *Economics and Human Biology*,12, 30-44.
- Espinosa, M., **Psaltopoulos D.**, Santini F., Phimister, E., Roberts, D., Mary, S., Ratinger, T., **Skuras, D.**, Balamou E., Cardenete, M., Gomez y Paloma, S. (2014). Ex-Ante Analysis of the Regional Impacts of the Common Agricultural Policy: A Rural–Urban Recursive Dynamic CGE Model Approach, *European Planning Studies*, 1-22.
- Gkypali, A. and **Tsekouras, K.** (2014). Productive Performance Based on R&D Activities of Low-tech Firms: An Antecedent of the Decision to Export?" *Economics of Innovation and New Technology*, 24, 801-828
- **Kounetas, K.**, (2014), Did Euro 2004 Victory Improves Greek Football Clubs' Performance? A Bootstrap Approach, *Central European Journal of Operational Research*.
- **Polymenis, A.** (2014). A Combined Information Ratio/Likelihood Ratio Bootstrap Technique for Estimating the Number of Components in Finite Mixtures, *Computational Statistics and Data Analysis*, Vol.71.
- Psomopoulos C.S, **Venetis, I.A** and Themelis N.J (2014). The Impact from the Implementation of "Waste to Energy" to the Economy: A Macroeconomic Approach for the Trade Balance of Greece, *Fresenius Environmental Bulletin*, 23, 2735-2741
- Pouliakas, K., Roberts, D., Balamou, E. and **Psaltopoulos, D.** (2014). Modelling the Effects of Immigration on Regional Economic Performance and Wage Distribution: A Computable General Equilibrium (CGE) Analysis of Three European Union Regions, *Regional Studies*, 48, 318-338.
- **Skuras, D.**, Wade, A., **Psaltopoulos, D.**, Whitehead, P. Kontolainou, A. and Erlandsson, M. (2014). An Interdisciplinary Modelling Approach Assessing the Cost-effectiveness of Agri-environmental Measures on Reducing Nutrient Concentration to WFD Thresholds under Climate Change: The Case of the Louros Catchment, *Operational Research*, 14, 205-224
- Salamaliki, E. and **Venetis, I.A.** (2014). Smooth Transition Trends and Labour Force Participation Rates in the United States, *Empirical Economics*,46, 629-652.
- **Zervoyianni, A.**, Anastasiou, A., & Anastasiou, An. (2014). Does Central Bank Independence Really Matter? Re-assessing the Role of the Independence of Monetary Policy-makers in Macroeconomic Outcomes, *International Journal of Economics and Business Research*, 8, 427-473.

2015

- Chatzikonstanti V & **Venetis I.A** (2015). Long Memory in Long-range Series: Do Structural Breaks Matter? *Journal of Empirical Finance*, 33, 104-113
- Giannakis, E., Efstratoglou, S. and **Psaltopoulos, D.** (2015). Modelling the Impacts of Alternative CAP Scenarios through a System Dynamics Approach, *Agricultural Economics Review*, 15, 48-67.
- Gkypali, A. and **Tsekouras, K.** (2015). Productive Performance Based on R&D Activities of Low-tech Firms: An Antecedent of the Decision to Export?" *Economics of Innovation and New Technology*, 24, 801-828.
- Gkypali A., Rafailides, A. and **Tsekouras, K.** (2015). Innovation and Export Performance: Do Young and Mature Innovative Firms Differ?. *Eurasia Business Review*, (in press), DOI:10.1007/s40821-015-0030-4
- Goulas, E. and **Zervoyianni, A.** (2015). Economic Growth and Crime: Is There an Asymmetric Relationship?. *Economic Modelling*, 49, 286-295.
- **Kounetas, K.** (2015), Heterogeneous Technologies, Strategic Groups and Environmental Efficiency Technology Gaps for European Countries, *Energy Policy*, 83, 277-287
- Manganari, E., **Dimara, E.** and Theotokis, A. (2015). Greening of the Lodging Industry: Current Status, Trends and Perspectives for Green Value, *Current Issues in Marketing*, forthcoming
- The Role of Default Policies in Engaging Customers to Co-create Green Services, 3rd Annual Conference on Potivie Marketing, 3-4 April, N. York.
- Martin-Ortega, J., Perni, A., Jackson-Blake, L., Balana, B., Mckee, A., Dunn, S., Heliwell, R., **Psaltopoulos, D.**, **Skuras, D.**, Cooksley, S. and Slee, B. (2015). A Transdisciplinary Approach to the Economic Analysis of the European Water Framework Directive, *Ecological Economics*, 116, 34-45.
- Manolopoulou, E., Kotsiantis, S. and **Tzelepis, D.** (2015). Application of Association and Decision Rules on Intellectual Capital, *Knowledge Management & Research & Practice*, 13,225-234.
- Siakoulis, V.G. and **Venetis, I.A.** (2015). On Inter-Arrival Times of Bond Market Extreme Events: An Application to Seven European Markets, *Journal of Economics and Finance*, 39, 717-741.
- Stavropoulos, S., Burger, M. J. and **Skuras, D.** (2015). Data Sparseness and Variance in Accounting Profitability. *Organizational Research Methods*, in press.
- Stavropoulos, S. and **Skuras, D.** (2015). Firm Profitability and Agglomeration Economies: An Elusive Relationship. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, in press.
- **Tsekouras, K.**, Chatzistamoulou, N., **Kounetas, K.** and Broadstock, D. (2015). Spillovers, Path Dependence and the Productive Performance of European Transportation Sectors in the Presence of Technology Heterogeneity, *Technological Forecasting and Social Change*, (in press) doi:10.1016/j.techfore.2015.09.008
- **Venetis I.A** & Salamaliki P.K (2015). Unit Roots and Trend Breaks in the Greek Labor Market, *Journal of Economic Studies*, 42, 641-658

Δ: Εργασίες σε Πρακτικά Συνεδρίων

2014

- Arvanitis, A., Gkypali, A., and **Tsekouras, K.** (2014). Knowledge Base, Exporting Activities, Innovation Openness and Innovation Performance: A SEM Approach towards a Unifying Framework. Geography of Innovation EURoLIO Conference, Utrecht, the Netherlands. (<http://elio6.eurolio.eu/indico/conferenceDisplay.py?confId=3>)
- Gkypali, A., **Tsekouras, K., Kounetas, K.** and Chatzistamoulou, N. (2014). European Countries' Competitiveness and Productive Performance Evolution: Unraveling the Complexity. Explaining Change Workshop, Rome, Italy (<http://www.dipecodir.it/index.php?page=108&idmenu=108>)
- **Tsekouras, K.**, Chatzistamoulou, N., Kontolamou, A., and **Kounetas, K.**, (2014), Multiple Technology Heterogeneity: Does the Hierarchy Reveal the Latent Technology? EWEPA 13th European Workshop on Efficiency and Productivity Analysis, Finland.

ΣΤ: Κεφάλαια σε Συλλογικούς Τόμους

2014

- **D Skuras** and A Dubois (2014). Business Networks, Translocal Linkages and the Way to the New Rural Economy, in Copus A. and P. Lima (eds), *Territorial Cohesion in Rural Europe: The Relational Turn in Rural Development*, pp. 150-172. Routledge.
- Martin-Ortega, J., **Skuras, D.**, Perni, A., Holen, S., **Psaltopoulos, D.** (2014). The Disproportionality Principle in the WFD: How to Actually Apply It. Thomas Bournaris, Julio Berbel, Basil Manos, Davide Viaggi (eds), *Economics of Water Management in Agriculture*, pp.214- Science Publishers: Enfield, New Hampshire, USA.

2015

- **Psaltopoulos, D.** and **Skuras, D.** (2015). Social Accounting Analysis. In: Karlsson, C., Andersson, M. and Norman, T. (eds.), *Handbook of Research Methods and Applications in Economic Geography*, Edward Elgar, Cheltenham, pp. 193-210.

Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές που δεν εκδίδουν πρακτικά

2014

- Goulas E. & **Zervoyianni, A.** (2014). Do Active Labour-Market Programs Enhance Economic Growth? Presented at the *2014 Annual International Conference of the European Economics & Finance Society (EEFS 2014)*, June 12-15, Thessaloniki, Greece
- Goulas E. & **Zervoyianni, A.** (2014). Labour-Market Training and Economic Growth: Evidence from a Panel of 27 Countries. Presented at the *2014 International Conference on Applied Business & Economics (ICABE 2014)*, October 23-25, Delphi, Greece
- Manganari, E. and **Dimara, E.** (2014). Hotel Websites and Consumer Behaviour: The Antecedents of Consumers' Purchase Intentions, 14th International Marketing Trends Conference, 24-25 January, Venice.
- **Psaltopoulos, D.** (2014). The Role of Agri-environmental Measures in Achieving WFD Compliance, *Water Lives: New Scientific Horizons for Biodiversity and Water Policy*, Brussels, January 29-30.

- **Psaltopoulos, D.** (2014). Pros and Cons of Disaggregated Impacts on Production, Presentation in *iMAP CAP Topic Day, DG AGRI and IPTS/JRC Seminar*, Seville, 12 March 2014.
- **Psaltopoulos, D.** (2014). The CAP 2014-2020, Workshop on “European Rural Governance and Greek Agriculture, *European Centre of Excellence Jean Monnet, University of Athens*, Athens, 27 November.
- Theotokis, A., Manganari, E. and **Dimara, E.** (2014). The Role of Default Policies in Engaging Customers to Co-create Green Services, 3rd Annual Conference on Potvie Marketing, 3-4 April, N. York.

2015

- **Dimara, E.**, Manganari, E. and **Skuras, D.** (2015). Consumers’ Willingness to Pay Premium for Green Hotels: Fact or Fad? 15th International Marketing-Trends Conference, 24-25 January, Paris.
- Maganari, E., **Dimara, E.** and **Tzagarakis, M.** (2015). The Effect of On-line Reviews in the Hotel Industry: The Role of Emoticons, ICBTS Confrence, 13-15 April, Paris.
- Manolopoulou E. and **Tzelepis D.** (2015). Intagibles and Financial Performance: Evidence from Greek manufacturing Firms, 11th Interdisciplinary Workshop on Intagibles, Intellectual Capital nad Extra-Financial Information, Athens, Greece, September 17-18, 2015.
- Manolopoulou E. and **Tzelepis, D.** (2015). R&D and Skills: Evidence from the Greek Manufacturing Sector, World Conference on Technology, Innovation and Entrepreneurship, Istanbul Univeristy, Procedia - Social and Behavioral Sciences, forthcoming.
- **Skuras, D.** and **Psaltopoulos, D.** (2015). Measuring the Macroeconomic Impact of Agricultural Investment, *MED-SEC Workshop - Investment and Financing along the Agro-Food Value Chain for Food Security and Sustainability*, Athens, 20-22 Ma

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΕΙΓΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα του ερωτηματολογίου παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο 4 της Έκθεσης.

Τμήμα: _____ Μάθημα: _____
 Ακαδημαϊκό έτος: _____ Διδάσκων: _____
 Έτος φοίτησης: A B Γ Δ Ε ΣΤ Επί πτυχίω

Παρακολούθηση Μαθημάτων	Επί πτυχίω					
	Καθόλου (1)	Λίγο (2)	Αρκετά (3)	Πολύ (4)	Πάρα Πολύ (5)	ΔΞ-ΔΑ
1) Πόσο συχνά παρακολουθείτε τις παραδόσεις των μαθημάτων γενικώς;						
2) Πόσο συχνά παρακολουθείτε τις παραδόσεις του συγκεκριμένου μαθήματος;						
3) Πόσο ενδιαφέρον βρίσκετε το περιεχόμενο του μαθήματος;						
4) Πόσο χρήσιμο θεωρείτε το μάθημα για την όλη πορεία των σπουδών σας;						
5) Πόσο σχετίζεται το μάθημα με όσα διδαχθήκατε ή διδάσκεστε σε άλλα μαθήματα;						
6) Οι αιθουσες διδασκαλίας είναι κατάλληλες;						
7) Το ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας διευκολύνει την παρακολούθηση;						

Συγγράμματα, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις	Επί πτυχίω					
	Καθόλου (1)	Λίγο (2)	Αρκετά (3)	Πολύ (4)	Πάρα Πολύ (5)	ΔΞ-ΔΑ
8) Καλύπτει το περιεχόμενο του συγγράμματος την ύλη του μαθήματος;						
9) Καλύπτει το περιεχόμενο των πανεπιστημιακών σημειώσεων την ύλη του μαθήματος;						
10) Πόσο καλή θεωρείτε την ποιότητα των χορηγούμενων συγγραμμάτων;						
11) Πόσο καλή κρίνετε την ποιότητα του περιεχομένου των πανεπιστημιακών σημειώσεων;						
12) Πόσο καλή κρίνετε την ποιότητα του πρόσθετου υποστηρικτικού υλικού (αν χορηγείται);						
13) Έχετε έγκαιρα τα συγγράμματα στη διάθεσή σας για να μελετήσετε στη διάρκεια του εξαμήνου;						
14) Χρησιμοποιείτε την Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου ή του Τμήματός σας;						

Διδασκαλία	Επί πτυχίω					
	Καθόλου (1)	Λίγο (2)	Αρκετά (3)	Πολύ (4)	Πάρα Πολύ (5)	ΔΞ-ΔΑ
15) Σας εξήγησε ο διδάσκων τη σημασία και τους στόχους του μαθήματος;						
16) Ήταν κατανοητός ο διδάσκων στις παραδόσεις του;						
17) Κρίνετε ικανοποιητική την οργάνωση και τη συνοχή των παραδόσεων;						
18) Σας κίνησε το ενδιαφέρον για το μάθημα ο τρόπος διδασκαλίας;						
19) Προσάρμοσε ο διδάσκων τη διδασκαλία του μαθήματος στο επίπεδο γνώσεων των φοιτητών;						
20) Ενθάρρυνε ο διδάσκων τους φοιτητές να διατυπώνουν απόψεις - ερωτήσεις;						
21) Κρίνετε ικανοποιητική την επικοινωνία του διδάσκοντα με τους φοιτητές;						
22) Απαντούσε κατανοητά ο διδάσκων στις ερωτήσεις σας;						
23) Ήταν συνεπής η προσέλευση του διδάσκοντα στις παραδόσεις;						
24) Ανέπτυξε ο διδάσκων τη συνεργασία με τους φοιτητές;						
25) Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του διδάσκοντα;						
26) Χρησιμοποιούνται Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας για τις ανάγκες του μαθήματος;						

Οδηγίες ορθής συμπλήρωσης ερωτηματολογίου:

ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ. ΤΑ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΔΕΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΡΜΩΝ ΚΑΙ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΑ.

• Σημειώνετε την απάντηση που επιθυμείτε με ένα Χ εντός του αντίστοιχου κελιού.

• Επιτρέπεται μόνο μία απάντηση σε κάθε ερώτηση.

• Για την συμπλήρωση του κωδικού που δίνει ο διδάσκοντας συμπληρώστε κάθε αριθμό εντός ενός κελιού.

• Συμπληρώνετε την απαντητική φόρμα με μαύρο ή σκούρο μπλε στυλό. Μη χρησιμοποιείτε κόκκινα στυλό, μολύβια, πένες.

8 682312 030337

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΕΙΓΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Email-----

Ακαδημαϊκό Έτος: 2014-2015

Επώνυμο -----

Όνομα-----

Πατρώνυμο-----

Βαθμίδα-----

Σχολή – Τμήμα: Τμ. Οικονομικών Επιστημών

1. Στόχοι της ακαδημαϊκής μονάδας στην οποία ανήκετε (Τομέας, Εργαστήριο, Κλινική)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΕΡΕΥΝΑ

2. Στόχοι των μαθημάτων σας.

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΓΝΩΣΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ, ΤΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΕΜΠΕΙΡΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ.

3. Συνεργασίες σας με κοινωνικούς φορείς (διαλέξεις, ομιλίες, κοινωνική προσφορά, προβολή
του παραγόμενου έργου...).

ΑΡΚΕΤΑ

4. Τρόπος αποτίμησης και βαθμολόγησης των γνώσεων που απέκτησαν οι φοιτητές/τριες στο
μάθημά σας.

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ, ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ

5. Τρόπος αποτίμησης και βαθμολόγησης των δεξιοτήτων/ικανοτήτων που απέκτησαν οι
φοιτητές/τριες στο μάθημά σας.

ΙΔΙΟ ΜΕ 4

6. Οι διαθέσιμες υποδομές για το ερευνητικό σας έργο πόσο ικανοποιητικές είναι ?

ΑΡΚΕΤΑ

7. Οι διαθέσιμες υποδομές για το εκπαιδευτικό σας έργο πόσο ικανοποιητικές είναι ?

ΛΙΓΟ

8. Διαθέτετε επαρκές βοηθητικό και επικουρικό προσωπικό για τη διεξαγωγή του διδακτικού
σας έργου ?

ΚΑΘΟΛΟΥ

9. Διαθέτετε επαρκές βοηθητικό και επικουρικό προσωπικό για τη διεξαγωγή έρευνας ?

ΛΙΓΟ

10. Οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες συμμετέχουν ενεργητικά στις παραδόσεις των μαθημάτων
σας ?

ΑΡΚΕΤΑ

11. Οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες ενδιαφέρονται για να εμβαθύνουν στο περιεχόμενο των
μαθημάτων σας ?

ΑΡΚΕΤΑ

12. Οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες επιζητούν να έρθουν σε επαφή μαζί σας για επιστημονικά
θέματα που αφορούν στα μαθήματά σας ?

ΑΡΚΕΤΑ

13. Προωθείτε τη χρήση Τεχνολογίας Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στους
προπτυχιακούς φοιτητές/τριες στο πλαίσιο των μαθημάτων σας ?

ΑΡΚΕΤΑ

14. Ενθαρρύνετε τους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες να αναζητούν σχετική βιβλιογραφία σε
βιβλιοθήκες στο διαδίκτυο, σε e-classes ?

ΠΟΛΥ

15. Ενημερώνετε συστηματικά τους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες για το περιεχόμενο και τους
στόχους των μαθημάτων σας ?

ΠΟΛΥ

16. Ενημερώνετε συστηματικά τους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες για το χρόνο που απαιτεί η
μελέτη του παρεχόμενου εκπαιδευτικού υλικού (συγγράμματα ή και σημειώσεων) ?

ΠΟΛΥ

17. Οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες σας κάνουν εργαστηριακές ασκήσεις ή σχέδια δράσης ή
μελέτες περίπτωσης ή ομαδικές δραστηριότητες ή συμμετέχουν σε έρευνες ?

ΑΡΚΕΤΑ

18. Αν ναι σε ποιο βαθμό εσείς κρίνετε τη συμμετοχή τους ικανοποιητική ?

ΑΡΚΕΤΑ

19. Ποια είναι η κλίμακα επιτυχούς βαθμολογίας στα μαθήματά σας ?

ΠΕΡΙΠΟΥ 40%

20. Ποιές βελτιώσεις προτείνετε στη λειτουργία του Τμήματός σας και του Πανεπιστημίου ?

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ, ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,
ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΕΡΓΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

21. Σχόλια - Παρατηρήσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΟΔΗΓΟΣ ECTS, ΜΔΕ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

2014-
2015

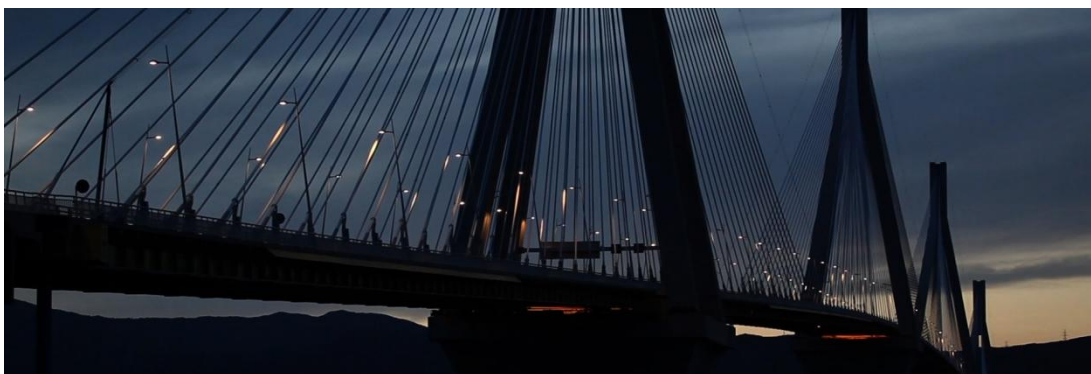
ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

...Γνώσης
και δημιουργίας

Πρόλογος

Καλωσορίσατε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών.

Το Τμήμα μας προσφέρει ένα πλούσιο πρόγραμμα μαθημάτων ώστε να εφοδιαστείτε επιστημονικά και επαγγελματικά. Ο Οδηγός Προπτυχιακών Σπουδών παρουσιάζει τα μαθήματα και περιγράφει την οργάνωση του Τμήματος και τις υπηρεσίες που παρέχει το Τμήμα στους φοιτητές του. Σας παρέχει πληροφορίες για το πώς να επιλέξετε τα μαθήματα, πώς διοικείται το Τμήμα, ποιους καθηγητές έχει, για το Εργαστήριο Η/Υ και την Ιστοσελίδα, το Πρόγραμμα Διεθνούς Κινητικότητας Φοιτητών ERASMUS και το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος, καθώς και για τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών.

Η δομή του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών του Τμήματός μας διακρίνεται από την κατανομή των μαθημάτων στα έτη σπουδών και από το διαχωρισμό τους σε υποχρεωτικά και επιλογής, ενδείξεις της παιδαγωγικής προσέγγισης στην οικονομική επιστήμη που έχει διαμορφώσει το Τμήμα μέσα από την πολύχρονη εμπειρία του.

Η φύση και το περιεχόμενο των μαθημάτων δίνουν στο φοιτητή μια ολοκληρωμένη εικόνα για το αντικείμενο της οικονομικής επιστήμης καθώς και για τα εφόδια που πρέπει να έχει για την αποτελεσματική παρακολούθηση των μαθημάτων.

Τέλος, ο οδηγός παρουσιάζει αναλυτικά τη διοικητική οργάνωση και λειτουργία του Τμήματος και δίνει τις απαραίτητες πληροφορίες για τις υπηρεσίες και τις ευκαιρίες που προσφέρονται στους φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Κάθε οδηγός σπουδών είναι αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού και των φοιτητών, αλλά και της πολύτιμης βοήθειας που προσφέρει το διοικητικό προσωπικό της Γραμματείας.

Εκ μέρους όλων μας σας καλωσορίζω και σας εύχομαι καλή ακαδημαϊκή χρονιά!

**Η Πρόεδρος
του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών,
Ευθαλία Δημαρά, Καθηγήτρια**

Πίνακας Περιεχομένων

Διοικητική Οργάνωση και Λειτουργία.....	3
Γραμματεία.....	4
Επικοινωνία των Φοιτητών με τα Μέλη ΔΕΠ.....	4
Διδακτικές και Εξεταστικές Περίοδοι.....	4
Μέλη ΔΕΠ.....	6
ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ.....	10
ΑΛΛΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ.....	10
Απαιτούμενα για τη λήψη Πτυχίου - Δηλώσεις Μαθημάτων.....	11
Υποχρεωτικά Μαθήματα και Μαθήματα Επιλογής.....	14
Υποχρεωτικά Μαθήματα.....	14
Μαθήματα Επιλογής.....	15
Κατανομή των Υποχρεωτικών Μαθημάτων ανά Εξάμηνο (ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΣΑΚΤΕΟΥΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΈΤΟΥΣ 2014-2015).....	17
Κατανομή των Μαθημάτων ανά Εξάμηνο.....	17
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ECTS, ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ 2014-2015.....	19
<i>Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου.....</i>	24
Ωράριο Λειτουργίας Βιβλιοθήκης.....	25
Αναγνωστήριο.....	26
Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.....	26
Ιστοσελίδα του Τμήματος.....	26
Πρακτική Άσκηση.....	29
Υποτροφίες - Σεμινάρια.....	30
Υποτροφίες.....	30
Σεμινάρια.....	30
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ.....	31
Υποχρεωτικά Μαθήματα.....	31
Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών.....	35
ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ.....	38
Υποχρεωτικά Μαθήματα.....	38
Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών.....	41
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ.....	46
Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.....	46
Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.....	46
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών.....	48
Πρυτανεία.....	49
Πρύτανης.....	49
Αντιπρυτάνεις.....	49

Κεντρικές Υπηρεσίες	49
Διεύθυνση Εκπαίδευσης & Έρευνας.....	49
Διεύθυνση Φοιτητικής Μέριμνας.....	49
Κεντρική Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης http://www.lis.upatras.gr	49
Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών	50
Γραφείο Διασύνδεσης και Επαγγελματικής Πληροφόρησης	50
Φοιτητική Εστία (Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας)	50
Εστία Φοιτητών (Προάστιο).....	50
Άλλες Υπηρεσίες.....	50
THE UNIVERSITY OF PATRAS	53
• General Information	53
• Academic Calendar, 2014-2015	53
THE DEPARTMENT OF ECONOMICS.....	53
• General Information	53
• Teaching & Research Staff	53
• Structure of Undergraduate Program.....	53
• List of Courses Offered & Program Plan 2014-2015	53
• Content of Undergraduate Courses.....	53

Διοικητική Οργάνωση και Λειτουργία του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών

Διοικητική Οργάνωση και Λειτουργία

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα 325/23-5-1985, με το οποίο ορίστηκε ως τόπος εγκατάστασής του το Αγρίνιο (Νομός Αιτωλοακαρνανίας). Μετά από 12 χρόνια παραμονής του στο Αγρίνιο, το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών μεταφέρθηκε στις κεντρικές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Πατρών με το Προεδρικό Διάταγμα 85/21-4-1998.

Από τον Ιούνιο του 2013 το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών ανήκει στη *Σχολή Οικονομίας & Διοίκησης* του Πανεπιστημίου Πατρών, η οποία περιλαμβάνει τα εξής τμήματα:

- Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (έτος ίδρυσης 1985, με έδρα την Πάτρα)
- Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων (έτος ίδρυσης 1999, με έδρα την Πάτρα)
- Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών (έτος ίδρυσης 2004, με έδρα το Αγρίνιο)
- Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων (έτος ίδρυσης 2006, με έδρα το Αγρίνιο)

Κοσμήτορας της Σχολής Οικονομίας & Διοίκησης είναι ο Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών κ. Δημήτριος Σκούρας.

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών διοικείται από τη Γενική Συνέλευση και τον/την εκάστοτε Πρόεδρο του Τμήματος.

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος αποτελείται από:

- (1) τα μέλη του Διδακτικού-Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ)
- (2) τους εκπροσώπους των φοιτητών σε ποσοστό 50 % του αριθμού των Μελών ΔΕΠ
- (3) τους εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών σε ποσοστό 15% του αριθμού των Μελών ΔΕΠ
- (4) εκπρόσωπο των ΕΤΕΠ/ΕΕΔΠ του Τμήματος

Το Τμήμα εκλέγει Πρόεδρο κάθε δύο (2) χρόνια. Το μέλος ΔΕΠ που εκλέγεται στη θέση αυτή συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση, καταρτίζει την Ημερήσια Διάταξη, προεδρεύει των εργασιών της, μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεών της και προΐσταται των Υπηρεσιών του Τμήματος. Η γενική λειτουργία του Τμήματος διέπεται από τον εσωτερικό κανονισμό του Πανεπιστημίου Πατρών (Υ.Α. Β1/63557/6.7.2004 ΦΕΚ 1062/14.6.2004 τ.Β') και τον πρότυπο Γενικό Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας των Α.Ε.Ι (Π.Δ. 160 ΦΕΚ 200/03.11.2008).

Πρόεδρος του Τμήματος για το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 είναι η Καθηγήτρια κα. Ευθαλία Δημαρά, με Αναπληρωτή Πρόεδρο τον Αναπληρωτή Καθηγητή κ. Βασίλειο Πατρώνη.

Γραμματεία

Η Γραμματεία αποτελεί την κεντρική Διοικητική Υπηρεσία του Τμήματος. Οι κύριες αρμοδιότητές της είναι :

- Η διοικητική σύνδεση του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών με το Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Η διαχείριση εισερχομένων - εξερχομένων εγγράφων.
- Οι εγγραφές νέων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών και οι υποτροφίες.
- Το οποιοδήποτε διοικητικό - λειτουργικό θέμα σχετικό με το Πρόγραμμα Σπουδών (βαθμολογία, μαθήματα, κατάλογοι πτυχιούχων, ορκωμοσία).
- Τα πιστοποιητικά αναλυτικής βαθμολογίας, τα πιστοποιητικά φοίτησης, τα αντίγραφα πτυχίου, τα αποφοιτήρια (διαγραφές), η αναστολή σπουδών.
- Η ανάρτηση γενικών ανακοινώσεων και των αποτελεσμάτων των εξετάσεων στον οικείο χώρο ανακοινώσεων και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Γραμματέας του Τμήματος είναι η κα. Δαύρη Μαρία. Στο προσωπικό της Γραμματείας ανήκουν οι κυρίες, Φερτάκη Θεοδώρα και Μακρή Παναγιώτα. Μέλη ΕΤΕΠ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών είναι η κα. Γούδη Ισμήνη (Αναγνώστηριο) και ο κ. Ρούσσος Αλέξανδρος (Εργαστήριο Η/Υ). Η κα. Δασκάλου Βικτωρία είναι μέλος ΕΕΔΙΠ.

Η Γραμματεία δέχεται τους φοιτητές/τριες του Τμήματος καθημερινά, από τις 10:00 π.μ μέχρι τις 12.00 μμ.

Επικοινωνία των Φοιτητών με τα Μέλη ΔΕΠ

Κάθε μέλος ΔΕΠ δέχεται τους φοιτητές/τριες του Τμήματος τουλάχιστον τρεις (3) ώρες ανά εβδομάδα, κατανεμημένες σε δύο (2) τουλάχιστον ημέρες. Σημείωμα με τις ημέρες και ώρες επικοινωνίας είναι αναρτημένο στο γραφείο κάθε μέλους ΔΕΠ.

Διδακτικές και Εξεταστικές Περιόδοι

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδακτικών και εξεταστικών περιόδων ορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πατρών και είναι κοινές για όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου.

Το Ακαδημαϊκό Έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου έκαστου έτους και λήγει στις 31 Αυγούστου του επομένου έτους. Οι εξετάσεις διεξάγονται κατά τους μήνες Φεβρουάριο, Ιούνιο και Σεπτέμβριο. Η διδασκαλία των μαθημάτων είναι

οργανωμένη σε εξαμηνιαία βάση και τα εξάμηνα διακρίνονται σε χειμερινά και εαρινά. Το σύνολο των εξαμήνων για την απόκτηση του πτυχίου ανέρχεται σε οκτώ. Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα διδασκαλίας μαθημάτων συντάσσεται πριν από την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους και είναι αναρτημένο από την Γραμματεία στον οικείο χώρο ανακοινώσεων και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την κατανομή των ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων κατά τις 5 εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας, τα ονοματεπώνυμα των διδασκόντων και την αίθουσα διδασκαλίας για κάθε μάθημα.¹

---

¹ Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης των μαθημάτων χειμερινού και εαρινού εξαμήνου, καθώς και οι ημερομηνίες των αντιστοίχων εξεταστικών περιόδων για το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, ορίστηκαν από τη Σύγκλητο, κατά τη συνεδρίασή της 29/ 1.7.2014, όπως παρακάτω:

Έναρξη μαθημάτων χειμερινού εξαμήνου:	29.09.2014
Λήξη μαθημάτων χειμερινού εξαμήνου:	9.01.2015
Διεξαγωγή εξετάσεων χειμερινού εξαμήνου:	19.01.2015-06.02.2015
Έναρξη μαθημάτων εαρινού εξαμήνου:	16.02.2015
Λήξη μαθημάτων εαρινού εξαμήνου:	29.05.2015
Διεξαγωγή εξετάσεων εαρινού εξαμήνου	08.06.2015-26.06.2015

Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό

Μέλη ΔΕΠ

Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια

Διδάκτωρ Στατιστικής του Πανεπιστημίου Pierre et Marie Curie – PARIS VI, με μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (D.E.A) Στατιστικής του ίδιου Πανεπιστημίου και πτυχίο Μαθηματικών από το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών από το 1992. Έχει διδάξει στα Πανεπιστήμια PARIS X – Nanterre, PARIS I – Panthéon, Sorbonne και συμμετέχει σε Ευρωπαϊκά και Ελληνικά ερευνητικά προγράμματα. Ερευνητικά ενδιαφέροντα: εφαρμοσμένη στατιστική, ανάλυση δεδομένων και εφαρμογές της πληροφορικής στην οικονομία.

Νταούλη Ιωάννα, Καθηγήτρια

Πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης της ΑΣΟΕΕ, 1976. M.A. Department of Economics, North Carolina State University, USA, 1978. Ph.D. Department of Economics, North Carolina State University, USA, 1981

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1985. Διδάσκει Οικονομική της Εργασίας, Μικροοικονομική Θεωρία και Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη. Τα τρέχοντα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην αγορά εργασίας και στις αγορές των λοιπών παραγωγικών συντελεστών, στις συνεταιριστικές επιχειρήσεις και σε θέματα παραγωγής και κόστους. Την περίοδο 9/2003 έως 8/2006 η κα. Νταούλη υπηρέτησε ως Αντιπρύτανης Οικονομικών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Πατρών, ενώ την περίοδο 5/2013 έως 8/2014 διετέλεσε Αναπληρωτής Πρύτανη Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης.

Ντεμούσης Μιχαήλ, Καθηγητής

Πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης της ΑΣΟΕΕ, 1976
M.A. Department of Economics, North Carolina State University, USA, 1978, Ph.D.
Department of Economics, North Carolina State University, USA, 1981

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1986.
Διδάσκει Μικροοικονομική Θεωρία και Δημόσια Οικονομική. Τα τρέχοντα ερευνητικά του
ενδιαφέροντα επικεντρώνονται σε θέματα προσφοράς και συμμετοχής στην αγορά
εργασίας καθώς και στην εκτίμηση παραμέτρων ζήτησης και καταναλωτικών προφίλ με
μικροστοιχεία.

Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής

Πτυχιούχος του Τμήματος Δασολογίας & Φυσικού Περιβάλλοντος του ΑΠΘ, 1985.
M.Sc. Department of Geography, University of Aberdeen, 1986. Ph.D. Department
of Geography, University of Aberdeen, 1990. Post Graduate Diploma in Statistics,
Department of Mathematics, University of Essex, U.K. 1992

Υπηρετεί στο Τμήματα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1994.
Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στον τομέα της περιφερειακής οικονομικής.

Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής

Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 1985. M.A. στα
Οικονομικά, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1987. Διδακτορικό Δίπλωμα,
Πανεπιστήμιο Πατρών, 1995

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1999.
Κύρια ερευνητικά ενδιαφέροντα: Οικονομικά της Βιομηχανικής Οργάνωσης, Ανάλυση
Παραγωγικότητας και Αποτελεσματικότητας.

Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής

Αποφοίτησε από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών το
1988. Το 1989 και το 1994, του απονεμήθηκαν οι τίτλοι M.Sc. και Ph.D. στην
Οικονομική της Υπαίθρου από το Πανεπιστήμιο του Aberdeen του Η.Β

Εκλέχθηκε και διορίστηκε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών το 1999. Τα ερευνητικά του
ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα γνωστικά αντικείμενα της Οικονομικής της Υπαίθρου,
της Περιφερειακής Οικονομικής και των Ποσοτικών Μεθόδων Οικονομικής Ανάλυσης.
Συμμετέχει σε πολλά Ευρωπαϊκά και Ελληνικά ερευνητικά προγράμματα.

Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Διδάκτωρ Μακροοικονομικής του Πανεπιστημίου Warwick του Η.Β., 1989, με
μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (M.A) στην Οικονομική Θεωρία & Πολιτική από

το Οικονομικό Τμήμα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και πτυχίο Οικονομικών από το ίδιο τμήμα.

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών από το 1996. Έχει διδάξει στο Πανεπιστήμιο του Hull (H.B) και στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου (H.B.) Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στους τομείς: μακροοικονομική, διεθνής μακροοικονομική, Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, οικονομική μεγέθυνση.

Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών, 1982. D.E.A Université de Paris I (Sorbonne), 1983. Doctorat, Université de Paris I (Sorbonne), 1992.

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών από το 1996. Διδάσκει Οικονομική Ιστορία, Εξέλιξη Οικονομικής Σκέψης, Εισαγωγή στην Ελληνική Οικονομία και Ελληνική Οικονομική Ιστορία. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην Οικονομική Ιστορία του Ελληνικού Αγροτικού Χώρου (19^{ος}-20ός αι.) και στην Εξέλιξη της Οικονομικής Σκέψης στην Ελλάδα.

Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 1994. MA και Ph.D Οικονομικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Essex, Ηνωμένο Βασίλειο, 1996, 2000.

Κύρια ερευνητικά ενδιαφέροντα: (α) θεωρητική οικονομική με έμφαση σε θέματα μη-στασιμότητας και μη-γραμμικότητας σε υποδείγματα χρονολογικών σειρών, και (β) εφαρμοσμένη οικονομική με έμφαση στη μακροοικονομική-οικονομική και χρηματοοικονομική-οικονομική.

Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής

Πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Master of Laws (LLM) του Πανεπιστημίου Hull, H.B.1988. PhD in Law του Πανεπιστημίου Leicester, H.B., 1994.

Εκλέχτηκε Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών το 2008. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στο Εμπορικό Δίκαιο, Προστασία Καταναλωτή, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Επιχειρήσεις, και Εργασιακές Σχέσεις.

Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής

Πτυχίο Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών, 1999. MSc, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων-Κρήτης, 2000. PhD Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Πατρών, 2006.

Εκλέχτηκε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών το 2008. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην Μικροοικονομική, στην Οικονομική της Εργασίας και στην Εφαρμοσμένη Οικονομετρία.

Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής

Πτυχιούχος της Σχολής Νομικών & Οικονομικών Επιστημών, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών με ειδίκευση στον τομέα της Οικονομικής των Επιχειρήσεων, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 1996. Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Πατρών, 2002.

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 2007. Διδάσκει Οικονομική των Επιχειρήσεων, Χρηματοοικονομική Ανάλυση & Διαχείριση, και Λογιστική. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα θέματα της διαχείρισης των εταιρικών αποτελεσμάτων, στον εντοπισμό της λογιστικής λαθροχειρίας και την περιβαλλοντική και κοινωνική λογιστική.

Πολυμένης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής

Πτυχίο Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο PARIS VII (Γαλλία), 1986. Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (D.E.A) σε θέματα Λήψης Αποφάσεων, Πανεπιστήμιο PARIS VI – Piere et Marie Curie, 1987. Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (D.E.A) Εφαρμοσμένων Μαθηματικών στην Οικονομική Επιστήμη, Πανεπιστήμιο PARIS IX-Dauphine, 1988. PhD Στατιστικής, Πανεπιστήμιο Glasgow, H.B., 1997.

Εκλέχτηκε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών το 2002. Έχει υπηρετήσει στο Τμήμα Επιστήμης Διοίκησης του Πανεπιστημίου του Strathclyde, H.B. και στο Τμήμα Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Επίσης έχει διατελέσει Ειδικός Επιστήμονας στην ΕΣΥΕ Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στις μίξεις κατανομών, την οικονομετρία, τις στοχαστικές διαδικασίες, την δειγματοληψία και την θεωρία αξιοπιστίας.

Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Επίκουρος Καθηγητής

Πτυχιούχος Μηχανικού Η/Υ και Πληροφορικής, Πολυτεχνική Σχολή, Πανεπιστήμιο Πατρών, 1995. PhD, Τμήμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής, Πανεπιστήμιο Πατρών, 2003.

Εκλέχτηκε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών το 2008. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα συστήματα διαχείρισης πληροφοριών, πληροφορικά συστήματα, υπερκείμενο και υπερμέσα.

Κουνετάς Κωνσταντίνος, Λέκτορας

Πτυχιούχος του Μαθηματικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών, κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στα Οικονομικά από το Πανεπιστήμιο UEA (H.B.), και κάτοχος διδακτορικού διπλώματος από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών, 2007.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην βιομηχανική οργάνωση, στην ανάλυση παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας καθώς στα οικονομικά της ενέργειας και την περιβαλλοντική επίδοση των επιχειρήσεων.

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Σύψας Παναγιώτης, Ομότιμος Καθηγητής

Πτυχιούχος του Τμήματος Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών, 1972. M.Sc. από το Τμήμα Μαθηματικών (Στατιστική) του Παν/μίου του Manchester, U.K., 1977. Ph.D. από το Τμήμα Επιχειρησιακής Έρευνας του Πανεπιστημίου του Lancaster, U.K., 1983

Υπηρέτησε στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1983 μέχρι το 1995 και στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1995 και μετά. Από το εαρινό εξάμηνο του ακ.έτους 2012 είναι Ομότιμος Καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών. Έχει διδάξει Στατιστική I & II, Επιχειρησιακή Έρευνα και Ειδικά Θέματα Ποσοτικών Μεθόδων. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στους τομείς: Εφαρμογές της Στατιστικής, Στοχαστικές Μέθοδοι της Επιχειρησιακής Έρευνας και Ανάλυση Χρονοσειρών.

ΑΛΛΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Βικτωρία Δασκάλου, Ειδικό Εργαστηριακό Προσωπικό

Πτυχιούχος του Τμήματος Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, 1992. Ph.D. από το Τμήμα Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, U.K., 1998.

Κύρια Ερευνήτρια του Εργαστηρίου Συστημάτων Υπολογιστών και Επικοινωνιών του Τμήματος Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών έως το 2000. Υπηρέτησε στο Κέντρο Δικτύων και στη συνέχεια στο Τμήμα Μηχανοργάνωσης του Πανεπιστημίου Πατρών από το 2001 ως υπεύθυνη σχεδιασμού και ανάπτυξης πληροφοριακών συστημάτων και ηλεκτρονικών υπηρεσιών, καθώς και ως τεχνική υπεύθυνος αναπτυξιακών έργων με έμφαση στις τεχνολογίες ψηφιακής μάθησης και διαδικτυακών εφαρμογών.

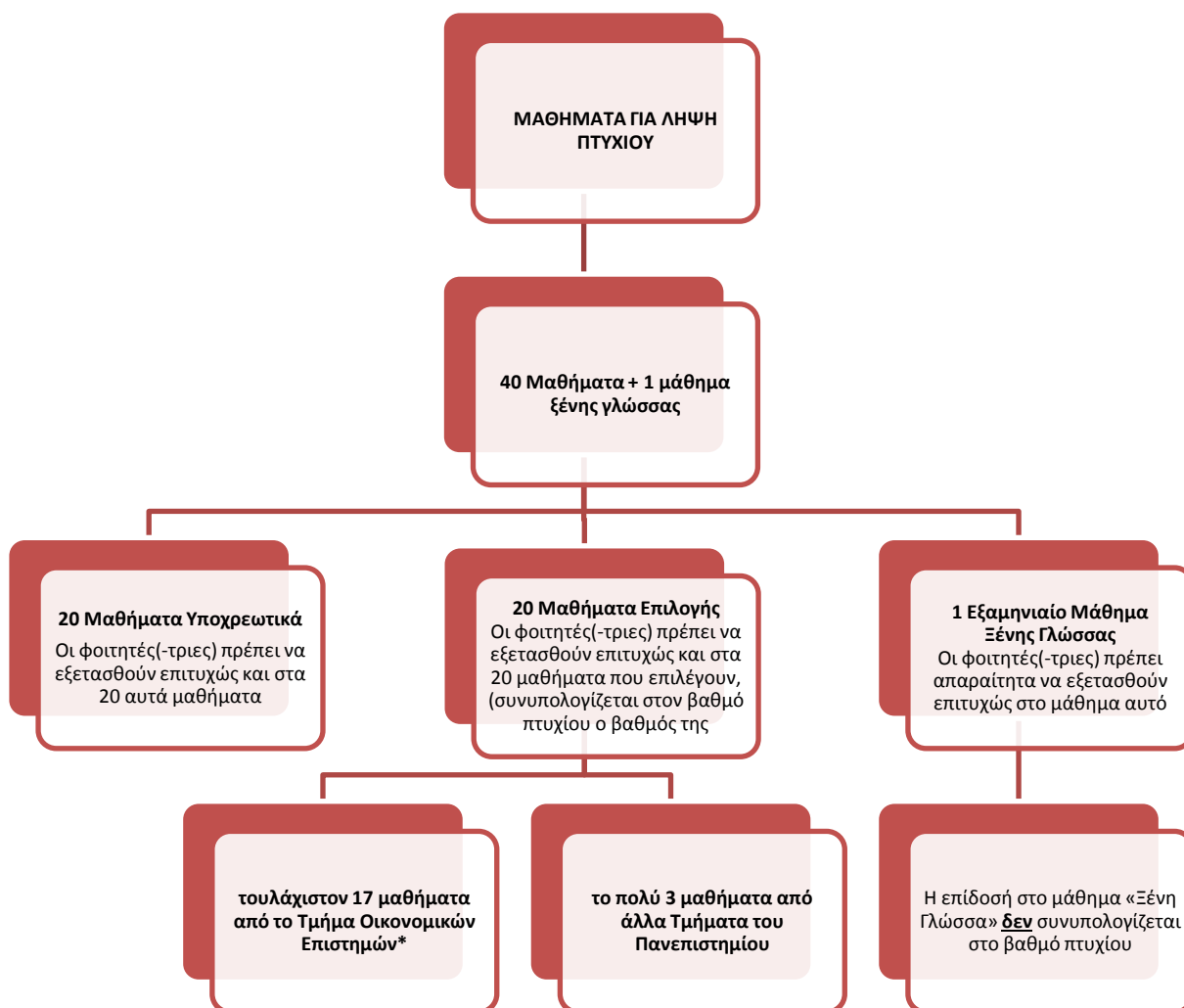
Πρόγραμμα Σπουδών ακαδημαϊκού έτους 2014-2015

Απαιτούμενα για τη λήψη Πτυχίου - Δηλώσεις Μαθημάτων

- Στους εισακτέους του Ακαδημαϊκού Έτους 2014-2015 για τη λήψη πτυχίου απαιτούνται **40** μαθήματα και **1** μάθημα ξένης γλώσσας που δεν υπολογίζεται στο βαθμό πτυχίου.
- Τα μαθήματα χωρίζονται σε υποχρεωτικά μαθήματα και σε μαθήματα επιλογής. Από τα **40** μαθήματα που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου τα **20** είναι υποχρεωτικά μαθήματα και τα **20** είναι μαθήματα επιλογής.
- Τα μαθήματα επιλογής παρέχονται είτε από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών είτε από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Από τα **20** μαθήματα επιλογής που απαιτούνται **τουλάχιστον 17 (≥ 17)** θα πρέπει να παρέχονται από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, εκ των οποίων το πολύ **3** μπορεί να είναι μαθήματα ERASMUS, ενώ τα μαθήματα που παρέχονται από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου δεν μπορούν να ξεπερνούν τον αριθμό **3 (≤ 3)**.
- Τα μαθήματα ERASMUS αφορούν μαθήματα τα οποία οι φοιτητές έχουν παρακολουθήσει κατά τη διάρκεια της παραμονής τους σε συνεργαζόμενα πανεπιστήμια του εξωτερικού στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγής φοιτητών ERASMUS και στα οποία έχουν εξετασθεί επιτυχώς. Τα μαθήματα αυτά εγκρίνονται από την Γ.Σ. του Τμήματος με αίτηση της Επιτροπής ERASMUS, **προϋποτιθέμενου ότι το αντικείμενο τους εμπίπτει στο πεδίο της οικονομικής επιστήμης ή είναι συναφές με αυτό και το περιεχόμενό τους δεν συμπίπτει με την ύλη μαθημάτων επιλογής του Τμήματος στα οποία έχουν ήδη εξετασθεί επιτυχώς.**
- Η ανανέωση εγγραφής εξαμήνων και οι δηλώσεις των μαθημάτων επιλογής για όλα τα μαθήματα γίνονται από τους φοιτητές/τριες στη Γραμματεία του Τμήματος, **κατόπιν ανακοινώσεων στον οικείο χώρο ανακοινώσεων και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.**
- Για τη χορήγηση του δελτίου ειδικού εισιτηρίου (πάσο) οι φοιτητές/τριες υποβάλλουν ηλεκτρονικά την αίτησή τους στο δικτυακό τόπο <http://paso.minedu.gon.gr>. Κατόπιν, και αφού εγκριθεί η αίτηση από τη Γραμματεία, μπορούν οι φοιτητές/τριες να παραλαμβάνουν το δελτίο ειδικού

εισιτηρίου (πάσο) από συγκεκριμένο σημείο παράδοσης, το οποίο θα έχουν επιλέξει κατά την υποβολή της αίτησής τους.

- Οι δηλώσεις των συγγραμμάτων για όλα τα μαθήματα γίνεται μέσω της **Ηλεκτρονικής Υπηρεσίας Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Συγγραμμάτων “ΕΥΔΟΞΟΣ”**, του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού. Η πρόσβαση των φοιτητών στην υπηρεσία “ΕΥΔΟΞΟΣ” (<http://www.eudoxus.gr>) για το Ακαδημαϊκό Έτος 2014-2015 θα γίνεται μέσω ταυτοποίησής τους στην ομοσπονδιακή Υποδομή Ταυτοποίησης και Εξουσιοδότησης (ΑΑΙ) του ΕΔΕΤ, με χρήση του ονόματος του Τμήματος και του Αριθμού Μητρώου κάθε φοιτητή.
- Όλα τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών έχουν την ίδια βαρύτητα, που αντιστοιχεί σε έξι (6) ECTS διδακτικές μονάδες. Επομένως, ο βαθμός πτυχίου είναι ο μέσος όρος της βαθμολογίας που επιτυγχάνει σε όλα τα μαθήματα ο κάθε φοιτητής/τρια.
- Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών που ακολουθούν οι εισακτέοι του Ακαδημαϊκού έτους 2014-2015
- ισχύει για τα τέσσερα (4) χρόνια της φοίτησής τους εκτός και αν συντρέχουν τεχνικοί και διοικητικοί λόγοι, οπότε το Τμήμα διατηρεί το δικαίωμα να επιφέρει τις αναγκαίες αλλαγές.

(* το πολύ 3 μαθήματα ERASMUS)

Υποχρεωτικά Μαθήματα και Μαθήματα Επιλογής

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Μάθημα	Κωδικός
1. Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι	ΟΙΚΟΝ 101
2. Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη ΙΙ	ΟΙΚΟΝ 102
3. Μαθηματικά για Οικονομολόγους Ι	ΟΙΚΟΝ 111
4. Μαθηματικά για Οικονομολόγους ΙΙ	ΟΙΚΟΝ 112
5. Στατιστική Ι	ΟΙΚΟΝ 121
6. Στατιστική ΙΙ	ΟΙΚΟΝ 122
7. Οικονομική Ιστορία	ΟΙΚΟΝ 130
8. Εισαγωγή στους Η/Υ και Εφαρμογές	ΟΙΚΟΝ 150
9. Μικροοικονομική Ι	ΟΙΚΟΝ 201
10. Μικροοικονομική ΙΙ	ΟΙΚΟΝ 202
11. Μακροοικονομική Ι	ΟΙΚΟΝ 203
12. Μακροοικονομική ΙΙ	ΟΙΚΟΝ 204
13. Δημόσια Οικονομική	ΟΙΚΟΝ 312
14. Οικονομετρία	ΟΙΚΟΝ 320
15. Οικονομική Πολιτική	ΟΙΚΟΝ 350
16. Οικονομική των Επιχειρήσεων	ΟΙΚΟΝ 355
17. Οικονομική της Βιομηχανικής Οργάνωσης	ΟΙΚΟΝ 401
18. Οικονομική της Ανάπτυξης	ΟΙΚΟΝ 410
19. Οικονομική της Εργασίας	ΟΙΚΟΝ 420
20. Θεωρία και Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου	ΟΙΚΟΝ 430

Ξένη Γλώσσα (Αγγλικά, Γερμανικά, Ρώσικα)

Μαθήματα Επιλογής

α) από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Μάθημα	Κωδικός
Λογιστική Ι	ΟΙΚΟΝ 131
Λογιστική ΙΙ	ΟΙΚΟΝ 132
Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση	ΟΙΚΟΝ 151
Εμπορικό Δίκαιο	ΟΙΚΟΝ 152
Βασικές Αρχές Αστικού Δικαίου	ΟΙΚΟΝ 153
Εισαγωγή στην Ελληνική Οικονομία	ΟΙΚΟΝ 210
Εισαγωγή στο Μάρκετινγκ-Μάνατζμεντ	ΟΙΚΟΝ 220
Αξιολόγηση Επενδύσεων	ΟΙΚΟΝ 330
Χρηματοοικονομική Ανάλυση & Διαχείριση	ΟΙΚΟΝ 332
Εξέλιξη Οικονομικής Σκέψης	ΟΙΚΟΝ 340
Ανάλυση Δεδομένων	ΟΙΚΟΝ 351
Επιχειρησιακή Έρευνα	ΟΙΚΟΝ 352
Περιφερειακή Οικονομική	ΟΙΚΟΝ 361
Εργασιακές Σχέσεις	ΟΙΚΟΝ 394
Οικονομικά της Εκπαίδευσης	ΟΙΚΟΝ 396
Εφαρμοσμένη Οικονομετρία	ΟΙΚΟΝ 421
Διαχείριση Βάσεων Δεδομένων	ΟΙΚΟΝ 424
Οικονομική της Καινοτομίας & Τεχνολογίας	ΟΙΚΟΝ 441
Αγροτική Πολιτική	ΟΙΚΟΝ 465
Ελληνική Οικονομική Ιστορία	ΟΙΚΟΝ 230
Στατιστική με Υπολογιστή	ΟΙΚΟΝ 222
Θέματα Ψηφιακής Οικονομίας	ΟΙΚΟΝ 241
Οικονομικά της Ενέργειας	ΟΙΚΟΝ 393
Αγγλική Ορολογία	1Ξ02
Οικονομική των Φυσικών Πόρων και του Περιβάλλοντος για μη Οικονομολόγους	ΟΙΚΟΝ 360

β) Μαθήματα Επιλογής που προσφέρονται από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου

- Από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
  - Κοινωνιολογία – Κοινωνιολογική Θεωρία
- Από το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία
  - Δια Βίου Μάθηση και Εκπαίδευση.
  - Σχεδιασμός και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

γ) Μαθήματα που προσφέρονται σε άλλα τμήματα του Πανεπιστημίου:

- Οικονομική των Φυσικών Πόρων και του Περιβάλλοντος για μη Οικονομολόγους (χειμερινό εξάμηνο)
- Βασικές Αρχές Αστικού Δικαίου (συνδιδασκαλία, χειμερινό εξάμηνο)
- Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (συνδιδασκαλία, εαρινό εξάμηνο)
- Εμπορικό Δίκαιο (συνδιδασκαλία, χειμερινό εξάμηνο)
- Εργασιακές Σχέσεις (συνδιδασκαλία, εαρινό εξάμηνο)
- Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι (συνδιδασκαλία, χειμερινό εξάμηνο)
- Εισαγωγή στην Ελληνική Οικονομία (συνδιδασκαλία, εαρινό εξάμηνο)
- Αξιολόγηση Επενδύσεων (συνδιδασκαλία, εαρινό εξάμηνο, στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Καταναεμημένη πράσινη ηλεκτρική

ενέργεια και οι προηγμένες δικτυακές υποδομές για τη διαχείριση και την οικονομία της» του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής και του Τμήματος Φυσικής της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών).

**Κατανομή των Υποχρεωτικών Μαθημάτων ανά Εξάμηνο
(ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΣΑΚΤΕΟΥΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΈΤΟΥΣ 2014-2015)**

Κατανομή των Μαθημάτων ανά Εξάμηνο

<p>Α΄ Εξάμηνο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη I • Μαθηματικά για Οικονομολόγους I • Στατιστική I • Οικονομική Ιστορία • Εισαγωγή στους Η/Υ και Εφαρμογές • Ξένη Γλώσσα 	<p>Β΄ Εξάμηνο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη II • Μαθηματικά για Οικονομολόγους II • Στατιστική II <p>και</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 μαθήματα επιλογής <ul style="list-style-type: none"> ○ Εισαγωγή στην Ελληνική ○ Οικονομία ○ Αγγλική Ορολογία
<p>Γ΄ Εξάμηνο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μικροοικονομική I • Μακροοικονομική I <p>και</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 μαθήματα επιλογής <ul style="list-style-type: none"> ○ Λογιστική I ○ Βασικές Αρχές Αστικού Δικαίου ○ Εισαγωγή στο Μάρκετινγκ-Μάνατζμεντ ○ Στατιστική νε Υπολογιστή ○ Κοινωνιολογία – Κοινωνιολογική Θεωρία 	<p>Δ΄ Εξάμηνο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μικροοικονομική II • Μακροοικονομική II <p>και</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 μαθήματα επιλογής <ul style="list-style-type: none"> ○ Λογιστική II ○ Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση ○ Θέματα Ψηφιακής Οικονομίας
<p>Ε΄ Εξάμηνο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οικονομετρία • Οικονομική των Επιχειρήσεων <p>και</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 μαθήματα επιλογής 	<p>ΣΤ΄ Εξάμηνο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημόσια Οικονομική • Οικονομική Πολιτική <p>και</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 μαθήματα επιλογής
<p>Ζ΄ Εξάμηνο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θεωρία & Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου • Οικονομική της Ανάπτυξης <p>και</p>	<p>Η΄ Εξάμηνο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική της Βιομηχανικής Οργάνωσης • Οικονομική της Εργασίας <p>και</p>

<ul style="list-style-type: none"> • 3 μαθήματα επιλογής 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 μαθήματα επιλογής
<p>Ε΄ & Ζ΄ Εξάμηνο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξέλιξη Οικονομικής Σκέψης • Οικονομικά της Εκπαίδευσης • Εμπορικό Δίκαιο • Οικονομική της Καινοτομίας και της Τεχνολογίας • Αγροτική Πολιτική • Οικονομικά της Ενέργειας • Δια βίου Μάθηση και Εκπαίδευση • Μάθημα ERASMUS 1(X) • Μάθημα ERASMUS 2(X) • Μάθημα ERASMUS 3(X) 	<p>ΣΤ΄ & Η΄ Εξάμηνο</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Χρηματοοικονομική Ανάλυση και Διαχείριση ▪ Περιφερειακή Οικονομική ▪ Ελληνική Οικονομική Ιστορία ▪ Διαχείριση Βάσεων Δεδομένων ▪ Ανάλυση Δεδομένων ▪ Εφαρμοσμένη Οικονομετρία ▪ Αξιολόγηση Επενδύσεων ▪ Επιχειρησιακή Έρευνα ▪ Εργασιακές Σχέσεις ▪ Σχεδιασμός & Αξιολόγηση Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων ▪ Μάθημα ERASMUS 4(E) ▪ Μάθημα ERASMUS 5(E) ▪ Μάθημα ERASMUS 6(E)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ECTS, ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ 2014-2015

Δ = διαλέξεις, Φ = φροντιστήρια, Ε = εργαστήρια

Α' ΕΤΟΣ, Χειμερινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 101	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 111	Μαθηματικά για Οικονομολόγους Ι	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 121	Στατιστική Ι	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 130	Οικονομική Ιστορία	3			6
ΟΙΚΟΝ 150	Εισαγωγή στους Η/Υ και Εφαρμογές			3	6
1Ε01	Ξένη Γλώσσα	3			3
Σύνολο ECTS					33

Α' ΕΤΟΣ, Εαρινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 102	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη ΙΙ	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 112	Μαθηματικά για Οικονομολόγους ΙΙ	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 122	Στατιστική ΙΙ	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 154	Εισαγωγή στην Ελληνική Οικονομία	3			6
1Ε02	Αγγλική Ορολογία	3			6
Σύνολο ECTS					30

Β' ΕΤΟΣ, Χειμερινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 201	Μικροοικονομική Ι	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 203	Μακροοικονομική Ι	3	1		6
	και 3 μαθήματα επιλογής από:				
ΟΙΚΟΝ 131	Λογιστική Ι	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 153	Βασικές Αρχές Αστικού Δικαίου	3			6
ΟΙΚΟΝ 220	Εισαγωγή στο Μάρκετινγκ- Μάνατζμεντ	3			6
ΟΙΚΟΝ 222	Στατιστική με Υπολογιστή			3	6
1ΠΔ202	Κοινωνιολογία- Κοινωνιολογική Θεωρία	3			6
Σύνολο ECTS					30

Β' ΕΤΟΣ, Εαρινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 201	Μικροοικονομική ΙΙ	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 203	Μακροοικονομική ΙΙ	3	1		6
	και 3 μαθήματα επιλογής από:				
ΟΙΚΟΝ 131	Λογιστική ΙΙ	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 153	Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση	3			6
ΟΙΚΟΝ 241	Θέματα Ψηφιακής Οικονομίας			3	6
Σύνολο ECTS					30

Γ' ΕΤΟΣ, Χειμερινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 320	Οικονομετρία	3		1	6
ΟΙΚΟΝ 355	Οικονομική των Επιχειρήσεων	3			6
	<i><u>και</u></i> 3 μαθήματα επιλογής από:				
ΟΙΚΟΝ 340	Εξέλιξη Οικονομικής Σκέψης	3			6
ΟΙΚΟΝ 396	Οικονομικά Εκπαίδευσης	3			6
ΟΙΚΟΝ 152	Εμπορικό Δίκαιο	3			6
ΟΙΚΟΝ 441	Οικονομικά της Καινοτομίας & της Τεχνολογίας	3			6
ΟΙΚΟΝ 465	Αγροτική Πολιτική	3			6
ΟΙΚΟΝ 393	Οικονομική της Ενέργειας	3			6
42322	Δια βίου Μάθηση & Εκπαίδευση	3			6
	Μάθημα ERASMUS 1(X)	3			6
	Μάθημα ERASMUS 2(X)	3			6
	Μάθημα ERASMUS 3(X)	3			6
Σύνολο ECTS					30

Γ' ΕΤΟΣ, Εαρινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 312	Δημόσια Οικονομική	3			6
ΟΙΚΟΝ 350	Οικονομική Πολιτική	3			6
	<i><u>και</u></i> 3 μαθήματα επιλογής από:				
ΟΙΚΟΝ 332	Χρηματοοικονομική Ανάλυση και Διαχείριση	3			6
ΟΙΚΟΝ 361	Περιφερειακή Οικονομική	3			6
ΟΙΚΟΝ 230	Ελληνική Οικονομική Ιστορία	3			6
ΟΙΚΟΝ 424	Διαχείριση Βάσεων Δεδομένων	2		1	6
ΟΙΚΟΝ 351	Ανάλυση Δεδομένων			3	6
ΟΙΚΟΝ 330	Αξιολόγηση Επενδύσεων	3			6
ΟΙΚΟΝ 352	Επιχειρησιακή Έρευνα	3			6
ΟΙΚΟΝ 394	Εργασιακές Σχέσεις	3			6
ΟΙΚΟΝ 421	Εφαρμοσμένη Οικονομετρία			3	6
42790	Σχεδιασμός & Αξιολόγηση Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων	3			6
	Μάθημα ERASMUS 4(E)	3			6
	Μάθημα ERASMUS 5(E)	3			6

	Μάθημα ERASMUS 6(E)	3			6
Σύνολο ECTS					30

Δ' ΕΤΟΣ, Χειμερινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 430	Θεωρία & Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου	3			6
ΟΙΚΟΝ 410	Οικονομική της Ανάπτυξης	3			6
	<i>και</i> 3 μαθήματα επιλογής από:				
ΟΙΚΟΝ 340	Εξέλιξη Οικονομικής Σκέψης	3			6
ΟΙΚΟΝ 396	Οικονομικά Εκπαίδευσης	3			6
ΟΙΚΟΝ 152	Εμπορικό Δίκαιο	3			6
ΟΙΚΟΝ 441	Οικονομικά της Καινοτομίας και της Τεχνολογίας	3			6
ΟΙΚΟΝ 465	Αγροτική Πολιτική	3			6
ΟΙΚΟΝ 393	Οικονομική της Ενέργειας	3			6
42322	Δια βίου Μάθηση & Εκπαίδευση	3			6
	Μάθημα ERASMUS 1(X)	3			6
	Μάθημα ERASMUS 2(X)	3			6
	Μάθημα ERASMUS 3(X)	3			6
Σύνολο ECTS					30

Δ' ΕΤΟΣ, Εαρινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 401	Οικονομική της Βιομηχανικής Οργάνωσης	3			6
ΟΙΚΟΝ 420	Οικονομική της Εργασίας	3			6
	<i>και</i> 3 μαθήματα επιλογής από:				
ΟΙΚΟΝ 332	Χρηματοοικονομική Ανάλυση και Διαχείριση	3			6
ΟΙΚΟΝ 361	Περιφερειακή Οικονομική	3			6
ΟΙΚΟΝ 230	Ελληνική Οικονομική Ιστορία	3			6
ΟΙΚΟΝ 424	Διαχείριση Βάσεων Δεδομένων	2		1	6
ΟΙΚΟΝ 351	Ανάλυση Δεδομένων			3	6
ΟΙΚΟΝ 330	Αξιολόγηση Επενδύσεων				6
ΟΙΚΟΝ 352	Επιχειρησιακή Έρευνα	3			6
ΟΙΚΟΝ 394	Εργασιακές Σχέσεις	3			6
ΟΙΚΟΝ 421	Εφαρμοσμένη Οικονομετρία			3	6

42790	Σχεδιασμός & Αξιολόγηση Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων	3			6
	Μάθημα ERASMUS 4(E)	3			6
	Μάθημα ERASMUS 5(E)	3			6
	Μάθημα ERASMUS 6(E)	3			6
Σύνολο ECTS					30

Δ = διαλέξεις, Φ = φροντιστήρια, Ε = εργαστήρια

Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου

Η Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης (ΒΥΠ) του Πανεπιστημίου Πατρών από τον Αύγουστο του 2003 στεγάζεται στο νέο κτίριο που βρίσκεται στο τέρμα της οδού Αριστοτέλους της Πανεπιστημιούπολης, στα ανατολικά του κτιρίου του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών. Το νέο κτίριο της ΒΥΠ καλύπτει περισσότερα από 8.000 τετραγωνικά μέτρα καταμεμημένα σε 4 ορόφους. Η εσωτερική διαρρύθμιση του κτιρίου και η κατανομή των διαφόρων υπηρεσιών σε αυτό ακολουθεί σύγχρονα εργονομικά πρότυπα, ικανοποιώντας το σύνολο σχεδόν των αναγκών των επισκεπτών και χρηστών της ΒΥΠ. Το κτίριο διαθέτει πλήρη δικτυακή υποδομή και σύγχρονο ηλεκτρονικό εξοπλισμό και μπορεί να φιλοξενήσει στα διάφορα αναγνωστήρια για μελέτη περίπου 400 άτομα.

Οι συλλογές της ΒΥΠ περιλαμβάνουν:

- την κύρια συλλογή βιβλίων & οπτικοακουστικού υλικού με περίπου 90.000 τόμους οι οποίοι είναι αναζητήσιμοι μέσω του [Online καταλόγου της ΒΥΠ](#).
- τις συλλογές δωρεών με κυριότερη αυτή του Β.Β. Αντωνόπουλου
- και τις συλλογές των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης όπου παρέχεται πρόσβαση:
- σε περισσότερα από 12.000 ηλεκτρονικά περιοδικά
- σε πάνω από 12.000 ηλεκτρονικά βιβλία
- σε ένα μεγάλο αριθμό βιβλιογραφικών βάσεων δεδομένων. Η αναζήτηση και χρήση των πηγών αυτών μπορεί να γίνει είτε μέσω της υπηρεσίας της ΒΚΠ [Iγναίη](#) είτε μέσω της σελίδας αναζήτησης του [Συνδέσμου των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών - HEAL-Link](#).

Επίσης στις ηλεκτρονικές πηγές της ΒΚΠ περιλαμβάνονται και οι παρακάτω ψηφιακές συλλογές ανοικτής πρόσβασης.

- το Ιδρυματικό Αποθετήριο [Νημερτής](#) όπου φιλοξενείται η πνευματική παραγωγή του Πανεπιστημίου Πατρών (διδασκαρικές διατριβές, μεταπτυχιακές και διπλωματικές εργασίας κλπ)
- η πλατφόρμα ηλεκτρονικών εκδόσεων [Πασιθέη](#) η οποία διατίθεται ελεύθερα στην κοινότητα για την έκδοση επιστημονικών περιοδικών πρόσβασης

- η συλλογή Δεξαμενή όπου φιλοξενείται το ψηφιακό αρχείο έγκυρων ελληνικών επιστημονικών περιοδικών (Δευκαλίων, Αξιολογικά)
- οι ψηφιακές συλλογές Κοσμόπολις και Πλειάς όπου ευρετηριάζεται το περιεχόμενο 24 ελληνικών λογοτεχνικών περιοδικών του 19ου και αρχών του 20ου αιώνα
- η ψηφιακή συλλογή Δανιήλις, η οποία υλοποιήθηκε σε συνεργασία με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Πατρών, και φιλοξενεί σπάνιες τοπικές αλλά και πανελλαδικής κυκλοφορίας περιοδικές εκδόσεις του 19ου και αρχών του 20ου αιώνα

Η ΒΥΠ είναι βιβλιοθήκη ανοιχτής πρόσβασης και δικαίωμα δανεισμού βιβλίων και χρήσης των υπηρεσιών της, έχουν όλα τα μέλη της Ακαδημαϊκής Κοινότητας του Πανεπιστημίου Πατρών καθώς και όλοι οι ενδιαφερόμενοι, αρκεί να είναι κάτοχοι της κάρτας χρήστη της ΒΥΠ, η οποία εκδίδεται από το Τμήμα Δανεισμού.

Η ΒΥΠ παρέχει επίσης στους χρήστες τη δυνατότητα να παραγγείλουν άρθρα ή βιβλία από άλλες βιβλιοθήκες της χώρας ή του εξωτερικού μέσω της Υπηρεσία Διαδανεισμού.

Η Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης λειτουργεί καθημερινά τις παρακάτω ώρες: Δευτέρα - Παρασκευή: 08.00 - 21.00, εκτός από την περίοδο του καλοκαιριού, καθώς και τα Χριστούγεννα και το Πάσχα, που το ωράριο διαμορφώνεται ανάλογα

Ωράριο Λειτουργίας Βιβλιοθήκης

Ιανουάριος	-	Ιούλιος
Δευτέρα - Παρασκευή: 08:00 - 21:00		
Αύγουστος		
Δευτέρα - Παρασκευή 08:00 - 14:00		
Σεπτέμβριος	-	Δεκέμβριος
Δευτέρα - Παρασκευή: 08:00 - 21:00		

Η ΒΚΠ δεν λειτουργεί κατά τις επίσημες αργίες.

Κατά τις παραμονές των αργιών το ωράριο λειτουργίας είναι μειωμένο.

Κάθε αλλαγή ωραρίου λειτουργίας αναγράφεται σε σχετική έντυπη ανακοίνωση στο χώρο και στην ιστοσελίδα της ΒΚΠ.

Περισσότερες πληροφορίες μπορεί κάποιος να ανακτήσει στην ηλεκτρονική διεύθυνση της ΒΥΠ www.lis.upatras.gr.

Αναγνωστήριο

Στους Χώρους του Τμήματος λειτουργεί αναγνωστήριο στο οποίο υπάρχουν αντίτυπα από όλα τα προσφερόμενα διδακτικά συγγράμματα. Υπεύθυνη αναγνωστηρίου είναι το μέλος ΕΤΕΠ κα. Γούδη Ισμήνη.

Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Για την υποβοήθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την προώθηση της επιστημονικής έρευνας το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών διαθέτει Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ), στο οποίο οι φοιτητές έχουν ελεύθερη καθημερινή πρόσβαση.

Ιστοσελίδα του Τμήματος

Η ηλεκτρονική διεύθυνση της ιστοσελίδας του Τμήματος είναι:
<http://www.econ.upatras.gr>.

Διαπανεπιστημιακές Ανταλλαγές – Κινητικότητα Φοιτητών

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές/τριές του να παρακολουθήσουν μαθήματα σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού μέσω του προγράμματος **διεθνούς κινητικότητας φοιτητών ERASMUS**. Τα κριτήρια επιλογής είναι η πανεπιστημιακή επίδοση και η γνώση σε επίπεδο proficiency της γλώσσας διδασκαλίας στη χώρα υποδοχής. Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει επίσης να έχουν περατώσει επιτυχώς τα υποχρεωτικά μαθήματα των δυο πρώτων ετών. Η παραμονή των φοιτητών/τριών στο εξωτερικό είναι ένα εξάμηνο.

Με την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών διδακτικών μονάδων (**ECTS**) εξασφαλίζεται η πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση και μετατρέπονται οι βαθμοί των μαθημάτων, στα οποία εξετάστηκαν επιτυχώς οι φοιτητές στα ιδρύματα υποδοχής και τα οποία αντιστοιχούν στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, στο ελληνικό σύστημα βαθμολογίας.

Το ενδιαφέρον των φοιτητών/τριών για το πρόγραμμα ERASMUS κινητοποιείται μέσω πρόσκλησης για κατάθεση αίτησης και ανάλογων δικαιολογητικών, η οποία ανακοινώνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος στα μέσα Μαρτίου κάθε ακαδημαϊκού έτους. Με το πέρας του διαστήματος υποβολής αιτήσεων, οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές κατατάσσονται βάσει αλγορίθμου, ο οποίος βασίζεται στον αριθμό μαθημάτων με επιτυχή εξέταση, μέση βαθμολογία στα επιτυχώς εξετασμένα μαθήματα, γνώσεις ξένων γλωσσών, και συνέντευξη κατά την οποία διερευνάται το ευρύτερο πεδίο γνώσεων των υποψηφίων καθώς και οι λόγοι εκδήλωσης ενδιαφέροντος για το Πρόγραμμα.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών διαθέτει συνολικά 38 θέσεις φοιτητών οι οποίες κατανέμονται στα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια ως εξής:

- University of Bologna - IT (4 θέσεις)
- University of Naples, Parthenope - IT (4 θέσεις)
- University of Granada – SP (4 θέσεις)
- Seinajoki University – FI (2 θέσεις)
- Szolnok University College – HR (4 θέσεις)
- Masaryk University - CZ (2 θέσεις)
- Prague University of Economics & Management - CZ (2 θέσεις)
- Zilina University - SK (4 θέσεις)
- Opole University of Technology - PL (4 θέσεις)
- Akdeniz University - TR (4 θέσεις)

- Suleyman Demirel University - TR (4 θέσεις)

Στα παραπάνω πανεπιστήμια η γλώσσα διδασκαλίας είναι η αγγλική. Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές/τριες μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα <http://www.upatras.gr/index/page/id/112> ή/και να απευθυνθούν στην ακαδημαϊκή συντονίστρια του Προγράμματος ERASMUS για το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, κα Αθηνά Ζερβογιάννη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (e-mail: athina@upatras.gr)

Πρακτική Άσκηση

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης (Π.Π.Α) του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών (Τ.Ο.Ε) του Πανεπιστημίου Πατρών υλοποιείται στα πλαίσια του ΕΠΕΔΒΜ και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και Εθνικούς Πόρους.

- Επιστημονικός υπεύθυνος για το Τ.Ο.Ε είναι ο Αναπληρωτής Καθηγητής κ. Ιωάννης Βενέτης (e-mail: ivenetis@upatras.gr) και μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής του Π.Π.Α είναι οι :
  - Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια
  - Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής
  - Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής
- Το πρόγραμμα χρηματοδοτεί τη συμμετοχή μέχρι και πενήντα (50) προπτυχιακών φοιτητών/τριών του Τμήματος ανά έτος.
- Οι ασκούμενοι φοιτητές/τριες αμείβονται και ασφαίζονται αποκλειστικά μέσω του Π.Π.Α και όχι από το φορέα απασχόλησης. Να σημειωθεί ότι ο φορέας απασχόλησης μπορεί να είναι οποιουδήποτε τύπου επιχείρηση/εταιρεία του ιδιωτικού τομέα (π.χ λογιστικό γραφείο, τράπεζα) ή του δημόσιου τομέα.
- Ο ασκούμενος/νη πρέπει να απασχολείται σε εργασίες σχετικές με τις σπουδές του.
- Η πρακτική άσκηση έχει χρονική διάρκεια τριών (3) μηνών για κάθε ασκούμενο/νη.
- Ο/Η ασκούμενος/νη στο χώρο της εργασίας του/της υποχρεούται να ακολουθεί το ωράριο εργασίας της/του Επιχείρησης/Φορέα, τους κανονισμούς ασφαλείας και εργασίας καθώς και κάθε άλλη ρύθμιση ή κανονισμό που ισχύει για το προσωπικό της/του Επιχείρησης/Φορέα, σύμφωνα με το αντικείμενο της Πρακτικής Άσκησης.
- Το Π.Π.Α αφορά κατά προτεραιότητα 4τους φοιτητές/τριες του τμήματος. Σε περίπτωση μη-κάλυψης των 50 θέσεων από 4τους φοιτητές/τριες λαμβάνονται υπόψη και αιτήσεις φοιτητών/τριων του 5ου ή και μεγαλύτερων ετών.
- Κάθε έτος προκηρύσσεται περίοδος υποβολής αιτήσεων για συμμετοχή των φοιτητών/τριών στο Π.Π.Α.
  - Αναρτώνται σχετικές ανακοινώσεις για την έναρξη υποβολής αιτήσεων πρακτικής άσκησης στους χώρους του τμήματος (Γραμματεία, χώροι

γραφείων μελών ΔΕΠ, αίθουσες διαλέξεων) καθώς και στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα του τμήματος.

- Κατόπιν, το τμήμα αξιολογεί και προεπιλέγει τους 50 φοιτητές/τριες που θα συμμετάσχουν με βάση τον αριθμό των μαθημάτων που έχουν επιτυχώς διαγωνιστεί και το μέσο όρο της βαθμολογίας τους στα συγκεκριμένα μαθήματα.
- Στη συνέχεια γίνεται ανάθεση των επιτυχόντων φοιτητών/τριων σε φορείς απασχόλησης. Οι φορείς απασχόλησης έχουν ήδη επιλεγεί ή επιλέγονται από τον επιστημονικό υπεύθυνο του προγράμματος. Οι φοιτητές/τριες που θα συμμετάσχουν στην πρακτική άσκηση μπορούν να δηλώσουν φορείς απασχόλησης που δέχονται να συνεργαστούν με το τμήμα στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης.
- Οι φορείς απασχόλησης μπορούν να βρίσκονται οπουδήποτε στην Ελλάδα και ο φοιτητής/τρια μπορεί να απασχοληθεί εκτός του νομού Αχαΐας εφόσον το επιθυμεί.
- Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, ζητούνται στοιχεία σχετικά με την άσκηση τόσο από τον φοιτητή/τρια όσο και από τον φορέα απασχόλησης. Με το πέρας της πρακτικής, συντάσσονται ατομικές εκθέσεις παρακολούθησης της Π.Α και γίνεται συλλογή μίας σύντομης αναφοράς από το φορέα απασχόλησης (ανά φοιτητή/τρια).

Υποτροφίες - Σεμινάρια

Υποτροφίες

Για τους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες προβλέπονται υποτροφίες επίδοσης χορηγούμενες από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ). Οι υποτροφίες επίδοσης χορηγούνται με κριτήριο την πανεπιστημιακή επίδοση του φοιτητή εφόσον η οικονομική κατάσταση του ιδίου καθώς και των γονέων του το επιτρέπει. Υποτροφίες επίσης προκηρύσσονται κάθε χρόνο από το Ι.Κ.Υ., σε διάφορα επιστημονικά πεδία, μεταξύ των οποίων και οι Οικονομικές Επιστήμες. Τέλος, υποτροφίες χορηγούνται και από Οργανισμούς, Κληροδοτήματα και Ιδρύματα, συνήθως σε φοιτητές/τριες με υψηλές επιδόσεις και περιορισμένους πόρους. Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές/τριες θα πρέπει να απευθύνονται στη Γραμματεία του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Σεμινάρια

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών διοργανώνει κάθε χρόνο σειρά εκπαιδευτικών σεμιναρίων με διακεκριμένους ομιλητές από τον ακαδημαϊκό χώρο.

Περιεχόμενα των Μαθημάτων

Το πρώτο ψηφίο του κωδικού (π.χ. 101, 203, 320, 462) είναι **ενδεικτικό** του βαθμού δυσκολίας του μαθήματος και δείχνει το έτος σπουδών στο οποίο θα μπορούσε ο φοιτητής/τρια να το παρακολουθήσει χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

ΟΙΚΟΝ 101	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Ι
Διδάσκοντες:	Νταούλη Ιωάννα, Καθηγήτρια Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής.
Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο:	Κανένα.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	» Εισαγωγικές έννοιες. Ζήτηση των Αγαθών. Προσφορά Αγαθών. Λειτουργία της αγοράς. Αγορά και Κρατική Παρέμβαση. Αγορά και Ευημερία. Θεωρία Παραγωγής. Κόστος Παραγωγής. Επιχείρηση σε Πλήρη Ανταγωνισμό. Μονοπώλιο. Ολιγοπώλιο. Μονοπωλιακός Ανταγωνισμός. Αγορές Συντελεστών της Παραγωγής και Διανομή Εισοδήματος. Ρόλος του Κράτους στην Οικονομία. «

ΟΙΚΟΝ 111	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ Ι
Διδάσκοντες:	Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής Κουνετάς Κωνσταντίνος, Λέκτορας.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	» Συναρτήσεις μιας ανεξάρτητης μεταβλητής (συνέχεια, παράγωγοι, ακρότατα, θεωρήματα μέσης τιμής). Ολοκληρωτικός λογισμός (αόριστο ολοκλήρωμα, ορισμένο ολοκλήρωμα, γενικευμένο ολοκλήρωμα). Ακολουθίες και σειρές αριθμών, δυναμοσειρές. Εφαρμογές στην Οικονομική. «

ΟΙΚΟΝ 121	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ Ι
Διδάσκων:	Πολυμένης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής.
Εξάμηνο:	Χειμερινό

Περιεχόμενο:	<p>» Εισαγωγικές έννοιες - Πληθυσμός, δείγμα, μέθοδοι δειγματοληψίας, μεταβλητές - Στατιστικά δεδομένα, Πίνακες, Διαγράμματα - Κατανομές συχνοτήτων μονομεταβλητών κατανομών - Μέτρα κεντρικής τάσης και θέσης - Μέτρα διασποράς - Ροπές, Μέτρα ασυμμετρίας και κύρτωσης –Εισαγωγή στη θεωρία πιθανοτήτων - Συνάρτηση πιθανότητας και συνάρτηση κατανομής τυχαίας μεταβλητής - Διακριτές κατανομές τυχαίων μεταβλητών (Διωνυμική, Υπεργεωμετρική, Poisson, Γεωμετρική) - Συνεχείς κατανομές: Η κανονική κατανομή - Η κανονική κατανομή ως οριακή μορφή της διωνυμικής -Παράμετροι διμεταβλητών κατανομών (Η συνδιακύμανση δύο μεταβλητών, Ο συντελεστής Συσχέτισης). «</p>
---------------------	--

ΟΙΚΟΝ 130	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
Διδάσκων:	Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Έννοια και περιεχόμενο της Οικονομικής Ιστορίας. Θεωρίες της Μετάβασης. Οι Μέσοι Χρόνοι. Η Ευρώπη υπό διαμόρφωση. Η Υπερπόντια Επέκταση των Ευρωπαίων και η Περίοδος του Εμπορικού Καπιταλισμού. Αποικιακές Αυτοκρατορίες και Ζώνες του μεγάλου εμπορίου. Η Βιομηχανική Επανάσταση. Οικονομική Ανάπτυξη και Νέες Παγκόσμιες Ισοροπίες. Η Επανάσταση στις Μεταφορές. Οι Αλλαγές στην Αγροτική Οικονομία. Η Βιομηχανική Παραγωγή και η Δεύτερη Βιομηχανική Επανάσταση. Η Εξάπλωση της Καπιταλιστικής Οικονομίας σε Παγκόσμια Κλίμακα. Η Ύφεση της Βιομηχανικής Παραγωγής στο τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα. Η εποχή του Ιμπεριαλισμού. Οι Πόλεμοι και οι Οικονομικές Κρίσεις. Η Παγκόσμια Οικονομική Ύφεση και η Οικονομία του Μεσοπολέμου. Η Οικονομική Ανάπτυξη του Μεταπολεμικού Κόσμου. Προς τη μικτή οικονομία. Ο Σύγχρονος Καπιταλισμός. Η Ανάδυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Προβλήματα και Προοπτικές. «</p>

ΟΙΚΟΝ 150	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΥΣ Η/Υ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
Διδάσκοντες:	Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Επίκουρος Καθηγητής. Δασκάλου Βικτωρία, ΕΕΔΙΠ.
Εξάμηνο:	Εξάμηνο: Χειμερινό και Εαρινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Ιστορική εξέλιξη της πληροφορικής και των Η/Υ - Δομή και Λειτουργία των Η/Υ. Μικροϋπολογιστές – Περιφερειακά - Λειτουργικά συστήματα - Γλώσσες προγραμματισμού. Το λειτουργικό σύστημα Windows. Επεξεργασία κειμένου (Πίνακες – Εξισώσεις – Αντικείμενα – Μακροεντολές – Ιστοσελίδες). Λειτουργίες με δεδομένα. Λογιστικά φύλλα (Μετακίνηση και μορφοποίηση - Μαθηματικές και λογικές συναρτήσεις – Μακροεντολές – Επικοινωνία). Βάσεις δεδομένων. Χρήση Η/Υ στη στατιστική ανάλυση δεδομένων. Παρουσιάσεις – Γραφικά «</p>

ΟΙΚΟΝ 201	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι
Διδάσκοντες:	Νταούλη Ιωάννα, Καθηγήτρια Ντεμούσης Μιχαήλ, Καθηγητής
Ενδεικτικό Προσπαιτούμενο:	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Εισαγωγή στη Μικροοικονομική. Αγορές: Ζήτηση και Προσφορά. Θεωρία προτιμήσεων και χρησιμότητας. Συμπεριφορά του καταναλωτή και ατομική καμπύλη ζήτησης. Αποτελέσματα υποκατάστασης και εισοδήματος. Η εξίσωση του Slutsky. Συνολική ζήτηση, ελαστικότητες τιμής και εισοδήματος. Κατανομή του διαθέσιμου χρόνου και προσφορά εργασίας. Το πρόβλημα της διαχρονικής επιλογής. Κίνδυνος/αβεβαιότητα: προσδοκώμενη αξία και</p>

χρησιμότητα, ανάληψη κινδύνων, ασφάλιση. Θεωρία παραγωγής: τεχνολογία και παραγωγικοί συντελεστές, συνολικό, μέσο και οριακό προϊόν, καμπύλες ισοπαραγωγής, ελαστικότητα υποκατάστασης, βραχυχρόνια και μακροχρόνια περίοδος, αποδόσεις κλίμακας. Θεωρία κόστους: άριστος συνδυασμός παραγωγικών συντελεστών, συνολικό, μέσο και οριακό κόστος, βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες συναρτήσεις κόστους. Η ανταγωνιστική διάρθρωση της αγοράς στη βραχυχρόνια και στη μακροχρόνια περίοδο. Πλεόνασμα του καταναλωτή και του παραγωγού. Κρατική παρέμβαση στην ανταγωνιστική διάρθρωση: φόροι, επιδοτήσεις, ποσοτώσεις παραγωγής, δασμοί, ποσοτώσεις εισαγωγών. ◀◀

ΟΙΚΟΝ 203	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι
Διδάσκων:	Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια.
Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο:	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη II.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	<p>▶▶ Αντικείμενο της μακροοικονομικής. Εργαλεία της μακροοικονομικής, μακροοικονομικοί στόχοι, σχολές σκέψης στη μακροοικονομική. Ισορροπία στην αγορά αγαθών. Ισορροπία στην αγορά χρήματος. Δημοσιονομική & νομισματική πολιτική στο υπόδειγμα IS-LM, πολλαπλασιαστές, επιδράσεις εξωγενών γεγονότων. Συνάρτηση συνολικής ζήτησης, Καμπύλη AD. Ζήτηση & προσφορά εργασίας. Φυσικό και τρέχον ποσοστό ανεργίας. Συνάρτηση συνολικής προσφοράς, Καμπύλη AS. Γενική ισορροπία βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, μηχανισμοί προσαρμογής. Πληθωρισμός, αναμενόμενος πληθωρισμός, Καμπύλη Phillips & παραλλαγές, μεταβολές στο φυσικό ποσοστό ανεργίας. Προϊόν & ανεργία, Νόμος του Okun, επιπτώσεις μεταβολών της προσφοράς χρήματος βραχυχρόνια και μεσοπρόθεσμα. Ονομαστικό & πραγματικό επιτόκιο, παγίδα ρευστότητας, ελαστικότητα ζήτησης επενδύσεων, αδυναμία λειτουργίας μηχανισμού τιμών. Προσδοκίες & αξιοπιστία, η κριτική του Lucas. Εκδοτικό προνόμιο και βέλτιστος ρυθμός πληθωρισμού. Εισοδηματικός περιορισμός του κράτους, τρόποι χρηματοδότησης δημόσιων δαπανών, κυκλικά αναπροσαρμοζόμενο έλλειμμα. Θεωρητική αντιπαράθεση για το δημόσιο χρέος. Κίνδυνοι από ένα πολύ υψηλό δημόσιο χρέος, σχεδιασμός δημοσιονομικής πολιτικής. ◀◀</p>

ΟΙΚΟΝ 320	ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ
Διδάσκων:	Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής.
Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα:	Στατιστική I και II.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	<p>▶▶ Βασικό Γραμμικό υπόδειγμα: εξειδίκευση, εκτίμηση και στατιστικοί έλεγχοι. Επεκτάσεις του γραμμικού υποδείματος: μη γραμμικά υποδείγματα, υποδείγματα με ψευδομεταβλητές. Παραβίαση υποθέσεων: πολυσυγγραμμικότητα, σφάλμα εξειδίκευσης, ετεροσκεδαστικότητα, αυτοσυσχέτιση, σφάλματα μέτρησης μεταβλητών. Υποδείγματα προσδοκιών. Υποδείγματα κατανεμόμενων χρονικών υστερήσεων. Συστήματα εξισώσεων: περιγραφή, ταυτοποίηση, εκτίμηση, Στάσιμες και μη-στάσιμες διαδικασίες, συνολοκλήρωση. ◀◀</p>

ΟΙΚΟΝ 355	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Διδάσκων:	Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Το αντικείμενο, οι αναλυτικές μέθοδοι, οι τεχνικές, και οι σχέσεις της επιχειρησιακής οικονομικής με άλλους κλάδους των Οικονομικών και Διοικητικών Επιστημών. Θεωρία της επιχείρησης. Από τη θεωρία του καταναλωτή στην εξειδίκευση της αγοραίας ζήτησης. Εκτίμηση συναρτήσεων ζήτησης. Οι τεχνικές ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης της ζήτησης και οι επιχειρηματικές προβλέψεις. Συναρτήσεις παραγωγής με μία και πολλές εισροές. Αριστος συνδυασμός εισροών, αποδόσεις κλίμακας, Εκτίμηση συναρτήσεων παραγωγής και τι μαθαίνουμε από τις εκτιμήσεις αυτές. Θεωρία, εξειδίκευση και στατιστική εκτίμηση των συναρτήσεων βραχυχρόνιου και μακροχρόνιου κόστους. Οικονομίες εύρους των δραστηριοτήτων. Ανάλυση νεκρού σημείου και ανάλυση συνεισφοράς στα κέρδη. Τεχνικές τιμολόγησης ανεξάρτητων και αλληλένδετων προϊόντων προοριζόμενων για την αγορά και άλλες δραστηριότητες εντός της ίδιας επιχείρησης. Διαφορισμός τιμών, τιμές εσωτερικής μεταβίβασης, υποδείγματα επιλογής διαφημιστικών δαπανών. Ανάλυση επιχειρηματικών κινδύνων. Κατασκευή δέντρων αποφάσεων, η αναμενόμενη αξία της πλήρους πληροφόρησης, προσδιορισμός και χρησιμοποίηση συναρτήσεων χρησιμότητας, στάσεις απέναντι στον κίνδυνο, μέτρηση του κινδύνου. Ηθικό κίνδυνο και κίνητρα. Τα συμφέροντα της διοίκησης και το πρόβλημα εντολέα – εντολοδόχου. Προγραμματισμός επενδύσεων. Η διαδικασία πρόκρισης επενδυτικών σχεδίων, οι τεχνικές της καθαρής παρούσας αξίας και του εσωτερικού βαθμού απόδοσης. Κόστος κεφαλαίου: Ίδια κεφάλαια και δανειακά κεφάλαια. «</p>

ΟΙΚΟΝ 430	ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
Διδάσκων:	Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Το διεθνές εμπόριο: Το διεθνές εμπόριο στην οικονομική επιστήμη, διεθνές εμπόριο και διεθνής οικονομική, το διεθνές εμπόριο της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεωρία Διεθνούς Εμπορίου: Το υπόδειγμα Ricardo: παραγωγικότητα εργασίας και συγκριτικό πλεονέκτημα. Το υπόδειγμα Heckscher - Ohlin: πόροι και διεθνές εμπόριο. Ένα πρότυπο υπόδειγμα διεθνούς εμπορίου: όροι εμπορίου και ευημερία – εξαγωγικά και εισαγωγικά προσανατολισμένη μεγέθυνση – διεθνείς μεταβιβάσεις εισοδήματος – επίδραση δασμών και εξαγωγικών επιδοτήσεων στους όρους εμπορίου – το θεώρημα Stolper - Samuelson - το θεώρημα Rybczynski – καμπύλες διάθεσης (offer curves). Το υπόδειγμα του ενδοκλαδικού εμπορίου: οικονομίες κλίμακας, ατελής ανταγωνισμός, διαφοροποίηση προϊόντων και διεθνές εμπόριο. Διεθνής κίνηση συντελεστών παραγωγής. Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου: Εμπορικές Πολιτικές: αναλυτικό πλαίσιο μερικής και γενικής ισορροπίας – “μικρή” και “μεγάλη” χώρα – μέτρηση οφέλους και απωλειών από την άσκηση εμπορικής πολιτικής. Τρόπος εφαρμογής και κόστη/οφέλη των κυριότερων εμπορικών πολιτικών: δασμοί – εξαγωγικές επιδοτήσεις - ποσοστώσεις – εθελοντικοί περιορισμοί εξαγωγών – άλλα μέσα άσκησης εμπορικής πολιτικής. Η πολιτική οικονομία της πολιτικής εμπορίου: επιχειρήματα υπέρ και κατά του διεθνούς εμπορίου-διεθνείς διαπραγματεύσεις - προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες - ζώνες ελεύθερου εμπορίου. «</p>

ΟΙΚΟΝ 410	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Διδάσκων:	Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μακροοικονομική Ι, Μακροοικονομική ΙΙ.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	» Εισαγωγικά (γενικές αρχές και έννοιες). Ανάπτυξη και Ανθρώπινη Ευημερία. Καθοδηγώντας την Ανάπτυξη: Αγορές έναντι Ελέγχων. Διατηρήσιμη Ανάπτυξη. Πληθυσμός. Ο Ρόλος της Εργασίας. Εκπαίδευση. Υγεία και Διατροφή. Κεφάλαιο και Αποταμίευση. Ξένο Κεφάλαιο και Χρέος. Εμπόριο και Εκβιομηχάνιση. «

1Ξ01	ΑΓΓΛΙΚΑ
Διδάσκων:	Γρουμπού Αλεξάνδρα, ΕΕΔΠ.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	» Ο σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές/φοιτήτριες στην Αγγλική Γλώσσα που χρησιμοποιείται στο πεδίο των Οικονομικών Επιστημών. Η διδακτική ύλη αποτελείται από κεφάλαια της Επιστήμης των Οικονομικών προερχόμενα κυρίως από εγχειρίδια Πανεπιστημιακού επιπέδου καθώς και από το διαδίκτυο και τον Αγγλικό επιστημονικό τύπο. Παράλληλα γίνεται επανάληψη των κυριότερων κεφαλαίων της γραμματικής της Αγγλικής γλώσσας. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στις γραπτές και προφορικές ασκήσεις που λαμβάνουν χώρα στην αίθουσα διδασκαλίας. Τα μαθήματα αυτά προϋποθέτουν την γνώση της Αγγλικής Γλώσσας σε ένα μεσαίο επίπεδο. Η βαθμολογία βασίζεται στο τελικό διαγώνισμα και λαμβάνεται θετικά υπόψη η τακτική παρακολούθηση και η συμμετοχή στις γραπτές και προφορικές εργασίες. Δεν δίδεται απαλλαγή από το μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας ακόμη και αν οι φοιτητές είναι κάτοχοι πτυχίου Proficiency. «

Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

ΟΙΚΟΝ 131	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ Ι
Διδάσκων:	Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	» Εισαγωγικές έννοιες της Γενικής Λογιστικής, ο Ισολογισμός των Επιχειρήσεων, η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως, Απογραφή της Περιουσίας, Λογιστική Τυποποίηση, η Διπλογραφική Μέθοδος, Καταχώρηση Λογιστικών Γεγονότων στα Λογιστικά Βιβλία, Κτήση και εκμετάλλευση παγίων στοιχείων, οι Αποσβέσεις και οι Μέθοδοι Υπολογισμού τους, κτήση και διάθεση αποθεμάτων, λογιστική των απαιτήσεων, λογιστική βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, οργανικά έσοδα και έξοδα και ανόργανα αποτελέσματα, Γενικά Παραδεκτές Λογιστικές Αρχές, τα Λογιστικά Σφάλματα και η Διόρθωσή τους, λογιστικές εγγραφές τέλους χρήσης. «

ΟΙΚΟΝ 153	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
Διδάσκων:	Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	» Σύντομη εισαγωγή στο δίκαιο: έννοια, διακρίσεις και πηγές του δικαίου. Τα πρόσωπα ως υποκείμενα του δικαίου. Αντικείμενα του δικαίου: πράγματα, έννομη σχέση και δικαίωμα. Πράξεις δικαίου: δικαιοπραξία και αδικοπραξία. Στοιχεία ιδιωτικού περιουσιακού δικαίου: εννοιολογικά στοιχεία της ενοχικής

σχέσης, γένεση, εκπλήρωση, μεταβίβαση και απόσβεση της ενοχικής σχέσης. Συμβάσεις. Εμπράγματα σχέσεις. Στοιχεία εμπορικού δικαίου: εμπορικές πράξεις και εμπορικές συμβάσεις, κτήση και απώλεια της εμπορικής ιδιότητας, εμπορικές εταιρίες, αξιόγραφα. ❖❖

ΟΙΚΟΝ 220 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ-MANATZMENT	
Διδάσκοντες:	Ευθαλία Δημαρά, Καθηγήτρια Μαγγανάρη Εμμανουέλλα
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	❖❖ Ο ρόλος του μάρκετινγκ (ΜΚΤ) στις επιδόσεις των επιχειρήσεων και οργανισμών. Η δημιουργία ικανοποίησης του πελάτη. Κερδίζοντας αγορές μέσω στρατηγικού σχεδιασμού προσανατολισμένου προς την αγορά. Η διοίκηση των πληροφοριών ΜΚΤ και η μέτρηση της ζήτησης της αγοράς. Η ανάλυση του περιβάλλοντος ΜΚΤ. Η ανάλυση των καταναλωτικών αγορών και της αγοραστικής συμπεριφοράς ατόμων Η ανάλυση των βιομηχανικών αγορών και της αγοραστικής συμπεριφοράς επιχειρήσεων και οργανισμών. Η ανάλυση των κλάδων και των ανταγωνιστών. Η τμηματοποίηση της αγοράς και η επιλογή των αγορών-στόχων. Διαφοροποίηση και τοποθέτηση. Ανάπτυξη νέων προϊόντων. Κύκλος ζωής προϊόντος Κατάστροψη στρατηγικών για την παγκόσμια αγορά. Εισαγωγή στο σχεδιασμό προγραμμάτων ΜΚΤ. Οργάνωση, υλοποίηση, αξιολόγηση και έλεγχος της προσπάθειας ΜΚΤ. ❖❖

ΟΙΚΟΝ 222 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΜΕ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ	
Διδάσκων:	Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Στατιστική Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	❖❖. ❖❖

ΟΙΚΟΝ 340 ΕΞΕΛΙΞΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ	
Διδάσκων:	Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι και ΙΙ, Οικονομική Ιστορία.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	❖❖ Γενική Εισαγωγή στην Ιστορία της Οικονομικής Ανάλυσης. Η οικονομική σκέψη στην εποχή της εμποροκρατίας. Οι Φυσιοκράτες και η απαρχή της Μακροοικονομικής Ανάλυσης. Ο Adam Smith και ο “Πλούτος των Εθνών”. Η Οικονομική Ανάλυση του Ricardo. Ο Malthus και η “Θεωρία του Πληθυσμού”. Ανασκόπηση της Κλασσικής Θεωρίας. Ο Marx και ο “Νόμος Κίνησης του Καπιταλιστικού Συστήματος”. Οι εκπρόσωποι της Οριακής Θεωρίας. Η Αυστριακή Σχολή. Ο Marshall και η Νεοκλασική Οικονομική Ανάλυση. Ο Keynes και η Νεώτερη Μακροοικονομική Θεωρία Ο Schumpeter και η “Θεωρία της Οικονομικής Ανάπτυξης”. Νεοκλασικοί και Νεοκεϋνσιανοί Οικονομολόγοι. Ο Μονεταρισμός και η Σχολή Πολιτικής Οικονομίας του Σικάγου. Ο Galbraith και “το Νέο Βιομηχανικό Κράτος”. Νεομαρξιστές και Ριζοσπάστες Οικονομολόγοι. Σύγχρονες εξελίξεις στην Οικονομική Θεωρία. ❖❖

ΟΙΚΟΝ 396 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Διδάσκων:	Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής
Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα:	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι, Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη ΙΙ.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Η οικονομική της εκπαίδευσης εμβαθύνει στην κατανόηση, του "πώς" και "γιατί" οι άνθρωποι αποφασίζουν να επενδύσουν σε εκπαίδευση, της μακροχρόνιας επίδρασης της εκπαίδευσης σε διάφορα κοινωνικά και οικονομικά αποτελέσματα, της συμπεριφοράς των οργανισμών που "παράγουν" εκπαίδευση καθώς και του τρόπου με τον οποίο ο αποτελεσματικός σχεδιασμός και εφαρμογή δημόσιων πολιτικών παρέμβασης επηρεάζει το επίπεδο εκπαίδευσης και την αποτελεσματική κατανομή των εκπαιδευτικών πόρων. Η χρήση βασικών εννοιών από την Μικροοικονομική αποτελεί το βασικό πεδίο ανάλυσης της αξιολόγησης εκπαιδευτικών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών παρέμβασης στην προσχολική ηλικία, στη χρηματοδότηση της βασικής εκπαίδευσης, στην επιλογή του αντικειμένου σπουδών στην ανώτατη εκπαίδευση και στην αναζήτηση πόρων για τη χρηματοδότηση της επένδυσης σε εκπαίδευση. Στο μάθημα της Οικονομικής της Εκπαίδευσης, αρχικά θα προσδιοριστεί το πλαίσιο στο οποίο διαμορφώνονται οι επιλογές των ατόμων για επένδυση σε εκπαίδευση και στη συνέχεια θα αναλυθούν ζητήματα που σχετίζονται με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Εν συνεχεία, θα εξεταστούν ζητήματα που άπτονται της αγοράς της προσχολικής ηλικίας και της μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τέλος, θα συζητηθούν διεθνή συγκριτικά στοιχεία, τρέχουσες εκπαιδευτικές πολιτικές και παρεμβάσεις για τις αγορές εκπαίδευσης και θα προσδιοριστούν οι ενδυνάμει επιπτώσεις τους. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον εμπειρικό έλεγχο συναφών -με το αντικείμενο του μαθήματος- οικονομικών θεωριών και θα ποσοτικοποιηθούν οι επιπτώσεις των πολιτικών παρέμβασης στο εκπαιδευτικό αποτέλεσμα. «</p>

ΟΙΚΟΝ 152 ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	
Διδάσκων:	Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής.
Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο:	Βασικές Αρχές Αστικού Δικαίου.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Εμπορικές Πράξεις και εμπορικές συμβάσεις. Έμπορος και Επιχείρηση. Εμπορικές εταιρείες, σύσταση, λύση, διαδικασίες σύμπραξης επιχειρήσεων. Ανταγωνισμός και προστασία του καταναλωτή. Συναλλαγματική. Επιταγή. Τραπεζικές εργασίες και τραπεζικές συμβάσεις. Χρηματιστήριο. «</p>

ΟΙΚΟΝ 441 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	
Διδάσκων:	Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής
Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα:	Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Τεχνολογία και Τεχνική Αλλαγή. Πρότυπα Τεχνικής Αλλαγής. Αποφάσεις για Επενδύσεις σε Νέες Τεχνολογίες. Η αβεβαιότητα στη διαδικασία της Τεχνολογικής Μεταβολής. Αγορές για Τεχνολογία: Γνώση, Καινοτομία και Διάχυση. Τεχνολογική Μεταβολή, Παραγωγικότητα και Οικονομική Πολιτική. Χρηματοδότηση και Τεχνολογική Μεταβολή. Τεχνολογική Μεταβολή, Επιχειρηματική Απόδοση και Απασχόληση. «</p>

ΟΙΚΟΝ 465		ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	
Διδάσκων:	Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής		
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.		
Εξάμηνο:	Χειμερινό.		
Περιεχόμενο:	<p>►►. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα, Ειδικά θέματα ζήτησης αγροτικών προϊόντων, Θεωρία παραγωγής και κόστους στον αγροτικό τομέα, Θεωρητικά υποδείγματα προσδιορισμού τιμών και ποσοτήτων ισορροπίας στον αγροτικό τομέα, Η αναγκαιότητα της αγροτικής πολιτικής, Μορφές κρατικής παρέμβασης στον αγροτικό τομέα, Η Κοινή Αγροτική Πολιτική, Η Αναθεώρηση της ΚΑΠ 2003-2004, Μειονεκτικές περιοχές και κρίση της υπαίθρου, Η έννοια ‘Ανάπτυξη της Υπαίθρου’ και το περιεχόμενό της, Θεωρητικές προσεγγίσεις και καταβολές, Ορισμοί του όρου ‘ύπαιθρος’, Αιτιολόγηση αναπτυξιακών παρεμβάσεων στην οικονομία της υπαίθρου – Η ολοκληρωμένη αναπτυξιακή προσέγγιση, Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της οικονομίας της υπαίθρου, Ο ρόλος του δημόσιου τομέα στην ανάπτυξη της υπαίθρου, Ο ρόλος του περιβάλλοντος στην ανάπτυξη της υπαίθρου, Η εξέλιξη της πολιτικής ανάπτυξης της υπαίθρου στην Ε.Ε., την Ευρώπη και την Ελλάδα, Προοπτικές και κατευθύνσεις της πολιτικής ανάπτυξης της υπαίθρου◄◄</p>		

ΟΙΚΟΝ 393		ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	
Διδάσκων:	Κουνετάς Κωνσταντίνος, Λέκτορας		
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μικροοικονομική Ι, Μικροοικονομική ΙΙ		
Εξάμηνο:	Χειμερινό.		
Περιεχόμενο:	<p>◄◄ Η ενέργεια και οι διαφορετικές πηγές της, αποτελούν ένα κρίσιμο παράγοντα για την οικονομική ανάπτυξη. Το συγκεκριμένο μάθημα εξετάζει τις βασικές πηγές ενέργειας όπως το πετρέλαιο, ο άνθρακας καθώς και το φυσικό αέριο και προσπαθεί να κατανοήσει τον ρόλο τους στην οικονομία. Επίσης, παρουσιάζεται με αναλυτικό τρόπο η σχέση μεταξύ των διαφορετικών πηγών ενέργειας και της οικονομίας συσχετίζοντας τις μάλιστα με την πλευρά του περιβάλλοντος αναλύοντας θέματα όπως η ενεργειακή παραγωγή και κατανάλωση, η διάρθρωση των αγορών ενέργειας η τιμολόγηση και φορολόγηση των διαφορετικών πηγών καθώς και ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος από την χρήση τους. Τέλος, εξετάζονται ζητήματα όπως η ενεργειακή αποτελεσματικότητα και η ενεργειακή ασφάλεια ενώ μελετώνται πολιτικές που συνδέονται με τα παραπάνω θέματα ενώ γίνεται μια πρώτη εισαγωγή στα οικονομικά της κλιματικής αλλαγής. ◄◄</p>		

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

ΟΙΚΟΝ 102		ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΙΙ	
Διδάσκοντες:	Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής, Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής.		
Ενδεικτικό Προσπαιτούμενο:	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι.		

Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	» Η Επιστήμη της Μακροοικονομικής. Τα Στατιστικά Δεδομένα της Μακροοικονομικής. Εθνικό Εισόδημα: από που προέρχεται και που πηγαίνει, Οικονομική Μεγέθυνση. Χρήμα και Πληθωρισμός. Η Ανοικτή Οικονομία. «

ΟΙΚΟΝ 112	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ II
Διδάσκοντες:	Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής Κουνετάς Κωνσταντίνος, Λέκτορας.
Ενδεικτικό Προσπαιτούμενο:	Μαθηματικά για Οικονομολόγους I.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	» Συναρτήσεις πολλών μεταβλητών (όρια, συνέχεια, μερικές παράγωγοι, διαφορικά, ακρότατα, ακρότατα με μέθοδο πολλαπλασιαστή Lagrange). Εισαγωγή στις Διαφορικές Εξισώσεις (γραμμικές πρώτης τάξης, γραμμικές δεύτερης τάξης με σταθερούς συντελεστές, μη-γραμμικές). Εισαγωγή στην Γραμμική Άλγεβρα (πράξεις με ορίζουσες και πίνακες, συστήματα εξισώσεων). Εφαρμογές στην Οικονομική. «

ΟΙΚΟΝ 122	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ II
Διδάσκων:	Πολυμένης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής.
Ενδεικτικό Προσπαιτούμενο:	Στατιστική I.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	» Εκτιμητική με μεγάλα δείγματα. Δειγματοληπτικές κατανομές. Μέσοι, διαφορά μέσων, ποσοστά, διαφορά ποσοστών. Διαστήματα εμπιστοσύνης. Στατιστικοί έλεγχοι υποθέσεων με μεγάλα δείγματα: μέσοι, διαφορά μέσων, ποσοστά, διαφορά ποσοστών. Στατιστικοί έλεγχοι με μικρά δείγματα. Η κατανομή t. Στατιστικός έλεγχος της διακύμανσης του πληθυσμού: η κατανομή χ^2 . Σύγκριση δυο διακυμάνσεων: η κατανομή F. Εισαγωγή στην απλή και πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση. Η μέθοδος των ελαχίστων τετραγώνων. Κατασκευή γραμμικών υποδειγμάτων. Στοιχεία χρονοσειρών. «

ΟΙΚΟΝ 202	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ II
Διδάσκων:	Νταούλη Ιωάννα, Καθηγήτρια Ντεμούσης Μιχαήλ, Καθηγητής.
Ενδεικτικό Προσπαιτούμενο:	Μικροοικονομική I.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	» Θεωρία μονοπωλίου: βραχυχρόνια και μακροχρόνια ισορροπία, σύγκριση με πλήρη ανταγωνισμό, διαφοροποίηση τιμών. Θεωρία μονοπωλιακού ανταγωνισμού: διαφοροποίηση προϊόντος, βραχυχρόνια και μακροχρόνια ισορροπία, διαφήμιση. Θεωρία ολιγοπωλίου: αίτια δημιουργίας, υποδείγματα Cournot και Bertrand, το μοντέλο της κυρίαρχης επιχείρησης, το υπόδειγμα του Sweezy, συνένωση και καρτέλ. Θεωρία Παιγνίων. Τιμές και απασχόληση παραγωγικών συντελεστών στον πλήρη ανταγωνισμό. Τιμές και απασχόληση παραγωγικών συντελεστών στον ατελή ανταγωνισμό. Ανάλυση γενικής ισορροπίας και κατανομή των πόρων. Αποτελεσματικότητα στην ανταλλαγή, στη χρήση εισροών και στην υποκατάσταση. Το κουτί του Edgeworth, καμπύλη σύμβασης, η καμπύλη μετασχηματισμού του προϊόντος, ο οριακός λόγος μετασχηματισμού του προϊόντος. Οικονομική της ευημερίας και πολιτική οικονομία. Πλήρης ανταγωνισμός και οικονομική αποτελεσματικότητα.

Δημόσια αγαθά, εξωτερικές οικονομίες και ο ρόλος του κράτους. Η άριστη ποσότητα ενός δημόσιου αγαθού, η παροχή των δημόσιων αγαθών, η περίπτωση της μόλυνσης του περιβάλλοντος, η περίπτωση της δημόσιας εκπαίδευσης, ιδιοκτησιακά δικαιώματα και το θεώρημα του Coase, κρατική παρέμβαση. ❖

ΟΙΚΟΝ 204	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΙ
Διδάσκων:	Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια.
Ενδεικτικό Προσπαιτούμενο:	Μακροοικονομική Ι.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	<p>❖ Κατανάλωση: Απλή θεωρία κατανάλωσης, πλούτος & διαχρονικό εισόδημα, διαχρονική επιλογή & υπόδειγμα Fisher, υπόδειγμα κύκλου ζωής, υπόδειγμα μόνιμου εισοδήματος, αποτελέσματα Kuznets, βραχυχρόνια και μακροχρόνια μέση ροπή προς κατανάλωση. Επένδυση: διττός ρόλος επένδυσης, συνολική επένδυση, επενδύσεις παγίου κεφαλαίου & επενδύσεις σε αποθέματα, προσδοκίες και επίδραση αβεβαιότητας, υπόδειγμα παρούσας αξίας, υπόδειγμα οριακής αποδοτικότητας της επένδυσης, υπόδειγμα επιταχυντή, νεοκλασικό υπόδειγμα επένδυσης, υπόδειγμα Tobin's-Q. Ανοικτή οικονομία: βαθμός ανοικτότητας, εθνικός διαχρονικός εισοδηματικός περιορισμός, συνάρτηση εμπορικού ισοζυγίου, υποτίμηση & εμπορικό ισοζύγιο, συνθήκη Marshall-Lerner & Καμπύλη J, επιτόκια & συναλλαγματικές ισοτιμίες, ισοτιμία αγοραστικών δυνάμεων, προσδιοριστικοί παράγοντες διεθνών ροών κεφαλαίου, ισορροπία στην ανοικτή οικονομία και ανάλυση επιπτώσεων οικονομικής πολιτικής & εξωγενών γεγονότων, διεθνής αλληλεξάρτηση, επιλογή μεταξύ συστημάτων συναλλαγματικών ισοτιμιών. Μεγέθυνση: συσσώρευση φυσικού κεφαλαίου και αποταμίευση, πληθυσμός και μεγέθυνση, ανθρώπινο κεφάλαιο, μορφές ανθρώπινου κεφαλαίου και μεγέθυνση, αλληλεπιδράσεις ανθρώπινου κεφαλαίου και κατά κεφαλή εισοδήματος, ισορροπία σταθερής κατάστασης, θεωρία 'απόλυτης' και 'σχετικής' σύγκλισης κατά κεφαλή εισοδημάτων, 'χρυσός κανόνας' συσσώρευσης, παραγωγικότητα & τεχνολογία, σχέση μεταξύ δημιουργίας τεχνολογικής προόδου και ρυθμού μεγέθυνσης, τεχνολογία και συνολική προσφορά & ζήτηση, τεχνολογία και 'φυσιολογικό' ποσοστό ανεργίας. ❖</p>

ΟΙΚΟΝ 312	ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Διδάσκων:	: Ντεμούσης Μιχαήλ, Καθηγητής.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	<p>❖ Εισαγωγικά. Πολιτική Οικονομία. Αναδιανομή του εισοδήματος: εννοιολογικά θέματα. Φορολογία και διανομή εισοδήματος. Φορολογία και αποτελεσματικότητα. Αποτελεσματική και δίκαιη φορολογία. Φορολογία προσωπικού εισοδήματος και συμπεριφορά. Ο φόρος ανωνύμων εταιρειών. Φόροι επί της κατανάλωσης και του πλούτου. Χρηματοδότηση μέσω ελλείμματος. Δημόσια αγαθά. Εξωτερικές οικονομικές επιπτώσεις. Κοινωνική ασφάλεια. ❖</p>

ΟΙΚΟΝ 350	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
Διδάσκων:	Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής
Ενδεικτικό Προσπαιτούμενο:	Μακροοικονομική ΙΙ.

Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	»» Εισαγωγικές Έννοιες, Η Αποτυχία της Αγοράς: Μικροοικονομικές Διαστάσεις, Η Αποτυχία της Αγοράς: Μακροοικονομικές Διαστάσεις, Η Δεοντολογική Θεωρία της Οικονομικής Πολιτικής, Η Αποτυχία της Κυβέρνησης: Θετικισμός και Οικονομική Πολιτική, Το Πλαίσιο της Μακροοικονομικής Ανάλυσης σε μια Ανοικτή Οικονομία, Μακροοικονομικοί Στόχοι και Νομισματική Πολιτική, Μακροοικονομικοί Στόχοι και Δημοσιονομική Πολιτική, Πολιτικές Τιμών και Εισοδημάτων, Πολιτικές Ισοζυγίου Πληρωμών, Το Υπόδειγμα NAIRU: Μακροοικονομική σε Συνθήκες Ατελούς Ανταγωνισμού, Το Υπόδειγμα NAIRU στην Ανοικτή Οικονομία, Οι Επιπτώσεις της Αύξησης των Τιμών των Πρώτων Υλών, Ο Καθορισμός των Μισθών σε Ατελώς Ανταγωνιστικές Αγορές Εργασίας, Το Πρόβλημα της Υστέρησης. Σταθεροποιητική Πολιτική – Η Ελληνική Εμπειρία. ««

ΟΙΚΟΝ 401	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
Διδάσκων:	Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	»» Εισαγωγικές Έννοιες και Βασικά Ερωτήματα της Οικονομικής της Βιομηχανικής Οργάνωσης. Θεωρητικές Προσεγγίσεις της Επιχείρησης. Παίγνια και Στρατηγική. Μονοπώλιο και Ρύθμιση. Πλήρης Ανταγωνισμός και Ανταγωνισμός Ολιγοπωλίου. Υποδείγματα Ολιγοπωλίου, Cournot v. Bertrand. Συγκριτική Στατική Ανάλυση. Συμπαιγνία. Διάρθρωση, Συγκέντρωση και Δύναμη αγοράς. Στρατηγικές τιμών. Κάθετες Σχέσεις. Διαφοροποίηση Προϊόντος. Διαφήμιση. Δυναμική κλάδων, εμπόδια εισόδου και στρατηγική συμπεριφορά. Απόδοση, Ανάπτυξη και Επιβίωση. Δίκτυα, Πρότυπα και Ποιότητα. ««

ΟΙΚΟΝ 420	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Διδάσκων:	Νταούλη Ιωάννα, Καθηγήτρια.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μικροοικονομική ΙΙ, Μακροοικονομική ΙΙ.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	»» Εισαγωγικές έννοιες. Προσφορά Εργασίας. Ζήτηση Εργασίας. Ισορροπία στην Αγορά Εργασίας – Προσδιορισμός Μισθού και Απασχόλησης. Επένδυση σε Ανθρώπινο Κεφάλαιο. Μετανάστευση. Επαγγελματική Κινητικότητα της Εργασίας. Εργατικές Ενώσεις. Συλλογικές Διαπραγματεύσεις και Μισθοί. Επιδράσεις Εργατικών Ενώσεων στην Αγορά Εργασίας. Διακρίσεις στην Αγορά Εργασίας. Μισθολογικές Διαφορές. Ανεργία. Διανομή του Εισοδήματος. ««

Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

ΟΙΚΟΝ 210	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
Διδάσκων:	Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	»» Τα χαρακτηριστικά της Ελληνικής οικονομίας. Διαχρονική συμπεριφορά οικονομικών μεγεθών. Πολιτικές. ««

1Ε02	ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ
Διδάσκων:	Γρουμπού Αλεξάνδρα, ΕΕΔΙΠ.
Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα:	Ξένη Γλώσσα -Αγγλικά
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Το μάθημα αυτό χωρίζεται σε δύο μέρη. Ο σκοπός του πρώτου μέρους του μαθήματος είναι να φέρει τους φοιτητές πιο κοντά σε κείμενα προχωρημένου επιπέδου των Οικονομικών Επιστημών. Τα κείμενα που επιλέγονται αφορούν περισσότερο την Μακροοικονομία και προέρχονται από διδακτικά βιβλία πανεπιστημιακού επιπέδου. Επίσης οι φοιτητές παρακολουθούν επιλεγμένα βιντεοσκοπημένα μαθήματα Οικονομικών (διάρκειας 45 περίπου λεπτών) στην Αγγλική γλώσσα και εξασκούνται στο να κρατούν σημειώσεις οι οποίες και συμπεριλαμβάνονται στην εξεταστέα ύλη. Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος, διδάσκεται η συγγραφή ακαδημαϊκών εργασιών και αναλύεται η δομή και η χρήση της Ακαδημαϊκής Αγγλικής Γλώσσας των Οικονομικών Επιστημών. Λαμβάνεται θετικά υπόψη η τακτική παρακολούθηση και η συμμετοχή στις γραπτές και προφορικές εργασίες. Όσοι φοιτητές εκπονήσουν γραπτή εργασία βασισμένη στα όσα διδάχθηκαν κατά την διάρκεια των μαθημάτων απαλλάσσονται από την τελική εξέταση. Το θέμα εργασίας θα είναι σύμφωνο με τα δικά τους ενδιαφέροντα στο πεδίο των σπουδών τους. Η εργασία μπορεί να είναι ατομική ή ομαδική. ◀◀</p>

ΟΙΚΟΝ 132	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΙΙ
Διδάσκων:	Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής.
Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο:	Λογιστική Ι.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Εξέταση Ειδικών λογιστικών θεμάτων: κτήση και εκμετάλλευση στοιχείων παγίου ενεργητικού, απομάκρυνση και αποτίμηση παγίων στοιχείων, λογιστική των κεφαλαιοποιημένων εξόδων και των συμμετοχών, μέθοδοι αποτιμήσεως αποθεμάτων, λογιστική χρεογράφων, λογιστική αμοιβών προσωπικού και τρίτων, λογιστική γραμματίων εισπρακτέων, αξιοποίηση και είσπραξη απαιτήσεων, αποτίμηση απαιτήσεων, λογιστική χρεογράφων και διαθεσίμων, λογιστική βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, σχηματισμός προβλέψεων, λογιστική καθαρής θέσης, λογαριασμοί τάξεως, λογιστική φόρου προστιθέμενης αξίας, λογιστική ξένου νομίσματος. ◀◀</p>

ΟΙΚΟΝ 151	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
Διδάσκων:	Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	<p>» Ιστορική εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Διερεύνηση. Θεσμική Διάρθρωση και θεσμικά όργανα. Έκδοση κοινοτικών πράξεων. Ευρωπαϊκή ιθαγένεια. Αυτονομία και πηγές κοινοτικού δικαίου. Ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά και συναφείς πολιτικές. Το δημοσιονομικό σύστημα. Κοινοτικός προϋπολογισμός. Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση. Ατζέντα Λισσαβόνας και προοπτικές. ◀◀</p>

ΟΙΚΟΝ 241	ΘΕΜΑΤΑ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
Διδάσκων:	Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Επίκουρος Καθηγητής Δασκάλου Βικτωρία, ΕΕΔΙΠ

Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Εισαγωγή στους Η/Υ και Εφαρμογές
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	» Η έννοια της "νέας οικονομίας". Εργαλεία και τεχνικές της πληροφοριακής οικονομίας, ηλεκτρονικό εμπόριο. Πλειστηριακές αγορές. Τα οικονομικά των πληροφοριακών αγαθών. Τεχνολογίες διαδικτύου. Ασφαλείς συναλλαγές στο διαδίκτυο. Αγορές διαδικτύου. Περιεχόμενο παραγόμενο από χρήστες (UGC) και η επίδραση τους στις τιμές προϊόντων. Κοινωνικά δίκτυα. Μηχανισμοί αυτοματοποίησης συναλλαγών μέσω Διαδικτύου. «

ΟΙΚΟΝ 332	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
Διδάσκων:	Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μικροοικονομική Ι, Μακροοικονομική Ι, Στατιστική Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	Περιεχόμενο: » Η ύλη του μαθήματος ουσιαστικά αποτελεί μία εκτεταμένη εισαγωγή στις βασικές έννοιες της σύγχρονης Χρηματοοικονομικής. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η εξοικείωση με την λειτουργία των χρηματαγορών, την αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων, την ανάλυση του χρηματοοικονομικού κινδύνου και τις σύγχρονες θεωρίες χαρτοφυλακίου. Πιο συγκεκριμένα θα συζητηθούν τα παρακάτω: Μικροοικονομική Θεώρηση της Συμπεριφοράς Επενδυτή, Σχέση Αναμενόμενης Απόδοσης και Κινδύνου, Δόμηση Χαρτοφυλακίου, Υποδείγματα Αποτίμησης Περιουσιακών Στοιχείων: Το Υπόδειγμα της Αγοράς (CAPM), Το Υπόδειγμα Αντισταθμιστικής Αποτίμησης Περιουσιακών Στοιχείων (APT), Η Υπόθεση της Αποτελεσματικότητας της Κεφαλαιαγοράς. «

ΟΙΚΟΝ 361	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Διδάσκων:	Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	» Περιφερειακή Οικονομική Θεωρία: Εισαγωγή-Έννοια και τύποι των περιφερειών. Περιφερειακό εισόδημα και προσδιορισμός της απασχόλησης, Υπόδειγμα εξαγωγικής βάσης, Κεϋνσιανό υπόδειγμα, Περιφερειακός πολλαπλασιαστής, Εφαρμογές περιφερειακών πολλαπλασιαστών, Οικονομικά περιφερειακά υποδείγματα. Περιφερειακά Υποδείγματα Εισροών-Εκροών, Η μέθοδος εισροών-εκροών, Πολλαπλασιαστές προϊόντος και εισοδήματος, Εφαρμογές εισροών-εκροών. Νεοκλασικά Υποδείγματα Ανισοτήτων Περιφερειακής Ανάπτυξης. Υποδείγματα Περιφερειακής Ανάπτυξης Εξαγωγικού Προσανατολισμού. Διαπεριφερειακή Μετανάστευση, Κλασικό υπόδειγμα μετανάστευσης εργατικού δυναμικού, Εναλλακτικά υποδείγματα μετανάστευσης, Οικονομικές επιπτώσεις μετανάστευσης. Ποσοτικές Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης: Τα Περιφερειακά Δεδομένα. Διάφοροι τύποι περιφερειακών δεδομένων, Οργάνωση περιφερειακών δεδομένων, Ανεύρεση περιφερειακών δεδομένων, Παρουσίαση περιφερειακών δεδομένων. Περιγραφική Ανάλυση Περιφερειακών Δεδομένων, Μέτρα κεντρικής τάσης, Μέτρα διασποράς άκρων, Μέτρα συνολικής διασποράς. Περιφερειακή Συγκέντρωση, Συμμετοχή, Ειδίκευση Αλληλεξάρτηση, Συντελεστές συγκέντρωσης (Gini, Gini-

Hirschman, Theil, Williamson, R), Καμπύλη Lorenz. Συντελεστές συμμετοχής (εκφράσεις Location Quotient), Συντελεστής συμμετοχής και υποδείγματα εξαγωγικής βάσης και εξαγωγικού προσανατολισμού, Συντελεστής ειδίκευσης, Συντελεστής χωροταξικής αλληλεξάρτησης. Ανάλυση Απόκλισης-Συμμετοχής. Περιφερειακά Δημογραφικά Υποδείγματα. Εργαστήριο Ποσοτικών Μεθόδων με Χρήση Εκπαιδευτικού Λογισμικού. ❖❖

ΟΙΚΟΝ 230	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
Διδάσκων:	Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής.
Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα:	Οικονομική Ιστορία
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	❖❖.Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεοελληνικής Κοινωνίας. Μηχανισμοί της αγροτικής οικονομίας στη Τουρκοκρατία . Η ανάπτυξη του εμπορίου και της ναυτιλίας κατά την τελευταία περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας. Τα οικονομικά προβλήματα του νέου ελληνικού κράτους. Το ζήτημα των εθνικών γαιών. Η κίνηση του εμπορίου και οι πρώτες απόπειρες εκβιομηχάνισης. Η διανομή της εθνικής γης και η ανάπτυξη των εμπορευματικών φυτειών. Η προσάρτηση της Θεσσαλίας και η μεγάλη ιδιοκτησία. Κράτος και οικονομική πολιτική στον 19ο αιώνα. Η κρίση της κορινθιακής σταφίδας και η πτώχευση του νεοελληνικού κράτους. Η ανάπτυξη των νέων βιομηχανικών κέντρων και του εργατικού κινήματος – Οικονομία και κοινωνία στη διάρκεια του μεσοπολέμου – Η έλευση των προσφύγων και οι συνέπειές της - Η αγροτική μεταρρύθμιση και η διανομή της γης στους ακτήμονες – Χαρακτηριστικά της βιομηχανικής ανάπτυξης του μεσοπολέμου - Οικονομία, Κράτος και Οικονομική Πολιτική στη μεταπολεμική περίοδο – Οι κατευθυντήριες γραμμές, οι συνέπειες, το μεταπολεμικό μοντέλο ανάπτυξης – Ελληνική οικονομία και κοινωνία και η ευρωπαϊκή πρόκληση❖❖

ΟΙΚΟΝ 424	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΑΣΕΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
Διδάσκων:	Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Επίκουρος Καθηγητής Δασκάλου Βικτωρία, ΕΕΔΙΠ
Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα:	Εισαγωγή στους Η/Υ & Εφαρμογές.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	❖❖ Σκοπός ενός Συστήματος Βάσης Δεδομένων, αρχιτεκτονική ενός Συστήματος Βάσης Δεδομένων, μοντέλα δεδομένων, γλώσσες ερωτημάτων και συναλλαγές, χρήστες Βάσης Δεδομένων. Μοντέλο οντοτήτων-συσχετίσεων: βασικές έννοιες, οντότητες, συσχετίσεις, χαρακτηριστικά, κλειδιά, απεικονίσεις, διαγράμματα, «αδύναμες» οντότητες, επεκτάσεις μοντέλου οντοτήτων-συσχετίσεων, μετατροπή σε πίνακες, παραδείγματα. Η γλώσσα SQL: Γενικές αρχές, βασική μορφή, joins, εμφωλιασμός ερωτημάτων, αθροιστικές συναρτήσεις, ενημέρωση Βάσης Δεδομένων, περιορισμοί αναφοράς, κλειδιά, triggers, cursors, συναλλαγές σε SQL. Σχεσιακό μοντέλο: Σχέσεις, πίνακες, χαρακτηριστικά, σχήμα, σχεσιακή άλγεβρα (τελεστές, πράξεις), σχεσιακός λογισμός (μαθηματική λογική). Σχεσιακή σχεδίαση: Περιορισμοί ακεραιότητας, συναρτησιακές εξαρτήσεις, αποσύνθεση, κανονικοποίηση και κανονικές μορφές. ❖❖

ΟΙΚΟΝ 351	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
------------------	--------------------------

Διδάσκων:	Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Εισαγωγή στους Η/Υ & Εφαρμογές, Στατιστική Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	»» Εισαγωγή στη φιλοσοφία της ανάλυσης δεδομένων - Διαχείριση δεδομένων, πηγές δεδομένων, δείγμα, μέτρηση και φύση των μεταβλητών, δεδομένα από έρευνες πεδίου, κωδικοποίηση, εισαγωγή δεδομένων σε Η/Υ και έλεγχος, ακραίες τιμές, ελλείπουσες τιμές - Μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων και εφαρμογές τους στην οικονομική επιστήμη - Διάκριση (σύμπτυξη, ομαδοποίηση, αλληλεπίδραση) των μεθόδων ανάλυσης δεδομένων – Μονομεταβλητές και διμεταβλητές στατιστικές διαδικασίες - Πίνακες Συνάφειας – Συσχέτιση - Στατιστικοί έλεγχοι - Ανάλυση διακύμανσης, Μη παραμετρικοί έλεγχοι - Επισκόπηση του SPSS και χρήση του στην ανάλυση δεδομένων»»

ΟΙΚΟΝ 352 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	
Διδάσκων:	Κουνετάς Κωνσταντίνος, Λέκτορας.
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μαθηματικά για Οικονομολόγους Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	»» Εισαγωγή στην Επιχειρησιακή Έρευνα. Διακεκριμένες και Στοχαστικές Μέθοδοι στην Επιχειρησιακή Έρευνα. Βασικές έννοιες Γραμμικού Προγραμματισμού (Γ.Π.). Μορφοποίηση προβλημάτων σε προβλήματα Γ.Π. Γραφική επίλυση προβλημάτων Γ.Π. Το γενικό πρότυπο του Γ.Π. Ερμηνεία και Μαθηματική διατύπωση. Εφαρμογές του Γ.Π. σε γνωστά προβλήματα Επιχειρησιακής Έρευνας. Η μέθοδος SIMPLEX, τυπική μορφή, αλγόριθμος. Επίλυση προβλημάτων με την μέθοδο SIMPLEX, διερεύνηση. Η μέθοδος M και η μέθοδος ΔΥΟ ΦΑΣΕΩΝ. Δυϊκή θεωρία, ιδιότητες δυϊκών προβλημάτων και η δυϊκή μέθοδος SIMPLEX. Ανάλυση ευαισθησίας. Ειδικές περιπτώσεις προβλημάτων Γ.Π., το πρόβλημα της Μεταφοράς. »»

ΟΙΚΟΝ 394 ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	
Διδάσκων:	Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	»» Ιστορική εξέλιξη των βασικών θεσμών των εργασιακών σχέσεων. Τα μέρη στο πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων. Συνδικαλισμός & συνδικαλιστικές οργανώσεις. Συλλογική διαπραγμάτευση & συλλογική σύμβαση εργασίας. Συλλογικές διαφορές & απεργία. Συμμετοχικές διαδικασίες στην επιχείρηση. Σύμβαση εργασίας & δικαιώματα εργαζομένων/εργοδοτών. Αναδιοργάνωση επιχειρήσεων & δικαιώματα εργαζομένων. »»

ΟΙΚΟΝ 421 ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ	
Διδάσκων:	Βενέτης Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής.
Ενδεικτικό Προσπαιτούμενο:	Οικονομετρία.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	»» Εισαγωγικά. Το απλό υπόδειγμα παλινδρόμησης. Το πολλαπλό υπόδειγμα παλινδρόμησης. Το πολλαπλό υπόδειγμα παλινδρόμησης: έλεγχος υποθέσεων και εξαγωγή συμπερασμάτων. Το πολλαπλό υπόδειγμα παλινδρόμησης: ανάλυση πρόβλεψης και καταλοίπων. Το πολλαπλό υπόδειγμα παλινδρόμησης: δυαδικές μεταβλητές (binary variables). Ετεροσκεδαστικότητα. Εξειδίκευση υποδείματος και

προβλήματα εμπειρικών δεδομένων. Υποδείγματα παλινδρόμησης με στοιχεία χρονολογικών σειρών (time-series). Υποδείγματα παλινδρόμησης με χρονικώς επαναλαμβανόμενα διαστρωματικά στοιχεία (panel data). Μέθοδος βοηθητικών μεταβλητών. Υποδείγματα περιορισμένων εξαρτημένων μεταβλητών (limited dependent variables models). Κάνοντας έρευνα στην οικονομική επιστήμη: Μεθοδολογία, εκτίμηση και παρουσίαση αποτελεσμάτων. ❧

ΟΙΚΟΝ 330	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
Διδάσκων:	Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής
Ενδεικτικά Προσπαιτούμενα:	Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.
Εξάμηνο:	Εαρινό.
Περιεχόμενο:	❧ Χρονική αξία του χρήματος. Το υπόδειγμα επένδυσης κατανάλωσης του Fisher και οι προκύπτουσες από αυτό μέθοδοι αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων - μέθοδοι προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Καθαρή παρούσα αξία και εσωτερικός συντελεστής απόδοσης: αμοιβαίως αποκλειόμενα επενδυτικά σχέδια, αμοιβαίως εξαρτημένα επενδυτικά σχέδια, το πρόβλημα του κύκλου αντικατάστασης. Ο τροποποιημένος εσωτερικός συντελεστής απόδοσης. Ανάλυση νεκρού σημείου και ανάλυση ευαισθησίας. Ατέλειες στην αγορά κεφαλαίων – στενότητα κεφαλαίων και ο λόγος ωφελειών- κόστους. Κίνδυνος και αξιολόγηση επενδύσεων. Οικονομική και κοινωνική αξιολόγηση επενδύσεων. ❧

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

ΙΠΔ202	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ- Κοινωνιολογική Θεωρία
Διδάσκων:	Καμαριανός Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	❧.Εισαγωγή και αρχική εξοικείωση των φοιτητών/τριών με βασικές έννοιες της κοινωνιολογικής ανάλυσης και της κοινωνιολογικής θεωρίας. Παρουσίαση και ευαισθητοποίηση των φοιτητών/τριών στη συστηματική μελέτη της κοινωνικής συμπεριφοράς, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο, των διαδικασιών συγκρότησης και μεταβολής της κοινωνικής δομής, της υιοθέτησης και διαφοροποίησης των πολιτισμικών πρακτικών. Επικέντρωση πάνω στην ανάλυση των κοινωνικών φαινομένων❧

Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

42322	ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Διδάσκων:	Καραλής Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής.
Εξάμηνο:	Χειμερινό.
Περιεχόμενο:	❧ Ανάλυση των σύγχρονων θεωρητικών προσεγγίσεων για τη δια βίου μάθηση και εκπαίδευση. Ο διάλογος που αναπτύσσεται για την ανάγκη προώθησης της δια βίου μάθησης φέρνει στο επίκεντρο τον εκπαιδευτικό θεσμό στο σύνολό του και αναδεικνύει προβληματισμούς και ζητήματα που συνδέονται άμεσα με την εξέλιξη του θεσμού στις σύγχρονες

κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις διαδικασίες, τις προϋποθέσεις και τους όρους συγκρότησης του εκπαιδευτικού συνεχούς, καθώς επίσης και στη σχέση και αλληλεξάρτηση των διαφόρων μορφών και τύπων εκπαίδευσης. Επίσης, εξετάζονται όψεις του εκπαιδευτικού συνεχούς, δηλαδή μορφές και τύποι εκπαιδευτικών προγραμμάτων και παρεμβάσεων, αλλά και η λειτουργία οργανισμών που συνδέονται άμεσα με τη δια βίου μάθηση και εκπαίδευση. ❖❖

42790

**ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ**

Διδάσκων:

Καραλής Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής.

Εξάμηνο:

Εαρινό.

Περιεχόμενο:

❖❖ Ανάλυση των ζητημάτων που συνδέονται με τις οργανωμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες, οι οποίες αναπτύσσονται εκτός του ιεραρχικά δομημένου και χρονικά διαβαθμισμένου εκπαιδευτικού συστήματος. Στα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων, ένα σύστημα αλληλοεξαρτώμενων παραγόντων και συντελεστών (όπως για παράδειγμα: οι εκπαιδευτές, οι εκπαιδευόμενοι, ο χώρος, ο χρόνος, τα εποπτικά μέσα, το αναλυτικό περιεχόμενο) συμβάλλουν στην έναρξη, την εξέλιξη και την ολοκλήρωση των προγραμμάτων. Στο μάθημα εξετάζονται αυτοί οι παράγοντες και συντελεστές, καθώς επίσης και οι τυπολογίες και τα μοντέλα σχεδιασμού και αξιολόγησης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων. Μέθοδος διδασκαλίας: Διαλέξεις του διδάσκοντος και εκπόνηση εργασιών από τους/τις φοιτητές/τριες. Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση των φοιτητριών/ών πραγματοποιείται με βάση την επίδοση στην τελική εξέταση. ❖❖

Χρήσιμα Τηλέφωνα

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Πρόεδρος: Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια	969 963
Αναπληρωτής Πρόεδρος: Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής	996 268
Γραμματέας: Δαύρη Μαρία	969 960
Γραμματεία:	
Φερτάκη Θεοδώρα	996 270
Μακρή Παναγιώτα	969 983
Fax Γραμματείας:	997 622

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Διευθυντής Μεταπτυχιακού Προγράμματος: Βενέτης Ιωάννης	969 964
Γραφείο Υποψήφιων Διδασκτόρων	969 959
Fax Κτιρίου Π.Μ.Σ.	969 991

Εργαστήριο Η/Υ: Ρούσσος Αλέξανδρος	969 835
Αναγνωστήριο: Γούδη Ισμήνη	969 977

Μέλη ΔΕΠ (με αλφαβητική σειρά)

Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής	969 965
Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής	969 964
Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής	969 843
Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια	969 963
Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια	996 271
Κουνετάς Κωνσταντίνος, Λέκτορας	969959
Νταούλη Ιωάννα, Καθηγήτρια	969 967
Ντεμούσης Μιχαήλ, Καθηγητής	969 844
Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής	996 268
Πολυμένης, Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής	996 266

Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής	969 958
Σύψας, Παναγιώτης, Ομότιμος Καθηγητής	996 131
Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Επίκουρος Καθηγητής	969 845
Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής	969 987
Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής	969 831
Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής	969 986

Πρυτανεία

Πρύτανης

Κυριαζοπούλου Βενετσάνα, Καθηγήτρια 2610 991822/1040/6605/6606

Αντιπρυτάνεις

1. Έρευνας και Ανάπτυξης	2610 991822/1040/6605/6606
2. Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης	2610 991822/1040/6605/6606
3. Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού	2610 991822/1040/6605/6606

Γραμματεία 2610991822/1040/6605/6606

Fax: 2610991711 **E-mail:** rectorate@upatras.gr

Κεντρικές Υπηρεσίες

Διεύθυνση Εκπαίδευσης & Έρευνας

Διευθύντρια:	2610 997950
Τμήμα Σπουδών	2610 969043
Τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών & Έρευνας	2610 996649
Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων	2610 969045/969047
Fax:	2610 996665

Διεύθυνση Φοιτητικής Μέριμνας

Διευθυντής:	2610 997970
• Τμήμα Σίτισης	2610 997969
• Τμήμα Πρόνοιας & Εκδηλώσεων (Στέγαση Φοιτητών, Πολιτιστικά)	2610 997968
• Τμήμα Υγειονομικής Περίθαλψης (Κέντρο Στήριξης Φοιτητών)	2610 996151

Fax: 2610 996187

Κεντρική Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης

<http://www.lis.upatras.gr>

Διευθυντής:	2610 969610
Fax:	2610 969673
Τμήμα Διοίκησης και Γραμματείας	2610 969613-15
Τμήμα Προσκτήσεων, Τεκμηρίωσης & Βιβλιογραφικής Ενημέρωσης	2610 969616/17/18/19/75
Τμήμα Μηχανοργάνωσης Έρευνας & Ανάπτυξης	2610 969631/32

Τμήμα Διαδανεισμού	2610 969622/73/74
Τμήμα Αναγνωστηρίου & Δανεισμού	2610 969620/21
Τμήμα Πληροφόρησης & Εκπαίδευσης /Υποστήριξης χρηστών	2610 969623-30

Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών

	2610 997724
<i>Fax:</i>	2610 969683

Γραφείο Διασύνδεσης και Επαγγελματικής Πληροφόρησης

	2610 997519
	2610 996678
	2610 996679
<i>Fax:</i>	2610 996679

Φοιτητική Εστία (Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας)

<i>Διευθυντής:</i>	2610 992362
Τηλεφωνικό Κέντρο	2610 992359/2360
Διαχείριση	2610 992360(εσ.207-208)

Εστία Φοιτητών (Προάστιο)

Γραφείο	2610 434820
Ισόγειο	2610 453203

Άλλες Υπηρεσίες

Γενικό Περιφερειακό Πανεπιστημιακό	
Νοσοκομείο Πατρών	2610 999111
Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο	2610 997593
Ταχυδρομείο	2610 997593
Αγροτική Τράπεζα	2610 997844
<i>Fax:</i>	2610 994838
Βιβλιοπωλείο «ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ»	2610 995455
Εστιατόριο «Πάρκο της Ειρήνης»	2610 997839
Σταθμός Μέριμνας Ζώων	2610 996200

παρεμβάσεων, αλλά και η λειτουργία οργανισμών που συνδέονται άμεσα με τη δια βίου μάθηση

DEPARTMENT OF ECONOMICS

UNIVERSITY OF PATRAS

Academic year
2014-2015

ECTS GUIDE UNDERGRADUATE PROGRAM

September 2014

Preface

Welcome to the Department of Economics of the University of Patras.

This guide provides information about the University of Patras and the Department of Economics, and it also describes our undergraduate program for the academic year 2014-2015. It is addressed to all students wishing to be informed about our degree program, including students from other European universities with which the Department of Economics collaborates, or is likely to collaborate in the future, under the LLP ERASMUS Program.

Additional information about the University of Patras and the Department of Economics is available at www.econ.upatras.gr and www.econ.upatras.gr.

Professor Efthalia Dimara
Head of Department of Economics
September 2014

Contents

THE UNIVERSITY OF PATRAS

- General Information
- Academic Calendar, 2014-2015

THE DEPARTMENT OF ECONOMICS

- General Information
- Teaching & Research Staff
- Structure of Undergraduate Program
- List of Courses Offered & Program Plan 2014-2015
- Content of Undergraduate Courses

LIST OF USEFUL ADDRESSES

The University of Patras

GENERAL INFORMATION

The University of Patras was founded in 1964 as a self-governing institution under the supervision of the Ministry of Education. It started to function in the academic year 1966-67. Today, it is the third largest university in the country. It enjoys recognition as an academic institution with a worldwide impact, attracting thousands of students and a large number of academic personnel actively involved in the cutting edge of science, innovation and excellence.

The University is organised into five Schools, containing Departments of related academic fields. Currently, there are twenty-four Departments offering 4-to-6-year degree programs. The *School of Natural Sciences* consists of the Departments of Biology, Chemistry, Geology, Material Science, Mathematics and Physics. The *School of Engineering* consists of the Departments of Architecture, Chemical Engineering, Electrical & Computer Engineering, Civil Engineering, Computer Engineering & Informatics, Mechanical Engineering & Aeronautics and the Department of Environmental & Natural Resource Management. The *School of Health Sciences* is made up of the Faculty of Medicine and the Department of Pharmacy. The *School of Humanities & Social Sciences* consists of the Departments of Primary Education, Educational Science & Early Childhood Education, Philology, Philosophy and Theatre Studies. The *School of Economics & Business Administration* consists of the Department of Economics, the Department of Business Administration, the Department of Business Administration of Food & Agricultural Enterprises and the Department of Cultural Heritage & Management of New Technology.

The University of Patras has acquired international prominence for pioneering wide-ranging research in several areas, such as Environment, Health, Biotechnology, Mechanics, Electronics, Informatics, Basic Science, and Social Science. A number of its Departments have been designated as Centers of Excellence, on the basis of

international assessment. The University publishes a monthly newsletter, which provides information about the major research activities of its academic staff as well other academic events.

The university campus is situated in Rio, just 10 km outside the city of Patras and about 200 km west of Athens. The University has 25 separate buildings, along with a Central Library, a Museum of Science & Technology, a Botanical Garden, and a Student Centre. Within the campus one can also find the Students' Residence Hall, a Conference & Cultural Centre, a Restaurant, a Bank, a Bookstore, cafeterias & kiosks, and the Regional University Teaching Hospital, which functions both as the major regional medical centre and as a teaching facility for the Faculty of Medicine. Several other facilities are available on campus, including a gymnasium, a post-office, a swimming pool, a nursery school, and a primary & secondary school for the children of the Academic Faculty & Administrative Personnel.

Together with the University's educational and research work, the rich campus life attracts many candidate students every year as their first choice for their Higher Degree studies. Today, the University of Patras has about 29,000 Undergraduate and 4,000 Postgraduate students, a total of 727 faculty members, 146 Teaching & Technical staff and 457 Administrative Personnel.

Since its early days, the major aim of the University of Patras has been the effective interaction with the European and international environment. International policy is achieved through the cooperation with universities and research institutions worldwide. Cooperation includes activities related to research, teaching, intensive programs and the development of common curricula, establishment of bilateral agreements, as well as the participation in international organizations, networks and associations. The University participates actively in the ERASMUS student/staff exchange program (LLP Erasmus & LLP Placement).

Patras, capital of the prefecture of Achaia, is known for its past and present. The region's history stretches back to long before the time of the Trojan wars, and the town is named, according to tradition, after Patreas, one of the leaders of the Achaeans. The patron saint of Patras, to whom the University is dedicated, is St. Andrew, the first chosen of the Apostles, who martyred here. Between the lofty Mt. Panachaiko and the waters of the Mediterranean, the city of Patras lies under its 15th century Venetian castle. With a population of 200,000 inhabitants, Patras is also a major commercial and industrial centre, "the gateway to the west" for Greece, and a significant entry point for tourists. The city's newly founded "Science Park" provides a very good infrastructure for further future industrial & commercial development.

The city of Patras offers a wide variety of cultural opportunities. Many musical and theatrical events and festivals are taking place throughout the year, culminating in the International Summer Festival, which plays an important role in the city's cultural life as people become acquainted with different kinds of art. The city is also famous for its annual carnival, one of the best in Europe, which occurs in the pre-Lent period in February or March.

Along Patras' very attractive coastline, there are many picturesque seaside villages, which one can visit on a day trip. There are also several near-by islands to visit, such as the islands of Zakynthos, Kefalonia and Ithaka.

ACADEMIC CALENDAR

The academic calendar for 2014-2015 is as follows:

FALL SEMESTER	SPRING SEMESTER
Teaching Period: 29/9/2014 - 9/1/2015	Teaching Period: 16/2/2015 - 29/5/2015
Examination Period: 19/1/2015 - 6/2/2015	Examination Period: 8/6/2015 - 26/6/2015

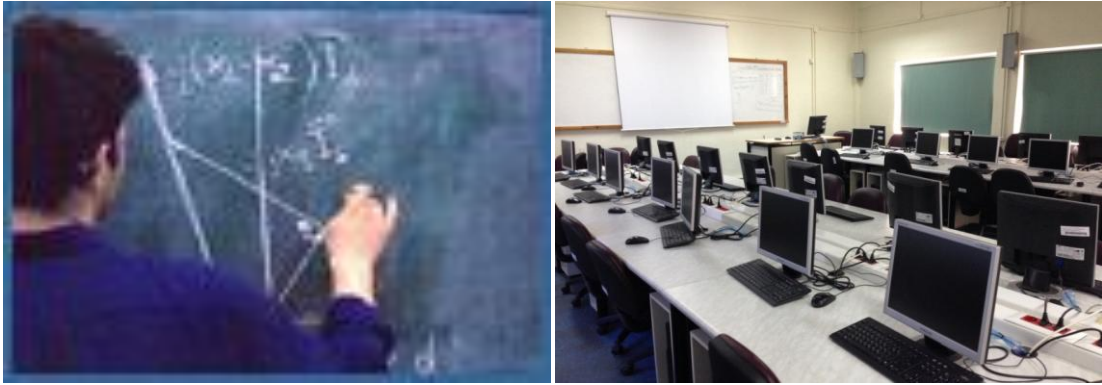
Department of Economics

GENERAL INFORMATION

The Department of Economics was established in 1985 and began its activities in the academic year 1985-86. During the period between the academic years 1985-86 and 1995-96, it operated on a satellite campus in Agrinio. From the academic year 1996-97 all the teaching and research activities of the Department have been conducted on the main campus in Rio, and from October 1998 it has permanently relocated there.

Since June 2013, the Department of Economics has become part of the *School of Economics & Business Administration*, together with three other Departments, the *Department of Business Administration*, the *Department of Business Administration of Food & Agricultural Enterprises*, and the *Department of Cultural Heritage Management & New Technologies*. The four Departments collaborate closely in research and teaching. Dean of the School is Professor Dimitrios Skuras. Head of the Department of Economics is Professor Efthalia Dimara and Deputy Head Assoc. Professor Vasilios Patronis.

The Department currently has a total of about 1,800 students and teaches a full range of economics subjects at the undergraduate level. It also runs a *Doctoral Programme in Economics*.

The Department of Economics is located North-West of the Administration Building of the University (area of *Old Air-force Unit*) and is housed in a number of separate small buildings. It has a 40-seat Computer Laboratory, equipped with all the latest statistical packages and other software. A Departmental Library is situated next to the Departmental Office. It lends books and other published material to students and also provides photocopying facilities.

The Department subscribes to all the leading economics journals and to several specialists journals related to the research activities of the faculty members. Students and staff members have access to this material through the University's Central Library, which, in addition to a large collection of books covering all the subjects taught in the various departments, also has a European Documentation Centre.

TEACHING & RESEARCH STAFF

Full-time Academic/Research Staff

The Department of Economics currently has 15 full-time members of academic staff:

1. Professors

- Daouli, Joan (Ph.D.,1981, North Carolina State University, USA)
Research Field: Labour Economics, Microeconomics
- Demoussis, Michael (Ph.D.,1981, North Carolina State University, USA)
Research Field: Microeconomics, Labour Economics, Applied Econometrics
- Dimara, Efthalia (Ph.D., 1988, Université Pierre & Marie Curie, Paris VI, France).
Research Field: Applied Statistics, Data Analysis
- Psaltopoulos, Dimitrios (Ph.D., 1995 University of Aberdeen, UK)
Research Field: Development Economics, Economics of Rural Development, Regional Economics

- Skuras, Dimitrios (Ph.D., 1990, University of Aberdeen, UK)
Research Field: Regional Economics, Economics of Natural Resources
- Tsekouras, Konstantinos (Ph.D., 1995, University of Patras, Greece)
Research Field: Economics of Industrial Organisation, Productivity & Efficiency Analysis

2. Associate Professors

- Argyros, George (Ph.D., 1994, University of Leicester, UK)
Research Field: Economic Law, Internal Market, European Integration, Labour Relations
- Patronis, Vasilios (Ph.D., 1992, Université Paris I - Sorbonne, France)
Research Field: Greek Economic History, History of Political Economy
- Venetis, Ioannis (Ph.D., 2000, University of Essex, UK)
Research Field: Theoretical and Applied Econometrics, Time-series Analysis
- Zervoyianni, Athina (Ph.D., 1989, University of Warwick, UK)
Research Field: Macroeconomics, International Macroeconomics, Economic Growth

3. Assistant Professors

- Giannakopoulos, Nicolaos (Ph.D., 2006, University of Patras, Greece)
Research Field: Microeconomics, Economics of Human Resources, Applied Econometrics
- Kounetas, Konstantinos, (Ph.D., 2007, University of Patras, Greece)
Research Field: Industrial Organisation, Energy Economics
- Polymenis, Athanasse (Ph.D., 1997, University of Glasgow, UK)
Research Field: Statistics, Econometrics, Mathematics
- Tzagarakis, Emmanuel (Ph.D., 2003, University of Patras, Greece)
Research Field: Information & Knowledge Management
- Tzelepis, Dimitrios (Ph.D., 2002, University of Patras, Greece)
Research Field: Earnings Management, Accounting, Fraud Detection

Other Academic/Teaching staff

Emeritus Professor

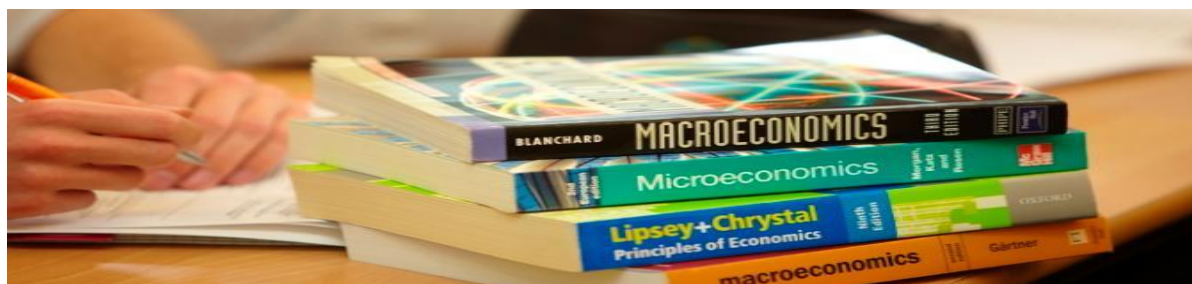
- Sypsas, Panagiotis (Ph.D., 1983, University of Lancaster, UK), *Emeritus Professor*
Research Field: Operational Research, Applied Statistics.

Special Technical/Teaching Staff

- Daskalou, Victoria, (Ph.D., 1998, Athens University of Economics & Business, Greece), *Special Teaching/ Technical Staff*
Field: Information Technology

The Department of Economics is placed high in terms of research and international recognition compared to other Economics Departments of Greek Universities and participates in the annual evaluation process of University of Patras. Information about the Department's research output can be found in the *Internal & External Evaluation Reports*, www.modip.upatras.gr

PROGRAM OF STUDIES

The Department of Economics provides a four-year single-subject Bachelor's degree program, firmly grounded in economic theory (micro and macro), quantitative methods (maths, statistics, and econometrics) and applied-economics subjects.

The undergraduate program is organized into semesters. There are two academic semesters in each academic year (a total of 8 semesters). Each academic semester consists of about thirteen teaching weeks. For the award of the BSc Degree in Economics, students are required to pass a total of 40 semester-long courses and complete with at least a "passing" grade a foreign-language course offered by the university's Foreign Languages Centre.

The degree-program consists of compulsory courses that every student must take (*core courses*), and courses that can be chosen by students according to their special interests (*elective courses*). For 2014-2015, economics students are offered a total of 47 courses. Of these, 20 are core courses and 27 are elective courses. Three out of the 27 elective courses are provided by the Departments of *Primary Education* and *Educational Science & Early Childhood Education*. Students normally take 5 courses (core/elective) per semester. Some courses have recommended prerequisites, so they should not be taken in the early years of study of students.

Each course is offered only once in each academic year, i.e., in either the fall semester, October-January, or the spring semester, February-June. The examinations for the courses offered in the fall semester are held at the end of January – beginning of February. Students who fail in any of these courses can participate in a resit examination in September. The examinations for the courses offered in the spring semester are held in June, and, if a student fails in these exams, he/she can again participate in the September resit examinations. Under the Greek educational system, students should complete their studies within an $n+2$ period, where n is the normal degree-program period.

Courses may consist of only lectures or seminars, lectures and seminars-tutorials, or lectures and practical work in the computer laboratory of the Department. For Greek students, assessment is only by written examination. The grades range from zero (0) to ten (10). The minimum passing grade is five (5). The final graduation grade is the average of the grades in all the semester-long courses that the student has successfully completed during his/her years of study. A useful conversion for local grades is: "Fail" - less than 5; "Pass" - 5; "Good" - between 5 and 6.5; "Very Good" - between 6.5 and 8.5; "Excellent" - above 8.5.

For students whose native language is not Greek, the examination papers can be in English and English textbooks, with content similar to the Greek textbooks used for the courses, can be found at the Departmental Library or the Central Library. Non-Greek students should have a good working grasp of the English language and should also be familiar with the use of computers (e.g. Internet, Word).

Every student coming to the Department of Economics is assigned to a *personal tutor* who is a full-time member of the academic staff. His/her role is to give students support and guidance on academic matters, including advice on the choice of elective courses, as well as on any other matters that may affect their studies.

The Department of Economics participates in the student/staff mobility program *LLP ERASMUS*. It has bilateral student-exchange agreements under this program with a number of European universities, including the University of Bologna (Italy), University of Napoli-Parthenope (Italy), University of Granada (Spain), Seinajoki University (Finland), Masaryk University (Czech Republic), VCEM University (Czech Republic), Zilina University (Slovakia), Szolnok College (Hungary), Opole University (Poland), and Akdeniz University (Turkey).

Incoming ERASMUS students:

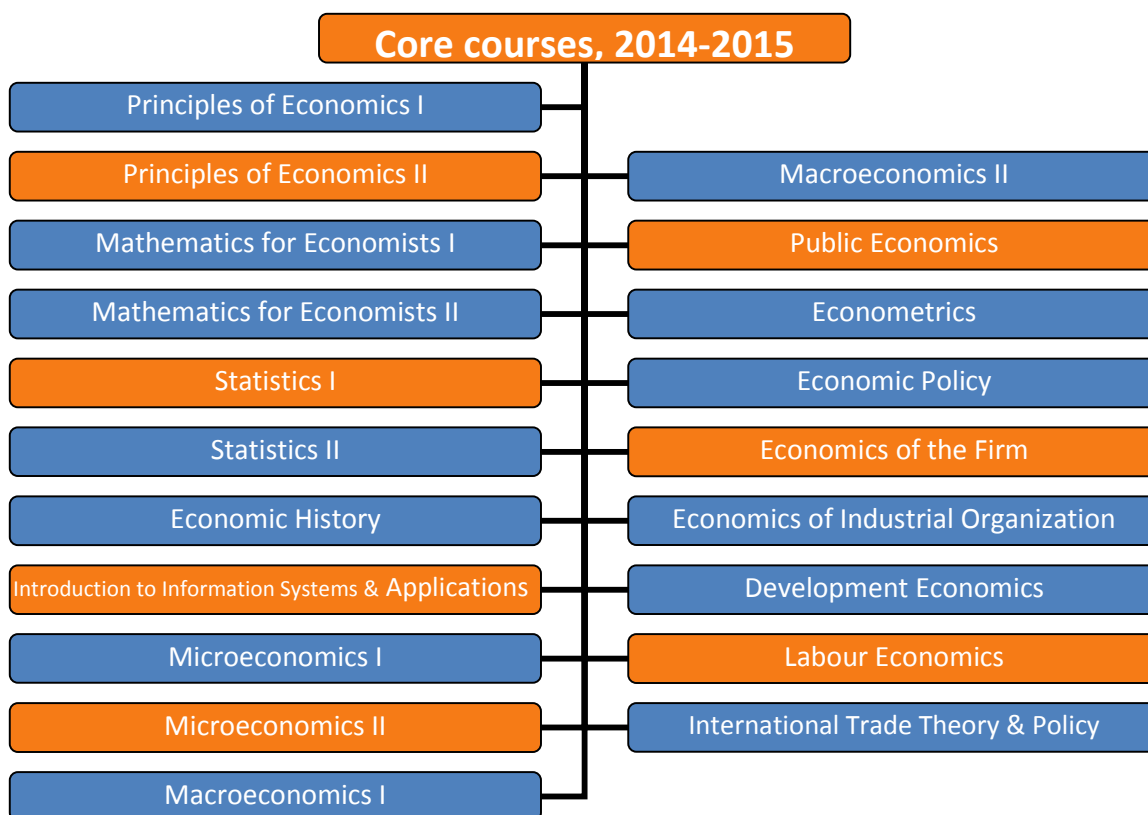
- ❑ can take all the courses of the Department's undergraduate curriculum as 'reading courses' in English (members of the academic staff provide incoming students with suitable textbooks and other material in English). Students are usually examined in these courses by one of the following three options.
  - Option A. 3 to 4 oral 20-minute presentations, followed by a session of questions and discussion. Presentations are spread approximately in weeks 4, 7 and 11 or 12 every semester.
  - Option B. 1 essay of 15,000-20,000 words, delivered in electronic and hard form by the end of the semester, which addresses a major issue related to the content of the corresponding course
  - Option C. Written exam in English, at the end of the semester, at the same date and time that the exam is held for non-Erasmus students.

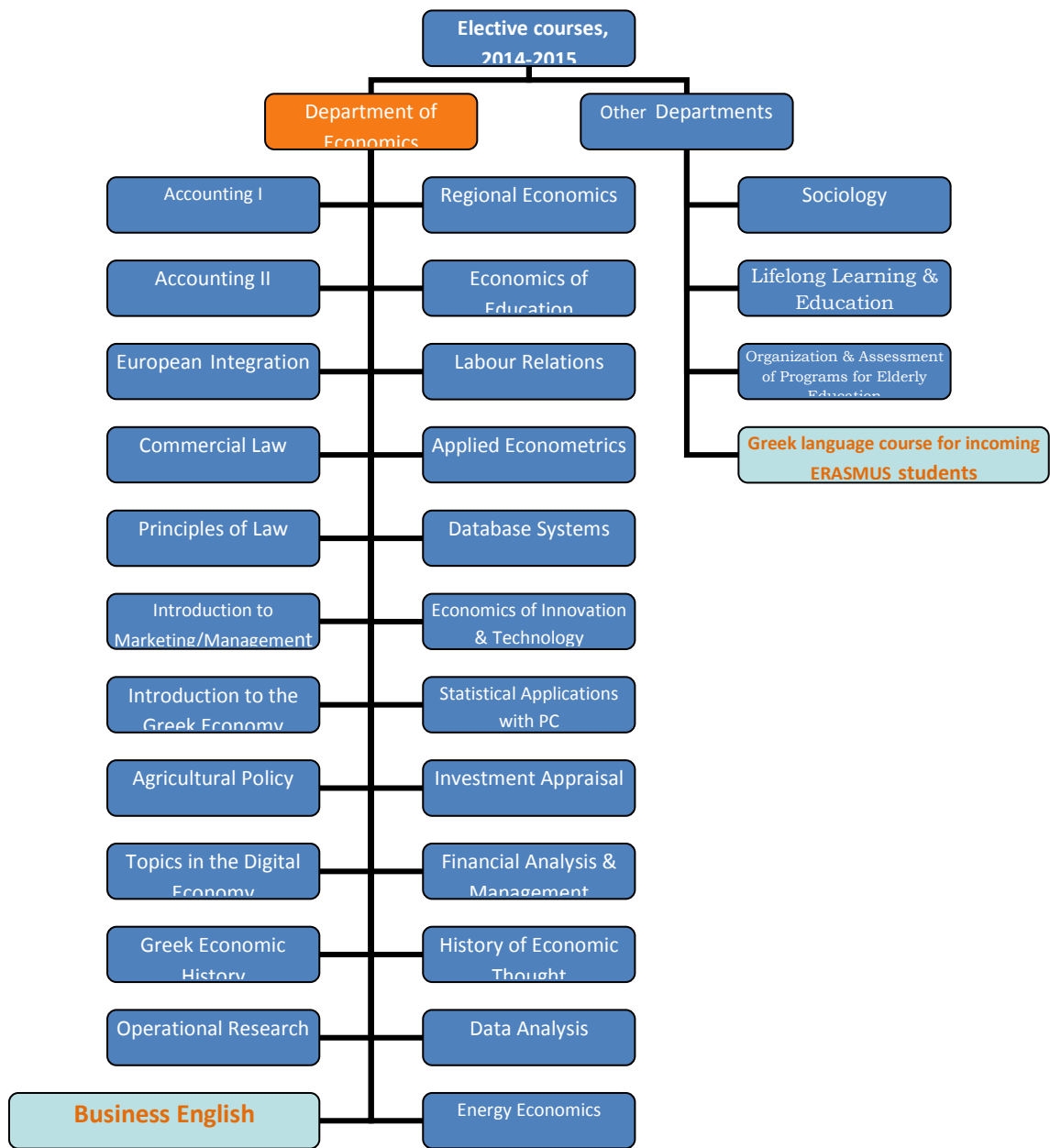
Staff members are also prepared to supervise incoming ERASMUS students' final-year projects or dissertations on topics related to their current research interests. Incoming ERASMUS students should have a good working grasp of the English language (i.e. level B2).

All incoming students are under the close supervision and guidance of the ERASMUS Departmental Co-ordinator, Assoc.Professor Athina Zervoyianni.

LIST OF COURSES OFFERED

Listed below are the undergraduate courses offered by the Department of Economics for 2014-2015. Each course has a three-digit ECTS code. The first digit indicates the *level* of the course. There are four levels, 1, 2, 3 and 4, indicating the year of study in which students can best take the course. Courses whose first digit is 1 should best be taken in the first or second year of study. Courses whose first digit is 3 or 4 should best be taken in the third or fourth year of study (almost all of them have as recommended prerequisites courses of levels 1 or 2). The other two digits stand for the numbering of the courses within the Department.

PROGRAMME PLAN FOR UNDERGRADUATE STUDIES

There are usually 3 lecture hours per week (h/w) for each course. For some courses, there are also seminars/tutorials and/or computer-lab sessions.

A course-summary table per-semester is provided below. The columns following the course title indicate weekly lecture hours (L), seminar-tutorial hours (S-T), laboratory hours (L/Y). The last column indicates ECTS credits.

FIRST YEAR, 1st Semester (Fall)

Code course	Course title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
OIKON 101	Principles of Economics I	3	1		6
OIKON 111	Mathematics for Economist I	3	1		6
OIKON 121	Statistics I	3	1		6
OIKON 130	Economic History	3			6
OIKON 150	Introduction to Information Systems & Applications			3	6
1E01	Foreign language (English, German, Russian)	3			3
Total ECTS credits					33

FIRST YEAR, 2nd Semester (Spring)

Code course	Course title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
OIKON 102	Principles of Economics II	3	1		6
OIKON 112	Mathematics for Economists II	3	1		6
OIKON 122	Statistics II	3	1		6
and 2 elective courses:					
OIKON 210	Introduction to the Greek Economy	3			6
1E02	Business English	3			6
Total ECTS credits					30

SECOND YEAR, 3rd Semester (Fall)

Code course	Course title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
OIKON 201	Microeconomics I	3	1		6
OIKON 203	Macroeconomics I	3	1		6
and 3 elective courses:					
OIKON 131	Accounting I	3	1		6
OIKON 153	Principles of Law	3			6
OIKON 222	Statistical Application with PC			3	6
OIKON 220	Introduction to Marketing/Management	3			6
1ΠΔ202	Sociology	3			

Total ECTS credits					30
--------------------	--	--	--	--	----

SECOND YEAR, 4th Semester (Spring)

Code course	Course title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
OIKON 201	Microeconomics II	3	1		6
OIKON 203	Macroeconomics II	3	1		6
	and 3 elective courses chosen from:				
OIKON 132	Accounting II	3	1		6
OIKON 151	European Integration	3			6
OIKON 241	Topics in the Digital Economy			3	6
Total ECTS credits					30

THIRD YEAR, 5th Semester (Fall)

Code course	Course title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
OIKON 320	Econometrics	3		1	6
OIKON 355	Economics of the Firm	3			6
	and 3 elective courses chosen from:				
OIKON 340	History of Economic Thought	3			6
OIKON 396	Economics of Education	3			6
OIKON 152	Commercial Law	3			6
OIKON 441	Economics of Innovation & Technology	3			6
OIKON 465	Agricultural Policy	3			6
OIKON 393	Energy Economics	3			6
42322	Lifelong Learning & Education	3			6
(outgoing ERASMUS students only)	Course ERASMUS 1(X)	3			6
(outgoing ERASMUS students only)	Course ERASMUS 2(X)	3			6
(outgoing ERASMUS students only)	Course ERASMUS 3(X)	3			6
Total ECTS credits					30

THIRD YEAR, 6th Semester (Spring)

Code course	Course title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
OIKON 312	Public Economics	3			6
OIKON 350	Economic Policy	3			6
	and 3 elective courses chosen from:				
OIKON 332	Financial Analysis & Management	3			6
OIKON 361	Regional Economics	3			6
OIKON 230	Greek Economic History	3			6
OIKON 424	Data Analysis			3	
OIKON 424	Database Systems	2		1	6
OIKON 330	Investment Appraisal	3			6
OIKON 352	Operational Research	3			6
OIKON 394	Labour Relations	3			6
OIKON 421	Applied Econometrics			3	6
42790	Organization & Assessment of Programs for Elderly Education	3			6
(outgoing ERASMUS	Course ERASMUS 1(X)	3			6

students only)					
(outgoing ERASMUS students only)	Course ERASMUS 2(X)	3			6
(outgoing ERASMUS students only)	Course ERASMUS 3(X)	3			6
Total ECTS credits					30

FOURTH YEAR, 7th Semester (Fall)

Code course	Course title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
OIKON 430	International Trade Theory & Policy	3			6
OIKON 410	Development Economics	3			6
	and 3 elective courses chosen from:				
OIKON 340	History of Economic Thought	3			6
OIKON 396	Economics of Education	3			6
OIKON 152	Commercial Law	3			6
OIKON 441	Economics of Innovation & Technology	3			6
OIKON 465	Agricultural Policy	3			6
OIKON 393	Energy Economics	3			6
42322	Lifelong learning & Education	3			6
(outgoing ERASMUS students only)	Course ERASMUS 1(X)	3			6
(outgoing ERASMUS students only)	Course ERASMUS 2(X)	3			6
(outgoing ERASMUS students only)	Course ERASMUS 3(X)	3			6
Total ECTS credits					30

FOURTH YEAR, 8th Semester (Spring)

Code course	Course title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
OIKON 401	Economics of Industrial Organization	3			6
OIKON 420	Labour Economics	3			6
	and 3 elective courses chosen from:				
OIKON 332	Financial Analysis & Management	3			6
OIKON 361	Regional Economics	3			6
OIKON 230	Greek Economic History	3			6
OIKON 424	Data Analysis			3	
OIKON 424	Database Systems	2		1	6
OIKON 330	Investment Appraisal	3			6
OIKON 352	Operational Research	3			6
OIKON 394	Labour Relations	3			6
OIKON 421	Applied Econometrics			3	6
42790	Organization & Assessment of Programs for Elderly Education	3			6
(outgoing ERASMUS students)	Course ERASMUS 1(X)	3			6
(outgoing ERASMUS students)	Course ERASMUS 2(X)	3			6
(outgoing ERASMUS students)	Course ERASMUS 3(X)	3			6
Total ECTS credits					30

COURSE CONTENT

Core courses offered by the Department of Economics (available to ERASMUS students as 'reading courses' in English)

OIKON 101	PRINCIPLES OF ECONOMICS I
Instructor	Daouli Ioanna, Professor Tsekouras Konstantinos, Professor Giannakopoulos Nicolaos, Assistant Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	None
Semester	Fall.
Content	» Basic principles. Product markets: demand and supply, elasticity. Cost and production theory. Behaviour of the firm. Market structure and price determination: perfect competition, monopoly, oligopoly, monopolistic competition. Input markets and income distribution. Role of government in the economy. «
OIKON 102	PRINCIPLES OF ECONOMICS II
Instructor	Psaltopoulos Dimitrios, Professor Giannakopoulos Nicolaos, Assistant Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Principles of Economics I
Semester	Spring
Content	» National accounts, definitions. Consumption, savings and investment. The multiplier. The public sector, government spending and revenues. Fiscal policy. Money & inflation. Unemployment. Economic growth. The open economy. «
OIKON 111	MATHEMATICS FOR ECONOMISTS I
Instructor	Venetis Ioannis, Associate Professor Kounetas Konstantinos, Assistant Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	None
Semester	Fall
Content	» Functions of one variable. Limits & continuity of functions. Derivatives, differentials. Taylor and Mac-Laurin expansions. Integration theory. Sequences and series of numbers and functions.

Economic applications. ◀◀

OIKON 112 MATHEMATICS FOR ECONOMISTS II

Instructor Venetis Ioannis, Associate Professor
Kounetas Konstantinos, Assistant Professor

ECTS credits 6

Prerequisites Mathematics for Economists I

Semester Spring

Content ▶▶ Functions of several variables: limits, continuity, partial derivatives, differentiation, maxima & minima, Lagrange multipliers. Differential equations, including: linear first order, second order with constant coefficients. Introduction to linear algebra (matrix properties, matrix inversion) & linear systems. Elasticity, partial elasticities, economic applications. ◀◀

OIKON 121 STATISTICS I

Instructor Polymenis Athanasse, Assistant Professor

ECTS credits 6

Prerequisites None

Semester Fall

Content ▶▶ Population, sample, sampling methods, variables. Statistical data, tables, figures. Frequencies. Measures of central tendency. Measures of dispersion. Moments, measures of asymmetry and kurtosis. Introduction to probability theory. Density and distribution functions. Distributions for discrete random variables (Binomial, Hyper geometric, Poisson, Geometric). Distributions for continuous random variables. Normal distribution. Parameters of bivariate distributions. Covariance, correlation coefficient. ◀◀

OIKON 121 STATISTICS II

Instructor Polymenis Athanasse, Assistant Professor

ECTS credits 6

Prerequisites Statistics I

Semester Spring

Content ▶▶ Large sample statistical inference. Sampling distributions. Means, difference between two means, proportions, difference between two proportions. Confidence intervals. Statistical testing. Small sample statistical inference. Student's t probability distribution. Means, difference between two means, paired difference test, proportions, difference between two proportions. Inferences about a population variance. The χ^2 probability distribution. Comparing two population variances. The F probability distribution. Introduction to simple and multiple regressions. The method of least-squares. Testing the utility of a model. Model building. Elements of time-series analysis. ◀◀

OIKON 130 ECONOMIC HISTORY

Instructor Patronis Vasilios, Associate Professor

ECTS credits 6

Prerequisites None

Semester Fall

Content ▶▶ Introduction: Basic concepts, the content of Economic History. The middle ages. The transition from the middle ages to the commercial expansion of the 16th & 17th centuries. The discovery of the new lands & routes and their consequences. The rise of the capitalist system. The economic conditions during the 18th century. Technological progress & the industrial revolution. The revolution in transportation. Developments in the agricultural sector. Industrial production & the 2nd industrial revolution. Wars & economic crises. Post-war economic developments. The modern capitalism. Major economic crises. Europe's integration process. Problems & prospects. ◀◀

OIKON 150	INTRODUCTION TO INFORMATION SYSTEMS & APPLICATIONS
Instructor	Tzagarakis Emmanuel, Assistant Professor Daskalou Victoria, Special Teaching/Technical Staff
ECTS credits	6
Prerequisites	None
Semester	Fall/Spring
Content	»»The evolution of computers, structure and functions of a computer, micro-computers, regional devices, operating systems, programming languages. Microsoft Windows. Word-processing. Data management: spreadsheets (format, mathematical and logical functions, macro commands, and communication). Databases, computer uses in statistical data analysis. Presentations. Graphics.««

OIKON 201	MICROECONOMICS I
Instructor	Daouli Ioanna, Professor Demoussis Michael, Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Principles of Economics I
Semester	Fall
Content	»» The nature of microeconomics. Demand and supply. Theory of consumer preferences and utility. Consumer behaviour and individual demand curves. Market demand, price and income elasticities. The Slutsky equation. Revealed preferences and price indices. Time allocation and labour supply. The problem of inter-temporal allocation: present and future consumption, borrowing and lending, interest rates, present value. Production theory: technology and the factors of production, total, average and marginal product, iso-quants, elasticity of substitution, the short-and the long run, returns to scale. Theory of cost: optimal input combinations, total, average and marginal costs, short-run and long-run cost functions. Consumer and producer surplus. Competitive structures in the short & long run. Government intervention: taxes, subsidies, production restrictions, tariffs, import quotas.««

OIKON 202	MICROECONOMICS II
Instructor	Daouli Ioanna, Professor Demoussis Michael, Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Microeconomics I
Semester	Spring
Content	»»Pure monopoly theory: short-run and long-run equilibrium, comparison with perfect competition, price differentiation. The theory of monopolistic competition: product differentiation, short-run and long-run equilibrium, advertising. Oligopoly theory: background, the Gournot and Bertrand models, model of dominant firm, the Sweezy model, cartels. Game theory. Price and employment of inputs under perfect competition. Price and employment of inputs under imperfect competition. General equilibrium and resource allocation. Edgeworth box, exchange and production. The product transformation curve, the marginal rate of transformation. Welfare economics and political economy. Marginal conditions for optimal resource allocation, the production possibility curve and the social welfare function, perfect competition and economic efficiency. Public goods, externalities. The optimal quantity of a public good, the provision of a public good, the case of environmental pollution, property rights and the Coase theorem, state intervention. ««

OIKON 203	MACROECONOMICS I
Instructor	Zervoyianni Athina, Associate Professor

ECTS credits	6
Prerequisites	Principles of Economics II
Semester	Fall
Content	<p>►►The nature of macroeconomics. Methodology in macroeconomics. Macroeconomic goals. Macroeconomic models. Aggregate demand: analysis of goods and money markets, multipliers, determination of money supply, the IS-LM model, instruments & effectiveness of fiscal and monetary policy, aggregate demand function, elasticity. Aggregate supply: the labour market, nominal & real rigidities, elasticity of the aggregate supply function, expectations. Equilibrium: determination of real output, employment, unemployment, the price level and nominal & real wages. The Neo-classical model as a special case, analysis of situations of disequilibrium under perfect competition. Monetary policy and central bank independence. Fiscal policy and the income constraint of the government, dynamics of public debt, public-debt sustainability.◄◄</p>

OIKON 204	MACROECONOMICS II
Instructor	Zervoyianni Athina, Associate Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Macroeconomics I
Semester	Spring
Content	<p>►►Economic growth: savings, population, human capital, productivity and technology, poverty traps, absolute & relative convergence, golden rule of capital accumulation, endogenous growth, growth & unemployment. The open economy: national intertemporal constraint, the balance of payments, the trade-balance & the capital account, real and nominal exchange rates, the Marshall-Lerner condition & the J-curve, interest rates and covered/uncovered interest parity, effects of economic policy and exogenous events, costs & benefits of alternative exchange-rate systems. Consumption theory: wealth & intertemporal income, intertemporal choices & the Fisher model, effects of interest-rate changes, the permanent-income model, the life-cycle model, short & long-run average propensity to consume. Investment theory: models of investment demand, aggregate investment & uncertainty, accelerator model, the neoclassical model, Tobin's-Q. Unresolved issues in macroeconomics.◄◄</p>

OIKON 320	ECONOMETRICS
Instructor	Venetis Ioannis, Associate Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Statistics I & II
Semester	Fall
Content	<p>►►The basic linear model: specification, estimation and statistical inference. Extensions of the linear model: non-linear models, dummy variables. Relaxing the assumptions of the classical model: multicollinearity, specification error, heteroscedasticity, autocorrelation, and errors of measurement. Autoregressive and distributed lag models. Expectations models. Simultaneous equation models: description, identification and estimation. Stationary and non-stationary processes, co-integration.◄◄</p>

OIKON 355	ECONOMICS OF THE FIRM
Instructor	Tzelepis Dimitrios, Assistant Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Microeconomics I & II
Semester	Fall
Content	<p>►► The course consists of two parts. The first part concerns the theory of the firm. In this part, the alternative theorizations of the nature of the firm are presented that have practical consequences for the</p>

organizational form, the efficiency and growth of the firm. The second part of the course concerns the relationship between the firm and the market and their interaction. *Part A*: Theory of the firm: the production function theorization of the firm and the assumption of profit maximization, managerial and behavioral theorizations of the firm, sales maximization, discretionary expenses, growth maximization. Firm and transaction costs: the problem of vertical integration, specialization and co-specialization of production inputs and the hold-up problem. Moral hazard and incentives. Principal agent problems. Efficiency wages and internal labor markets. *Part B*: Firm and market: estimation of demand functions, economic forecasting, gathering information about and approximating production functions and costs, pricing techniques and optimal advertising selection models. ◀◀

OIKON 312 PUBLIC ECONOMICS

Instructor Demoussis Michael, Professor

ECTS credits 6

Prerequisites Microeconomics I, Macroeconomics I

Semester Spring

Content ▶▶ Introduction. Political economy. Redistribution of income: conceptual issues. Taxation and income distribution. Effective taxation, equally-distributed tax burdens. Income taxes and optimizing behaviour. Consumption taxes, wealth taxes. Deficit financing. Public goods. Externalities. Social security. ◀◀

OIKON 350 ECONOMIC POLICY

Instructor Psaltopoulos Dimitrios, Professor

ECTS credits 6

Prerequisites Microeconomics II, Macroeconomics II

Semester Spring

Content ▶▶ Introduction: the state and the economy. Theory of public choice, the rationale for economic policy, models of fixed and moving targets of economic policy, the relationship between different targets of economic policy. The main objectives of economic policy: economic growth, price stability; full employment; fair distribution of income; improvement of the current account of the balance of payments; sustainable public deficits & debt. Economic Policy in the EU. Economic policy for the climatic change. Energy policy. Economic-policy uncertainty & the real economy. ◀◀

OIKON 430 INTERNATIONAL TRADE THEORY & POLICY

Instructor Skuras Dimitrios, Professor

ECTS credits 6

Prerequisites Microeconomics I & II

Semester Fall

Content ▶▶ International trade and international economics, international-trade flows in the EU and in Greece. Theory of international trade. The Ricardian model: labour productivity and comparative advantage. The Heckscher-Ohlin model: factor endowment & international trade. International trade and welfare: terms of trade – export-led growth – import-led growth – international income transfers. Effects on the terms-of-trade of tariffs and quantitative restrictions. The Stolper-Samuelson theorem – the Rybczynski theorem – offer curves. Intra-industry trade: economies of scale – imperfect competition – product differentiation and international trade. International factor movements. International-trade policy: partial & general equilibrium analysis – big and small countries – costs & benefits of international-trade policy. Implementation of trade policy, costs & benefits of the main

instruments of trade policy: export subsidies– quantitative restrictions – voluntary export restrictions - other policy measures. The political economy of trade policy: arguments for and against free trade – international negotiations – preferential trade agreements – free trade zones. ❧❧

OIKON 410 DEVELOPMENT ECONOMICS

Instructor Psaltopoulos Dimitrios, Professor
ECTS credits 6
Prerequisites Microeconomics II & Macroeconomics II
Semester Fall
Content ❧ Introduction. Measurement of development. Development & welfare. Theories of development. Sustainable development. Population. Education & Health. Capital & savings. Foreign investment. International trade. The role of the state in the process of development. ❧❧

OIKON 401 ECONOMICS OF INDUSTRIAL ORGANIZATION

Instructor Tsekouras Konstantinos, Professor
ECTS credits 6
Prerequisites Microeconomics I & II
Semester Spring
Content ❧ Introduction: basic concepts and issues. Theoretical approaches to the economics of the firm. Games & strategies. Monopoly and regulation. Perfect competition and competition in oligopoly. Oligopolistic behaviour & game theory, oligopoly models, Cournot v. Bertrand. Comparative static analysis. Barriers to entry: sources, returns to scale, excess production capacity. Concentration: market concentration, concentration indices, determinants of concentration, price policy. The structure-conduct-performance model. Techno-logical change, productivity and market structure. ❧❧

OIKON 420 LABOUR ECONOMICS

Instructor Daouli Ioanna, Professor
ECTS credits 6
Prerequisites Microeconomics II, Macroeconomics II
Semester Spring
Content ❧ Introduction. Labour supply. Choice between work and leisure. Individual & total labour supply. Institutional framework, economic policy and labour supply. Demand for labour, short- and long-term analysis in different market structures. Determination of wages and employment under perfect and imperfect competition. Migration and occupational mobility of labour. Investment in human capital. Education, training and on the job training. Labour unions, collective bargaining and wages. Discrimination in the labour market. Wage differentials. Unemployment: analysis and policy. Income distribution. Determinants of income inequalities. ❧❧

**Elective courses offered by the Department of Economics
(available as reading courses in English to ERASMUS students)**

OIKON 210 INTRODUCTION TO THE GREEK ECONOMY

Instructor Patronis Vasilios, Associate Professor
ECTS credits 6
Prerequisites Principles of Economics I
Semester Spring
Content ❧ The characteristics of the Greek economy. The evolution of the key economic variables. Policy. Performance.❧❧

1E02	BUSINESS ENGLISH
Instructor	Groupou Alexandra, Special Teaching/Technical Staff
ECTS credits	6
Prerequisites	Basic English
Semester	Spring
Content	» Business/economics terminology. Economic writing. Economics presentations. «

OIKON 131	ACCOUNTING I
Instructor	Tzelepis Dimitrios, Assistant Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	None
Semester	Fall
Content	» Introduction to financial accounting. The balance sheet of the firm. The profit and loss account, measuring the value of the firm at cost price. Introduction to Greek accounting standards, the double-entry accounting method, entering accounting data to accounting books. The depreciation of assets and alternative calculation methods. Generally accepted accounting principles, different accounting systems, correction of accounting errors. «

OIKON 153	PRINCIPLES OF LAW
Instructor	Argyros George, Associate Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	None
Semester	Fall
Content	» Introduction to civil law. National & Legal Persons. The Right. Juridical Acts. Concept and Types of Obligations. Civil Liability. Contractual and Extra-Contractual Obligations. Normal and Anomalous Development of the Obligation. Transfer and Extinction of Obligation. Sale. Property Rights. «

OIKON 220	INTRODUCTION TO MARKETING-MANAGEMENT
Instructor	Dimara Efthalia, Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Principles of Economics I
Semester	Fall
Content	» Introduction to the concepts of management and business strategy. The role of marketing management in the performance of businesses and organizations. Satisfying the customer. Winning markets through market-oriented strategic planning. The management of marketing information and the measurement of market demand. Analyzing the marketing environment. Analyzing consumer and industrial buying behaviour. Analyzing sectors and competitors. Market segmentation and targeting markets. Product/offer differentiation. Product/offer positioning. New product/offer development. Global marketing strategies. Planning, implementation, evaluation, and control of the marketing effort. «

OIKON 222	STATISTICAL APPLICATIONS WITH PC
Instructor	Dimara Efthalia, Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Statistics I & II
Semester	Spring
Content	» . «

OIKON 132	ACCOUNTING II
Instructor	Tzelepis Dimitrios, Assistant Professor

ECTS credits	6
Prerequisites	Accounting I
Semester	Spring
Content	»Measuring and reporting assets & current liabilities (accounting for stocks, securities, trade acceptances and notes, long-term assets, current liabilities). Financial statement closure (adjustment entries, income measurement entries, financial statement publication). Financial statement analysis for decision making (common-size statements, trend statements, financial ratio analysis, variability measures). Company analysis project. «

OIKON 241	TOPICS IN THE DIGITAL ECONOMY
Instructor	Tzagarakis Emmanuel, Assistant Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Introduction to Information Systems & Applications
Semester	Spring
Content	» The concept of “New Economy”, Tools and techniques in the information economy, Electronic Commerce, On line market places, Virtual economies, The economics of information goods, Internet technologies, User generated content (UGC) and their impact on supply and demand, Social Networks, Digital currencies, Online payment systems.«

OIKON151	EUROPEAN INTEGRATION
Instructor	Argyros George, Associate Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Principles of Economics II, Principles of Law
Semester	Spring
Content	» Historical context of European Integration. Institutional Structure. Legislative Procedures. Community Legal Order, Rule of Law. The Community Budget. Internal market. Competition. Employment. Economic & Monetary Union.«

OIKON 340	HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT
Instructor	Patronis Vasilios, Associate Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Principles of Economics I & II
Semester	Fall
Content	» The ancient authors. Medieval economic thought. The mercantilists. The Physiocrats. The transition period. The Classics. Adam Smith, Malthus, Ricardo, Marx. The beginnings of mathematical economics. The socialists. Marginalism & the neo-classical approach. The contribution of Keynes. Schumpeter & the theory of economic development. Monetarism. Galbraith and "the new industrial state". The New-Classical School. The New-Keynesian School. New-Marxists & radical economists. Recent developments in economic theory.«

OIKON 396	ECONOMICS OF EDUCATION
Instructor	Giannakopoulos Nicolaos, Assistant Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Principles of Economics I & II
Semester	Fall
Content	» Introduction. Theory of human capital. Measuring the return to investment in human capital, empirical methodology. The choice of education level. Investment after school. On the job training. Professional training. Theories of discrimination. Wage differentials. Qualifications of migrants. Issues related to income inequality. International comparisons. The role of the state.«

OIKON 152	COMMERCIAL LAW
Instructor	Argyros George, Associate Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Principles of Law
Semester	Fall
Content	» Introduction to Commercial Law. Special Commercial Contracts, Leasing, Factoring, Forfeiting, Franchising. Competition, Unfair Trading, Consumer Protection. Companies. Bill of Exchange and Cheque. Banking Contracts.«

OIKON 441	ECONOMICS OF INNOVATION & TECHNOLOGY
Instructor	Tsekouras Konstantinos, Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Microeconomics I & II
Semester	Fall
Content	» Technology and technical change. Private sector technology, investment decisions. Uncertainty and the process of technical change. Government policy and private investment in technical change. The gains from technical change. Government R&D expenditure and the process of technical change. Technical change, productivity and economic policy. Financing of technological change. Technological change and employment. «

OIKON 465	AGRICULTURAL POLICY
Instructor	Psaltopoulos Dimitrios, Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Microeconomics I & II
Semester	Fall
Content	» The main characteristics of the agricultural sector. Demand for agricultural products. Production and cost theory in the agricultural sector. Theoretical models for the determination of price and production equilibria in agriculture. The reasons for agricultural support policy. The Common Agricultural Policy of the EU. Agricultural policy and international trade. Less-favoured areas and rural crisis; The content of rural development; The definitions of “rural”. Justification of development interventions in rural areas – the “integrated” approach. Structural characteristics of the rural economy. The role of the state in rural development. Environment and rural development. Rural development policy in the EU and Greece. Perspectives and future trends of rural development policy.«

OIKON 393	ENERGY ECONOMICS
Instructor	Kounetas Konstantinos, Assistant Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Microeconomics I & II
Semester	Fall
Content	» Energy and the different sources are a critical factor for economic growth. The Energy Economics course is tailored for the student desiring an understanding of the relationship between the energy and its main sources and the wider economy. Topics to be covered include energy production and demand, energy markets structure, taxation and pricing, oil price shocks and the global economy, the problems associated with managing energy sources, transparency, depletion policy and environmental issues. Finally, it examines additional topics related with energy efficiency and security, with emphasis on tracing the policies developed and implemented while tries to have a first review on climate change economics.«

OIKON 332	FINANCIAL ANALYSIS & MANAGEMENT
Instructor	Tzelepis Dimitrios, Assistant Professor

ECTS credits	6
Prerequisites	Microeconomics I, Macroeconomics I, Statistics I & II
Semester	Spring
Content	» This course provides an extensive introduction to the fundamental concepts of modern financial economics. In particular, the course deals with issues such as the role and functioning of financial markets, asset pricing, analysis & measurement of financial risk and modern portfolio theory. «

OIKON361	REGIONAL ECONOMICS
Instructor	Skuras Dimitrios, Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Principles of Economics I & II
Semester	Spring
Content	» . «

OIKON351	DATA ANALYSIS
Instructor	Data Analysis, Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Introduction to Information Systems & Applications, Statistics I & II
Semester	Spring
Content	» . «

OIKON 230	GREEK ECONOMIC HISTORY
Instructor	Patronis Vasilios, Associate Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	None
Semester	Spring
Content	» Introduction. Agricultural production during the Ottoman occupation. The development of trade, transportation & merchant marine in the Aegean Sea in the last period of the pre-Revolutionary Greece. The economic problems of the New Greek State: the issue of land ownership, the distribution of land, the development of commerce & the first attempts towards industrialisation. State & economic policy in the 19 th century. The inter-war period. Agricultural revolution & agricultural development. Industrial development during the inter-war period. Post-war economic developments in Greece. «

OIKON 424	DATABASE SYSTEMS
Instructor	Tzagarakis Emmanuel, Assistant Professor Daskalou Victoria, Special Teaching/Technical Staff
ECTS credits	6
Prerequisites	Introduction to Information Systems & Application
Semester	Spring
Content	» Aims of a Database System, architecture of Database Systems, data models, queries and transactions, users of Database Systems. Entity-Relationship Model: basic concepts, entities, relationships, characteristics, keys, mappings, diagrams, “weak” entities, extensions of the ER model, transformation to tables, examples. The SQL language: main principles, basic form, joins, nested queries, functions, database updates, references, keys, triggers, cursors, transactions in SQL. Relational Model: relationships, tables, characteristics, diagrams, relational algebra (operators), relational calculus (logic). Relational Design: integrity constraints, decomposition, normalisation and normal forms. «

OIKON 330	INVESTMENT APPRAISAL
Instructor	Tsekouras Konstantinos, Professor
ECTS credits	6

Prerequisites	Microeconomics I & II
Semester	Spring
Content	»» Time value of money. The Fisherian investment – consumption model and investment appraisal methods. Discounted cash flows, net present value, internal rate of return, mutually exclusive investment projects, interdependent investment projects, replacement cycle problems. Modified internal rate of return. Break even and sensitivity analyses. Capital market imperfections. Capital rationing and the benefits costs ratio. Risk in investment appraisal. Socio-economic investment appraisal methods.◀◀

OIKON 352	OPERATIONAL RESEARCH
Instructor	Kounetas Konstantinos, Assistant Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Mathematics for Economists I & II
Semester	Spring
Content	»» Introduction to operational research. Deterministic & stochastic methods in operational research. The basics of linear programming (LP). Graphical solutions of LP problems. The general LP problem. Interpretation & mathematical formulation. Applications of LP to well known operational research problems. The Simplex Method, typical form, algorithm. Problem solving using the Simplex Method. The M-method and the TWO-PHASE method. Duality, properties of dual problems and the Dual Simplex. Sensitivity analysis. Special cases of LP problems. The transportation problem.◀◀

OIKON 394	LABOUR RELATIONS
Instructor	Argyros George, Associate Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Principles of Economics II, Principles of Law
Semester	Spring
Content	»» Introduction. Employment Contract. The Obligation of the Employer-Employee. Trade Unions. Collective Labour Agreements. Restructuring of Companies and Employment Rights. Workers' participation in Corporate Governance. Labour Mobility in the European Market.◀◀

OIKON 421	APPLIED ECONOMETRICS
Instructor	Venetis Ioannis, Associate Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	Econometrics
Semester	Spring
Content	»» Introduction. Software packages for econometric analysis. Types of models and data. Econometric modelling. Economic forecasts. Binary variables. Heteroskedasticity. Data problems & model specification. Time-series models. Panel models. Limited dependent variables models. Results presentation. Applications.◀◀

Elective courses offered by other Departments

Department of Primary Education	SOCIOLOGY
Instructor	Kamarianos Ioannis, Assistant Professor
ECTS credits	6
Prerequisites	
Semester	Fall

Content ▶▶_See the *ECTS Guide* of the *Department of Primary Education*◀◀

Department of Educational Science & Early Childhood Education   **LIFELONG LEARNING & EDUCATION**

Instructor   Karalis Athanasios, Associate Professor

ECTS credits   6

Prerequisites

Semester   Fall

Content   ▶▶_See the *ECTS Guide* of the *Department of Educational Science & Early Childhood Education*◀◀

Department of Educational Science & Early Childhood Education   **ORGANIZATION & ASSESSMENT OF PROGRAMS FOR ELDERLY EDUCATION**

Instructor   Karalis Athanasios, Associate Professor

ECTS credits   6

Prerequisites

Semester   Spring

Content   ▶▶_ See the *ECTS Guide* of the *Department of Educational Science & Early Childhood Education* ◀◀

List of useful addresses

DEPARTMENT OF ECONOMICS

HEAD OF DEPARTMENT

Efthalia Dimara, Professor
Department of Economics, University of Patras
GR-265 04 Patras
Tel. +30-2610969963
E-mail: dimara@econ.upatras.gr

DEPUTY HEAD

Vasilios Patronis, Associate Professor
Department of Economics, University of Patras
GR-265 04 Patras
Tel. +30-2610996268
E-mail: patronis@upatras.gr

DIRECTOR OF POSTGRADUATE PROGRAMME

Ioannis Venetis, Associate Professor
Department of Economics, University of Patras
GR-265 04 Patras
Tel.: +30-2610969964
E-mail: ivenetis@upatras.gr

ERASMUS CO-ORDINATOR

Athina Zervoyianni, Associate Professor
Department of Economics, University of Patras
GR-265 04 Patras
Tel. +30-2610-996271
E-mail: athina@upatras.gr

DEPARTMENTAL SECRETARY

Maria Davri
Department of Economics, University of Patras
GR-265 04 Patras
Tel. +30-2610-969960
Fax:+30-2610-997622
E-mail: econ-secr@upatras.gr

UNIVERSITY ADDRESSES

RECTOR

Venetsana Kyriazopoulou, Professor.
University of Patras,
GR-265 04 Patras
Tel. +30-2610-991922/991040/996605/996606, Fax:+30-2610-991711
E-mail: rectorate@upatras.gr

DEAN OF SCHOOL OF ECONOMICS & BUSINESS ADMINISTRATION

Dimitrios Skuras, Professor.
University of Patras, Department of Economics,
GR-265 04 Patras
Tel. +30-2610-969 958, Fax: +30-2610-991711,
E-mail: skuras@upatras.gr

DEPARTMENT OF STUDENT ISSUES

Manager's Office, Tel. +30-2610- 997970
Student accommodation & cultural events, Tel. +30-2610-997968
Health services (student support), Tel. +30-2610-996151

UNIVERSITY LIBRARY & INFORMATION

Management and secretariat, Tel. +30-2610-969613-15
Item acquisitions & bibliographical information, Tel. +30-2610-969616
IT Services, Tel. +30-2610-969631/32

FOREIGN-LANGUAGES CENTRE

Secretary, Tel. +30-2610-997370

STUDENT ACCOMMODATION (NATIONAL INSTITUTE OF YOUTH – IN CAMPUS)

Manager, Tel. +30-2610-992362
Call center, Tel. +30-2610- 992359/2360
Management, Tel. +30-2610- 992360 (int. 207-208)

STUDENT ACCOMMODATION (IN PROASTIO – NEAR CAMPUS)

Office, Tel. +30-2610-434820
Ground floor, Tel. +30-2610-453203

OTHER SERVICES IN CAMPUS

General Regional University Hospital of Patras, Tel. +30-2610-999111
University Sports Complex, Tel. +30-2610-997593
Post Office, Tel. +30-2610-997593
Bank (branch of Piraeus Bank), Tel. +30-2610-997844
Bookstore «Papasotiriou», Tel. +30-2610-995455
Cafeteria-Restaurant «Parko Irinis», Tel. +30-2610-997839

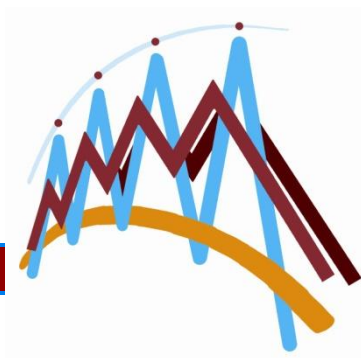
E-mail Addresses (in alphabetical order)

ACADEMIC STAFF	E-MAIL ADDRESS
Argyros George, Associate Professor	argyros@upatras.gr
Daouli Ioanna, Professor	daouli@upatras.gr
Demousis Michael, Professor	micdem@econ.upatras.gr
Dimara Efthalia, Professor	dimara@econ.upatras.gr
Giannakopoulos N., Assistant Professor	ngias@upatras.gr
Kounetas Konstantinos, Associate Professor	kounetas@upatras.gr
Patronis Vasilios, Associate Professor	patronis@econ.upatras.gr
Polymenis Athanasse, Assistant Professor	athanase@upatras.gr
Psaltopoulos Dimitrios, Professor	dempsa@upatras.gr
Skuras Dimitrios, Professor	skuras@econ.upatras.gr
Sypsas Panagiotis, Emeritus Professor	sypsas@upatras.gr
Tsekouras Konstantinos, Professor	tsekour@econ.upatras.gr
Tzagarakis Emmanuel, Assistant Professor	tzagara@upatras.gr
Tzelepis Dimitrios, Assistant Professor	tzelepis@upatras.gr
Venetis Ioannis, Associate Professor	ivenetis@upatras.gr
Zervoyianni Athina, Associate Professor	athina@upatras.gr

SPECIAL TEACHING/TECHNICAL STAFF	E-MAIL ADDRESS
Daskalou Victoria	daskalou@upatras.gr

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

*Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών*

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**απόφαση της υπ' αριθμ. 11/13-5-2015 συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ) του
Τμήματος Οικονομικών Επιστημών (Τ.Ο.Ε) του Παν. Πατρών**

ΑΡΘΡΟ 1 - Σκοπός

1. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών καθορίζει το πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ), όπως αποφασίστηκε στην υπ' αριθμ. 11/13-5-2015 συνεδρίαση της Γ.Σ.Ε.Σ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών.
2. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών αποτελεί Παράρτημα του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών και βρίσκεται σε συμφωνία με το περιεχόμενό του.

ΑΡΘΡΟ 2 - Δομή των Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Π.Μ.Σ οδηγεί στην απονομή: (α) Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε) στην *Εφαρμοσμένη Οικονομική και Ανάλυση Δεδομένων*.

ΑΡΘΡΟ 3 - Συλλογικά Όργανα

Συλλογικά όργανα του Π.Μ.Σ, είναι η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ) και η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε), τα οποία λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.3685/16-7-2008.

ΑΡΘΡΟ 4 - Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ και προεδρεύει της Σ.Ε. Η θητεία του Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι διετής με δυνατότητα ανανέωσης και μπορεί να ασκεί τα καθήκοντά του με μερική απαλλαγή από τις διδακτικές του υποχρεώσεις (άρθρο 2 του Ν.3685/16-7-2008).

ΑΡΘΡΟ 5 - Διδάσκοντες στο ΠΜΣ

Για την ανάθεση της διδασκαλίας των μαθημάτων και των ασκήσεων του Π.Μ.Σ, εισηγείται η Σ.Ε και αποφασίζει η Γ.Σ.Ε.Σ (άρθρο 5 του Ν.3685/16-7-2008).

ΑΡΘΡΟ 6 - Επιλογή Εισακτέων

1. Η Σ.Ε εισηγείται κάθε χρόνο προς τη Γ.Σ.Ε.Σ.:
(α) τη δημοσίευση ανακοίνωσης – πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος (προκήρυξη Π.Μ.Σ) για υποβολή αιτήσεων από ενδιαφερόμενους για εισαγωγή στο Π.Μ.Σ κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, και
(β) το περιεχόμενο της ανακοίνωσης.
2. Γίνονται δεκτοί μέχρι τριάνταοκτώ (38) πτυχιούχοι Τμημάτων Σχολών Επιστημών Οικονομίας και Διοίκησης, Κοινωνικών Επιστημών, Θετικών Επιστημών, Επιστημών Υγείας και Πολυτεχνικών Σχολών, Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων Α.Τ.Ε.Ι συναφούς γνωστικού αντικείμενου (Σχολών Οικονομίας και Διοίκησης).
3. Αίτηση μπορούν να υποβάλουν και φοιτητές που αναμένεται να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, μέχρι τη λήξη της προθεσμίας των εγγραφών (15 Οκτωβρίου). Οι φοιτητές αυτοί, εάν επιλεγούν, για να εγγραφούν θα πρέπει να υποβάλουν το πτυχίο τους ή βεβαίωση μη ορκισθέντος πτυχιούχου. Σε αντίθετη περίπτωση χάνουν το δικαίωμα εισαγωγής τους στο ΠΜΣ.
4. Οι αιτήσεις υποψηφιότητας για το Π.Μ.Σ (περίοδος υποβολής αιτήσεων) γίνονται διαρκώς καθ' όλο το διάστημα που αναφέρεται στην ανακοίνωση – πρόσκληση του Π.Μ.Σ. Τουλάχιστον κατά την πρώτη (1^η) εβδομάδα του Σεπτεμβρίου διεξάγονται συνεντεύξεις με τους αιτούντες και η επιτροπή επιλογής προβαίνει σε αξιολόγηση των αιτούντων. Τα τελικά αποτελέσματα της επιλογής υποψηφίων θα ανακοινωθούν στους αιτούντες το αργότερο μέχρι την τρίτη (3^η) εβδομάδα του Σεπτεμβρίου.
5. Τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής γίνονται γνωστά στους υποψηφίους με την προκήρυξη του Π.Μ.Σ.

6. Τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής υποψηφίων για εγγραφή στο Π.Μ.Σ. είναι:
- I. ο βαθμός πτυχίου ή αναμενόμενος βαθμός πτυχίου
  - II. τα έτη ολοκλήρωσης πτυχίου
  - III. η συνάφεια του γνωστικού αντικείμενου
  - IV. η επίδοση του υποψήφιου σε μαθήματα ή γνωστικά αντικείμενα συναφή προς τις κατευθύνσεις του Π.Μ.Σ.
  - V. δύο τουλάχιστον συστατικές επιστολές (δεν είναι απαραίτητες για τους υποψήφιους που προέρχονται από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών)
  - VI. η επαρκής γνώση αγγλικής γλώσσας. Η επαρκής γνώση της Αγγλικής πιστοποιείται με κατοχή τίτλου γνώσης της Αγγλικής επιπέδου C1/Γ1 ή C2/Γ2. Στο Παράρτημα Β του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας αναγράφονται – ενδεικτικά - τίτλοι γνώσης της Αγγλικής και το απαιτούμενο επίπεδο.
  - VII. Συνέντευξη. (Αξιολόγηση ποιοτικών χαρακτηριστικών του υποψήφιου, μεταξύ άλλων, του αναλυτικού τρόπου σκέψης, των κινήτρων για μεταπτυχιακές σπουδές κ.α.)
7. Οι αιτούντες υποψηφιότητα καταθέτουν τα παρακάτω
- Αίτηση υποψηφιότητας (υποχρεωτικό)
  - Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα (υποχρεωτικό)
  - Επικυρωμένο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας (υποχρεωτικό)
  - δύο τουλάχιστον συστατικές επιστολές (υποχρεωτικό)
  - Αποδεικτικά γνώσης της αγγλικής γλώσσας όπως περιγράφονται παραπάνω (υποχρεωτικό)
  - Επιστημονικές δημοσιεύσεις και διακρίσεις (εάν υπάρχουν)
  - Αποδεικτικά επαγγελματικής/ερευνητικής εμπειρίας (εάν υπάρχουν)
8. Η επιλογή των εισακτέων στο Π.Μ.Σ γίνεται από Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων η οποία προτείνεται από τη Σ.Ε του Π.Μ.Σ και ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Η επιλογή των εισακτέων επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.
9. Η διαδικασία επιλογής έχει ως εξής:
- α) Η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει πλήρη κατάλογο όσων έχουν ήδη υποβάλει αίτηση.
  - β) Απορρίπτει τους υποψηφίους που δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια (π.χ. μη-επάρκεια Αγγλικής γλώσσας, έλλειψη συστατικών επιστολών κ.ο.κ).
  - γ) Ιεραρχεί βαθμολογικά τους υποψηφίους και προβαίνει στην τελική επιλογή.
  - δ) Αποστέλλει επιστολή (γραπτή ή ηλεκτρονική) αποδοχής ή αποδοχής υπό αίρεση ή μη αποδοχής του αιτούντος.
10. Οι διαδικασίες επιλογής και η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων ολοκληρώνεται υποχρεωτικά μέχρι την τρίτη (3^η) εβδομάδα του Σεπτεμβρίου.

ΑΡΘΡΟ 7 - Διδάκτρα

1. Η φοίτηση στο Π.Μ.Σ. του Τ.Ο.Ε. πραγματοποιείται με τη καταβολή διδάκτρων. Τα διδάκτρα καταβάλλονται εφάπαξ με την εγγραφή ή σε τρεις ισόποσες δόσεις. Η πρώτη δόση καταβάλλεται με την εγγραφή, η δεύτερη με την ανανέωση εγγραφής στο εαρινό εξάμηνο και η τρίτη την πρώτη εβδομάδα του Ιουνίου.
2. Σε περίπτωση αναμονής για λήψη υποτροφίας απαλλαγής διδάκτρων, ο υποψήφιος μπορεί να μην καταβάλλει διδάκτρα μέχρι την κοινοποίηση της απόφασης κατανομής των υποτροφιών.
3. Σε περίπτωση μη τήρησης των οικονομικών του υποχρεώσεων ο φοιτητής διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.
4. Σε περίπτωση αποτυχίας του μεταπτυχιακού φοιτητή και διαγραφής του από το Π.Μ.Σ. ή σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση διαγραφής του από το Π.Μ.Σ. (π.χ. πειθαρχικά παραπτώματα κ.α.) δεν επιστρέφονται διδάκτρα που καταβλήθηκαν είτε εφάπαξ είτε σε δόσεις.

ΑΡΘΡΟ 8 - Υποτροφίες - βραβεία

1. Το Π.Μ.Σ. παρέχει υποτροφίες με τη μορφή απαλλαγής διδάκτρων στο 20% των εισακτέων του προγράμματος (8 υποτροφίες απαλλαγής καταβολής διδάκτρων σε αριθμό 38 εισακτέων).
2. Οι υπότροφοι επιλέγονται με βάση οικονομικά, κοινωνικά και ακαδημαϊκά κριτήρια. Τα κριτήρια γίνονται γνωστά με την προκήρυξη του Π.Μ.Σ. ή με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αιτήσεων και την ανακοίνωση της λίστας επιτυχόντων. Μετά την τελική ανακοίνωση των επιτυχόντων για εγγραφή στο Π.Μ.Σ., οι υποψήφιοι που αιτούνται υποτροφία απαλλαγής καταθέτουν τα σχετικά δικαιολογητικά εντός μίας εβδομάδας ή εντός διαστήματος που καθορίζεται με ανακοίνωση της Σ.Ε. Τα κριτήρια και η σχετική μοριοδότηση εγκρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. μετά από εισήγηση της Σ.Ε.
3. Το Π.Μ.Σ. παρέχει (χρηματικό) βραβείο αριστείας σε 2 μεταπτυχιακούς φοιτητές με βάση την βαθμολογική τους επίδοση στο 1^ο εξάμηνο φοίτησης. Το Π.Μ.Σ. παρέχει 1 χρηματικό βραβείο και βεβαίωση αριστείας στον μεταπτυχιακό φοιτητή με την καλύτερη επίδοση στο Π.Μ.Σ. τον Σεπτέμβριο του επόμενου ακαδημαϊκού έτους. Το ύψος του χρηματικού βραβείου καθορίζεται από τη Σ.Ε και σε καμία περίπτωση δεν ξεπερνά το 1/3 του ύψους των διδάκτρων.

ΑΡΘΡΟ 9 - Εγγραφή

1. Η εγγραφή των επιλεγέντων μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται από 1 έως 15 Οκτωβρίου. Κατά την εγγραφή τους, οι υποψήφιοι καταθέτουν:
  - (α) αίτηση εγγραφής
  - (β) επικυρωμένα φωτοαντίγραφα τίτλων σπουδών ή βεβαίωση πτυχιούχου μη ορκισθέντος από το Τμήμα προέλευσης
  - (γ) αποδεικτικό γνώσης της Αγγλικής
  - (δ) επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της αστυνομικής ταυτότητας
  - (ε) τρεις (3) φωτογραφίες ταυτότητας και
  - (στ) υπεύθυνη δήλωση ότι αποδέχονται τους κανόνες και όρους του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας.
2. Η μη πραγματοποίηση, εκ μέρους του επιλεγέντος μεταπτυχιακού φοιτητή, της εγγραφής του εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, ισοδυναμεί με μη αποδοχή της έγκρισης εισαγωγής του στο ΠΜΣ του Τμήματος.
3. Οι όροι φοίτησης που περιλαμβάνονται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. γίνονται αποδεκτοί από κάθε υποψήφιο με την εγγραφή του. Ο υποψήφιος πριν εγγραφεί λαμβάνει γνώση αυτού του Κανονισμού και κατά την εγγραφή του υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση ότι αποδέχεται τους κανόνες λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

ΑΡΘΡΟ 10 - Ανανέωση Εγγραφής

1. Η ανανέωση εγγραφής γίνεται στην αρχή του 2^{ου} εξαμήνου φοίτησης.
2. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν, για αποδεδειγμένα σοβαρούς λόγους, να ζητήσουν με αίτησή τους αναστολή της φοίτησης τους για ορισμένο χρόνο, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δυο έτη (επαναφοίτηση το επόμενο ή μεθεπόμενο ακαδημαϊκό έτος). Η απόφαση χορήγησης αναστολής, λαμβάνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής συνεχίζει τη φοίτησή του από το εξάμηνο στο οποίο ζήτησε και πήρε αναστολή, κατοχυρώνοντας βαθμολογία στα μαθήματα που έχει ήδη επιτυχώς εξεταστεί. Μετά την εξεταστική περίοδο του 2^{ου} εξαμήνου δεν δίνεται αναστολή φοίτησης.
3. Μεταπτυχιακός φοιτητής που δεν ανανέωσε την εγγραφή του, χάνει την ιδιότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή και διαγράφεται από τα μητρώα του Π.Μ.Σ.

ΑΡΘΡΟ 11 – Μαθήματα και Διπλωματική Εργασία

1. Η χρονική διάρκεια του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδικευσης (Μ.Δ.Ε.) ορίζεται σε δύο (2) εξάμηνα και μπορεί να έχει μέγιστη διάρκεια τέσσερα (4) εξάμηνα.
2. Το σύνολο των Πιστωτικών Μονάδων, Π.Μ. (ECTS), που απαιτούνται για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ανέρχεται σε εξήντα (60). Τα μαθήματα του Μ.Δ.Ε. είναι εξαμηνιαία. Το πρόγραμμα των μαθημάτων διαμορφώνεται ανά εξάμηνο ως εξής:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

Α. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ		
Κωδικός	Π.Μ	Τίτλος
ΕΦΟ-01	8	Εφαρμοσμένη Μικρο-οικονομετρία

ΕΦΟ-02	8	Εφαρμοσμένη Μακρο-οικονομετρία
ΕΦΟ-03	8	Διαχείριση Μεγάλων Δεδομένων
		Β. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
	1X6	Μάθημα Επιλογής
ΣΥΝΟΛΟ	30	

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

		Α. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
Κωδικός	Π.Μ	Τίτλος
ΕΦΟ-44	18	Μεταπτυχιακή εργασία
		Β. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
	1X6	Μάθημα Επιλογής
	1X6	Μάθημα Επιλογής
ΣΥΝΟΛΟ	30	

Τα μαθήματα επιλογής οριστικοποιούνται με την δημοσίευση της ανακοίνωσης – πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για υποβολή αιτήσεων ή μέσα σε ένα μήνα από τη δημοσίευση της ανακοίνωσης. Ενδέχεται τα μαθήματα επιλογής που προσφέρονται να είναι ακριβώς 1 για το 1^ο εξάμηνο φοίτησης και ακριβώς 2 για το 2^ο εξάμηνο φοίτησης κατόπιν απόφασης της Γ.Σ.Ε.Σ.

- Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται στην Ελληνική και/ή στην Αγγλική γλώσσα. Το ίδιο ισχύει για τις εξετάσεις, τη διεξαγόμενη έρευνα και τη βιβλιογραφία (η τελευταία ενδέχεται να είναι μόνο στην Αγγλική).
- Μετά την εξεταστική περίοδο του Ιανουαρίου/Φεβρουαρίου και κατά τη διάρκεια του Φεβρουαρίου, οι φοιτητές εκφράζουν την προτίμησή τους για Επιβλέποντα Καθηγητή από τους διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ. και από τα Μέλη Δ.Ε.Π του Τμήματος. Οι φοιτητές μπορούν να προτείνουν θέμα προς εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας ή να συμφωνήσουν σε θέμα που προτείνει ο διδάσκων ή το Επιβλέπον μέλος Δ.Ε.Π.
- Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται στο δεύτερο εξάμηνο φοίτησης και ολοκληρώνεται την 31η Αυγούστου. Η γλώσσα της Διπλωματικής Εργασίας είναι η Ελληνική ή η Αγγλική και το μέγεθός της είναι κατ' ελάχιστο 8.000 λέξεις, ενώ δεν πρέπει να ξεπερνά σε καμία περίπτωση τις 20.000 λέξεις.
- Ο Επιβλέπων Καθηγητής είναι μέλος της Τριμελούς Επιτροπής παρακολούθησης της Διπλωματικής Εργασίας, της οποίας τα μέλη προτείνει με την οριστικοποίηση του θέματος της εργασίας στην αρχή του 2^{ου} εξαμήνου. Η Τριμελής Επιτροπή εγκρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.
- Με την ολοκλήρωση της συγγραφής της Διπλωματικής Εργασίας, ο Επιβλέπων Καθηγητής καλεί την Τριμελή Επιτροπή και προβαίνει σε δημόσια κοινοποίηση της ημέρας και ώρας εξέτασης/παρουσίασης της εργασίας από τον φοιτητή. Η παρουσίαση είναι υποχρεωτική. Αμέσως μετά την παρουσίαση, η Διπλωματική Εργασία του μεταπτυχιακού φοιτητή βαθμολογείται από την Τριμελή Επιτροπή και η βαθμολογία καταγράφεται σε Πρακτικό Εξέτασης. Η απόφαση, για έγκριση της διπλωματικής εργασίας, μπορεί να ληφθεί και με σύμφωνη γνώμη μόνο του επιβλέποντος και ενός εκ των δύο μελών της επιτροπής, οι οποίοι και βαθμολογούν.
- Ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει τη δυνατότητα να ζητήσει αλλαγή Επιβλέποντος μέλους Δ.Ε.Π. και το Επιβλέπον μέλος Δ.Ε.Π. έχει τη δυνατότητα να ζητήσει απαλλαγή από τον ορισμό του. Η Γ.Σ.Ε.Σ. αποφασίζει σχετικά, μετά από αιτιολογημένη πρόταση του ενδιαφερόμενου.

ΑΡΘΡΟ 12 - Διδακτικό Ημερολόγιο

- Η διδασκαλία και οι εξετάσεις των μαθημάτων και των δύο εξαμήνων διεξάγονται στο διάστημα από 1 Οκτωβρίου έως 30 Ιουνίου. Οι παρουσιάσεις των διπλωματικών εργασιών γίνονται τον μήνα Σεπτέμβριο ή σύμφωνα με το άρθρο 14, παρ. 3 του παρόντος κανονισμού.
- Η Σ.Ε. του Μ.Π.Σ. καθορίζει και ανακοινώνει το ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων και εξετάσεων κάθε εξαμήνου.

ΑΡΘΡΟ 13 - Παρακολούθηση Μαθημάτων

Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια που απουσίασε από περισσότερες του 1/6 των ωρών που διδάχθηκαν, δεν γίνεται δεκτός στην τελική εξέταση του μαθήματος και βαθμολογείται υποχρεωτικά με μηδέν στο μάθημα.

ΑΡΘΡΟ 14 - Εξετάσεις – Βαθμολογία

1. Η βαθμολογία των μεταπτυχιακών φοιτητών στα μαθήματα που παρακολουθούν, ακολουθεί την ισχύουσα για τους προπτυχιακούς φοιτητές κλίμακα βαθμολογίας² και κατατίθεται από τον διδάσκοντα στη Γραμματεία του Τμήματος, μέσα σε δύο εβδομάδες από τη λήξη της εξεταστικής περιόδου.
2. Σε περίπτωση αποτυχίας σε οποιοδήποτε μάθημα του χειμερινού (πρώτου) ή του εαρινού (δευτέρου) εξαμήνου, με την προϋπόθεση ότι αυτά δεν είναι συνολικά περισσότερα από τρία (3), ο φοιτητής/τρια εξετάζεται επαναληπτικά τον Σεπτέμβριο. Σε περίπτωση αποτυχίας στις επαναληπτικές εξετάσεις του Σεπτεμβρίου, ο φοιτητής/τρια εξετάζεται επαναληπτικά για δεύτερη φορά τον Ιανουάριο και/ή τον Ιούνιο του επόμενου ακαδημαϊκού έτους, ανάλογα με το μάθημα (χειμερινού και/ή εαρινού εξαμήνου) που οφείλει. Σε περίπτωση νέας αποτυχίας σε οποιοδήποτε μάθημα, διακόπτεται η φοίτηση μετά από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ και κατόπιν εισηγήσεως από την Σ.Ε και χορηγείται, κατόπιν αίτησης του μεταπτυχιακού φοιτητή, βεβαίωση από τη Γραμματεία του Τμήματος στην οποία αναγράφονται όλοι οι βαθμοί συμπεριλαμβανομένων και των μη προβιβάσιμων.
3. Ο βαθμός της Διπλωματικής Εργασίας δίδεται από την Τριμελή Επιτροπή αμέσως μετά την παρουσίαση της εργασίας από τον φοιτητή. Σε περίπτωση (α) αποτυχίας με την εργασία να χρήζει αναθεώρησης ή (β) περίπτωση αδυναμίας ολοκλήρωσης της Διπλωματικής Εργασίας μέχρι την 31η Αυγούστου για σοβαρούς λόγους, ο φοιτητής μπορεί να προβεί στην τελική παρουσίαση της διπλωματικής εργασίας του όχι νωρίτερα από 2 μήνες, ούτε αργότερα από 4 μήνες από την προηγούμενη παρουσίαση ή από την 30η Σεπτεμβρίου. Σε περίπτωση μη-προβιβάσιμου βαθμού της διπλωματικής εργασίας, ο φοιτητής διαγράφεται από το πρόγραμμα, μετά από εισήγηση της Σ.Ε., που επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.
4. Ο τελικός βαθμός του Μ.Δ.Ε. προκύπτει ως το άθροισμα του μέσου όρου των βαθμών σε όλα τα μεταπτυχιακά μαθήματα, με συντελεστή βαρύτητας 0,75 και του βαθμού της Διπλωματικής Εργασίας με συντελεστή βαρύτητας 0,25.
5. Για την απονομή του Μ.Δ.Ε. απαιτείται προαγωγικός βαθμός σε όλα τα μεταπτυχιακά μαθήματα και στη Διπλωματική Εργασία.

ΑΡΘΡΟ 15 - Απονομή Μ.Δ.Ε.

1. Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που περάτωσαν επιτυχώς όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. απονέμεται Μ.Δ.Ε., ο τύπος του οποίου ορίζεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών.
Η απονομή γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών, σε ειδική δημόσια τελετή παρουσία του Πρύτανη, των Προέδρων των Τμημάτων και μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας. Κατά το μέχρι της απονομής του διπλώματος χρονικό διάστημα, χορηγείται από τη Γραμματεία του Τμήματος, πιστοποιητικό ολοκλήρωσης των σπουδών, στο οποίο αναφέρεται η ημερομηνία αποφοίτησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.

Οδηγός εκπόνησης διπλωματικών εργασιών (Δ.Ε) στο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης «Εφαρμοσμένη Οικονομική και Ανάλυση Δεδομένων»

Θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Μεταπτυχιακού και θα κοινοποιηθεί στους εγγεγραμμένους φοιτητές/τριες του προγράμματος, αναλυτικός οδηγός εκπόνησης της Δ.Ε που θα περιλαμβάνει:

- (α) Οδηγίες σχετικές με τα βασικά χαρακτηριστικά μίας Δ.Ε και αυστηρές οδηγίες σχετικά με την λογοκλοπή.
- (β) Οδηγίες σχετικές με τη δομή της Δ.Ε
- (γ) Οδηγίες μορφοποίησης κειμένου, βιβλιογραφίας, πινάκων και διαγραμμάτων
- (δ) Θα αναρτηθούν ηλεκτρονικά πρότυπα συγγραφής της Δ.Ε

---

² Βάση επιτυχίας είναι το πέντε (5)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΡΧΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
HELLENIC REPUBLIC
HELLENIC QUALITY ASSURANCE
AND ACCREDITATION AGENCY

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Α.Ε.Ι.

ΤΜΗΜΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΑΕΙ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ ΑΚΑΔ. ΕΤΟΥΣ 2014-2015	369	
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ (ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΞΑΜΗΝΑ ΣΠΟΥΔΩΝ)	1881	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ (ν)	1126	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ (ν+2)	1376	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΕΡΑΝ ΤΗΣ ΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ (> ν)	755	
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ (ΑΝΕΥ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΤΗΣ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ)	ΑΚ. ΕΤΟΣ 2014/15	225
	ΑΚ. ΕΤΟΣ 2013/14	168
	ΑΚ. ΕΤΟΣ 2012/13	155

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ								
Καθηγητές	Αναπλ. Καθηγητές	Επίκ. Καθηγητές	Λέκτορες/Καθ. Εφαρμογών	ΕΕΔΙΠ/ΕΔΠ	Επί συμβάσει (πλήθος συμβάσεων)	Διοικ. Προσωπικό	ΕΤΕΠ/ΕΤΠ	Επιστημ./Εργαστ. Συνεργάτες
6	4	5	1	1	0	4	2	

Ο παρακάτω πίνακας αφορά το ακαδ. έτος 2014/15

ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ	41	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΝ ΩΡΩΝ ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ Ο ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ	ΧΕΙΜΕΡ.	ΕΑΡ.
	60	60
ΣΥΝΟΛΟ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΝ ΩΡΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ Ο ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ (ΕΣΤΩ ΚΑΙ ΑΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΜΕΡΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ)	ΧΕΙΜΕΡ.	ΕΑΡ.
ΣΥΝΟΛΟ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΝ ΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ Ο ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ (ΕΣΤΩ ΚΑΙ ΑΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΜΕΡΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ)	ΧΕΙΜΕΡ.	ΕΑΡ.
	15	14
ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ;		ΟΧΙ
ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ;		ΟΧΙ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΡΟΩΝ/ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΕΑΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ)	-	
Αναφέρατε τις κατευθύνσεις/ροές, εάν υπάρχουν		
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ	27	
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤ/ΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΠΜΣ) (Αυτόνομα ή σε συνεργασία με άλλα Πανεπιστήμια/Τ.Ε.Ι. της Ελλάδας ή του εξωτερικού)		
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ ΣΕ ΜΔΕ	-	
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΕΚΠΟΝΟΥΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ	20	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΙΔΡΥΜΑ:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΤΜΗΜΑ : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Αριθμός προσφερόμενων κατευθύνσεων:

Αριθμός μεταπτυχιακών προγραμμάτων:

Σχετικός πίνακας	Ακαδημαϊκό έτος	Τρέχον έτος (T)* 2014-2015	T-1 2013-2014	T-2 2012-2013	T-3 2011-2012	T-4 2010-2011	T-5 2009-2010
# 1	Συνολικός αριθμός μελών ΔΕΠ	16	15	14	14	14	15
# 1	Λοιπό προσωπικό	7	6	13	18	35	25
# 2	Συνολικός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών σε κανονικά έτη φοίτησης (ν X 2)	1471	1315	1261	1260	1153	1107
# 3	Προσφερόμενες από το Τμήμα θέσεις στις πανελλαδικές	77	77	77	140	–	–
# 3	Συνολικός αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών	369	296	289	281	264	217
# 7	Αριθμός αποφοίτων	225	168	155	136	173	133
# 6	Μ.Ο. βαθμού πτυχίου	6,31	6,36	6,00	6,56	6,60	6,98
# 4	Προσφερόμενες από το Τμήμα θέσεις ΠΜΣ**	0	0	0	0	15	30
# 4	Αριθμός αιτήσεων για ΠΜΣ**	0	0	0	0	94	116
# 12.1	Συνολικός αριθμός μαθημάτων για την απόκτηση πτυχίου	41	41	41	40	40	40
# 12.1	Σύνολο υποχρεωτικών μαθημάτων (Υ)	20	20	20	20	20	20

# 12.1	Συνολικός αριθμός προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής	27	26	25	24	29	30
# 15	Συνολικός αριθμός δημοσιεύσεων ΔΕΠ	34 (για 15 μέλη ΔΕΠ)	69	33	57	36	41
# 16	Αναγνώριση ερευνητικού έργου (σύνολο)	620 (για 15 μέλη ΔΕΠ)	1020	434	430	148	146
# 17		11 (για 15 μέλη ΔΕΠ)	16	7	12	5	6

* Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

**Για Τμήματα που προσφέρουν περισσότερα του ενός ΠΜΣ θα πρέπει να υπολογιστεί το άθροισμα.

Σημείωση: Τα πεδία του παρόντος πίνακα θα συμπληρώνονται αυτόματα, αμέσως μόλις συμπληρώνονται από το χρήστη τα αντίστοιχα πεδία στους σχετικούς πίνακες που ακολουθούν. Τα πεδία με το κίτρινο χρώμα επειδή αφορούν σε στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται στους πίνακες που ακολουθούν θα πρέπει να συμπληρώνονται από το χρήστη.

Πίνακας 1. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος

		2014-2015		2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010	
		A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ
Καθηγητές	Σύνολο	4	2	4	2	4	2	2	2	3	2	3	2
	Από εξέλιξη					2				3	2	3	2
	Νέες προσλήψεις												
	Συνταξιοδοτήσεις												
	Παραιτήσεις							1					
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	3	1	2	1	2	1	3	1	2	1	2	1
	Από εξέλιξη	1				1		1		2	1	2	1
	Νέες προσλήψεις												
	Συνταξιοδοτήσεις												
	Παραιτήσεις												
Επίκουροι Καθηγητές	Σύνολο	5		5		4		3		4		3	
	Από εξέλιξη	1		1		1				1			
	Νέες προσλήψεις					1				3		3	
	Συνταξιοδοτήσεις												
	Παραιτήσεις												1
Λέκτορες	Σύνολο	1		1		1		3		2		4	
	Νέες προσλήψεις	1		1				1		2		4	
	Συνταξιοδοτήσεις												
	Παραιτήσεις			1		2				1			1
Μέλη ΕΕΔΙΠ	Σύνολο		1										
Διδάσκοντες επί συμβάσει*	Σύνολο	0	0	0	0	3	3	10	0	25	1	15	1
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο		4		3		5		6		7		7

* Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων – όχι διδασκόντων (π.χ. αν ένας διδάσκων έχει δύο συμβάσεις, χειμερινή και εαρινή, τότε μετρώνται δύο συμβάσεις).

Πίνακας 2. Εξέλιξη του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών

	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010
Προπτυχιακοί	1881	1815	1687	1459	1308	1323
Μεταπτυχιακοί (ΜΔΕ)	0	0	0	0	24	28
Διδακτορικοί	20	25	24	24	27	23

Πίνακας 3. Εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχόμενων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος						
Εισαχθέντες με:	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010
Εισαγωγικές εξετάσεις	384	283	237	235	249	249
Μετεγγραφές (εισροές προς το Τμήμα)	40	16	1	13	33	16
Μετεγγραφές (εκροές προς άλλα Τμήματα)[2]	61	11	0	0	54	87
Κατατακτήριες εξετάσεις (Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ)	2	3	14	22	22	23
Άλλες κατηγορίες	4	5	37	11	14	16
Σύνολο¹⁶	369	296	289	281	264	217
<i>Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)</i>	6	9	11	9	11	11

Επεξήγηση:

Στον πίνακα αυτόν θα αποτυπωθούν τα εξελικτικά στοιχεία πέντε (5) συνολικά ετών: του έτους στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης και των 4 προηγούμενων ετών.

Προσαρμόστε τις χρονολογίες ανάλογα.

[2] Προσοχή: ο αριθμός των εκροών πρέπει να αφαιρεθεί κατά τον υπολογισμό του Συνόλου.

Πίνακας 4. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)[1]

Τίτλος ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΠΜΣ: ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Κανονική διάρκεια σπουδών (μήνες):

	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	0	0	0	0	94	116
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	0	0	0	0	45	46
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	0	0	0	0	49	70
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	0	0	0	0	15	30
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	0	0	0	0	15	23
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	0	0	0	22	24	17
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	-	-	-	-	-	-

^[1] Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας για κάθε ΠΜΣ.

Πίνακας 5. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	2	1	1	1	6	4
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	0	1	1	1	3	1
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	2	0	0	0	3	3
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	0	0	0	0	0	0
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων υποψηφίων	2	1	1	1	6	4
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	3	4	1	0	2	3
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων	5.5	5.0	4.0	0	4.0	7.0

Επεξήγηση: Απόφοιτοι = Αριθμός Διδακτόρων που ανακηρύχθηκαν στο έτος που αφορά η στήλη.

Πίνακας 6. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Έτος	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)								Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων, π.χ. 8.75)
		5.0-5.9		6.0-6.9		7.0-8.4		8.5-10.0		
		Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	
2009-2010	139	20	14.39	90	64.75	27	19.42	2	1.44	6.98
2010-2011	173	24	13.87	104	60.12	44	25.43	1	0.58	6.60
2011-2012	134	27	20.15	84	62.69	23	17.16	0	0.00	6.56
2012-2013	155	36	23.23	90	58.06	28	18.06	1	0.65	6.00
2013-2014	168	50	29.76	93	55.36	24	14.29	1	0.60	6.36
2014-2015	225	64	28.44	138	61.33	22	9.78	1	0.44	6.31
Σύνολο	994	221		599		168		6		

Επεξήγηση: Σημειώστε σε κάθε στήλη τον αριθμό των φοιτητών που έλαβαν την αντίστοιχη βαθμολογία και το ποσοστό που αυτοί εκπροσωπούν επί του συνολικού αριθμού των αποφοιτησάντων το συγκεκριμένο έτος [π.χ. 26 (=15%)].

Πίνακας 7. Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Στον πίνακα αυτόν θα αποτυπωθούν τα εξελικτικά στοιχεία 7 συνολικά ετών: του έτους στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης και των 6 προηγούμενων ετών. Προσαρμόστε τις χρονολογίες ανάλογα.

Έτος Αναφοράς	Αποφοιτήσαντες Διάρκεια Σπουδών (σε έτη)								11 και πλέον	Δεν έχουν αποφοιτήσει ²	Σύνολο ³
	<u>K(1)=4</u>	5	6	7	8	9	10				
2009-2010	1	47	37	14	17	7	5	5	759	892	
2010-2011	8	66	53	18	7	8	7	6	759	932	
2011-2012	2	56	34	14	12	8	6	4	837	973	
2012-2013	1	67	39	26	9	6	2	5	888	1043	
2013-2014	4	52	51	30	12	9	4	6	971	1139	
2014-2015	6	94	58	26	17	12	1	11	998	1223	

*Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

1. Όπου K = Κανονική διάρκεια σπουδών (σε έτη) στο Τμήμα (π.χ. αν η κανονική διάρκεια σπουδών είναι 4 έτη, τότε K=4 έτη, K+1=5 έτη, K+2=6 έτη,..., K+6=10 έτη) π.χ 60= Αναγράφεται ο αριθμός των εγγεγραμμένων 4ετών φοιτητών του 2011-12, οι οποίοι αποφοίτησαν το ακαδ. έτος 2011-12 (Βάσει των εξεταστικών περιόδων που διενεργήθηκαν εντός του ακαδ. έτους (1.9.11-31.8.12) - 15, 5, 4, κ.ο.κ= Αναγράφονται οι αντίστοιχοι αριθμοί των εγγεγραμμένων επί πτυχίω φοιτητών του 2011-12 (όπου 15=μόνο στο 1ο πτυχίο, 5= μόνο στο 2ο πτυχίο, 4= μόνο στο 3ο πτυχίο κλπ), οι οποίοι αποφοίτησαν το ακαδ. έτος 2011-12 (Βάσει των εξεταστικών περιόδων που διενεργήθηκαν εντός του ακαδ. έτους (1.9.11-31.8.12) συμπεριλαμβανομένης της επαναληπτικής εξεταστικής Σεπτεμβρίου 2011).

2. Αναγράφεται ο συνολικός αριθμός των λοιπών εγγεγραμμένων φοιτητών, οι οποίοι θα μπορούσαν να αποφοιτήσουν (εν δυνάμει πτυχιούχοι) το έτος αυτό και δεν αποφοίτησαν (π.χ αν η κανονική διάρκεια σπουδών είναι 4 έτη, τότε αυτοί που κατά το αναφερόμενο ακαδ. έτος είναι εγγεγραμμένοι στο 4^ο έτος και πέρα από αυτό). π.χ 190= Αναγράφεται ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων 4ετών και επί πτυχίω φοιτητών του ακαδ. έτους 2011-12 που δεν αποφοίτησαν το ακαδ. έτος 2011-12.

3. Αναγράφεται το άθροισμα όλων των πτυχιούχων και των εν δυνάμει πτυχιούχων του έτους αυτού (δηλαδή, το άθροισμα όλων των στηλών K, K+1, K+2,...,Δεν έχουν αποφοιτήσει)

Πίνακας 8. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών[1] (δεν υπάρχουν στοιχεία)

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (μήνες)[1]			
		6	12	24	Μη ενταχθέντες – συνέχεια σπουδών
2009-2010					
2010-2011					
2011-2012					
2012-2013					
2013-2014					
2014-2015					
<i>Σύνολο</i>					

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

[1] Οι στήλες συμπληρώνονται με το πλήθος των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, των οποίων η επαγγελματική ένταξη πραγματοποιήθηκε εντός του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος μετά την αποφοίτησή τους.

Πίνακας 9. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών

		2014- 2015	2013 -2014	2012- 2013	2011- 2012	2010- 2011	2009- 2010	Σύνολο	
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού								
	Εξωτερικού	Ευρ.**	10	8		2	5	25	
		Άλλα							
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Τμήμα	Εσωτερικού								
	Εξωτερικού	Ευρ.**	6	5	2	5	4	2	24
		Άλλα							
Μέλη ακαδημαϊκού Προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο ΑΕΙ ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού		10	9	8	2	6	8	43
	Εξωτερικού	Ευρ.**							
		Άλλα							
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	Εσωτερικού		3	3	3	3	5	5	22
	Εξωτερικού	Ευρ.**							
		Άλλα							
Σύνολο		29	25	13	10	17	20	114	

* Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

** Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών.

Πίνακας 10. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (δεν υπάρχουν στοιχεία)

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων ΠΜΣ	Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (μήνες)[1]			
		6	12	24	Μη ενταχθέντες – συνέχεια σπουδών
2009-2010					
2010-2011					
2011-2012					
2012-2013					
2013-2014					
2014-2015					
<i>Σύνολο</i>					

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

[1] Οι στήλες συμπληρώνονται με το πλήθος των αποφοίτων ΠΜΣ, των οποίων η επαγγελματική ένταξη πραγματοποιήθηκε εντός του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος μετά την αποφοίτησή τους.

Πίνακας 11. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

	2014-2015		2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού							1
	Εξωτερικού	Ευρ.**						
		Άλλα	1					
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Τμήμα	Εσωτερικού							
	Εξωτερικού	Ευρ.**						
		Άλλα						
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού		2		1	2	3	8
	Εξωτερικού	Ευρ.**						
		Άλλα						
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	Εσωτερικού							
	Εξωτερικού	Ευρ.**						
		Άλλα						
Σύνολο	3				1	2	3	9

* Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

Πίνακας 12.1 Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Ακαδ. Έτος:

2014-2015

[1]

	Μαθήματα[2] Προγράμματος Σπουδών (ανά εξάμηνο)	Κωδικός Μαθήματος	Πιστ. Μονάδες ECTS	Κατηγορία μαθήματος[3]	Υποβάθρου (Υ), Επιστ. Περιοχής (ΕΠ), Γενικών Γνώσεων (ΓΓ), Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Σε ποιο εξάμηνο σπουδών αντιστοιχεί; (1ο, 2ο κλπ.)	Απαραίτητα προαπαιτούμενα μαθήματα[4]	Ιστότοπος [5]	Σελίδα Οδηγού Σπουδών[6]
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Ι	101	6	Υ	ΕΠ	3	1 ^ο	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1253 https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1271	31
2	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ Ι	111	6	Υ	ΕΠ	3	1 ^ο	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1240	31
3	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ Ι	121	6	Υ	ΕΠ	3	1 ^ο	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1263	32
4	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	130	6	Υ	ΕΠ	3	1 ^ο	όχι	http://econ.upatras.gr/people/faculty/patronis	32
5	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΥΣ Η/Υ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	150	6	Υ	ΕΠ	3	1 ^ο	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1242	32
6	ΑΓΓΛΙΚΑ/ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ/ΡΩΣΙΚΑ	1Ξ01/1Ξ03/1Ξ05	3	Υ	ΑΔ	3	1 ^ο	όχι	-	
7	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΙΙ	102	6	Υ	ΕΠ	3	2 ^ο	όχι	http://econ.upatras.gr/people/faculty/psaltopoulos	39
8	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ ΙΙ	112	6	Υ	ΕΠ	3	2 ^ο	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1244	40
9	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΙΙ	122	6	Υ	ΕΠ	3	2 ^ο	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1255	40
10	ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	1Ξ02	6	Ε	ΕΠ	3	2 ^ο	όχι	-	43
11	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	154	6	Ε	ΕΠ	3	2 ^ο	όχι	http://econ.upatras.gr/people/faculty/patronis	43
12	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι	201	6	Υ	ΕΠ	3	3 ^ο	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1249 https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1254 https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1272	33
13	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι	203	6	Υ	ΕΠ	3	3 ^ο	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1285	33
14	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ Ι	131	6	Ε	ΕΠ	3	3 ^ο	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1204	36
15	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	153	6	Ε	ΕΠ	3	3 ^ο	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1288	36
16	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ-MANATZMENT	220	6	Ε	ΕΠ	3	3 ^ο	όχι	http://econ.upatras.gr	36/37

17	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΜΕ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ	222	6	E	ΕΠ	3	3°		http://econ.upatras.gr	37
18	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ – ΚΟΙΝΟΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ	ΠΔ 202	6	E	ΕΠ	3	3°	όχι	-	48
19	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΙ	202	6	Υ	ΕΠ	3	4°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1255 https://eclasc.patras.gr/courses/ECON1250 https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1293	40/41
20	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΙ	204	6	Υ	ΕΠ	3	4°	όχι	http://eclass.upatras.gr/courses/ECON1235	41
21	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΙΙ	132	6	E	ΕΠ	3	4°	όχι	http://econ.upatras.gr	43/44
22	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ	151	6	E	ΕΠ	3	4°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1287	44
23	ΘΕΜΑΤΑ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	241	6	E	ΕΠ	3	4°	όχι	https://econ.upatras.gr	44
24	ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ	320	6	Υ	ΕΠ	3	5°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1202	34
25	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	355	6	Υ	ΕΠ	3	5°	όχι	http://econ.upatras.gr	34
26	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	441	6	E	ΕΠ	3	5° & 7°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1220	38
27	ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ	340	6	E	ΕΠ	3	5° & 7°	όχι	http://econ.upatras.gr/people/faculty/patronis	37
28	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	396	6	E	ΕΠ	3	5° & 7°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1262	37/38
29	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	152	6	E	ΕΠ	3	5° & 7°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1289	34
30	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	393	6	E	ΕΠ	3	5° & 7°	όχι	http://econ.upatras.gr	39/40
31	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	465	6	E	ΕΠ	3	5° & 7°	όχι	https://econ.upatras.gr	38/39
32	ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	42322	6	E	ΓΓ	3	5° & 7°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/PN1457	48
33	ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	312	6	Υ	ΕΠ	3	6°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1290	41/42
34	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	350	6	Υ	ΕΠ	3	6°	όχι	http://econ.upatras.gr	42
35	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	361	6	E	ΕΠ	3	6° & 8°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1214	45

36	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	332	6	E	ΕΠ	3	6° & 8°	όχι	http://econ.upatras.gr	44
37	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	230	6	E	ΕΠ	3	6° & 8°	όχι	http://econ.upatras.gr	45
38	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	330	6	E	ΕΠ	3	6° & 8°	όχι	https://econ.upatras.gr/people/faculty/kontolaimou	47/48
39	ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	394	6	E	ΕΠ	3	6° & 8°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1286	47
40	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ	421	6	E	ΕΠ	3	6° & 8°	όχι	http://econ.upatras.gr/people/faculty/venetis	47
41	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	352	6	E	ΕΠ	3	6° & 8°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1281	46/47
42	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	351	6	E	ΕΠ	3	6° & 8°	όχι	http://econ.upatras.gr	46
43	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΑΣΕΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	424	6	E	ΕΠ	3	6° & 8°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1243	46
44	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	42790	6	E	ΓΓ	3	6° & 8°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/PN1458	48/49
45	ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	430	6	Υ	ΕΠ	3	7°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1221	35
46	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	410	6	Υ	ΕΠ	3	7°	όχι	http://econ.upatras.gr/people/faculty/psaltopoulos	35/36
47	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	401	6	Υ	ΕΠ	3	8°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1217	42
48	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	420	6	Υ	ΕΠ	3	8°	όχι	https://eclass.upatras.gr/courses/ECON1277	42/43

[1] Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

[2] Καταγράψτε τα μαθήματα με τη σειρά που ορίζεται στο Πρόγραμμα Σπουδών (δηλ. 1ου, 2ου, 3ου κ.ο.κ. εξαμήνου)

[3] Χρησιμοποιείτε τις ακόλουθες συντομογραφίες: E = κατ' επιλογήν από πίνακα μαθημάτων, EE = Μάθημα ελεύθερης επιλογής, Π = Προαιρετικό. Αν το Τμήμα κατηγοριοποιεί τα μαθήματα με διαφορετικό τρόπο, εξηγήστε.

[4] Σημειώστε τον/τους κωδικούς αριθμούς του/των προσπατούμενων μαθημάτων, αν υπάρχουν.

[5] Σημειώστε την ηλεκτρονική διεύθυνση του μαθήματος, αν υπάρχει.

[6] Σημειώστε τη σελίδα του Οδηγού Σπουδών (αν υπάρχει), όπου περιγράφονται οι στόχοι, η ύλη και ο τρόπος διδασκαλίας

[7] Συμπληρώστε όλα τα μαθήματα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών.

**Πίνακας 12.2 Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών,
Ακαδημαϊκό έτος: 2014-2015**

[1]

Εξάμηνο σπουδών	Μαθήματα[2] Προγράμματος Σπουδών (ανά εξάμηνο)	Κωδικός Μαθήματος	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο και βαθμίδα)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ), Εργαστήριο (Ε) & αντίστοιχες ώρες/εβδ.	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Χρήση εκπαιδευτικών μέσων (Ναί/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναί/Όχι[2])	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;[3]
1ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Ι	101	Ι. ΝΤΑΟΥΛΗ (ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ) Ν.ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (ΕΠΙΚ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ) Ν. ΔΡΥΔΑΚΗΣ (ΔΕΚΤΟΡΑΣ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	481	343	89	ναι(77)
...	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ Ι	111	Ι. ΒΕΝΕΤΗΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ) Κ. ΚΟΥΝΕΤΑΣ (ΕΠΙΚ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	960	466	141	ναι(148)
...	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ Ι	121	Α. ΠΟΛΥΜΕΝΗΣ (ΕΠΙΚ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	478	230	20	ναι(112)
...	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	130	Β.ΠΑΤΡΩΝΗΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	352	254	226	ναι(30)
...	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΥΣ Η/Υ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	150	Ε. ΤΖΑΓΚΑΡΑΚΗΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ) & Β. ΔΑΣΚΑΛΟΥ (ΕΕΔΠ) (συνεργάτης)	Ε (4)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	477	262	192	ναι (178)
...	ΑΓΓΛΙΚΑ /ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ/ΡΩΣΙΚΑ	1Ε01/ 1Ε03/ 1Ε05	Α. ΓΡΟΥΜΠΟΥ (Ε.Ε.Δ.Ι.Π)/Φ. ΣΑΒΒΑ (Ε.Ε.Δ.Ι.Π)/ Ν. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ (Ε.Ε.Δ.Ι.Π)	Δ (3)	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	376/1/1	278/1/0	253/1/0	όχι
2ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΙΙ	102	Κ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (ΕΠΙΚ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3) & Ε(1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	727	457	207	ναι (18)
...	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ ΙΙ	112	Ι. ΒΕΝΕΤΗΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ) Κ. ΚΟΥΝΕΤΑΣ (ΕΠΙΚ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	1201	448	120	ναι (54)
...	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΙΙ	122	Α.ΠΟΛΥΜΕΝΗΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	1129	215	65	ναι (54)
...	ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	1Ε02	Α. ΓΡΟΥΜΠΟΥ (Ε.Ε.Δ.Ι.Π)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	359	251	239	ναι (21)

...	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	154	Β.ΠΑΤΡΩΝΗΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	424	257	244	ναι (16)
3ο	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι	201	Ι. ΝΤΑΟΥΛΗ (ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ) Μ.ΝΤΕΜΟΥΣΗΣ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	672	489	183	ναι(78)
...	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι	203	Α. ΖΕΡΒΟΓΙΑΝΝΗ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	789	255	98	ναι(44)
...	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ Ι	131	Δ. ΤΖΕΛΕΠΗΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	613	327	169	ναι(93)
...	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΕΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	153	Γ. ΑΡΓΥΡΟΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	353	194	108	ναι(55)
...	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ	220	Ε.ΔΗΜΑΡΑ (ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	431	265	118	
...	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ	ΠΔ 202	Ι.ΚΑΜΑΡΙΑΝΟΣ (ΑΝΑΠΛ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	39	29	27	όχι
...	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΜΕ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ	222	Ε.ΔΗΜΑΡΑ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Ε (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	41	24	20	ναι (20)
4ο	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΙ	202	Ι. ΝΤΑΟΥΛΗ (ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ) Μ.ΝΤΕΜΟΥΣΗΣ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	936	593	234	ναι(78)
...	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΙ	204	Α. ΖΕΡΒΟΓΙΑΝΝΗ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	1146	320	153	ναι (89)
...	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΙΙ	132	Δ. ΤΖΕΛΕΠΗΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	719	323	230	ναι (33)
...	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΛΗΡΩΣΗ	151	Γ. ΑΡΓΥΡΟΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	705	351	171	ναι (61)
...	ΘΕΜΑΤΑ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	241	Ε. ΤΖΑΓΚΚΑΡΑΚΗΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ) & Β. ΔΑΣΚΑΛΟΥ (ΕΕΔΠ) (συνεργάτης)	Ε(3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	428	284	246	
5ο	ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ	320	Ι. ΒΕΝΕΤΗΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	821	240	123	ναι (69)
...	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	355	Δ. ΤΖΕΛΕΠΗΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	473	292	208	ναι(45)
5ο & 7ο	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	441	Κ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	404	272	144	ναι(32)
...	ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ	340	Β.ΠΑΤΡΩΝΗΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	375	259	246	ναι(13)
...	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	393	Κ.ΚΟΥΝΕΤΑΣ (ΕΠΙΚ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	152	78	53	ναι(33)
...	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	396	Ν. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	394	215	85	ναι(25)

...	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	152	Γ. ΑΡΓΥΡΟΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	409	224	140	vat(47)
...	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	465	Δ. ΨΑΛΤΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ(3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	132	60	28	vat(5)
...	ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	42322	Α. ΚΑΡΑΛΗΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	352	283	246	
6ο	ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	312	Μ. ΝΤΕΜΟΥΣΗΣ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	599	400	150	vat (63)
...	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	350	Δ. ΣΚΟΥΡΑΣ (Υπεύθυνος Μαθήματος) (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	613	384	267	vat (24)
6ο & 8ο	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	361	Δ. ΣΚΟΥΡΑΣ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	395	229	121	vat (23)
...	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	332	Δ. ΤΖΕΛΕΠΗΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	381	182	116	vat (25)
...	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	230	Β.ΠΑΤΡΩΝΗΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	194	148	135	vat (15)
...	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	330	Κ.ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	403	219	134	vat (21)
...	ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	394	Γ. ΑΡΓΥΡΟΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	311	184	138	vat (25)
...	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ	421	Ι. ΒΕΝΕΤΗΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Ε (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	54	32	32	
...	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	352	Κ. ΚΟΥΝΕΤΑΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	182	52	27	vat (8)
...	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	351	Ε. ΔΗΜΑΡΑ (ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ)	Ε (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	65	26	15	
...	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΑΣΕΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	424	Ε. ΤΖΑΓΚΑΡΑΚΗΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ) & Β. ΔΑΣΚΑΛΟΥ (ΕΕΔΙΠ) (συνεργάτης)	Δ(2) & Ε (1)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	215	116	100	
...	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	42790	Α. ΚΑΡΑΛΗΣ (ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	300	216	211	vat(16)
7ο	ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	430	Δ. ΣΚΟΥΡΑΣ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	343	216	149	vat (57)
...	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	410	Δ. ΨΑΛΤΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	358	229	186	vat(19)
8ο	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	401	Κ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ (ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	522	356	190	vat (44)
...	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	420	Ν. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)	Δ (3)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	491	287	197	vat (54)

Πίνακας 14. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΜΔΕ)

Τίτλος ΠΜΣ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
(Εφαρμοσμένη Οικονομική & Ανάλυση Δεδομένων)

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)								Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων)
		5.0-5.9		6.0-6.9		7.0-8.4		8.5-10.0		
		Αριθμός	Ποσοστό%	Αριθμός	Ποσοστό%	Αριθμός	Ποσοστό%	Αριθμός	Ποσοστό%	
2009-2010	17	1	5.88	5	29.41	10	58.82	1	5.88	7.15
2010-2011	24	0	0	4	16.67	19	79.17	1	4.17	7.53
2011-2012	22	1	4.55	14	63.64	7	31.82	0	0	6.83
2012-2013	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2013-2014	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2014-2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
<i>Σύνολο</i>		2		23		36		2		

Επεξηγήσεις:

Σημειώστε σε κάθε στήλη τον αριθμό των φοιτητών που έλαβαν την αντίστοιχη βαθμολογία και το ποσοστό που αυτοί εκπροσωπούν επί του συνολικού αριθμού των αποφοιτησάντων το συγκεκριμένο έτος [π.χ. 6 (=5%)]. Προσοχή! Το άθροισμα κάθε έτους πρέπει να συμφωνεί με το άθροισμα των αποφοιτησάντων που δώσατε για το αντίστοιχο έτος στον Πίνακα 4.

Πίνακας 15. Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος (*)

	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z	H	Θ	I
2009	2	16		7		3		7	5	1
2010	4	7	3	4		2		10	6	
2011	1	12		12		8		4	13	7
2012	5	8		9		2			9	
2013	2	23		9		3			32	
2014	3	16		5		3			7	
Σύνολο	17	82	3	46		21		21	72	8

Επεξηγήσεις:**Επεξηγήσεις:**

A = Βιβλία/μονογραφίες

B = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές

Γ = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές

Δ = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές

E = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

ΣΤ = Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

Z = Συλλογικοί τόμοι στους οποίους επιστημονικός εκδότης είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος

H = Άλλες εργασίες

Θ = Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

I = Βιβλιοκρισίες που συντάχθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος

(*) Τυχόν διαφορές με το ηλεκτρονικό απογραφικό για τα έτη 2011, 2012 & 2013 οφείλονται σε καταχωρήσεις εργασιών από τα μέλη ΔΕΠ ως αναμενόμενες ή υπό έκδοση

Πίνακας 16. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος

	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z
2009	135	2		4	3	2	
2010	118	3	12	3	3	9	
2011	420			5	3	2	
2012	427			4	2	1	
2013	1012			4	3	1	
2014	619				1		
Σύνολο	2731	5	12	20	15	15	0

Επεξηγήσεις:

A = Ετεροαναφορές

B = Αναφορές του
ειδικού/επιστημονικού τύπου

Γ = Βιβλιοκρισίες τρίτων για
δημοσιεύσεις μελών Δ.Ε.Π. του
Τμήματος

Δ = Συμμετοχές σε επιτροπές
επιστημονικών συνεδρίων

E = Συμμετοχές σε συντακτικές
επιτροπές επιστημονικών περιοδικών

ΣΤ = Προσκλήσεις για διαλέξεις

Z = Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Πίνακας 17. Διεθνής Ερευνητική/Ακαδημαϊκή Παρουσία Τμήματος

		2014	2013	2012	2011	2010	2009	Σύνολο
Αριθμός συμμετοχών σε διεθνή ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα	Ως συντονιστές	1	5	0	3	1	1	11
	Ως συνεργάτες (partners)	1	2	2	4	1	2	12
Αριθμός μελών ΔΕΠ με χρηματοδότηση από διεθνείς φορείς ή διεθνή προγράμματα έρευνας		9	7	3	3	1	1	25
Αριθμός μελών ΔΕΠ με διοικητικές θέσεις σε διεθνείς ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς οργανισμούς ή επιστημονικές εταιρείες		2	2	2	2	2	2	12

Σημείωση: Τα σκιασμένα πεδία δεν συμπληρώνονται

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ, ΡΙΟ, 26504
ΤΗΛ: 2610 969986 / FAX: 2610 997622